

Observationum medicinalium libri quatuor / [Friedrich Loss].

Contributors

Loss, Friedrich

Publication/Creation

Londini : Typis E. Flesher, & prostant apud Gualterium Kettilby, 1672.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dd5u33kc>

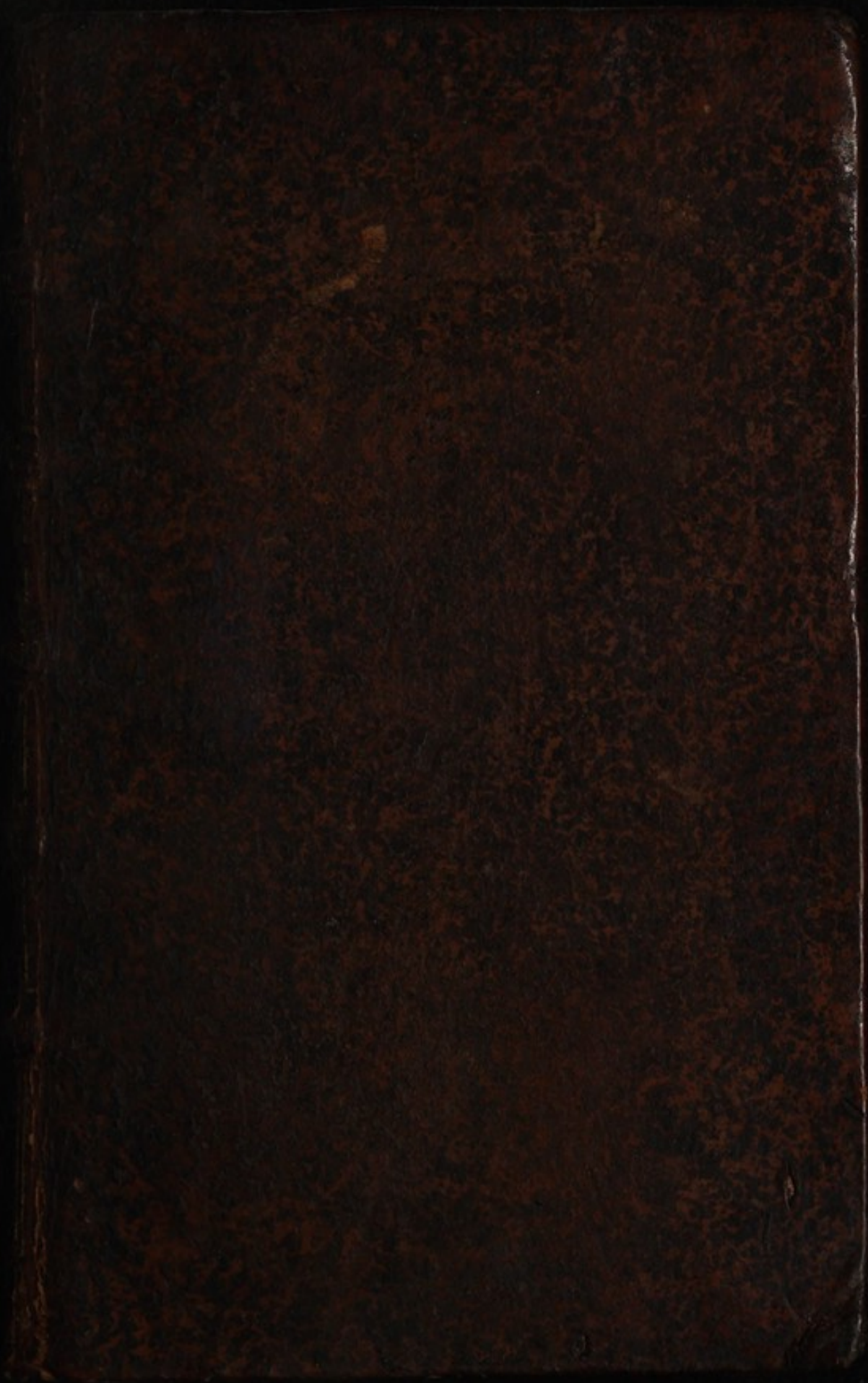
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

34127/A

E. xv. e
17

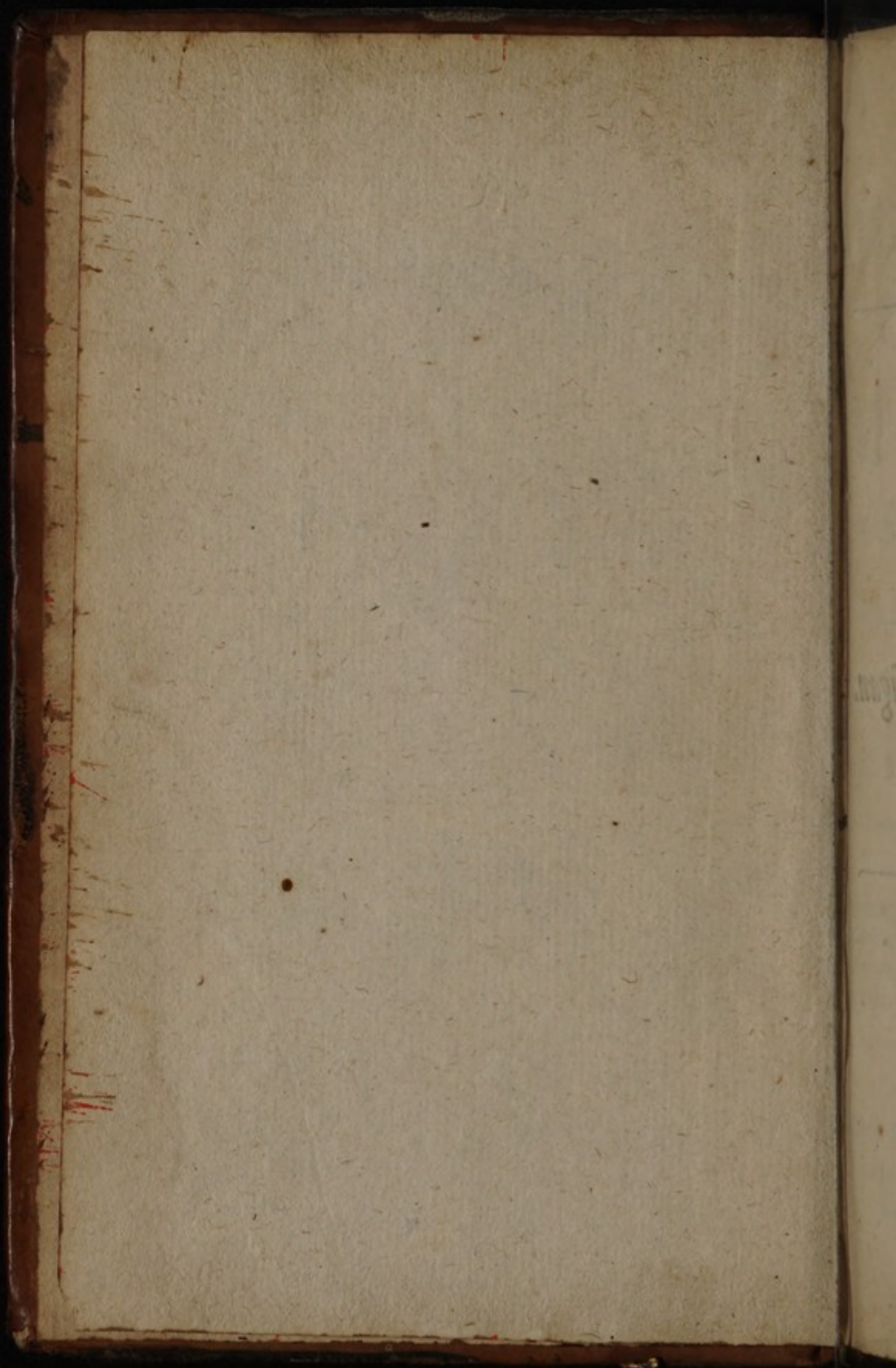
Completed

12-10.

W. 4. 7

m -
a 1

2087

1744
HIDELBERGENSI

MEDICI

IMPRIUM

Guliel. Wigam.

Imprimatur,

Guliel. Wigan.

47672

Friderici Lofsi

HEIDELBERGENSIS

PALATINI,

MEDICI

DORCHESTRENSIS,

OBSERVATIONUM

MEDICINALIUM

LIBRI QUATUOR.

Crato.

*Nullâ re magis quàm exemplo docemur atque confirmamur,
praesertim cum rationibus instructi actionum causas in-
telligimus, & aliorum factis, nobis quod ex usu sit, ad-
monemur.*

LONDINI,

Typis E. Flesher, & prostant apud Gualterium
Kettilby ad Insigne Capitis Episcopi in
Coemeterio D. Pauli. 1672.

GENEROSISSIMIS
ET
NOBILISSIMIS VIRIS,
EDVARDO MELLER

ET
JOHANNI MICHEL,
Armigeris, Salutem.

UT nihil in hac mortali vita, vel
potiùs vitali morte miserius est,
quàm variis morborum cru-
ciatibus distorqueri, eorùm-
que sævâ & crudeli tyrannide, tanquam
in æreo Phalaridis tauro, continuò ex-
carnificari; ità in humanis nihil sani-
tatis serenitate jucundius aut gratius
cogitari, nihil pretiosius exoptari, ex-
petive potest; ut non immeritò apud

Epistola Dedicatoria.

Platonem, omnis augustioris sapientiae magistram, cantio hæc convivalis celebretur, *O sanitas, tu hominibus maximum bonum!* Amphion verò Sicyonius Poeta, apud Athenæum præana ejus & laudem his Versibus festivè admodum decantet,

Μετὰ σείο μάγισρα υἱία τέθηλε πάντα
καὶ λάμπει χαρίτων ἕαρ, σέθεν ὃ χρεῖς
οὐ πῖς ἐνδαίμων :

Id est,

*O beata sanitas, te præsentem amorem
Gratis Ver floret, absque te nemo beatus.*

Et quid obsecro animum vel corpus oblectare potest, cùm quis morborum torturis miserè excrucietur, & contabescit? Nihil sanè. Cùm podagrâ divellantur artus, aut latera pleuritide, quasi acu, punguntur; aut feбри cor exæstuat; aut marasmo corpus contabescit;

Epistola Dedicatoria.

bescit; aut alius aliquis morbus in te
sævit, quid juvabit Te dives Persarum
in Susis & Ecbatanis, si possideas, gaza;
aut Cræsi divitiæ, & auriferi Tagi Pa-
ctolique arenæ? Hæc, in quantocun-
que sint pretio, nè minimum quidem
dolorem demulcere valent. Sit mensa
tua ferculorum Antonii Consulis &
Cleopatrar, uniones aceto solutos, ab-
sorbentis, luxuriâ instructa; aut in qua
porcus omnifario animalium & volu-
crum tostorum genere, ut equus Tro-
janus militibus, refertus, apponatur,
quid quæso proderit, si infirmo & fa-
stidiente stomacho labores, isque vitio
& marcore suo respuat omnia? Certè,
etiamsi fortuna propitia è pleno sinu
omnia sua dona liberaliter in Te ef-
funderet, sine Sanitate, à reliquis om-
nibus nullus verus usus aut delectatio
ulla procederet. Hæc enim divinum
maximè, longèque blandissimum est
condimentum, omnia grata & jucunda
reddens. Rectè itaque venerandus ex

Epistola Dedicatoria.

Coo Senex, Medicorum Coryphæus,
'Ουδέν, inquit, ὄφελός ἐστιν, οὔτε χρημάτων, οὔτε
σώματος, οὔτε τῶν ἄλλων οὐδενός, ἀτὰρ τῆς ὑγιείης.
Hinc Græci olim Sanitati, in Dearum
numerum ascitæ, sacra offerebant; eâ
sefe mutuò salutabant, & ὑγιαίνειν jube-
bant. In conviviiis quoque post ma-
nuum lotionem continuò sibi mutuò
Sanitatis haustum propinabant. Qui
mos hoc ipso ævo malè inolevit, quo
pleno poculo, tanquam ad perdenda
vina, ut Plinius loquitur, geniti, &
quasi illa non nisi per humanum cor-
pus effundi queant, in aliorum sanita-
tem, sæpius etiam in propriam insalu-
britatem, imò mortem ipsam bibere
solent. Nec Græci solùm, sed & alii
quoque Ethnici Sanitatis dignitatem
& necessitatem satis significârunt. Le-
gimus enim de Pyrrho, Epiri Rege,
qui se Aquilam cognominari voluit;
quòd in Deorum sacrificiis, posthabi-
tis aliis omnibus, non divitias, victo-
rias, & ejus generis alia, sed sanita-
tem

Epistola Dedicatoria.

tem solam petere solebat, ac si eâ partâ, reliqua omnia essent salva & secura. Quod ipsum etiam Horatius scitè admodum his versiculis expressit, dum ait,

*Si ventri bene, si lateri est, pedibusque
tuis; nil*

Divitiæ poterunt regales addere majus.

Cùm itaque sanitatis munus longè maximum, ab omnibus habeatur, & non minùs homini necessarium æstimetur, quàm Sol mundo; ut sine qua nec nobis nec aliis prodesse, imò neque publica neque privata munia commodè & alacriter obire possumus; Medicinâ certè, si omnes omnium artium commoditates, facultates & copias liberâ tecum, solutâque mente volveris & revolveris, nihil invenies melius, nihil utilius, nihil à Deo Opt. Max. datum humano generi præstantius. Hæc enim non tantùm corporis sanitatem,
divinâ

Epistola Dedicatoria.

divinâ gratiâ & amore concessam, sartam tectam tuetur, oppressam penè restaurat, fugientemque retinet, sine qua nihil, imò nec ipsa quidem vita consistere potest: Non enim vivere, sed valere est vita; & præstat mori, quàm valetudinariam agere vitam: Sed & eadem animi, imò ipsius quoque animæ curam gerit sedulam. Corpus enim morbis afflictum, & superfluitatibus onustum, animam quoque prægravat ipsam, atque affigit humi divinæ particulam auræ. Et quid in universa hac mundi machina nos oblectare vel reficere potest, si vel mens, vel corpus, vel utrumque simul laboret? At verò ut mens sana sit in corpore sano, quod Isocrates maximum esse bonum affirmavit, Medicus omnes artis suæ nervos intendit, & hunc sibi scopum præfixum habet, ut mentis & intelligentiæ organa in naturali temperie & constitutione conferventur; vel si luxurient aut deflectant,

flectant,
ditionem
rationali
animam
tur &
merentur
honore
strenuat
omnia,
unius h
referunt
lis, dolo
turâ, im
è Pluto
re redd
lacertis
igitur i
jam qu
ciendo,
quidem
& labo
relictis
disputa
senescu

Epistola Dedicatoria.

flectant, in naturalem statum & conditionem reponantur. Tolle animæ rationalis organa, & ipsam sustuleris animam; restitutis organis, restituetur & illa. Medici proinde laudem merentur amplissimam, atque omni honore sunt digni, qui huic operi strenuam navant operam; quique omnia, quantum quidem in iis est, ad unius hominis commoda salutemque referunt, & languentes à summis malis, doloribus, molestiis, morborum torurâ, imò ipsâ morte liberare, eosque è Plutonis faucibus ereptos vitali auræ reddere, omni ingenio, omnibusque lacertis contendunt, & insudant. Cùm igitur in hac Medicorum Palæstra ipse jam quadraginta Soles Medicinam faciendo, non sine Numine, improbo quidem & indefesso labore, sed exiguo & labori impari lucro versatus essem, relictis inani logomachiâ & futilibus disputatiunculis, in quibus multi confenescent, maximi semper feci experientiam.

Epistola Dedicatoria.

rientiam. Tantum enim novit Medicus, quantum aut vidit, aut probavit. In eam rem, quæ plurima & observatione dignissima in tractandis ægris, in dignoscendis & curandis morbis à me observata essent, in chartam congesti, ut privato meo usui inservirent, & tanquam sub uno oculi intuitu in luculentum ordinem reducta haberem; pro peculio impofterum futura, quod in praxi mea abundè satisfaceret. Sed urgentibus amicis, ut observationes has ingenuo liberalique animo publici juris facerem, annui tandem, ut petitioni eorum morem gererem. Non quidem, quòd hac re magnam ingenii aut industriæ laudem & gloriolam captare affectarem, quod qui intendunt, Cynicus nobilissimus ter homines, id est, ter miseros esse dicebat; sed ut Medicinam, artem quam profiteor, pro virili exornarem, & illustrarem, communique rei medicæ bono consulerem. Ingenui siquidem hominis

nis est,
homin
mines
ut ip
possint
bus ho
dicare.
more,
Nobil
sub q
tate in
hoc V
singul
cujus
modic
à Cor
Præd
imitat
gratia
tus,
faust
ignar
tis a
prob

Epistola Dedicatoria.

nis est, omnia sua studia & labores ad
hominum salutem referre; imò ho-
mines hominum causâ generati sunt,
ut ipsi inter se aliis alii prodesse
possint. Cùm vero diù hærerem, qui-
bus hos labores meos medicinales de-
dicare, velut Tutelaribus, pro veteri
more, deberem, Vos maximè, Viri
Nobilissimi, inter plures occurristis;
sub quorum felici nominum celebri-
tate in lucem prodirent. Persuasere
hoc Virtus & humanitas vestra atque
singularis erga me immeritum amor;
cujus vim nullo non tempore pleno
modio in me effudistis, meque Vobis
à Corporis cura esse voluistis, in hoc
Prædecessores vestros generosissimos
imitati, quorum promptum favorem &
gratiam prolixam semper sum exper-
tus, & quibus in gravissimis morbis
fausto Apolline Medicinam feci. Tot
igitur vestris & tantis in me cumula-
tis amoris & benevolentia signis im-
probis sim & ingratus, si non, qui-
buscunque

Epistola Dedicatoria.

buscunque possum modis, de Vobis vicissim bene mereri studerem. Serenâ itaque fronte accipite hoc, quicquid est, non gratiæ Vobis referendæ, sed potiùs publicè testandæ pignus, & observantiæ in Vos meæ testimonium; quod Vobis inscribo & offero, vestrum subsidium implorans. Longè quidem ampliora meretur virtus vestra, sed cùm nihil aliud haberem Vobis dignum, quod offerre possem, ad molam falsam me contuli Vobis offerendam, quum thura mihi deessent; præsertim cùm & hoc accedat cæteris vestris laudibus, quòd & exile munus non dedignemini, nec æstimatione, sed affectu donantis liberalitatem auctoris metiri soleatis, instar Artaxerxis, qui nec aquam à rustico oblatam, cùm non haberet aliud munus, cavâ manu è præterfluente haustam repudiavit, cùm alii varia ad eum donaria deferrent. Quod si hoc munusculum lato animo susceperitis,

Epistola Dedicatoria.

obis
Se-
uic-
ren-
pig-
te-
&
ans.
vir-
be-
erre
tuli
ihi
ce-
&
nec
li-
is,
a
a-
lu-
va-
difi
pe-
tis,

ritis, méque solitâ benevolentîâ am-
plexi fueritis, candidiore hostiâ me li-
tâsse existimabo. Ego, si quid vi-
cissim, pro mea tenuitate, præstare
potero Vobis honorificum, gratum,
atque ad sanitatem vestram fartam
tectam conservandam utile, nihil un-
quam in me desiderari patiar. Va-
lete, Viri Nobilissimi, & me, quem
judiciis vestris, vestrâ gratiâ dignum
fecistis, eâdem ipsâ perpetuò fovere
velitis. Sic optat

N. V.

Humillimus,

Frid. Loß.

Epistola Beduaria

... in hoc solio benevolentia ...
... fuerit candidior hostis me ...
... exitibus. Ego, si quid vi-
... pro mea tenuitate, gratias
... Vobis honorificum, gratum
... ad hanc vestram salutem
... quam coactandam utile nihil un-
... quam in me delibetari poterat. Va-
... Vni Nobilissimi, & me, quem
... vestris gratia dignum
... eadem ipsa perpetuo fore
... Sic optat.

N. V.

Inuillimus

Frid. Lob.

OB
M
L
OB
num o
Quocun
na. non
per
videtur
resper
à mort
ant-in

Σὺν Θεῷ.

OBSERVATIONUM
 MEDICINALIUM
 LIBER PRIMUS.

OBSERVATIO PRIMA.

CONTRAFISSURA.

 ITA humana non tantum angusto circumscripta termino, sed & plurimis miseriis & periculis obnoxia; & est quidam calamitatum oceanus, non tamen idem omnibus. Quocunque te vertas, quæ circa te sunt omnia, non modò ambiguae fidei sunt, sed apertè fere minantur, & præsentem mortem videntur intentare; ut nescias, quid ferus vesper vehat. Conscende navem, uno distas à morte pede; incede per urbis vias, quot sunt in tectis tegulæ, tot discriminibus es

B

obnoxius;

obnoxius; Equo infide, in unius pedis lapsu
 vita tua periclitatur. Exemplo sit Vir hic,
 sexagenario proximus, cui nomen erat Mi-
 chaeli, in rheda quadrigis gubernanda &
 promovenda à multis annis egregiè verfa-
 tus, & hoc ipso opere victum quæritans.
 Hic nullo lethi imminentis metu, à caballo
 sternaci, cui aquatum ituro infidebat, excuf-
 sus, frontem pavimento, durissimis lapidibus
 constrato, allisit; acceptoque eo loci ex lapsu
 vulnere, aliorum subsidio elevatus, semiani-
 mis domum suam defertur. Mox bilem e-
 ruçtat, & nares ei cruentæ; certo, si Hip-
 pocrati fides habenda, cerebri concussi, &
 venulæ alicujus ruptæ indicio. Acceritur
 mecum Chirurgus, in arte sua peritus, &
 vir probus. Instituto diligenti scrutinio, vul-
 nus vix cutem penetrâsse invenimus. Chi-
 rurgus itaque sine ulteriori examine vulnus
 ex artis legè obligat. Interim, elotâ alvo
 enemate, sanguinis aliquid in corpore ple-
 thorico à chirurgo de Cephalica detractum.
 Sequenti die omnia deprehendimus gravi-
 ora, & prorsus lethalia. Corpus enim feбри
 incaluit, cum obstupescencia & desipientia,
 atque ad interrogata omnimoda obmute-
 scencia, quæ summus noster in Medicina
 dictator 1. aphor. 14. in capite læso mala
 pronunciat.

pronunci-
 pimus.
 plorato a
 quam eo
 scribere l
 rōpater
 cēt, que
 ribamur.
 vit, sed
 tum, ne
 agro pla
 malverte
 nei multa
 enda per
 tum. Sed
 per totum
 correptus
 Spasmo c
 tio mort
 craneo, i
 Rima seu
 vocant, r
 milti copi
 de mors
 rum ille
 ut alteri
 derit.

pronunciat. Unde pessimè de eo sperare cœ-
 pimus. Nihilominus manum tanquam de-
 plorato admovimus, & Chirurgus, ne quic-
 quam eorum, quæ in his casibus ars præ-
 scribere solet, omisisse videretur, quò cer-
 tiùs pateret, si quæ noxa frontis ossi inflicta
 esset, quod Hippocratis oraculo moniti ve-
 rebamur, vulnus in fronte inflictum dilata-
 vit, sed os integrum & noxæ expers inven-
 tum, neque sedulâ capitis contrectatione,
 ægro planè stupido & muto, quicquam ani-
 madvertere potuimus, quanquam fracti cra-
 nei multa erat conjectura. Itaque de aperi-
 enda per trepanum calvaria consilium ini-
 tum. Sed quid fit? misellus iste Senex, cùm
 per totum fere diem quasi Comate quodam
 correptus esset, sub vesperam horrendo
 Spasmo convulsus, paucarum horarum spa-
 tio mortalitatem exiit. Aperto à morte
 craneo, in opposita fronti occipitis parte
 Rima seu Contrafissura, quam Græci ἀπὸ μύου
 vocant, reperta, & magna cruoris sanie per-
 missi copia, crassæ meningi incumbens; un-
 de mors; ut verè dixerit Celsus, Medico-
 rum ille Cicero, evenire interdum solere,
 ut alterâ parte ictus infederit, & alterâ fi-
 derit.

OBSERVATIO II.

Concussio cerebri sine vulnere & fractura.

Persas publicè venationi crebram operam navare, in qua Rex ipse, Ducis officio, perinde ac belli tempore, fungitur, quum & ipse venetur, & ut alii venentur, curam adhibeat, autor est Xenophon, quòd bellicarum rerum hæc meditatio verissima esse videatur. Pari fere modo nobilissimus Vir Thomas Hawles, ordinis Armigerorum, Monctonii, in Cramborniæ vicinia habitans, peculiare Persarum Regum institutum æmulans, opportunis, pro temporis & negotiorum ratione, venationis crebræ exercitiis & oblectamentis animi corporisque robur reficere solebat. Hic cum prædam acriùs insectaretur, nescio quo fato equus alterius pedis lapsu humi prostratus, intidentem Herum excutit, eumque, pede altero stapede hærentem, per planitiem ultra milliare, occipite in terram prono, trahit; donec divinâ quadam virgulâ disruptis ephippii cingulis ac subligaculis liberaretur. Præstò sunt illico venationis focii, & nobilem virum remimortuum domum portant. Nec mora, accer-

accerfuntur Saro, Episcopali fede celebri, duo chirurgi, in arte sua periti. Vocatur etiam Blandfordiã ad octavum lapidem D. Antonius Olevianus, Medicus experientiffimus, & huic viro ordinarius, qui me tunc temporis, in ædes suas receptum, itineris sibi comitem adjunxit. Celeri itaque equo ad nobilem virum vecti, invenimus eum naribus sanguinem profundentem, ingesta & biliosa per os rejicientem, & ἀναστροφὴν omnino, seu ut Galenus interpretatur, absque sensu pariter & motu, Apoplecticorum instar, jacentem; haud dubio cerebri concussi indicio, si Hippocrati, Medicorum coryphæo, 7. aph. 58. fides adhibenda. Mox itaque, injecto prius enemate, huic Viro communi consilio Cephalica secta. Chirurgi verò, raris capillis, caput oleis, in eam rem aptis, ex artis lege inungunt & alia applicant. Sequenti die, ægro nihil quicquam levato, accedente etiam feбри, metu graviorum symptomatum ob materiæ denegatum exitum, de cranio perforando consilium initum; eoque per trepanum juxta artis præcepta administrato, magna cruoris copia ubertim profluebat, æger verò respirare, sensus paulatim recuperare, mox fari, & mensis spatio convalescere, Deo auspice. Purgatus fuit æger

aliquoties, & alia administrata. Supervixit
annis novem bene sanus; febri, ni fallor,
tandem jugulatus.

OBSERVATIO III.

Dolor capitis singulis pleniluniis repullulans.

Quantum sit in curandis morbis chronicis
& Saturninis, victus, imprimis verò
cœli solique permutatio, ipse possum abun-
de testari, qui per plures annos in juventu-
te mea mensuratum, circa Solis & Lunæ op-
positionem, à meridie gravissimâ Hemicra-
niâ in capitis parte dextra apprehensus, ex-
acerbatione ad octo circiter horas sese ex-
tendente, vomitu tandem, & somno hunc
excipiente, eram liberatus; à quo experge-
factus, bene sanus omnia munia, tam natu-
ralia, quàm animalia, promptè & feliciter
obibam. Ut huic malo acerbissimo medelam
procurarem, plurimum & longo rerum usu ex-
perientissimorum Medicorum consilio auxi-
lioque usus, ne hilum quidem profeci, quin
malum, datis quibusdam induciis, circa
dictum tempus denuo repullularet. Tan-
dem patriæ dulcissimæ à Cæsareanis occupa-
tæ illatâ hostili impetu ferme *παρορθησία*, &
ipse

ipse cum aliis in diversa terrarum rejectus, ab hoc immuni dolore, circa temporalem musculum statis periodis ingravescente, totus sum vindicatus, nec unquam postea ab eodem, nisi tertianâ quondam exæstuans, sum excruciat. Rectè itaque affirmat Venerandus è Coo Senex, optimum esse in Chronicis morbis, terram mutare; quod vero-simile sit, aerem huic parum convenire, qui in eo degens longo tempore ægrotavit.

OBSERVATIO IV.

Cephalæa circa Vesperam ingravescens.

ELizabetha, Roberti Linningtonii, Coriarii, in vicinia publici carceris Dorchestriæ habitantis, pulchrè à fortunæ bonis instructi, filia natu maxima, quindecim annos nata, gracilis & raræ texturæ puella, catamenia nunquam passa, circa æstatis finem corripitur diuturno eoque acutissimo capitis dolore, seu cephalæâ, ad oculorum radices protensâ, continuâ quidem, sed circa vesperam excandescente, sine feбри, ita ut neque strépitus, neque clangores, neque clamores, multò minùs lucis splendorem ferre potuerit. Hæc pluribus remediis, cum eva-

quantibus, tum aliis, quà internis, quà externis, infausto & renuente Apollinis numine usa, tandem solâ saphenæ apertione, & panis è furno calentis, optimo Vini spiritu inebriati, ad partem affectam applicatione, paucarum horarum spatio à non ferendis & per mensem continuò affligentibus doloribus, Deo auspice vindicata, pancreaticè vivit, rerum suarum satagens. Quæ quidem ideo annotare volui, ut pateat, quàm optimè instituat revulsio à capite, cerebri & sensûs organorum conclavi, per saphenæ sectionem; quod ipsum non tantùm in cephala, sed & aliis capitis affectibus sæpe sum expertus.

OBSERVATIO V.

Raucedo diuturna cum dentium dolore à Catarrho.

Nullum est in tota humani corporis fabrica, admirando artificio à Deo, conditore Opt. Max. constructa, membrum, quod pluribus & gravioribus affligatur morbis, aliisque crebram morborum causam supeditet, quàm Caput, à Poetis Sacra Palladis arx ritè nominatum; sive protopathiâ, sive
communis

communis lege consortii afficiatur. Imprimis verò jugi Catarrhorum destillatione, morborum gravissimorum fomes & causa evadit, in corporibus maximè naturâ suâ calidis & humidis, copiosam anathymiasin facientibus; in quibus nisi excrementa, in ipsis collecta, debitis exercitiis & aliis evacuationibus absumentur, plenitudo oritur, foecunda morborum mater. Id quod contigit Reverendo D^{no} Guilielmo Ben, ad omnium Sanctorum apud Dorcestrenses pastori vigilantissimo, cujus erga Deum pietas, vitæ integritas, & in concionando dexteritas, assiduitas atque fides nemini non nota. Hic Vir, dignus sanè, quem nec morbus ullus, nec senectus ipsa unquam attingat, carnosio corporis habitu præditus, staturâ suâ ultra quadratæ terminos progressus, temperamento à Natura, industrio alioquin humani corporis opifice, calido humido donatus, primum senium ingressus, per biennium, & quod excedit ultrà, summâ & molestissimâ vocis raucedine, interdum tamen mitiore à catarrho ad fauces & asperam arteriam depluo, & sæpius totalem fere aphoniam efficiente, oriundâ, laboravit. Huic ansam præbuit nativum hujus Viri temperamentum, ad catarrhos generandos proclive; acce-

accedente insuper assiduo legendi, contemplandi, & inquirendi studio. Quippe se totum diu nocturne studiis involvit, sacrique codicis lectioni vacavit, ut nullum sibi tempus à studiis vacuum relinqueret ad corporis curam; mentem utique à corpore rebusque corporeis sevocans, incorporeis que applicans, alter quasi M. Cato, quem Tullius lib. de finib. bon. & mal. refert, in Bibliotheca multis circumfusum libris continuo sedentem, inexhaustam legendi cupiditate exarsisse, nec unquam satiari potuisse, imò ne reprehensionem quidem vulgi reformidantem, in ipsa curia, dum Senatus cogeretur, legere solitum. Pari sanè modo hic reverendus Vir, ubique fere locorum, atque in omni amicorum consortio, sine aliqua animi relaxatione, lectioni & meditationi totus vacabat; ut meritò, cum eodem, Heluo librorum audiat. His scientiam quidem acquisivit, virium autem jacturam fecit, & morbos sibi adscivit. Siquidem improbo hujusmodi & indefesso studio non tantum calida viscerum intemperies copiosam facit anathymiasin, sed & cerebrum plus æquo excalesactum, humores in eo contentos fundit & extenuat, pluresque vapores à subjectis partibus attrahit, quam concoquere, aut per halitum expellere

expellere possit. Variis præsiis ad materiam morbificam evacuandam, partium intemperiem corrigendam, defluxionem à faucibus avertendam, & intercipiendam, nec non partes affectas roborandas, usus est; sed frustra, & sine fructu; multis etiam cum damno. In quorum censu erant Emplastra è fimo columbino vertici imposita, & capitis supra modum calidis tegumentis continua involutio. Quòd cum tandem perciperet, rejectis omnibus auxiliis, & remotis emplastris, solâ matutinâ capitis à futura coronali ad nasi radices in frigidam immersione à diuturna & nullis remediis cedente raucedine, Deo auspice, liberatus convaluit. Rectè itaque Galenus lib. 6. de sanit. tuend. cap. 9. scribit, eos maximè decipi, qui in quacunq; capitis desillatione abrafo capite medicamenta calida adhibent, quæ catarhum augment, liquando humores in capite existentes, nec non calefactum ab aliis partibus trahunt humorem. Cutis verò capitis in aquam frigidam immersione ita firmatur & assuescit frigori, ut aliis omnibus externis injuriis facillimè resistat, & capitis intemperiem calidam ejusque acres vapores mitiget, & ex ventriculo venosoque genere ascendentes vel temperet vel repellat; de quo

OBSERVATIO VI.

Catarrhus suffocativus cum raucedine.

Tanta est hoc ævo morum & judiciorum corruptio, educationis negligentia, vitæque intemperantia, ut nobilem ocydus Arabiæ felicis Phœnicem, quàm ullum hominis corpus sub Lunæ concavo perfectè & integrè sanum inveneris. Sunt morborum quidam, delictorum nostrorum vindices, qui justo Dei judicio mortalibus, ab eo immediatè immittuntur; alii improbâ victus ratione contrahuntur; non pauci hæreditario quodam jure ex parentum genitalis feminis prava & morbosa dispositione cum vita in natos propagantur. Sic nobilissimus quidam puer, Guilielmus, Viri stemmatis claritate, & virtutum splendore insignis, Dⁿⁱ Johannis Bulkley, Armigeri, piè in Christo defuncti, filius, è tribus natu maximus, Matre catarrhosâ & in phthisin pronâ satus; quem cùm utero gestaret, tam ferinâ à capite in pulmones defluxione emacerata fuit, ut omnes de vita ejus desperarent; hic, inquam, ab ipsis incunabulis infirmus, & in infantia Rachitide,

Rachitide, quam vocant, graviter afflictus, tenuis & raræ admodum texturæ, nonum egressus ætatis annum, contristante Aquario annum, subito paulò ante mediam noctem Catarrho suffocativo, ἀθροῖος & magno impetu ad pulmones & cor ruente, obruitur; ut vix ac ne vix quidem spiritum duceret, & ab adstantibus mox animam efflaturus judicaretur. Ad hunc vocatus, totus ad materiæ fluxum impediendum insudavi, partim revellentibus, partim sistentibus, & à pectore avertentibus; deinde etiam, ut materia in pectore coacervata elideretur, laboravi. Primò igitur clystere satis acri injecto, extremarum partium frictions & ligaturas injunxi; vertici fermentum cum succino applicavi, quod in catarrhis sistendis efficacissimum semper inveni. Fonticulum antehac sinistro brachio impressum gestabat. Altero mox die Manna & Syrupo rosarum materiam à pulmonibus averfam per intestina deturbavi. Hoc medicamentum leniter sine ulla offensa, imò magno ægri commodo, operationem suam peregit. Singulis verò noctibus sub somni horam Syrupum è rosis siccis cum æquali portione Diacodii exhibui. Interim ad secundum curationis scopum, ad materiæ in pectore collectæ promptiorem

ex-

expectorationem, frequenter in die usus est rotulis & cylindris de pulpa radicum althææ, nec non linctu ex sacchari albissimi, ad justam spissitudinem cocti, unciis quinque, cui ab igne remoto calenti adhuc permiscebam olei amygdalarum dulcium, recenter extracti, unciam dimidiam, spermatis ceti scrupulos quatuor, & specierum diatragacanthi frigidi drachmam. Pro potu usus est decocto pectorali. His ex artis lege præscriptis & debite administratis, Catarrhi ferocia plurimum mitigata, pulmones tamen non plene liberati videbantur. Placuit itaque experiri medicamentum à Jouberto plenis buccis decantatum, ex semine nasturtii hortensis contuso & nodulo incluso, in urina pueri infuso, addito post colaturam melle rosaceo; quo propinato, magnam deiecit pituitosi humoris copiam, & favente Apolline à periculoso catarrho in totum liberatus convaluit.

OBSERVATIO VII.

Hydrocephalus in puella recens nata.

Quod venerandi è Coo Senis oraculo sancitum est, nullam ætatem ab ullo morbo liberam & immunem, sed omnes, cujuscunque

cujuscunque ætatis, mortales, omnium tyrannidi æquè subjectos esse; id quotidiana experientia, rerum omnium fida Magistra, abunde docet, & ratio ipsa evincit. Videmus enim indies morbos gravissimos, non tantùm in adultos, sed & inermes infantulos, crudeliter sævire. His tamen quidam sunt proprii & magis familiares, quos Hippocrates, summus in Medicina dictator, longâ serie lib. 3. Aphorism. enumerat, è quorum catalogo, etli Hydrocephalos, seu aquosus capitis tumor omnino exulet, maximè tamen infantibus, etiam recens natis, innascitur, éstque illorum proprius, & ab Avicenna, Arabum principe, haut temerè inter eos computatur. Adulorum mihi nullus in mea quadraginta annorum praxi occurrit. Ex infantibus unica puella, ex Catharina, spectabilis Viri Dⁿⁱ Joh. Arthuri, in portu Weimuthiano Vice-Admiralis officio fungentis, lectissimâ conjuge nata, pulchra & bono corporis habitu, nisi quòd in sinistra lumborum regione ad spinam tumorem quendam, seu excrescentiam, tenuem admodum & inæqualem, rubicundam & sanguine florido turgentem, à tactu retrocedentem, mox revertentem, medii digiti longitudine, & duorum digitorum transversorum altitudine,

ne, qualem me nunquam vidisse, vel ab aliis descriptam meminisse, haberet. Huic ab ipso statim ortu, sive ex duriore obstetricis tractatione, vel sine errore ejus, naturam forsan ferrosam humorem in capite collectum, aut aliunde transmissum ex venis pallente, & inter cranium ac cerebri membranas subsistente, caput sensim & lentè in tantam molem increvit, ut magnum magni cujusdam viri caput magnitudine adæquaret, & cervix vix esset ei sustinendo, dehiscens & in tantum dilatata, maximè circa occiput, suturis, ut digiti spatium interfuerit, & aqua intra cranium contenta per eas cerni quodammodo potuerit, non sine maximo adstantium, rei nunquam visæ novitate perterritorum, admiratione. Etsi verò aqua intra cranium collecta, plerumque sit incurabilis, ita ut Paræus neminem convaluisse viderit ex tumore intus sub cranio contento; attamen ad eam à parentibus vocatus, ne misellam prognosticò relinquere viderer, Thucydidis consilium sequi volui, qui, Galeni suffragio, in re dubia agere aliquid vel periclitantes etiam jubet. Purgato igitur corpore semel, quantum tenella hujusmodi ætas capax erat, Aquam calcis vivæ caput spongiâ novâ bis in die fovebam; inuncto etiam

etiam capite sulphuris balsamo, Emplastrum
Diasulphuris applicavi, & alia, sed sine omni
fructu, quin malum indies augetur, donec
quarto ætatis mense Epilepsiæ spasmò ju-
gulata, vitalem auram, quam vix hauserat,
denuo effunderet. Rectè adèd Celsus, hy-
drocephalum longum esse posse, refert.

OBSERVATIO VIII.

Vertigo casu curata.

ÆGrotorum quidam ex maximis sæpe
morbis, omnem medicam manum
eludentibus, casu sæpius & fortuitò liberan-
tur; cujus in Reverendo Viro, D^{no} Johanne
Strickland, verbi divini ad divi Edmundi,
in Episcopali civitate Saro, Wintoniæ ocello,
præcone fidelissimo, exemplum habemus.
Hic per biennium Vertigine, quam Veteres
parvam Epilepsiam nominârunt, detentus,
per breviora intervalla subitò invadente, qua
omnia ipsi circumagi videbantur, adèd ut,
nisi propinquis niteretur adminiculis, humi
prostratus corrueret; vario usus est, ex plu-
rium Medicorum consilio, præsidiorum ap-
paratu; purgatione sæpius iteratâ, sangui-
nis detractione, & aliis; inquilinum hostem,
C tantopere

tantopere infensum, fausto Apolline, si fieri posset, debellaturus. Sed frustra & sine fructu, ut de cura omnino desperaret, vel saltem metueret, ne in graviolem aliquem affectum fieret transmutatio. Tandem, nescio quo fato, à gravi de scalis lapsu, in copiosam narium hæmorrhagiam incidens, à Vertigine in totum vindicatus est; quam verisimile est à sanguine provenisse, & ex toto corpore per arterias in Cerebri ventriculum anteriorem irrepsisse, qui in plexu choroide agitatus, turbulentos sensus motusque reddiderit.

OBSERVATIO IX.

Inflammatiō Cerebri abscessu soluta.

Periculosæ sunt omnes internæ inflammationes, & quò propiores sunt principi alicui parti, eò magis periculosæ sunt, & acutæ; quæ verò in Cerebro, in quo Poetæ sacram Palladis arcem locant, dum eam è Jovis cerebro prognatam fingunt, contingere solent, ut plurimum sunt lethales, & ægrum paucorum dierum spatio è medio tollunt, cùm Hippocratis oraculo 7. Aph. 50. in gangrænam & sphacelum plerumque abeant.

abeant. Imprimis verò lethum accelerant inflammationes cerebri, quæ ad suppurationem perveniunt; cùm puri, intra membranam & cranium concluso, non pateat exitus. Meminit tamen Hor. Augenius unius, & Herc. Saxonia alterius, servatorum; quibus sanies per aures, os & nares erumpebat. Addam ego aliud exemplum, non minùs prioribus miraculo proximum, in meo ex filia mea nepotulo, Johanne, Johannis filio, Bushrod, tertium ætatis annum agente, bono corporis habitu, & temperamento sanguineo. Hic feбри continuâ acutissimâ; subsequente mox sensuum, cùm internorum, tum externorum, abolitione, remanente motu, eoque adeò valido, ut lecto vix contineri potuerit, correptus, nihil fari, cùm antea esset loquacissimus, in proprium & adstantium corpora sævire, dentibus mordere, obvia quævis unguibus dilacerare, dentibus stridere, oblata recusare, oculos torquere, dies noctesque insomnis traducere, tristi adstantium spectaculo atque terrore. Hæc omnia huic puerulo obvenisse magno vitæ suæ discrimine, testari ipse plenâ fide possum. Unde symptomatum sævitiâ perterritus, malè de nepotuli, mihi charissimi, salute mœstus ac dolens sperare cœpi. Ne

tamen in tanto discrimine dulcissimum mihi Nepotulum deserere viderer, & artis præfidiorum inopem, resumptis viribus, & animo firmato dubia audere mihi proposui; anceps potius remedium experturus, si modò Parcæ essent exorabiles, quàm Libitinæ misellum præ metu tradere. Mox itaque cum tenella ætas venæ sectionis minimè capax esset, enemate refrigerante & humectante injecto, eoque per totum morbi decursum continuato, partium inferiorum frictions instituo, vesicatoria nuchæ nec non brachiorum & femorum domesticis partibus admoveo; ad revulsionem à capite, temporibus etiam hirudines applico. Eodem tempore syncipiti & fronti oxyrrhodina primò, deinde etiam emulsionem amygdalarum amararum & nucleorum Persicorum cum aqua solani, lactucæ, rosarum & similibus, addito tantillo aceto rosaceo, cum spongia in eadem imbuta, & tandem etiam pullos columbinos discerptos, & pulmones vervecinos ex animali recenter mactato calentes applico, & sæpius repeto. Interim & alterantia, quæ calorem in cerebro & toto corpore alterare apta nata sunt, in usum revoco; exhibendo sæpius tincturam rosarum, & julepos refrigerantes, quantum fieri poterat.

poterat. Nam nihil admittebat, nisi vi co-
 actus. Ad somnum verò conciliandum ex-
 hibui emulsionem seminum papaveris al-
 bi & lactucæ. Et quoniam lotium rarissimè
 reddere solebat, lapidem prunellæ julapiis
 permiscendum curavi; renes verò & vesicæ
 regionem pinguedine cuniculi, oleo scor-
 pionum permixto, inunxi. His per septima-
 nam continuatis, cùm jamjam moriturus
 videretur, rupto abscessu, & per aures, nares
 & palatum magnâ puris copiâ evacuatâ,
 misellus hic ex desperationis gurgite ere-
 ptus, præter omnem opinionem liberatur
 divinâ quadam virtute, quâ solâ sæpe à sæ-
 vissimis & maximè exitialibus morbis homi-
 nes vindicantur. Deo itaque soli fit honor
 & gloria.

OBSERVATIO X.

Epilepsia ex nimia animi intentione.

CORpus sæpe animum afficere, & contrà
 corpus ab animo pati, ratum est apud
 omnes & in confesso, ac quotidianâ experi-
 entiâ comprobatum. Unde Plutarch. in
 Sympos. dec. 5. probl. 7. πάχιστα ἢ ψυχὴ τὸ
 σῶμα διακίθηται. **Α**ς τὰ πάντα τὰ τῆς ψυχῆς ποιεῖ
 σφοδρότερον

ὁποδ' ἐγρέγας τὰς τῶ σώματος δυναμεις. Immodici
 sanè affectus & cor & corpus diversimodè
 afficiunt, & naturam destruunt; Siquidem
 omne excellens sensibile lædit sensus, atque
 omne nimium vertitur in vitium. Quin &
 Platonis, omnis augustioris sapientiæ magi-
 stri, suffragio, in principio Charmidis, Cuncta
 mala corpori ab animo, aurigâ ejus, acce-
 dunt. Hujus maxima est in corpus vis &
 imperium, ad varias in eodem mutationes
 ciendas; quod ex sequenti historia explo-
 ratissimâ fide apparet. Nicholaus Barbir,
 Cracoviensis Polonus, tutelæ meæ commis-
 sus, annum agens decimum nonum, juve-
 nis carnosus, melancholico-sanguineus &
 crasso sanguine abundans, in pulsanda te-
 studine plurimùm delectatus & præ multis
 eminentissimus. Hic quoties pulsabat chor-
 das testudineæ chelis, pulsabat autem haud
 infrequenter, plerumque in paroxysmum
 Epilepticum ex nimia intentione animi,
 commotis & diffusis spiritibus, incidere so-
 lebat; & quod mirum, paroxysmo appreh-
 ensus, in pulsando aliquandiu pergebat,
 donec tandem elapsâ è manibus testudine
 & ipse corrueret, membra corpûsque hinc
 indè volutans, & ore spumans, remanente
 à paroxysmo corporis quadam imbecillitate,

&

& capitis dolore atque gravedine quadam,
post paucas horas evanescente.

OBSERVATIO XI.

Epilepsia ab abscessu in infimo gutture.

HAud rarum est, ut in abscessibus inferi-
orum partium & tumoribus crudis fiat
πυλινδρομή seu recursus ad superiores partes,
idque per insensibiles ductus, non sine sum-
mo vitæ discrimine. Hoc contigit in nobi-
lissima Heroïna; Margareta, Arthuri Rad-
ford, Armigeri, in pago Dewlish, sexto
Dorchesteriâ lapide distante, habitantis, con-
juge ingeniosissima pariter & sagacissima,
nobilissimâ Hidorum familiâ oriundâ, tenuis
admodum texturæ & debili corpore, in quo
tamen latebat anima fortis. Hæc omnibus
penè morbis laborabat, latente tunc, sed
subinde erupturiente scorbuto, barbarè sic
dicto, gravissimè pressa, & abscessu circa
lienem, sinistrum renem, & eam mesenterii
partem, evidentissimè periclitans, cum puris
quotidiana rejectione per sedem & urinam.
Tantum & tam complicatorum malorum
medelæ cupidissima, relictis propriis laribus,
Sarum patriam suam proficiscitur, ubi ejus

loci medicorum opera frustra & sine fructu aliquandiu usa, tandem Londinum, Angliæ ocellum, properat; relictis rivulis fontes ipsos sectatura, si forsan valetudini serenior adspiraret aura, periclitatura. Assumptis ibi variis, iisque efficacissimis remediis, ex artis lege præscriptis, reluctante quidem, non tamen infausto penitus Apolline, domum redit, variâ præsidiorum supellectile instructa. Paucis à reditu effluxis diebus, de dolore circa stomachum & hypochondria conqueritur, seque aliquid quasi in ventre ruptum sensisse affirmat; subsistente interim pure, cujus ne hilum quidem per vias dictas evacuabat. Rei novitate perterrita, ut rebus suis consuleret, purgationem instituit, bolo, quem secum Londino attulerat, devorato, in quo trium regnorum Medicinæ conjuncta erant, ad herculeum istum morbum complicatissimum debellandum, generosa instrumenta; cujus motum immoderatiorem subsequutæ sunt formidabiles convulsiones, Epilepticarum æmulæ, percusso ab analepsia cerebro, in quo nihil observandum erat protopathici. His, Deo auspice, emendandis vocatus, suasi statim enema ad revulsionem faciendam, cum paroxysmi crebrò recurrentes urgerent. R̄ *Radicum Bryoniae,*

Lib. I. *Observationes Medicinales.* 25

Bryonia, Valeriana, Althea, Helenii, ana ℥j.
Herbarum malva, parietaria, camomilla, sal-
via, Majorana nobilis, betonica, ebuli, ana Mj.
Summitatum ruta, hyperici, ana M℥. Sem.
anisi, fœniculi, angelica, dauci, baccarum ju-
niperi, lauri, ana ℥ij. Bulliant in s. q. aque
communis; In Colature ℥j. dissolvantur mellis
Mercurialis & Syrup. rosar. ana ℥j℥. Vini ca-
narini, in quo ℥℥. Castorei infusa fuerit, ℥iij.
M℥, fiat Enema. Interim Saphena itidem
secata καὶ ἐπαράσειαν, & ventosæ scapulis
applicatæ, cineres etiam calentes vitis, aquâ
vitæ irrorati, nec non panis è furno calidus
nuchæ admotus fuit. Et quoniam cauterium
sinistro brachio affixum gestabat, illo, tan-
quam exigui usûs, siccato, bina in humero,
aliud verò in crure sinistro, quatuor digitos
supra genu, imprimenda curavimus; Intrâ
verò sequens Pulvis antepilepticus cum aqua
cerasorum nigrorum, & florum tiliaë exhi-
bitus, qui ℞ Stercoris pavonis albi, in umbra
optimè siccati ℥iij. Talpæ totius præter cutem,
optimè in clipeo post exemptum panem siccata
℥℥. Secundinae mulieris primiparae masculum
enixa ℥vi. Radicum pœoniae maris, valerianae
sylvestris, & visci quercini, ana ℥j℥. Crystalli
rupis & fragmentorum smaragdi ritè in præ-
duro lapide preparatorum ℥v. radicum con-
trayervæ

trayeruæ & viperinæ Virginianæ ana ℥ij. fiat omnium pulvis subtilissimus, addendæ ambre griseæ ℥j. Hujus ℥β. pro vice fuit ex aquis dictis propinata, unde magnum ægræ salutis compendium accessit. Eum illustrissimo Vi-
 ro D. Theodoro de Mayern acceptum fero; qui, si per anni tempestatem licebat, jocine-
 ra ranarum viridium, ne quid pulveri de-
 esset, addere solebat. Hoc in aliis quoque
 à me summo studio parato, cum laude sum-
 usus. His quantâ fieri poterat diligentia ad-
 ministratis, desevière membrorum horren-
 di subsultus, & convulsivi motus, Epilepti-
 corum æmuli, cum rejectione puris, huc
 usque subsistentis, copiosissima, per vesicam,
 alvum, ipsosque pulmones; ita ut hæc pestis,
 quâ data porta rueret. Cùm verò tumor
 non imminueretur, etsi magna puris copia
 proflueret, viribus utcunque constantibus,
 assumpsit Catharticum, ex granis sex Mer-
 curii dulcis cum scrupulo pilularum masti-
 chinarum permixtis, quod plurimùm pro-
 fuit, idque repetiit tertio quovis die, ad-
 ditis duobus auri foliis, & diebus interme-
 diis assumpsit manè balsamum Peruvianum.
 Interea tumori fatus fuit adhibitus ex de-
 cocto Alni, corticis mediani Ulmi, radicis
 Bryoniæ utriusque, radic. Ebuli, foliorum
 Sambuci,

Sambuci, Cicutæ, Hyoscyami, Chamomillæ & Meliloti. Tandem etiam bibit per aliquot septimanas Aquam calcis vivæ, præstantissimum in omnibus internis ulceribus tum detergendis, tum exsiccandis remedium. & *Calcis vivæ* ℥ij. affunde *aquæ calidæ* ℥viiij. stent per dies duos vel tres infusa vel etiam plures, quotidie agitando. Postea decantata aquam limpidissimam & cola per manicam Hippocrat. & in colatura clarissima infunde per diem *Radicum glycyrrhizæ rasæ, saffras cum corticibus, Ligni nephritici ana* ℥ss. *seminum fœniculi* ℥ij. Colentur, de colatura propinentur ℥iiij. ad ℥viiij. manè jejuno ventriculo, horâ quartâ pomeridianâ, & decubitûs tempore, vel per se, vel addendo parùm *aquæ Cinamomi, vel vini Hispanici, & sacchari momento, per mensem unum vel alterum continuando.* Toto hujus stadii decursu, usa est alâ medicatâ cum antiscorbuticis & aliis præparatâ. His omnibus in tantum restituta fuit, ut domestica vocationis munia obiret, et si ulcus ad vitæ finem continuaret, & pus interdum indè efflueret. Supervixit annos ferè tres, & tandem animam Deo Creatori reddidit, postquam in corpore peregrinata esset annis, ni fallor, quadraginta duobus vel tribus.

OBSERVATIO XII.

Epilepsia Nocturna.

JAna, Nobilissimi pariter & humanissimi Viri, Dⁿⁱ Thomæ Trenchard, Equestris ordinis, filia natus quarta, vicesimum secundum ætatis annum agens, Virgo pia atque omni virtutum decore cumulatè ornata, sacrorum lectioni plurimùm vacans, mediocri corporis habitu prædita, Melancholica, cui catamenia ex naturæ lege procedebant; hæc meliori sanè fortunâ digna, à pluribus annis, inæqualibus quidem intervallis, nunc brevioribus, nunc longioribus, sed crebrioribus, corripitur solebat Epilepsiâ, magno & sacro rei sacræ, id est cerebri morbo, cum immoderatiore membrorum concussione, animalium functionum ablatione, & spuma cruenta ex ore manante, per horæ ferè quadrantem durante, subsequente capitis dolore tensivo & gravativo, nec non maculis rubris punctatim circa oculorum regionem dispersis, & post dies aliquot iterum evanescentibus. Invadebat autem paroxysmus noctu solum, idque post mediam noctem, emergente aurorâ, nunquam interdiu. *Vigebant*

gebant in hac nobili virgine, extra paroxysmum, omnes cerebri actiones, aded ut illud non protopathiâ, sed consortii lege affectum videretur. Hanc itaque à flatu & acris vaporibus, non tantùm è venoso genere, sed & ventriculo in sensuum sedem, & nimis, ob raritatem, sensibile rationis domicilium exhalantibus, & acumine suo vim cerebri expultricem irritantibus, ortûs sui natalitia derivare judicavimus. Hæc nobilissima Virgo de miserrima sua conditione anxia, ut ab hoc malo liberaretur, sese totam industriæ meæ commisit. Quoniam itaque in extremis malis ægri minimè sunt deserendi, ut obsequeretur potiùs, quàm ut quicquam boni sperarem, curam bonis avibus, ineunte Vere, aggressus sum, præscriptâ probâ victûs ratione, cujus minutias recensere supersedeo. De Chirurgicis verò remediis, suasi fonticulum, inter primam & secundam colli vertebam, & alterum plurium pisorum capacem in parte domestica femoris sinistri, duobus suprâ genu digitis, excitandum. Et cùm in Vere essemus, venarum quoque hæmorrhoidalium apertionem per hiradines injunxi. Quod ad Pharmaciâ attinet, exhibito primùm vomitorio ex vitriolo albo depurato, levem materiæ digestionem

tionem institui, sequenti decocto. $\mathcal{R}$ Radicum fœniculi, asparagi, cichorei, polypodii, q. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{j}\mathfrak{\beta}$. Herbarum Hissopi, Betonicæ, ana $\mathfrak{M}\mathfrak{j}$. Borruginis, buglossi ana $\mathfrak{M}\mathfrak{j}\mathfrak{\beta}$. Stæchad. $\mathfrak{p}\mathfrak{j}$. Coquantur in $\mathfrak{s}$. q. aq. pro libra una, addendo syrup. de stæchade, oxymel simp. ana $\mathfrak{z}\mathfrak{j}\mathfrak{\beta}$. mellis anthosati $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. $\mathfrak{M}\mathfrak{s}$. fiat Digestivum pro $\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$. vicibus: quo absoluto, evacuationem ordinavimus syrupo de pomis purgante, Melancholicis appropriato, addendo syrup. de Cichor. cum Rhabbaro & salis Tartari tantillo; & hanc digestionem ac evacuationem aliquoties repetivimus, accedendo postea ad decoctum ligni, ut robur toti corpori & affectis partibus adderetur. $\mathcal{R}$ Ligni guajaci $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$. Cortic. ejusdem $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. Rad. Scorzonera $\mathfrak{z}\mathfrak{\beta}$. rad. Pœoniæ, palmae Christi, quæ miram vim habet in curanda Epilepsia, visci quercini ana $\mathfrak{z}\mathfrak{\beta}$. Zingiber. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$. seminum anisi $\mathfrak{z}\mathfrak{j}\mathfrak{\beta}$. Passularum corinth. $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$. Aq. Betonic. Pœoniæ & Verbena ana $\mathfrak{h}\mathfrak{b}\mathfrak{i}\mathfrak{j}\mathfrak{\beta}$. Bulliant in vase duplici $\mathfrak{s}$. a. Assumpsit hujus $\mathfrak{z}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{i}\mathfrak{j}$. manè superdormiendo, & quartâ pomeridianâ; continuando aliquandiu. His absolutis ad ea accessimus, quæ specificâ vi Epilepsiæ resistunt, in quibus totius curationis cardo versatur; exhibendo indies $\mathfrak{z}\mathfrak{j}$. pulveris conflati ex pulveris pullorum corvi torrefacti $\mathfrak{z}\mathfrak{\beta}$. seminum pœoniæ

*nie excort. ℥ij. cranii hominis è parte anteriore, Radic. Pœonie, Visci querc. & stercoris pavonis ana ℥j. Margaritarum & corallor. ana ℥ß. Macis gr. xv. foliorum auri n°. iij. Ad-
dendo sacchar. pro libitu, fiat pulvis, ex aqua
florum Tiliæ & cerasorum assumendus. His
paucis nobilissima Virgo continuatis, à tam
gravi morbo in totum fuit vindicata; ita ut
per quadriennium nullum paroxysmum fue-
rit passa; donec Londinum cum parentibus
profecta, morbillis extincta, mortalitatem
exueret.*

OBSERVATIO XIII.

Epilepsia particularis.

EPilepsiam Practici definiunt totius cor-
poris interpolatam convulsionem, cum
mentis & sensuum læsione. Id quod de per-
fecta & integra Epilepsia intelligendum.
Datur tamen imperfecta quoque Epilepsia,
in qua non totum corpus, sed ejus solùm
pars aliqua convulsivis motibus concutitur.
Talis mihi occurrit in Nepotula mea, Ma-
ria, Johannis Bushrodi, civis Dorcestrensis
filiola, quæ ab ipso ortu continuis circum-
volutionibus oculorum & pupillæ sursum
distortione,

distorsione, ita ut nil nisi album apparetur affligebatur, nec quicquam cerneret, quod agitatis ante oculos manibus observare potuerim, cum ne nictarent quidem palpebræ. Huic mihi charissimæ pulverem Epilepticum Langii indies cum pulvere, aquam florum tiliæ & cerasorum, & alia exhibui; radices pœoniæ collo appendi, armillas & torques ex granis pœoniæ carpis circumligavi; ab aquis cum vino destillatis, & omnibus calidis, in tenella ætate omnino abstinui. Nam in adultis quoque calidorum hujusmodi usu caput repletur & morbus intenditur; præsertim quando nullæ evacuationes præcesserunt. Imprimis noxium deprehendi in convulsivis puerorum motibus spiritum Cornu cervi, tantoperè à Neotericis decantatum, empyreuma, tum gustu, tum olfactu detestabile, redolentem; ut rectè dixerit Plinius, accensis utrislibet cervorum cornibus, odore fugari serpentes, & comitiales deprehendi morbos. Interim aquis Epilepticis cum vino destillatis, non sine commodo nepotulæ meæ, externè sum usus, dorsum sive spinam linteis in iis imbutis ad foculum perfricando. Dum his intentè inhæreo, Ecce misella hæc puellula subitò gravissimis corripitur motibus convulsivis, atque sub finem
annj

anni ætatis suæ secundi, unico paroxysmo, per tres horas continuante, rebus humanis exempta, morte præmaturâ magnum sui desiderium parentibus & propinquis, maximumque dolorem reliquit.

OBSERVATIO XIV.

Apoplexia ab explosione bombarde.

Quanta vis sit animi motuum & affectuum in morbis gignendis, si modum excedant, dum magnas in corpore efficiunt mutationes, illudque manifestò à naturali statu evertunt, imò & repentinam sæpe mortem adferunt, ex sequenti patet historia. Elenora, Thomæ Devenish, zythepsarii in urbe Dorchestria publici præfecti, conjux, in primo degens senio, cum forsan ob negotia domestica egressa, in platea occidentali domum, cui Falco pro insigni erat, properaret; explosâ à milite improvise à tergo ejus bombardâ, vix limen ingressa, humi cecidit attonita, omni sensu ac motu voce etiam privata; respiratione solum aliquâ, sed difficili & cum stertore, remanente, & laxatis omnibus membris, toto quoque corpore sudoribus diffluo. Ad eam vocatus, factò mor-

tis prognostico, ut à calumnia tutus essem, pauca injunxi, sed frustrá. Nam effluxis duabus horis, infata, Deo sic disponente, concessit. In hac muliere, debili capite, & doloribus ejus affecta, vero perquam simile est, subito terrore spiritus animales ad cerebrum, tanquam arcem defendendam, raptos, sanguinem unà secum adduxisse; cujus copiã arteriæ & vasa cerebri repleta, & angustiora reddita, substantiam ejus compressam fuisse judico, ita ut spiritus vitales liberè à corde ascendere, nec animales in nervos influere potuerint; unde Apoplexia, quam siderationem vocant Latini, subito oborta.

OBSERVATIO XV.

Vir subito cadens, & mortuus.

Reverendus Vir, D^{nus} Johannes Whetcomb, S. S. Theologiæ Doctor, & Maidennutensium Pastor, sexagenario proximus, proceræ staturæ & habitûs corporis athletici, plethorâ abundans, temperamento Melancholico-sanguineus, à pluribus annis spleneticus, & scorbuticâ labè inquinatus, sed viribus integer. Hic ad D^{num} Angelum Gray, Armigerum, cui Deus lares posuit
King-

Kingstonii, in vicinia Dorchesteriæ sita, visitandum rhedâ vectus, lautè & amicè ab eodem excipitur, & cibo potûque satur à prandio surgens, subitò attonitus corruit; & oculi noctu vitâ privatus, nihil tale cogitans, Deo animam reddit. In hoc viro optimo, nulla apparebat oris distorsio, nullus audiebatur stertor, aut spumæ ex ore manantis vestigia sese prodebant. Eodem planè modo ad meliorem vitam à summo vitæ arbitro evocatus fuit Reverendus D^{nus} Johannes White, verbi divini ad divi Petri Dorchesteriæ, quæ veterum Durotrigum putatur, Pastor & Minister fidelissimus; in quo præter doctrinam insignem, ingeniique vim acrem, mirum judicium, deinde & sedulitas, pietas atque fides incredibilis invicem certabant; mihi multâ familiaritate junctus erat. Hi utrùm forti & acutâ Apoplexiâ, an Catarrho aliquo subitò suffocante, vel syncopâ frigidâ, è medio fuerint sublatis, aliis judicandum relinquo. Equidem causam proximam tam subitæ mortis impeditæ forsan sanguinis circulationi adscribendam censeo. Hæc si prohibeatur vel in torculari Herophili, vel cordis ventriculis, Sim. Pauli auctoritate, idem in Microcosmo, quod in Macrocosmo, interpositâ terrâ inter Solem

& Lunam, accidit, & veluti Eclipsis quædam existit, quam necessariò mors seriùs ocyùs insequitur. Similis fere casus accidit in infantulo quodam Thomæ Hall aromatarii Dorchestrensis filiolo trimestri, qui sanus & bene habitus, cùm natrix cum eo luderet, in sinu ejus, subitò oculi quasi nictu vitam expiravit. Dissecto à morte corpusculo, cordis dexter ventriculus sanguine congelato refertus fuit inventus. In reliquis partibus nihil culpâ dignum, sed viscera sana & firma apparebant.

OBSERVATIO XVI.

Paralysis sinistri lateris curata.

PRincipum partium morbos vel omnino lethales esse, vel saltem magnos & curatu difficillimos, nemo est vel mediocriter in Medicina versatus, qui nesciat. In horum censu est Paralysis, seu nervorum resolutio, quæ in senibus ut plurimum immedicabilis est; in juvenibus & bene habitis contumax, & ægrè medicam manum admittit, vixque unquam curatur, præsertim si à soluta Apoplexia, quòd sæpe fit, proveniat; aut à causa aliqua interna oriatur, qualem

nunc

nunc proponere decrevi, vix magno labore curatum. Elizabetha, Reverendi Dni Edwardi Pele, in pago Compton, sexto Dorcestriâ lapide, occidentem versûs distante, Verbi divini Ministri, Viri pietate, doctrinâ & industriâ nulli secundi, Vidua mœstissima, quinquagesimo proxima, staturâ & corporis habitu mediocritatem nonnihil excedens, temperamento calido humido, hoc tamen calidum superante, hepate & renibus fervidis, frigido verò ventriculo & cerebro; postquam aliquandiu conqueſta eſſet de dolore capitis gravativo, derepente incidit ultimâ hyeme, cubitum itura, in *ἰμηνίαν* partis ſiniſtræ, cum oris tortura, & ſermonis impedimento, motu in totum ablato, remanente ſenſu aliquo, ſed exiguo. In hac optima Matrôna, veriſimile eſt, humorem ſeroſum pituitôſum, in Cerebro collectum, à natura, rebus ſuis conſulente, in principium ſpinalis medullæ & nervos effuſum, ſeſe in ſubſtantiam eorum inſinuâſſe, meatûſque inſenſiles, ſpiritus animalis delatores, occluſiſſe, tonûmque eorum laxâſſe; unde neceſſe eſt, ut tum ſenſus, tum motus amittatur. Eſtſi verò exigua eſſet curationis ſpes, nolui tamen ægram omnibus auxiliis deſtitutam relinquere; ſed omnia, quæ

artis essent, implere, eventum Deo commissurus; præsertim cum membra resoluta actu calida existerent; & curari sæpe videamus eum, de quo Medicus omnino desperabat. Eam verò sequenti methodo tractavi. Et primò quidem extrema validè ad rubedinem & dolorem lateris affecti linteis asperis calidioribus fricanda, & cucurbitas ex utraque spinæ dorsi parte applicandas curavi, alvo mox sequenti Enemate exoneratâ. *Rx malvæ utriusque, mercurial. violar. ana Mss. salv. beton. champépyt. centa. min. stæchad. ana Mj. Sem. anisi, fœnicul. ana ʒjss. Carthami excort. & Agaric. in petia ligat. ana ʒij. pulp. colocynt. ʒj. Coq. in s. q. aque ad tertias. Rx colatur. ℥j. in qua dissolve El. diaphenic. ʒss. El. hieræ cum agar. ʒi. ol. chamæm. cheiri ana ʒjss. sacchar. rubr. ʒjss. vitell. ov. n. j. sal gemmæ ʒj. Ms. f. Enema, quo injecto plurima dejecit pituitosa. Sequenti die ad primarum viarum evacuationem assumpsit pilulas compositas ex hiera cum agaric. pil. imperialib. agarico trochisecat. & turpet. addito calorei tantillo, & guttulâ olei succini, ex artis lege destillati & ab empyreumate vindicati; quæ cum evopsia operationem suam peregerunt. Hinc ad præparantia accessi. *Rx Syrup. de beton. simpl.**

simpl. de stachad. ana ℥ij. Oxymel. simpl. Mellis rosat. colat. ana ℥jss. Aq. salviae, Majoran. Beton. paralyf. ana ℥iiij. spirit. vitriol. gut. vj. Ms. fiat digestivum pro iiij. vicibus; quo absoluto, purgata fuit pilulis Rudii, addito castoreo; & utraque aliquoties repetiit. Interim omoplatis affigenda curavi duo emisfaria, plurium pisorum capacia, ut natura illinc emitteret tam succos, quàm vapores noxios, in tutamen nervorum; Nicotianam quoque in funem contortam masticandam exhibui, linguæ verò ol. anisi & caryophyllorum affricavi, ad expeditiorem loquelam. Capiti quoque roborando tale ordinavi Electuarium. R̄ conf. anthos, Betonicae, Paralyf. ana ℥jss. Conf. salviae ℥j. calami arom. condit. Rad. Helenii cond. ana ℥ij. Nuc̄e cond. ℥j. Spec. diamb. ℥j. facul. pæoniae ℥ij. Castorei gr. v. ol. succin. gut. j. Syr. de pæon. & paralyf. ana q. s. Miscē, fiat Elect. jugland. quantitate devorandum, superhaustâ aquâ salviae & Helenii ritè destillatâ. Tandem etiam sudavit decocto ligni, adjectis cephalicis. Quoad topica inunxit nucham balsamo ex spiritu Terebinthinæ, petroleo, & oleis chymicis anthos, salviae & succini conflato, admixtis guttulis aliquot Spiritûs Lavendulæ comp. Doctoris Matthiæ, quem & interdum, sed

rariùs, intrò assumpfit. Membra etiam resoluta, & motu destituta fovimus Rorismar. Majoran. & gran. Juniperi ana Mj. Sapon. Venet. ℥ij. in Vini Sublimati, & aquæ Juniperi ana ℥ss. infusis, eadem oleo lumbric. Vulpin. & castorei ana ℥j. ol. nuçtæ express. ℥j. desuper inungendo, ad motis insuper lanis mollibus, succino suffumigatis. Quibus per duos menses & quod excedit ultrà continuatis, recuperato sensu & motu, in tantum, Deo auspice, valetudini pristinæ fuit restituta, ut ad thermas profecta, earum ope confirmatâ magis incolumitate frueretur, haud frustrato successu. A quibus reduci post æquinoctium proximum, metu recidivæ, quæ ut plurimum radice suâ pejor esse solet, cursum prophylacticum repetendum suasi, & appropinquante brumâ, ad arcendam à capite aeris ambientis injuriam, præscripsi cucupham interpastatam Majoranâ, Roremarino, Salviâ, nuce myristicâ, caryophyllis aromaticis, & similibus, totâ hyeme gestandam; addito etiam potu medicato cephalicis. Quibus rite peractis, optimè curata, superstes vixit aliquot annis, febri tandem extincta.

OBSER.

OBSERVATIO XVII.

Paralyfis brachii finistri à febre.

HAud infrequens est, aut à veritate alienum, à nervis in venas, & à venis in nervos fieri humorum *μετάστασις*. Febris sanè materiam, in venis conclusam, in nervos haud rarò migrare, testis est locupletissimus summus in Medicina dictator, Hippocrates in Coac. prænot. ubi docet, convulsionem febris finem adferre, quæ aut eodem die, aut ad summum perendie incidit; sed si eam, qua cœpit, horam excefferit, neque quieverit, malum esse. Convulsio enim nervorum affectus est. Contrahitur quippe musculus secundùm nervosam seu fibrosam partem. Unde Galenus, fidus Hippocratis interpres, convulsionem, nunc musculorum, nunc nervorum *πάθος* esse scribit. Febris verò materia in vasis locum habet. Si itaque convulsio febrim sedat, è venis in genus nervosum *μετάστασις* fieri necesse est. Exemplo fit Johannes, Reverendi Viri Dni Hugonis Tompson, verbi divini apud Durotriges præconis, doctrinâ, pietate & fidelitate insignis, filiulus, natu primus, admodum sanguineus.

guineus. Hic secundo ætatis suæ anno, febrî continuâ correptus à pulmonum inflammatione subitò incidit in brachii sinistri, ab humero ad extremos usque digitos, omnimodam resolutionem, cum sensûs & motûs ablatione, evanescente febrî, unde crisi quadam humores, febris causam, è venis in nervos effusos fuisse judicavimus. Idem Hippoc. observavit, pulmone scil. inflammato brachium resolvi. Varia remedia tum interna, tum externa ad restituendum hunc puerulum fuere adhibita, quantum quidem tenella ejus ætas erat capax; idem etiam thermis immerfus, reluctante admodum, sed non infausto penitus Apolline. Siquidem sensus ipsi in totum restitutus, remanente saltem imperfecto brachii motu, & manu pendulâ & nonnihil resolutâ, quam vix sine adminiculo aut veluti jactu elevare potest, affecto brachii primo nervo.

OBSERVATIO XVIII.

Paralysis seu resolutio dextri Cruris.

Similis fere casus, cum eo, cujus in præcedente observatione mentionem fecimus, contigit in puella quadam, cui nomen erat

erat Hester, spectatissimi Viri, Dni Andreæ Loderi, Caufidici, filiola natus secunda, quartum ætatis annum ingressa, quæ febris continuâ per septimanam exusta, subito tandem incidit in dextri cruris omnimodam resolutionem, sensu & motu ejus in totum ablato; translata scil. febris materia in ossis sacri vertebra, nervosque indè in dextram cruris partem prodeuntes & sparsos; unde facultas per eam, haud secus quàm lumen per aerem ferri solitum, aut quemadmodum radii solares per diaphana corpora expandi consueti, liberè ferri impeditur. Cùm igitur spirituum radiosam qualitatem habentium, per nervos distributio quacunque de causa impeditur, resolutionem sequi necesse est. Parentes de restituenda pristinae valetudini, si fieri posset, filiola, solliciti admodum, nullis sumptibus pepercerunt; tum domestico, tum exotico in eum finem utentes consilio; ad thermas etiam sulphureas adducta puella, nihil intentatum relinquentes, sed frustra; nisi quòd sensus rediit, & eò devenit divinâ ope & bonis præfidiis, ut baculo innixa sive grallis adhibitis pedem post se trahendo aliquo modo ambulare potuerit.

OBSER.

OBSERVATIO XIX.

Paralyfis seu resolutio Linguae.

Paralyfis accidit membris, arbitrarii motus organis, & iis maximè, quæ proprio & peculiari nervo, à Natura, industriae humani corporis opifice, sunt donata; cùm neque cerebrum, neque spinalis medulla, sed nervus ipse lædatur. Imprimis verò lingua aliquando resolvitur, peculiari nervo læso quod accidit Gualtero Hewett, civi Dorcestrensi, viro tenuioris fortunæ, sed honesto, sexaginta circiter annos numeranti; qui contracto frigore, quando December canus & bruma impotens, ut Martialis ait, Aquilone rauco mugiebat, subitò incidit in paralyfin linguæ, ut eam minimè movere, aut loqui potuerit, reliquis partibus salvis, nisi quòd in somnum pronior esset. Hanc à nimia humiditate nervos linguæ septimi paris cerebri, prope spinalis medullæ initium, irrigante, ortus sui primordia duxisse puto; unde facultas per eos ferri minimè poterat; haud secus atque in sole, cujus radii domum clausam penetrare nequeunt. Ad hunc in vicinia habitantem accersitus, mente eum
constare

constare deprehendi, eò quòd cùm dari non
posset, digito supra linguam imposito, eam
affectam esse ostenderet; quare injecto sta-
tim enemate, partium extremarum frictio-
nes institui, sanguinem quoque è venis sub-
lingualibus detrahere, quod à Practicis præ-
sentissimum sæpe hujus affectûs remedium
inventum, conatus sum; sed linguam ex-
tendere non poterat, præscripsi itaque pilu-
las ex Cochiar. Sine quibus, & de Agarico
ana ℞j. commixtis, additis tribus granis
castorei; quarum usu alvum sexies deposuit.
Interim linguam indies sæpius fricavimus
oleo caryophyllorum, & spiritu lavendulæ
D. Matthæi, quem & nuchæ affricandum
curavimus, cum oleo succini rectificato. In-
trà verò exhibuimus spiritum ceraforum ni-
grorum, syrupo de pœonia & paralyssi dul-
coratum; & pro potu usus est tincturâ flo-
rum pœoniæ. His sedulò administratis lin-
guam denuo movere, & loquela restitui
cepit, non sine adstantium admiratione, &
summo conjugis & liberorum gaudio. Ne
amen in recidivam relaberetur, aut in Apo-
plexiam præcipitaretur, quod sæpe usu ve-
nire solet, reiteravimus evacuationem; &
gargarismum, quo antea uti minimè pote-
at, ordinavimus, ex aq. Salviæ & Majora-
næ

næ ana ℥vj. Spiritu ceraſorum nigror. ℥jſſ. ſp. caſtor. ℥ſſ. Mithridat. ℥jſſ. Ms. Et pro corroboratione opiatam, potum etiam Guajaco & herbis cephalicis medicatum, & alia præſcripſimus, quibus ſanitati, Deo auſpice, integrè reſtitutus, nec idem malum ampliùs paſſus eſt.

OBSERVATIO XX.

Tremor omnium totius corporis artuum.

Natura, rerum parens, jure de multis conqueri poſſit, quòd cùm ab ea temperatiſſimum naſti ſint corpus, præclarum adèò & utile donum, non ſolùm contemnant, verùm etiam corrumpant, imò & deſtruant; ut Galenum ſcribentem, otio aliſque vitæ erroribus optimas etiam temperaturas mirè depravari, verum prodidiſſe, reipſa teſtentur. Unde tandem incurabiles incurrunt morbos. Sic eſt fanè, idque juſto Dei, peccatorum noſtrorum vindicis, judicio contingit, ut in ſenectute errorum in juventute commiſſorum, pœnas luant. Ità Guilielmus Polden, civis Dorcheſtrenſis, pannis laneis vendendis victum quæritans, & mediocriter à fortunæ bonis inſtructus, optimo

optimo & bene habito corpore à Natura, industrio humani corporis opifice, donatus, ut vix unquam vel saltem rarissimè ægrotârit; constitutione calidus & humidus, ac proin plethorâ abundans, in juventute crapulæ deditus, & bibax cerevisiæ fortioris, sed imprimis vini generosi; cui facies ideo rubicunda erat, & jonthis defœdata, ut egregiè solet potatoribus ob cerevisiam crassam & vina dulcia, plenis poculis hausta, quibus facies inflatur. Hic in secundo senio constitutus toto corpore insigniter tremere, agitari & involuntariè concuti cœpit, ad aucto indies cum vitæ diebus tremore, diu noctiûque, cum decumberet & dormiret, molestante, ut non nisi à gravissimis causis induci videretur. Cum igitur nec cerebrum, vel saltem non insigniter, afficeretur; nec pituitam rejiceret, considerato antea vitæ curriculo, & corporis habitudine, vero perquam simile esse judicavi, nervos partésque solidas immodico meracioris vini & cerevisiæ potentioris ingurgitatione labe factatas, atque aded debilitatas fuisse, ut naturale consuetumque munus explere amplius, nec artus firmiter movere, nec continere potuerint; sed membris vicissim elevatis, & depressis, ex mutua facultatis & gravi-

gravitatis contentione tremorem causârint. Vinum sanè, largiùs haustum, varia in corpus, pro sui natura, ætate, potentia & assumptionis more, incommoda infert; quod si vinosum fuerit, quale est Hispanicum, caput tentat, & nervos lædit, unde meritò à Galeno, propter cruditatem, frigidos morbos facere creditur. Est enim vaporosum; & vapores in capite resoluti in frigidum & pituitosum humorem convertuntur; unde non aliter ac alimenti copiâ premitur flamma; ità quoque materiæ ubertate extinguitur facultatum focus, calidum innatum. Hinc Plutarchus Polyhistor, à vini potu, inquit, fiunt membrorum tremores, languores, faciei pallores, saltus in arteriis spiritûs, linguæ hæsitantia, nervorum in extremis membris constrictio, & torpor, &c. extinguitque vinum calorem. In iis porrò qui fervido sunt hepate, quali hunc virum præditum diximus, vinum jecoris *εὐεξία* dissolvit, & sanguinem adurit, unde facies jonthis conspurcatur. Ab hoc Viro in consilium adhibitus, tremorem in sene, ob cerebri & spirituum magnam imbecillitatem, medicam manum minimè admissurum prædixi; annitendum verò esse, ne in Paralyfin, Apoplexiam aut similem gravem affectum degeneret,

generet

Victus

generet

nervis

Aniè in

stulaverit

uteretur

bus, præ

preter

dent Pr

cii & d

randis,

opus fu

raret.

sors bet

ondit. 3

3i. Ther

© cum

verò me

& therm

cuphum

dis hæc

parum v

generet. Præscriptâ itaque ex artis lege Victûs ratione, quæ nec pituitam in capite generet, neque nervos debilitet, ut à vino, nervoso generi inimico, sibi temperaret, strictè injunxi, nisi id ventriculus forsan postulaverit; Ejus verò loco cerevisiâ salviatâ uteretur. Et quia in omnibus morbis, in quibus, præter qualitates, adest etiam aliqua præter naturam materia, evacuationem suadent Practici, eam instituire jussi pilulis Marcri & de Succino, decimo quovis die devorandis, intermedio verò tempore, quoties opus fuerit, enemate injecto alvum exoneraret. Ordinavi præterea Opiatam ex *Conserua beton. salv. anthos ana ℥j. Nucis moschat. condit. ℥ij. spec. diamb. & diamoschi dulc. ana ℥j. Theriac. Androm. ℥iiij. Castorei ℥ss. Ms. & cum syrup. Paralyseos, fiat Elect.* Extrâ verò membra tremula fovit decocto salviæ, & thermis quoque fuit immerfus, & capiti cucuphum imposuimus, & alia. Quibus remediis hæctenus fuit præservatus, etsi tremor parum vel nihil remitteret.

E **OBSER-**

OBSERVATIO XXI.

Animi perturbatio ad inediam incitans.

Homo mundi miraculum, & expressissimum Dei opt. max. simulacrum, tribus à summo rerum Conditore donatus est nobilissimis facultatibus, quas aliis creaturis denegavit; imaginatione scil. ratione, & memoriâ. Harum sæpe omnes in nonnullis, in aliis quædam saltem adedè depravantur & corrumpuntur, ut idem homo non sit idem, deprivatus judicio, ratione & consilio, quibus antea erat indutus; Solis lucem, & hominum consortium fugiens, littus atque aer & solitudo mera. Tale mihi in praxi mea occurrit exemplum in Roberto, Nobilissimi juxtâ & prudentissimi Viri, Dni Roberti Naperi de Poncknoll, pago maritimo, filio unico, optimæ indolis & spei juvene, duodeviginti annos nato. Hic sive cœcis quibusdam amoris igniculis æstuans, sive alia quacunque de causa, quam aperire noluit, commotus, postquam vitam aliquandiu tristitiâ & mœrore peregisset, tandem, ut solent edaces animi affectus, morbis corporis graviores, mentem perturbare, incidit in

in summam melancholiam & animi perturbationem; qua firmiter sibi imaginabatur, cum alvum aliquandiu ob curas siccam haberet, se neque ventris saburram deponere, nec vesicam exonerare posse; etsi utrumque, licet rariùs, faceret. Et hic mentis error adedò mordicus animo ejus insedit, ut postea omnem cibum potùmque respueret, ità se ore tenus repletum esse somnians, ut, si quid alimenti assumeret, mox infarctu sit periturus; in aliis rebus integrâ mente & ratione promptè utens, timidus tamen & mœstus, quales sunt melancholici, & totas noctes insomnis transfigens. Ad quem accersitus placidè eum sum allocutus, atque melancholicum esse dixi, nec rem ita se habere, ut imaginaretur, sed omnia de quibus esset querulus, falsa esse phantasmata. Ille verò in opinione sua constans perstabat, & mordicus contradicebat omnibus, miseram conditionem, in quam lapsus esset, lachrymis atque ex imo corde ductis suspiriis deplorans. Ego verò ipsum omnibus modis consolari & corroborare sedulò annitebar, ut in spem meliorem erigeretur; eique omnem meam operam promittebam, si modò dictis meis audiens esse velit. At ille nullam vitæ spem superesse aiebat, & casum hoc ipso

esse magis deploratum, quòd ob summam repletionem à salutarium præfidiorum usu omnino excluderetur, quòd nulla per gulam descendere queant. Pertæsus itaque istarum querelarum, cùm viderem eum nodum in lævi scirpo quærere, nec me sinistram ejus opinionem ullis, etiam firmissimis rationibus eximere posse, adhibito Nobilissimo D^{no} parente in consilium auxiliùmque, cœpimus illum acriter objurgare, & pertinaciæ accusare; eum mente captum dicentes, qui tantopere in falsa opinione persisteret, nec parentis monitis, cui divinâ lege omnem reverentiam & obedientiam debeat, & à quo omnia expectet, nec amicorum precibus locum daret; propositis etiam exemplis melancholicorum, cibum assumere nolentium, & tandem persuasorum, & aliis; unde tandem post plurium septimanarum abstinentiam convictus, ad meliorem mentem rediit, & cibum capere cœpit, quem lentè reficiendum injunximus, præscriptâ humectante Diæta. Siquidem Melancholici non diutius curantur, quàm humectantur. Et cùm jejunii diuturnitate ad nihilum ferme deductum esset corpus, cui trama tantùm figuræ erat reliqua, carne vix ossibus hærente, abstinuimus à purgantibus quibus-

cunque,

cunque, & alvum ficcam emollientibus tantum & humectantibus officii sui admonuimus, & corpus summè extenuatum jusculis lactucâ, borragine, buglossâ, fumariâ, radicibus scorzoneræ, pomis etiam redolentibus, & similibus, medicatis; nec non opiatis ejusdem naturæ cordialibus, sedulò reficere laboravimus. Tandem ad procurandam analepsin suavisimus lac asininum ex ubere calens, syrupo de borragine dulcoratum, manè per plures dies bibendum. His paucis aliquandiu continuatis, nobilissimus juvenis & menti & valetudini pristinæ restitutus, pancreaticè in hunc usque diem, à melancholicis deliriis immunis, vivit.

OBSERVATIO XXII.

Animi Perturbatio, ad varia, imò impia, & in Deum blasphema, contra voluntatem cogitanda incitans.

Affectum hypochondriacum nonnunquam in melancholiam hypochondriacam degenerare, practici uno omnes ore confitentur, & sequens historia abunde confirmat. Casparus Colson, civis & pharmacopola Dorchestrensis, Vir religiosus & probus,

bus, & in arte, quam profitebatur, egregiè versatus, & alios excellens, mediocris staturæ, calidæ & siccæ constitutionis, viscerum respectu, in juventute sua plurimum delinquens & genio indulgens, unde tandem in ætate consistente, ad melancholiam pronâ, incidit in diuturnam hypochondrii sinistri inflationem, cum ructibus & dolorifica à pastu compressione, accedente insuper cordis palpitatione, & somno perturbato. Quorum malorum fontem à collectione & obstructione venarum splenicarum & mesaricarum scaturire judicavimus. Ad debellandum hunc intestinum hostem, plurimum Medicorum consilio & operâ usus, parum profecit; ut in hoc affectu expugnando practici plerumque sedulam magis, quàm fructuosam operam consumunt. Nec facile est, ut dixerim, me quenquam unquam vidisse penitus ab hoc liberatum; mitigari & leniri posse fateor, vix prorsus tolli; sed affectus hujusmodi Saturnini sunt, & nobiscum sæpe confenescunt; interdum etiam in pejus mutantur, quod accidit huic optimo viro, meliori fortunâ digno, cui in Melancholiam hypochondriacam degeneravit, evaporationibus scil. adusti sanguinis cerebro communicatis, & ad spirituum animalium infectionem

nem & obtenebrationem inservientibus ; unde melancholicis cogitationibus apprehensus, juxta variorum objectorum occursum, circa varia versabatur simulachra ; nec uni semper cogitationi, ut multi melancholici solent, inhæsit. Visâ interdum fele, vel etiam cane nigro, mirum in modum perturbabatur. Oblato cultro ad vim sibi inferendam tentabatur. Canalem forsan, quo aqua in plateis derivari solet, transcendens, coepit illico in ejus mente & cogitatione versari, in aqua sese submergere. Sed quod ipsum mirum in modum angebat, quòd de Deo cogitanti, & precibus intento, impiæ & blasphemæ, nec ullo modo propalandæ cogitationes in mentem venirent ; quas cum ex animo delere omni studio conaretur, subinde recurrentes, ad impia quædam, quæque ipse toto corde abhorrebat, in Deum efferenda & committenda instigabant ; de quo mihi multis lachrymis sæpe est conquestus, Deum intimo corde invocans, ut ab hac tentatione eum vindicaret. Multis & continuis in eam rem usus est remediis, Theologorum etiam consilium exquirens. Sed hæ tentationes misellum hunc Virum ad mortem sunt comitatæ, quam stranguriâ & calculo, ni fallor, in vesica latente, anno

ætatis suæ septuagesimo obiit, omnibus his malis eâ ipsâ liberatus, Deum in æternum glorificaturus.

OBSERVATIO XXIII.

Ex philtro animi perturbatio.

Philtro *ὑπὸ τῆς φιλεῖν*, ab amando dicta, aliis verò à lacuna seu fovea, in medio menti posita, quæ ut magis vel minùs conspicua est, ità & majorem vel minorem faciei venustatem conciliat, in duplici differentia circumferuntur. Quædam enim parantur, & iis exhibentur, apud quos in gratia homines esse cupiunt. Tale fuit Philtum, autore Cuspiniano, Friderico Austriaco, Rom. Imperatori à nobili fœmina exhibitum, quo impetrare tentavit, ne maritus ejus gratiâ & favore Imperatoriæ Majestatis excideret. Quàm infeliciter autem illud Imperatori cesserit, funestus illius exitus declaravit. Alia, communiter sic dicta, iis exhibentur, quorum amorem & concubitus homines nefarii expetunt; quorum alia sunt Magica, alia pharmacorum vi & efficaciâ parari posse falsò creduntur; quibus qui utuntur, in eos leges Romanorum graves & capitales pœnas

nas constituunt. An verò Philtris amor conciliari possit, adhuc sub iudice lis est; nec sine causa controvertitur, multos iis ad furorem & insaniam adductos certum est, & extra omnem dubitationis aleam positum. Instantiæ loco sit sequens historia. Puella quædam, quam Framptonium, oppidulum ad quartum Dorchestriâ lapidem dissitum, protulit, tenui fortunâ, sed utcunque formosa, hæc ab aliquot annis deperibat juvenem, Franciscum Meech, viginti quatuor annos natum, honestum & probum, agriculturæ deditum, & indè triginta circiter per annum librarum Anglicarum redditu locupletatum, Steepletonii habitantem; qui quidem illam repudiabat, nec redamare ullo modo poterat, optima tamen illi optans. Huic, scenificii tempore in sceno, falce scæcato, furculâ versando, ut peraresceret, occupato, operis sese sociam adjunxit juvencula illa, ut hac occasione, veteris vestigia flammæ, si fieri posset, excitaret, & juvenem amoris laqueis irretiret. Circa vesperam, sceno in metas pro more extracto, humi procumbentes mutuâ conversatione & dulci colloquio corpora, æstu & labore defessa, reficere student; ibi tandem juvencula cum juvene exoptulare, mirari se, quòd in amore

non

non responderet, cùm perditè eum amaret ; ipse verò ne visitatiunculâ quidem ullâ dignam judicâset ; rogare etiam, ut sese domum suam comitaretur. His blanditiis persuasus, annuit ille, etsi invitus, ne nimîæ inhumanitatis crimine ab ea impotterum accusaretur. Quò cùm perventum, humaniter illum excepit, & allatâ cerevisiâ ipsi propinans, ut amantes mille artes experiri solent, quin etiam vias sæpe vetitas tentant, ut amato potiantur, ipsi porrigit poculum, addito saccharo & pulvere; quem ille, nihil mali suspicans, nucem moschatam esse putabat ; quo, cùm esset sitibundus, subitò epoto, de ingrato ejus sapore conquestus est ; paulò post capite dolere, & malè se habere cœpit. Puella facinoris conscia, id nimio diei æstu & improbo labore fieri simulabat ; & ut aliquandiu super lectum decumberet, suadebat ; fore sic, ut refectus meliùs haberet. Adductum protinus in cubile hortatur, ut depositis vestibus lectum intraret, & secum pernoctaret ; quod cùm ille recusaret, acriùs instabat, seque parentibus absentibus lecti consortem offerens amplexus ejus experturam promittit ; Quare perterritus, in noctem jam coniectus, valedictâ puellâ ad proprios lares, duobus milliaribus distantes, pro-

properat. Vix miliaris quadrantem progressus, tertiâ vice ad revertendum omnium cogitationum vi, ut resistere minimè potuerit, impellitur; ædes tamen non intrans. Tandem resumpto animo, quàm potest, celeri pede multâ nocte domum tendit, per totam infomnis. Sequenti die de capitis dolore & aurium tinnitu querulus, cibum averfatur, omnisque inter luctus ibat dies; noctem verò sine somno tristitia mœrorque consumebat. Mater juvenis magnam in filio observans metamorphosin, quid rei esset, sciscitatur. Tum ille se à nefaria illa juvencula pessundatum esse exclamat, quam tantum abest ut amare possit, ut eam ob perpetratum adeò illicitum & exitiosum facinus summo odio habeat. Illa verò cum propinquis ipsum consolando, objurgando etiam ab hoc animi affectu liberare infudârunt, sed frustra, rebus ejus indies in pejus ruentibus. Solitudinem enim amplexus, omni se consortio amicorum subduxit, nec ad interrogata respondit; auditu quoque privatur, & erecto ad sydera vultu immotus, quasi *enscius* aliquâ correptus, per plures horas stabat; interdum etiam totâ nocte per campos vagabatur, de miris visionibus somnians. Tandem etiam in prurium incidit

cidit totius, admodum molestum, ulcusculis passim in corpore erumpentibus, & contabescente toto. Huic operam meam, licet tardiùs, & non nisi elapsâ fere septimanâ imploranti, exhibui primò radicem asari pulverisatam cum polline radicum contrayervæ, oxymelite permistam pro vomitorio, & postea etiam infusione Croci metallorum ventriculum subverti. Quibus cum *εὐφορία* operationem suam perficientibus, ad diaphoretica accessi, tertiâ vice sudorem movendo bolo ex extracti juniperi ℥ij. Extract. Angelicæ & Theriacæ ana ℥j. Rad. contrayervæ ℥β. Mixturæ simpl. ℥β. salis absynth. gr. vj. conflato, Aquæ cardui benedicti & acetosæ ana ℥jβ. & Aquæ protheriacalis ℥β. diluto. Alvum interim seigniozem clystere, quoties opus erat, officii sui admonui. Tandem ipsi ter in die exhibui essentiam melissæ & hyperici cum pulvere contrayervæ, & aqua Nasturtii aquatici, syrupo acetositatis citri leniter edulcoratam. His paucis remediis, unâ cum optima victûs ratione, illi præscripta, tantum profecimus, ut miser hic ad mentem rediret, & consueta vocationis munia obiret, melancholicus tamen, & ab illo, qui olim erat, plurimùm mutatus atque nimium macilentus, cui ideo

lactis

lactis caprini usum injunximus, cum afinini copia non suppeteret, additâ insuper opiatâ cordiali. Autumno verò purgavimus, ne forsitan recidivam pateretur. Supervixit annos tres vel quatuor admodum mœstus, & juvenes ipsi familiares sedulò admonebat, ut sibi, ceu à Circes & Calypsus diro veneno, tinctis poculis caverent.

OBSERVATIO XXIV.

A Quartana gravissimus Ventris dolor, subsequente dorsi opisthotono.

Heroïna, stemmatis claritate & omnigenarum virtutum decore insigniter cumulata, Anna, Nobilissimi Viri, Dⁿⁱ Thomæ Trenchard Armigeri meritissimi conjux lectissima, Scorbuticâ labe, à Nobilissimo Parente, D^{no} Thomâ Earle, ordinis Armigerorum, scorbuto extincto, à teneris unguiculis hæreditario quodam jure inquinata, unde & in juventute maculis crurum & pedum tumore œdematoso, nec non aliis ejus farinæ symptomatibus, à serosâ materia deorsum ruente, efflictim fuit emacerata; hæc vicefimo tertio circiter ætatis suæ anno ab humore melancholico in primis viis, circa
lienem

lienem & vicina viscera putrescente, & effervescente, incidit circa Autumni, morborum parentis, initium, febribus tunc publicè grassantibus, in quartanam, quæ sæpius cum scorbuto conjungi, haud rarò etiam in eum degenerare solet; quâ neglectim habitâ, cum non esset admodum molesta, nec rigorem admodum vehementem & pungentem, sed refrigerando potius dorsum afficientem sentiret; successit tandem colica gravissima, materiâ febrili per imperfectam crisin ad intestina subitò delatâ, cum vomitu insigni pituitosorum humorum, interdum etiam bilis æruginosæ, ventriculo consortii lege affecto; non quòd bilis ab intestino colo ad eum transferatur, sed quatenus undique & ab ipsa vesicula fellea & duodeno intestino bilis effera reddita ventriculo promptissimè communicatur. Ab hac quinque vel sex dierum spatio Enematum, quorum in hoc affectu maximum est commodum, nec non Mannæ cum oleo amygdalarum dulcium & similia, tandem etiam Aquilæ dulcis, cum pilulis benedictis permixtæ, usu, sese fausto Apollinis numine vindicavit, ut perfectè convaluisset videretur. Sed breve fuit istius restitutionis momentum. Siquidem vix effluxo unius mensis spatio dolores isti ventris,

tris, colicorum æmuli, recrudescentes de novo classicum canunt, qui quidem misellam tam crudelibus dolorum tormentis conficiebant, ut vix credideris Tityum amatorem tantos cruciatus perpeffum tuiffe, cùm vultures apud inferos jecur ejus divellerent. In hac nobili venter deprimebatur adeò, ut cum umbilico introrsum revulfus lumbis quasi annexus videretur. Nec erant dolores hi Coli ductu circumscripti, sed modò hæ, modò illæ abdominis partes, sæpe etiam univèrsùm abdomen corripiebatur; cujus instabilitatis causam in facultatis expultricis laborem, causam morbificam, jam huc, jam illuc expellentis, referendam judicavi. Accedebant itidem vigilæ, fitis, atque totius corporis, sed ventris maximè, æstus, ob humorum ebullitionem, calorem in toto accendentem. Ad hanc Heroïnã vocatus, ut ei in tanta dolorum carnificina, si fieri possit, suppetias ferrem, statim Enema injiciendum curavi ex solo lacte, doloribus demulcendis accommodatissimo, addito Diacatholico & oleo amygdalarum dulcium; postea etiam ex jure omasorum, anodynis & emollientibus medicato, cum oleo nucum juglandium & infusione croci metallorum & similibus. Extrà verò ventrem inungi curavi

ravi oleo anethino, camomillæ & amygdalarum dulcium, superposito vervecis omento. Multa hujus generis alia ab adstantibus fuerunt proposita; à quibus abstinendum duxi, cùm in Colica sæpe, applicatis abdomini medicamentis, ità impulsam fuisse materiam ex ventre in dorsum, ut offensis partibus nervosis Paralyfin notham subsequi observârim. His verò parùm proficientibus, ne clysterum frequenti usu intestinis exsiccatis facultas expultrix segnior redderetur, aut alioquin intestinorum tonus & temperies læderetur, alvum sollicitandum suasi Mannâ cum oleo amygdalarum dulcium recenti, decocto florum chamæmeli dilutâ, qua segniùs operante, sequenti die propinavi infusum duarum drachmarum Rhabarbari optimi in aqua camomillæ, in eodem uncias duas mannæ solvendo. Etsi verò leniter & sine offensa potiuncula hæc operationem suam perfecisset; attamen nec dum pacatis doloribus, rogavit ægra, ut sibi Laudanum devorandum præberem, cujus usu se quondam à gravissimis dentium doloribus liberatam fuisse affirmabat; idque tantâ vehementiâ petiit, ut nullus esset denegationi locus reliquus. Verebar ego, ne humores vitiosi, inter intestinorum tunicas conclusi,

conclusi, assumpto laudano fixi retinerentur, & cura protraheretur, quia tamen in hac Heroina virtus utcunque fortis erat, & calor naturalis sufficere videbatur, & vigiliæ quoque urgerent, ut metus esset exolutionis; petitioni ejus morem gerens, exhibui ei tria grana Laudani, incitatus à Practicis, qui idem concedunt in doloribus istiusmodi, ab acris & mordacibus humoribus oriundis, ad acrimoniam eorum mitigandam, eos etiam incrassandos, & motum morsusque eorundem inhibendos, maximè verò cùm metuerem, ne effera ista materia ad caput aut alia membra, quod sæpe fieri solet, rapta, subtilitate suâ ægram in vitæ discrimen conjiceret; Ab hoc præsidio, intestinis stupore affectis, dolores aliquo modo mitigati, sed non penitus pacati resederunt; imò virtute medicamenti attritâ, majori tyrannide in miseriam sævière. Urgebat ea aliam dosin, quam concedere nolui, ob materiæ in intestinorum tunicis conclusæ multitudinem; & evacuationem potius instituendam suasi, maximè, cùm excrementa acidum redolerent, in nullo alio mihi unquam observatum. Sed molestè tulit negationem, aded quidem, ut alium Medicum in consilium adhiberet; qui non tantùm Laudani usum

probavit, sed & bis in die minori dosi idem devorandum dedit, quin & per clysterem me infcio injiciendum curavit. Unde dolores pro tempore sedati, sed postea denuo recrudescabant. Cùm verò iis non esset amplius ferendo, nescio cujus suasu abdomini lintea, in aqua papaveris erratici intincta, frigidè applicavit, infelici admodum successu. Repulsis quippe & ad interiora compactis humoribus, apprehenditur subitò horrendâ catalepsi, in qua, mortuæ instar, ultra bihorium persistebat; nihil audiens, vel videns, nihil puncta sentiens; per os tamen oblata promptè deglutiens, donec tandem institutis frictionibus partium dolorificis, & paucis in os infusis, cedente morbo ad sese rediret, actorum omnium nescia & summè debilis. Reparatis aliquantulum effœtis morbo viribus, purgans assumpsit medicamentum; atque ab hoc malo imposterum libera, sed nondum omnino evictis ventris doloribus, quin interdum recidivam minarentur, cœli solique mutandi gratiâ rus recessit, si forsan valetudini serenior adspiraret aura, periclitatura; sed spe frustranea. Siquidem dorsi opisthotono correpta pectus in altum elevabat, spinâ retrorsum arcûs instar reflexâ, cum dolore & ejulatu immenso,

Lib. I.
menso,
praxi
audire
hones,
conting
Cùm ve
& crebe
evacuat
reis, ac
cùm vi
non ad
gendas
enemat
ro aqua
gi, Ap
addito
trâ ver
dicute
to Salo
in Scor
vulso h
focillat
um celi
aquis n
rientes
centib
vegeta
sit laus

menso, tanto & tam violento ut in vita & praxi mea similem casum nec viderim nec audiverim. Continuabant hæ dorfi retorsiones, per intervalla quidem, sed brevissima contingentes, per quatuordecim fere dies. Cùm verò immanes essent hæ convulsiones, & creberrimæ, sine prævia præparatione ad evacuationem accessimus, cum pilulis tartareis, additâ resinâ Jallapæ & castoreo; & cùm virium imbecillitas venæ sectionem non admitteret, cucurbitulas cruribus affigendas curavimus, & revulsiones alias per enemata & frictions instituímus. Per os verò aquam lumbricorum, & Epilepticam Langgii, Aquâ flor. Tiliæ & ceraforum dilutas, addito syrupo de pœonia, exhibuimus. Extrâ verò spinam fovimus emollientibus & discutientibus, & à fotu inunximus unguento Salomonis Alberti contra contractiones in Scorbuto, & aliis quibusdam, quibus convulsio hæc delinita recessit Deo auspice. Refocillatam verò ægram tempore quo Sirius urit æstro, raucæque cantillant cicadæ, ad aquas minerales vitriolatas in vicinia scaturientes ablegavimus, quibus multùm conductibus, hæctenus pancreaticè vixit, sana & vegeta, atque rerum suarum satagens. Deo sit laus & gloria.

OBSERVATIO XXV.

Erysipelas phlegmonodes horrendum totius faciei & capitis.

Cum forsan per vocationis munia in magnis Julii caloribus sub Sole, dum Sirius flagraret immenso æstu, per totum diem iter facerem, sexagesimo secundo ætatis meæ anno, circa vesperam, opere foris faciundo & de via defessus domum rediens, coenâ parcâ manu factâ, ad defatigatas itineris tædio vires refocillandas, solito citiùs cubitum me contuli: Sub multam noctem somno expergefactus dolui à capite, ut vix essem ferendo. Mox horror quidam totum corpusculum meum perfudit, quem insignis totius calor excepit cum levi quodam delirio & vigiliis, ità ut reliquam noctem infomnis traducerem. Manè facies omnis roseo rubore tincta, & cum capite in tumorem ingentem elata apparebat, atque in singula horæ momenta magis magisque intumescebat, ità ut oculos, elevatis scil. palpebris & vicinis partibus ac præter naturam auctis, aperire ampliùs non potuerim; Monstrum horrendum ingens cui lumen ademptum; Unde

de faciliè collegi, ex ambientis per diem calore & squalore flagrantissimo, nec non molestâ in via æstuosa & pulverulenta equitatione, in tenera præsertim & macilenta constitutione, calido & sicco temperamento prædita, sanguinem plus æquo effervescens & biliotiorem redditum, indèque peculiari modo corruptum, è venis capillaribus per poros in cutem & subjectam aliquatenus carnem, à natura, rebus suis consulente, expulsus fuisse; & in capite debiliore Erysipelati, quod Latinis sacer ignis, & sancti Antonii ignis dicitur, quo divum hunc, qui incendiis præesse creditur, eos, qui numen ejus non reverentur, affligere arbitrantur, ansam præbuisse; non quidem puro, ex sanguine tenuissimo & calidissimo, qui sæpe bilis nomine insignitur, nato, sed phlegmonoso, quòd non paucò tenui sanguini, sed multo etiam crasso, phlegmonis auctori, permixtum sit. Huic sanguinis fervori febris, synochi non putris æmula, est adscribenda; & delirium, à spirituum incallescencia & inflammatis cerebri membranis oriundum. In tanto rerum discrimine, ut curam feliciter auspicerer, cùm percerem magnam humorum copiam adesse, & Erysielas φλεγματώδες esse considerarem,

admisso priùs enemate chirurgum vocandum curavi, ut venæ sectionem institueret. Sed cùm liberi mei viderent, me vix mente constare, ne forsan tam generoso præsidio temerè uterer, in consilium adhibuerunt Doctissimum D^{num} Nath. Heighmorum; qui cùm phlebotomiam probaret, sectâ cephalicâ sanguinis circiter uncia octo detractæ sunt, non sine insigni meo commodo. Potuissem plus sanguinis profundere; Sed cùm sanguis sit frænum bilis, eum parcius emittendum duximus. Sequenti die evacuationem institui, posthabitâ concoctione & humorum præparatione, cùm turgens & effrenis humor celerrimè sit evacuandus, priusquam se ad nobilem partem recipiat; & præterea, cùm tenuis sit, medicamento non invitus cedat. In purgantium censu omnia acuta & impensè calida sedulò vitavi, quòd febrim augeant, & vires dejiciant; assumpsi verò clemens & benignum cholagogum ex infuso Rhabarbari, cassiæ & tamarindorum cum cinamomi tantillo, addito syrupo rosarum. Interim ad sanguinis biliosi excarescentiam leniendam, acrimoniam ejus obtundendam, humorum quoque ad partem affectam affluxum inhibendum, & febrim extinguendam, usus sum Emulsione amygdalarum

dalarum dulcium, & quatuor seminum frigidorum majorum; interdum etiam ptisanâ simplici, tincturâ quoque rosarum, quibus omnibus adjeci gelatinam Cornu Cervi. Ad dissipandum præterea sanguinis affluxum, sudores aliquoties suscepi, assumpto Rob Sambuci cum Antimonio diaphoretico fixo, aquâ fumaricæ & veronicæ diluto. Quod topica attinet, à refrigerantibus abstinui, ne bilis ab extrâ intrò ad cerebrum repellere-
 tur; quod accidit eodem fere tempore Dom. Doct. Aclan, Medico Exoniensi, mihi amicissimo, qui indè mortem obiit. Usus autem sum decocto florum Sambuci cum vino, addito Sapone Veneto & Theriacâ, in quo petias intinxi, quas expressas loco affecto applicavi, & manè ac serò per horæ quadrantem continuavi, superimpositâ farinâ secalinâ, linteo mundo inclusâ; & procedente tempore, suffumigiis ex foliis fabinæ, succino & thure materiam Erysipelatis dissipavimus. Interea etiam symptomatis gravioribus debitis præfidiis succurri. Quibus debitè administratis mensis spatio, Deo opifice & moderatore, in integram valetudinem sum restitutus; id quod Dei bonitati adscribo, cui laus & gratiarum actio in omne ævum.

OBSERVATIO XXVI.

Stupor ab aeris calore in conclavi occluso.

Cum in ipso belli Cæsareani æstu, relictâ dulcissimâ patriâ, Gedanum, nobile Borussiæ Emporium, ubi Fistula sese in Mare Balticum exonerat, molestissimo itinere secessissem; partim ut consanguineos meos, qui lares ibi fixerant, inviserem; partim etiam, ut studiis operam navarem, in Gymnasium, Keckermanni famâ celebre, receptus, cum tenui sumptu exiguoque stipendio instructus essem, discipulos privatim erudiendos suscepi; & inter eos binos fratres, optimæ indolis & spei pueros; quorum alter decimum quartum, alter vix duodecimum ætatis annum erat ingressus. His, in juncto pensio, quando December canus, & bruma impotens Aquilone rauco mugiebat, ut Martialis utar verbis, in hypocauftulo undique occluso & ab aeris introitu probè munito, cui ex uno latere præfurnium, parva scilicet fornax, pro more istius gentis, erat adstructa, in quo lignis accensis ignis conclusus hypocauftum calefaceret, relictis; in Mu-
sæum

sæum me per semihoram subduxi. Reversus, utrumque humi prostratos inveni, non sine summa animi consternatione, quòd eos ad plures abreptos putarem; qui tamen, fenestris & januis apertis, solo aeris libero ingressu, & respiratione ejus, fuère liberati; de capitis dolore aliquandiu queruli, qui tamen paulò pòst sponte suâ evanuit. Et certè nisi in ipso temporis articulo adfuisssem, proculdubio vitam suffocatione expirâssent. In his nimiâ hypocauisti, frigore intensiore existente, calefactione, cùm non pateret alicubi, aut per caminum aliquem exitus; aer conclusus effervesfactus, cordis calori ventilando & animali spiritui reficiendo minimè sufficiebat, imò planè ineptus erat; unde suffocationem sequi necesse est; quod & nuper admodum contigit nepotulo meo à prunis in conclavi angusto undique occluso, accensis, quorum noxio vapore interprandendum præclusis velut animæ ductibus, subitò attonitus procidebat, ut vix magno labore restitueretur.

OBSER.

OBSERVATIO XXVII.

Cecitas post convulsiones incurabilis.

INfortunium, & dirum quidem infortu-
 nium est Cæcitas, quando visus, omnium
 sensuum præstantissimus, in totum aboletur ;
 qui affectus *ἀμαρῆσις* nominatur Græcis.
 Idem tamen humanum, & humana omnia
 homini humanè ferenda sunt. Huc acce-
 dit, quòd sic jubeat necessitas ; cum qua
 nec superi, nec inferi pugnaverint. Hujus
 miserandum exemplum nobis præbet Ursu-
 la, Nobilissimi Viri Dⁿⁱ Henrici Henning, in
 pago Poxwell, non procul ab Oceano sito,
 habitantis, conjux lectissima, cui nihil deest
 ad pulchritudinem & faciei decorem quàm
 visûs deprivatio ; triginta circiter annos
 numerans, mediocri corporis habitu prædi-
 ta, & benè sana, nisi quòd levioribus qui-
 busdam convulsionibus Epilepticarum æmu-
 lis per intervalla longiora corripiebatur.
 Hæc paucis à duro partu effluxis septima-
 nis, sive commotis in cerebro humoribus à
 nixûs difficultate, sive ex mœrore & luctu
 filioli immaturâ morte perempti, in solito
 graviores & maximè horrendos incidit con-
 vulsivos

lib. I.
ortu-
nium
tur;
ecis.
nia
cce-
qua
lujus
rifu-
in
lito,
deest
quam
nos
ædi-
qui-
mu-
tur.
ma-
pus à
uctu
blito
con-
ivos

vulsvos motus, Epilepticorum æmulos; quo-
rum plures per diem patitur insultus, &
majori, quàm antea, tyrannide in miseriam
sevientes. Huic tam horrendo malo, si Deo
visum fuerit, debellando variis usa est præ-
fidiis & machinis; tum in ipso Paroxysmo
revellentia, discutientia, & specificâ virtute
pugnantia; tum & extra eum evacuantia,
vomitoria, & occultâ qualitate agentia, se-
dulò adhibendo; sed frustrâ & sine fructu,
insultibus non tantùm crebrius, sed & ma-
jori æstu excandescantibus, cum summa vi-
rium jactura; tandem superato paroxysmo
admodum violento, ad sese reversa, con-
queritur de omnimoda visûs abolitione;
adeò ut, admotâ oculis candelâ, ne scintil-
lam quidem splendoris videre se affirmaret;
cùm tamen, citra manifestum oculorum vi-
tium, Pupilla quoque pura appareret; unde
& hanc subitam visûs amissionem Guttam
serenam nominare solent Practici; nec im-
posterum ampliùs, quòd sciam, Epilepsiæ
spasmo correpta est. In hac nobili Heroïna,
digna sanè, quam nec morbus ullus, nec ip-
sa senectus unquam attingat, cæcitatem
contigisse puto, ab ingenti capitis in paro-
xysmis Epilepticis concussione, retorso for-
san optico nervo; vel, quod probabilius,
humoribus

humoribus in cerebro commotis, aut sanguine è vase aliquo tenuiore rupto ad nervos opticos subito confluyente, eosque ita obstruente, ut videndi facultas omnino perierit; id quod vero perquam simile videtur, cum cæcitas fuerit repentina, & cæteri sensus, principésque simul facultates vegetæ apparerent; unde causam proximam cæcitatatis hujus non in cerebrum, sed nervum opticum rejiciendam judicavi. Angebatur misella de hac calamitate intimis sensibus, oculorum orbitatem continuò deflens, nullis sumptibus parcebat, si qua arte visum recuperare posset; & tum domesticis cum exoticis consiliis, diu multumque usa, nihil profecit; sed cæca reddita, cæca manet in hunc diem anni, ab accidente hoc quinti, inter Orcum & Solem errans, & ut dicebat Asclepiades, una famula comitator incedens; nec remediis aliis, quàm æquo animo, unico & certo hujus calamitatis remedio, utens; séque aureâ illâ sententiâ erigens, quam Romani voluptas Theatri, Musarumque deliciae, Plautus in Captivis usurpat:

Dii immortales id voluerunt, vos hanc ærumnam exsequi:

Decet id pati animo æquo; si id facietis, levior labos erit.

OBSER-

OBSERVATIO XXVIII.

*Cæcitas triduana, post convulsiones Epilepticas,
subsequente visûs depravatione curatâ.*

Generosa D^{na} Margareta Radford, Scorbatica, quam supra Epilepsiæ spasms ab abscessu, in infimo ventre rupto, correptam fuisse narravimus; postquam ab iis fausto Apollinis numine vindicata esset, subito omni visu privatur, eodem post triduum recuperato; id quod crasso venenatæ auræ halitu ab alvina sentina effumante, & principium nervorum opticorum occupante, factum duximus. Huic successit visûs depravatio, qua res eædem geminæ apparebant, mures quoque, culices, aliâque volatilia & reptilia oculis obversabantur, & similia. Quæ quidem à Medicis Melancholiæ effectus judicabantur; quæ sæpe patientes fortibus delusionibus decipere solet; cujus obstinati humoris inseparabilis comes existit timor; unde ob falsas has imaginationes hanc generosam sceminam molestari affirmabant, cum multi tali spiritu in corpore genito possideantur, imaginantes se ἀκεφάλους,
nasum

nasum se adeò longum habere & crassum, ut cubile impleat; alii sese mortuos esse, cibum averfantes, quòd mortuis cibo non sit opus. Hisce terriculamentis, falsâ suppositione mixtis, extraordinariam tristitiam jungi afferebant, & in hac exigentia rationi in tantum commandandum esse suadebant, ne phantasia illusionibus auscultet. Etsi verò ex Hippocratis oraculo verum sit, Epidem. 6. quòd melancholici frequenter Epilepsiâ, & Epileptici melancholiâ corripiantur; attamen in hoc nobili Subjecto causa depravata visionis aliunde videtur petenda; à vaporibus scil. crassis à sanguine venoso, tartaro scorbutico luxuriante, elevatis, & spiritibus permixtis, & oculos turbantibus; unde species visibiles in utroque oculo inæqualiter recipiuntur. Nec enim in oculis ulla contorsio, aut situs mutatio, à convulsivis motibus forsan inducta, inspicienti apparebat, quæ geminata visioni ansam præbuisse poterat. Iisdem crassis vaporibus, spiritibus permixtis, culices aliâque volatilia & reptilia, oculis obversantia, sunt adscribenda; quemadmodum & murium falsa visio; nisi illud sanguini felino, ab ea, contra insultus Epilepticos, mulierum suâsu, ex aqua cerasorum ebibito, tribuere volueris,

Mart.

Lib. I.

Mart. V

quam C

um vene

ægra, ut

sum med

meris &

noto con

maticato

tum fieri

is refibi

partibus

caput fe

pilco ex

tum era

arcretu

Pron. &

Verben.

folia m

ans M

fir. par

Bacc. r.

mischata

ans 3j.

Ansera

Conar.

sumpt.

pressio,

quam p

Mart. Weinrichii observatione incitatus, quam Clarissimus Schenckius, de animalium venenis agens, annotavit. Rogatus ab ægra, ut ei ad restituendum ex integro vitam medicinam facerem, cum fonticulos humeris & femori affixos haberet, purgato toto corpore, & capite in particulari per masticatoria & gargarismos, & aliis, quantum fieri potuit, harum apparitionum causis resistentibus, vaporibus scil. malignis à partibus inferioribus elevatis, inunxit totum caput sequenti unguento manè, superposito pileo ex vesica bubula, cui aliud munimentum erat suppositum, ut periculosissimum arceretur frigus, erat autem tale; *Rx Rad. Pæon. & semin. ejus ana ℥j. Beton. chamæpyt. Verben. ana Mjß. Hederæ repentis & arbores foliis minoribus amplexantis, Hyperic. totius ana Mij. Hellebori nigr. veri totius Mij. flor. paralyf. Lavend. & sambuc. ana p. vi. Baccar. Lauri, Juniper. recent. ana ℥vj. Nucis moschatae, macis ana ℥ß. caryoph. cardamom. ana ℥ij. Axung. suille recent. ℥xvj. pingued. Anseris sine sale, olei palmei ana ℥viij. Vini Canar. ℔ij. Coquantur lento igne ad vini consumpt. & omnium Putrilaginem. Mox fiat expressio, dum omnia calent, in aq. frigidam, postquam pinguedo refrixerit, colligatur ejus purior pars,*

pars, separanda à terreno crassamento, & in usum adhibeatur. Huic etiam accessit usus Electuarii sequent. *Rx folior. Hellebori nigr. veri Mj. flor. Hyperic. p. vi. flor. Sambuc. & paralyf. ana p. iiij. semin. Pæon. & nigell. roman. ana ʒʒ. Cortic. nucis jugland. vetustæ, Rasur. Cranii human. non sepulti ana ʒx. Hisce concisis & trituratis affunde spirit. Vini opt. ut supernatet iiij. digit. Fiat in vase concursus digestio ad tincturæ extractionem. Post tridui macerationem filtretur per Chartam Emporeticam, & fiat exhalatio ad mellaginem, cui adde mellaginis Baccar. Juniper. partes æquales. *Rx etiam flor. hyperic. Verben. Gentian. Nepetæ ana ʒij. Cornu cervi, Cranii humani & cervini ad summam albedinem calcinatorum, tritorum & spir. Vitrioli inebriatorum, tandem in pastillos reductorum ana ʒijʒ. Coralli rubr. præp. Margaritar. præp. ana ʒʒʒ. Lapidis Lazuli & Armeni præp. ana ʒv. Omnia seorsim pulverisata misceantur, & cum s. q. Mellaginis prædictæ reducantur in Electuarium; de quo manè devoravit quantitatem jugland. per dies aliquot, & postea dosim sæpius iteravit. Quibus aliquandiu continuatis, Deo auspice, liberata est à falsis & geminata visione, à fortibus & malignis vaporibus oculos afficientibus, visioni per-**

perturbatio existentibus, perturbando spiritus, visibiles radios dividendo, & ipsos etiam oculorum humores obscurando.

Deo sit Gloria.

OBSERVATIO XXIX.

Tensio nervorum cervicis post Rheumatismum Scorbuticum.

INter morborum iliada, corpora humana undique immensâ Phalange obvallantia, vix ullus occurrit aded̄ πολύμορφος, & tanto gravissimorum symptomatum satellitio stipatus, ac scorbutus, barbarè sic nominatus. Huic crebro supervenire solet Rheumatismus, seu Rheumatica affectio Neotericis dicta, dolores gravissimos in omnibus fere corporis partibus seriatim excitans, & nunc brachia & manus, nunc pedes & tibias, aliâsque partes affligens. Hac carnificinâ, cum Nobilissimus D^{nus} Johannes Michell de Kingston Armiger, anno ætatis suæ circiter quinquagesimo quarto efflictim emaceratus esset, ita ut lecto affixus nec commovere sese, nec à ministris, nisi cum maxima molestia &

G

dolo-

dolorum æstu, moveri potuerit; tandem, Diis hominibúsq; applaudentibus, ab ea debitis præfidiis liberatus, graviter urgeri cœpit tensione seu rigore cervicis, qua cervix immobilis in contraria à musculis oppositis trahebatur, ità ut flecti ad voluntatis arbitrium nullo modo potuerit. Haud infrequentes sunt à Rheumatismo, sed maxime in scorbuto, tensiones hujusmodi cervicis, ab humoribus serosis, à capite viâ declivi descendentibus, & circa ossium membranas & musculos hærentibus; sunt ordinariæ, Eugaleno teste, qui nonnullos scorbuticâ labe inquinatos, gravissimis nuchæ doloribus, iisque tensivis & prementibus affici refert. Ut huic Viro optimo mihiq; amicissimo auxilium & suppetias ferrem, cum eo ad Thermas naturales, quas licet Apolloneus γῆρας ἀνθρώπων nominet, Athanæus tamen λετεὰ inquit ἀκμὴ πόρων παντοῖα, profectus sum, quibus, præmissis universalibus, per viginti quinque dies, tempestate frigidâ, validissimis Aquilonibus circa Septembris finem sæviente, ulteriorem immersionem dissuadente, usurpatis, haud leve ipsi accessit commodum, pacatis maximè doloribus per Cataclysmum sive Embrocationes thermales, alternis diebus institutas, remanente aliquo,

quo, sed leviori rigore; cui domum reverso Unguentis anodynis, emollientibus & resolventibus per vices, & præsertim axungiam humanam, sæpius parti affectæ manu calidam validè affrictam, mederi laboravimus; appposito itidem capiti Emplastro ex cephalico cum Euphorbio, de Betonica & Tacamahaca, balsamo Peruviano exceptis, conflato. Internè etiam ter quaterve in die assumpsit Spiritum Cornu Cervini sat largam dosi, & interdum etiam spiritum Salis Ammoniaci è cochleari Vini Hispanici vel aquæ Epilepticæ Langii aut pœoniæ compositæ cum æquis partibus Aquæ Raphani compositæ. Esculentis & potulentis miscebat cephalica appropriata, flores salviæ, anthos, stæchados, Nucem moschatam, Macerem, Caryophyllos, & similia. Cerevisiæ præterea immerfit sacculum è foliis salviæ, betonicæ, Rorismarini, baccis Juniperi, Ligno Sassafras, passulis, & ejus farinæ aliis. Tandem etiam masticavit omni manè folia Tabaci, & sternutatoriis cerebrum purgavit; quæ tamen rariùs admisit, ob cervicis à commotione dolorem. His per hyemem continuatis, cum veris internunciæ revolarent ad nos hirundines, Thermis denuo per tres septimanas immersus, ab ista cervicis tensio-

ne immunis, & cervicem quoquo versum movens, domum rediit; cui imposterum ab hoc malo immunitatem, & omnimodam incolumitatem largiatur Deus, bonorum omnium autor.

OBSERVATIO XXX.

Cancer in mala faciei, & externa nasi sede exulceratus, & curatus.

CAncrum in universum plerique, si fuerit inveteratus & exulceratus, incurabilem statuunt; vel saltem rarissime curari affirmant; quod causa ejus sit nimis pertinax & maligna, mitiora contemnat praesidia, & fortioribus exasperetur. Sed en tibi exemplum curati in Virgine quadam, novendecim annorum, optimâ stirpe Tulfianâ oriundâ, quæ cum Amita sua, D^{na} Tulse, Vidua, pietate & humanitate omnibus nota, cohabitabat, in vicinia Christ-church, qua itur ab occidente ad Insulam Vectis, magnam rem ex lupuli cultura quotannis faciente; Huic Virgini à tuberculo in mala, vix pisi aut ciceris magnitudinem æquante, protuberabat eo loci cancer jam exulceratus, labiis inversis sanguinem profundens, aspectu horrendus,

rendus, diu noctūque excrucians, & altero latere ad nasum extensus, luxuriante circum margines carne cruentā. Hanc sub manu habuit Chirurgus expertissimus D^{nus} Sampson, qui tunc temporis in insula Vedii commorabatur; qui nihil omisit eorum, quæ in tali casu ars præscribere solet. Cū verò res hujus Virginis indies in pejus ruerent, tandem in consilium adhibeor. Et si verò probè nōssē hunc morbum ferè incurabilem esse, attamen cū Galenus generosi Medici esse dicat, terreri minimè morbi gravitate, sed alacrius adversum morbo ire, ideo Thucydidis consilium amplecti decrevi, qui in re dubia agere aliquid vel periclitanter, etiam jubet. Itaque in tam gravi & periculoso casu, quid mihi faciendum esset diu multūque hærenti, communi cum D^{no} Sampsonē consilio ad ptyalismum provocandum nos convertimus; in quo, ex voto succedente, hujus Virginis salutem, si à Deo discesseris, unicè fixam esse judicavimus. Nec mora, in qua periculum erat, detractō saltem sanguine, & purgatis primis viis, institutus fuit ptyalismus per Mercurium dulcem, conservæ rosarum permistum; quo feliciter & ex voto succedente, ulcere saltem servato mundo, sine aliis remediis

intra viginti dies à tam diro malo magno suo gaudio curata est virgo hæc, sine insigni aliqua cicatrice, in facie relicta, cujus decori imprimis studiosæ sunt id genus hominum. Deus sit laudatus in secula seculorum.

OBSERVATIO XXXI.

Cancer in Palato mortalis.

CAncri, qui in profundo corporis, palato, sede, & similibus partibus exoriuntur, neque medicamentis, neque sectione, neque unctione curandi, Venerandi nostri è Coo senis autoritate 6. Aph. 38. quòd ità magis irriterentur, & ulcera ad cicatricem perducere nequeant, aliàque symptomata periculosa sequi soleant. Plerumque enim cancro laborantes citiùs pereunt, qui curam tentant; quum forsitan non curati longiore tempore perdurare possent, ut Galenus prolixè docet in commentariis suis. Id quod accidit Dom. Rogero Heiden, Chirurgo Dorchestrensi, satis felici, computationibus indulgenti, habitu corporis pleniore, in secundo senio constituto; qui foliorum siccorum Nicotianæ & in funem contortorum atque incisorum fumum,

fumum, per fistilem tubulum, à plaste in
eam rem formatum, hauriendo, palatum,
nescio quo malo fato, scintillâ adussit, unde
oborta vesicula; qua neglectam ab initio ha-
bitâ, in senili corpore & in victu plurimum
delinquente, degeneravit in cancerum per
universum palatum serpentem, ulceris cir-
cumcirca labiis prætumidis & inverlis, cum
dolore & ardore, tanto sæpius, ut totam
noctem insomnis tranfigeret. Et licet mul-
tis usus fuerit evacuationibus atque sudo-
ribus per decoctum ligni, & imprimis Anti-
monio diaphoretico fixo sæpius in die assum-
pto, & aliis tam internis, quàm topicis; at-
tamen nihil profecit, sed cancro ultrâ &
ultrâ excedendo progrediente, itâ ut nec
cibum ullum nec potum admittere potue-
rit, à morbo tandem superatus, mortalita-
tem exiit; ut verum sit, quod divinus poe-
ta scriptum reliquit,

*Stat sua cuique dies, breve & irreparabile
tempus*

*Omnibus est vitæ, sed famam extendere factis
Hoc virtutis opus.*

OBSERVATIO XXXII.

Dolor dentium immanis.

Dentes, quasi edentes dicti, non solum secundum nervos, eorum radicibus insertos, & membranulam, dentis cavitatem intus succingentem, sed etiam in propria substantia sentire, autor est Galenus, communis Medicorum præceptor & iudex. Ut ut sit, à Celso maximis annumeratur tormentis. Id multi nōrunt, qui hujus mali crudelē tyrannidem experti sunt. Inter alios imprimis Henricus Bridges, civis Dorcestrensis, quadragenarius, carnosus & homo quadratus, pannis laneis conficiendis victum quæritans; qui tam atroci dentium dolore afficiebatur, ut post plures ejulationes, totam domum complentes, ad nulla interrogata responderet, & exutā mentis potestate, totus insaniret & fureret. Ad hunc vocatus, statim, injecto prius Enemate, è cephalica largā manu sanguinem detraxi. Alterā die dolore perseverante cucurbitulas scapulis admovendas, & vesicatorium nuchæ applicandum curavi. Sub vesperam, urgentibus vigiliis, cūm per quadraginta

ginta horas nullum somnum vidisset, exoneratâ prius alvo, tempora inunxi oleo populei, desuper impositâ cannabe, succo lactucæ inebriatâ, & aspersâ tantillo pulveris nucis moschatae, intrâ verò exhibui grana tria Laudani. Subsecutus est eâ nocte somnus placidus cum dolorum remissione. Nè itaque dolores recrudescerent, & de novo classicum canerent; purgationem instituendam duxi, quam mentis inops hæcenus admittere non poterat; exhibui igitur huic viro pilularum benedictarum scrupulos duos, quatuor granis resinæ Jallapæ fortificatos, ad educendos serosos, falsos humores, quibus cum *εὐφορία* operationem perficientibus, in integrum fuit restitutus, nec unquam amplius similes dolorum æstus sensit.

OBSERVATIO XXXIII.

Calculus sub lingua enatus.

Nulla est fere corporis pars, in qua non calculus generari queat; cujus quidem rei plura passim apud practicos reperiuntur exempla. Vidit Paulus Lapidem ex thorace egressum; Trallianus Zoar lapidis meminit, intra linguam nati; Benivenius in
colo

colo alium enatum testatur; Ugo refert, cuidam ex ventriculo evomitos; Vesalius plures in vesicula fellis reperit. Sic & nuper admodum quinque calculos è vesicula fellis in nobili quadam foemina à morte exemptos novi. Idem vidit quoque Andreas Lacuna, cum aliis Anatomicis; quorum quidam etiam intra calvariam & mesenterium atque uterum conspexerunt. Et retulit mihi Celeberrimus juxtà & Doctissimus Vir, Dom. D. Theodorus de Mayerne, Eques Auratus, Baro ab Aubone, Serenissimi Angliæ Regis Archiater, in ultima cadaveris humani dissectione, quam suis manibus fecerat Lutetiæ, insolitam sibi & inauditam oblatam fuisse sterilitatis causam, Calculum videlicet, exactissimè meatum illum claudentem, qui à prostaticis in urethram dehiscit, per quem è Vasis varicosis semen vibrante ejaculatione expellitur; quem quidem calculum non nisi vi cum partis aliqua laceratione extrahere potuerit; Vidi & ipse calculum in Nobilissimo Viro, Dom. Guilielmo Poole, Baroneto, secundum jam senium ingressu, sub lingua, in carne illa molli, ei subtrata, genitum, levem & tophaceum; longiorem, instar lapillorum, in capitibus Asellorum mollium reperorum, qui sponte suâ decidebat

decidebat triennii spatio, subnascente alio, capitis instar Lerneæ serpentis, cui uno de- secto, aliud subinde suboriebatur. Hic erat admodum molestus, eo tempore, quo deci- dere incipiebat; ità ut lingua magnum in- ter loquendum & masticandum perciperet nocumentum. Hoc Nobili Viro tardissimâ se- nectute ad meliorem vitam à summo vitæ arbitro evocato; in vesica ejus, corpore dis- secto, repertus est lapis quatuordecim un- ciarum pondere, in medio pervius, per quem lotium sine impedimento profluebat, ità ut nulla esset calculi in vesica contenti suspicio, cùm de nulla gravitate nec dolore aliquo conquereretur.

OBSERVATIO XXXIV.

Scrophule tactu Septimi filii introcedentes.

Mirabiles esse in homine idiocrasias, & quodlibet individuum humanum complexionem habere sibi peculiarem, at- que individuis ejusdem speciei specificas, & proprias inesse cordium formas, scitu per- quam est necessarium; etsi neque ratio sem- per dissimilitudinum reddi queat, neque semper inquirenda sit; cùm multa in na- turæ

turæ majestate abdita sint, quorum causas non facile vel rerum prudentissimi dixerint. Ità Plinius, locupletissima illa, tanquam alterum copię cornu, veterum autorum bibliotheca, nãrrat de mirabili hominum genere in Hellesponto, qui Serpentum ictus solo contactu levabant; unde & Ophiogenum nomine insigniti erant. Ità & Pyrrhus Rex dextro pedis pollice solo tactu lienosis medebatur, & febres fugabat, ejusdem suffragio. Pari ratione vel hodie quoque Anglorum Gallorúmque serenissimos Reges hoc cœlesti munere donavit Deus, bonorum omnium largitor beneficentissimus, ut scrophulas discutiant tactu, quæ alioquin vix ullâ medicaminum vi molliri aut curari possunt: quâ curandi facultate septimum quoque filium, nullâ sequioris sexûs intermediâ, præditum esse dicunt. Agrippâ teste lib. 2. c. 3. Mirum de septenario experimentum, quòd masculus omnis septimus, absque fœmella intermedia natus, vim habeat curandi scrophulas solo tactu, vel verbo. Novi ipse Virginem Nobilem, Gratiam, nomini pulchrè respondentem, generosâ Bampfiliorum profapiâ oriundam, vigesimo anno proximam, cui collum plurimis scrophulis defœdatum erat, de quibus eradicandis admodum

modum erat anxia, atque in eum finem usa est operâ triduanâ septimi filii, in vicinia habitantis, qui solâ manuum impositione, sine aliis præfidiis, scrophulas intrò percussit, ægrâmq; in præsens vitæ discrimen conjecit, donec debitis adhibitis remediis scrophulæ repulsæ denuo erumperent. An hoc imaginationis vi, quod nonnulli voluerunt, cujus magnam corporis alterandi & immutandi potentiam esse lubens agnosco, factum sit, an individuali aliquâ tangentis proprietate, à temperamento ortâ, aliis judicandum relinquo.

OBSERVATIO XXXV.

Pruritus & oculorum rubedo pertinax.

Ophthalmia alia est humida, alia sicca; quæ vel cum pruritu, vel sine eo. Hoc loco exemplum proponam illius, quæ sine fluxione erat, sed solo pruritu molesta, & rubore indecora, quam Practici *Ξηροφθαλμίαν* nominant; affectus sæpe diuturnus, & sæpe toto vitæ tempore infestus: Tali laboravit generosa D^{na} Catharina Frampton, generosa Tregonwellorum profapiâ oriunda, in pago Morton habitans, vidua admodum melancholica,

melancholica, & semper querula, ut solent melancholici; quadragenaria, otio nimis dedita, & sæpe longo tempore sine causa sese intra cubilis parietes concludens. Proveniebat autem affectus hic ab humore pauco, sed sicco, & falso atque nitroso. Quoad curam, ut oculi curentur, curandum erat caput; ut caput, totum corpus; propterea hyemali tempore gelidissimo antecedentium causarum tam ablationem, quàm correctionem, distulimus in vernam tempestatem; quâ commodiùs administrantur cathartica, & magis vegetæ eorum simplicium, tunc naturalibus virtutibus maximè turgentium, vires. Interim præscriptâ bonâ victûs lege, in eo totus fui, ut alvus ei semper esset laxa. In eum finem jussi, ut uteretur pilulis de Aloe Oribasii cum succo caulium, de quibus ità in carminibus Macri, de virtutibus herbarum:

*Illius geminas cum malsa sumere drachmas
 Idem præcepit, cholera sic phlegmâque purgat:
 Unaquaque die post cœnam sumere dixit,
 Utile tres ejus pilulas binâsve recentes
 Cum succo caulis formatas, ut faba, grossus
 Aut cicer, humores nocuos cum stercore purgat,
 Non corrumpendo stomachum, neq; vim faciendo.*

Purgatus

*Purgatus fuerit Pilulis qui sæpius istis,
Vix unquam capitis vexabitur ille dolore ;
Et nihil est oculis, mihi crede, salubrius istis,
Numeros memini, si verba tenerem.*

Harum Pilularum nobilissima ægra assum-
psit primò ℥ij. per octo noctes consequentes
horis duabus post levem cœnam ; deinde
quarto quoque die. Interea etiam hirudines
ponè aures & ad jugulares externas appli-
catæ ; nec ommissa ranularum apertio, cùm
grave esset incommodum. Sanguinem è
brachiorum venis, absente inflammatione,
tum & aliis de causis, non detraximus. Cer-
vici tamen plurium pisorum capax cauteri-
um inustum. Ingravescente etiam malo,
vesicatorium latum sub fontanella fuit ap-
plicatum, non sine insigni commodo. Ocu-
los verò, manè præsertim, decocto liquiri-
tiæ tepido fovendos curavi ; eosque sevo
agnino circa renes collecto, admixto liqua-
to olei amygdalarum dulcium recenter ex-
tracti, tantillo, desuper inunxi. Hoc lini-
mento delibutæ palpebræ, prurire plurimùm
desinere, sed minimè auferri ; aqua itaque
oculis instillanda, & cum petia imponenda
præscripta. Erat ea talis : ℞ *Betonice, Ver-
bene, Plantaginis, Trifolii communis albi &
rubri,*

rubri, foliorum salicis, betonicae aquaticae, rosarum ana q. s. Aluminis rupei ℥ij. Destillentur herbae sine alumine, more vulgari, in aqua destillata ℔ij. dissolvatur Alumen, & destillentur in vitreis organis in cineribus, vel calce viva, ad ficcitatem, & aqua carens acrimonia usui reservetur. Fungus quoque Sambucinus, aqua modò dicta inebriatus, nec non perficaria maculosa insipida, contusa, sub somni horam tepidè super oculum imposita, & alia; sed frustra, malo isto ad vitæ finem perstite, etsi minùs molesto, à prædictorum usu.

OBSERVÀ-

A
acutiss
larum
jus à
Galen
centur
ganey
la non
harum
est; u
gularit

OBSERVATIONUM
 MEDICINALIUM
 LIBER SECUNDUS.

OBSERVATIO I.

Angina exquisita lethalis.

A Ngina ab angendo, quæ vox à Græco ἀγχο, id est suffoco, seu strangulo, derivatur, dicta; inter morbos acutissimos, & lethum sæpe paucarum horularum spatio accelerantes numeratur. Hujus à posterioribus Græcis, qui paulò ante Galeni seculum vixerunt, quatuor recensentur species, seu differentiæ, συνάγχι, παραινάγχι, κυνάγχι, παρακυνάγχι; quarum nulla non est aliquando lethalis. Sed cynanche harum omnium gravissima & periculosissima est; utpote in qua à sanguinis in venis jugularibus affluxu, inflammatis interioribus

H laryngis

laryngis & gutturis musculis, tum respiratio, sine qua Cor, vitalis facultatis domicilium, salvum esse nequit, tum & deglutitio afficitur; sæpe etiam præcluso guttore prorsus tollitur; nullo interim vel intus vel foris conspicuo tumore, quod maximè suspectum habetur. Et præsentem quidem anginam, in quacunque sit parte, respirationis & deglutitionis difficultas imprimis adesse solet. Ac tanta sæpe accidit dyspnœa, ut præsens sit suffocationis periculum; quòd muscoli laryngis, si tumeant, viam aeri per se præcludant, & cartilagine ad sese contractas recludi non sinant. Hinc Philolaches apud Comicum, in Mostellaria; In anginam ego nunc me velim verti, ut venificæ illi fauces prehendam atque enecem scelestam stimulatricem. Sæpe tamen evenit, ut quis sit anginosus, qui non habeat in principio difficilem respirationem, & postmodum vix secundo vel tertio die in eam incidat, quod in curationibus diligenter notandum, ne neglectis principiis suffocetur æger. Id quod contigit D^{no} Richardo Bragg, Ecclesiæ Milbornensis, sexto Dorchestriâ lapide, qua itur Blandfordiam, distantis, Rectori; viro quadrato, habitu carnosio, venis amplis, temperamento sanguineo-melancholico, triginta quatuor

quatuor circiter annos nato, *πολυαίμω*, & narium hæmorrhagiis jugique catarrhorum defluvio frequenter obnoxio. Hic cùm per hyemem quartanâ laborâset, quæ Verno tempore sponte suâ evanuit, Autumni insequentis initio, manè quodam somno expergefactus, nescio qua occasione, sensit circa laryngem & fauces dolorem & ardorem quendam, cum deglutitionis difficultate, nec non febrili dispositione, siti solito majori junctâ, sine manifesta aliqua respirationis difficultate. De his me, altero die ab invasione, certiolem fecit; meâmq; præsentiam rogavit. Ad quem cùm à meridie venissem, jam omnia graviora & in pejus lapsa deprehendi. Aderat enim febris continua & acuta, dolor circa laryngem & asperam arteriam, ut vix contingi, quantumcunque leniter, potuerit; nihil interim introspectanti in faucibus & collo tumoris, deglutitione omnino impeditâ, ut potus etiam, quem ob sitim ingentem continuò desiderabat, per nares continuò resliret; urgente insuper, quæ hætenus non aderat, respirationis tantâ difficultate, ut sese in lecto continere non potuerit, nec caput Pulvinari applicare, sed in sedili erectus ore hiante sedere cogere- retur, substratis mollibus pulvinis; tume-

factâ etiam & aridâ linguâ, in singula momenta suffocationem metuens. His seriò mecum consideratis, divini Hippocratis oraculo admonitus, quo lethale esse pronuncia- vit, si febricitanti, nullo existente in faucibus tumore, strangulatio accidat; & præ- tera quoque, quòd deploratæ salutis statua- tur angina, à sanguine melancholico origi- nem ducens; ægri hujus rem in præcipiti esse, præ affectûs magnitudine & acutie, ju- dicavi; factâ assidentibus de morituro ægro conjecturâ, ne eum solo prognostico reli- quisse viderer, præsentî auxilio, cùm nullus esset procrastinationi locus, sanguinis missi- one succurrendum duxi; & sine mora ac- cersito Chirurgo, è cephalica dextra san- guinis octo uncias detraho; mox & quatuor circiter effluxis horis, quòd morbus nullas daret inducias, venas quoque sublinguales aperiendas curo. His factis, purgationem libenter in corpore cacochymo, & pravis hu- moribus onusto, instituissim; sed impediēbat eam deglutitionis difficultas multo maxima, quâ tenuissimas etiam sorbitiones, & quæ- cunque oblata per nares rejiciebat. Hujus itaque vices supplere conati sumus enemate acri, ex decocti communis lib. j. parato, in quo dissolvimus Elect. Diacathol. & Diacolo- cynt.

cynth. cum oleo, sale & ovi vitello. Interim & gargarismum præscripsimus continuò utendum, cum aquæ sempervivi majoris, portulacæ & plantaginis, addito dianucum & diamor. nec non lapide prunellæ. Extrà verò applicatum fuit collo cataplasma. *Radicum alibæe, liliorum alborum, malvæ ana ℥j. foliorum alibæe, parietariæ, violar. malvæ, cardui benediçt. ana Mj. Semen lini & fenugr. ana ℥ss. stercoris hirundinum unciam unam.* Coq. cum aqua ad mollitiem, & exquisitè pistentur, addendo tandem olei chamom. lilior. ana ℥jss. pingued. gallinæ ℥j. farine fabarum q. s. fiat cataplasma. Renibus etiam cucurbitulæ applicatæ, & frictions partium inferiorum institutæ; sed frustra omnia, & infelici hujus morbi exitu. Nam quarto die naturæ satisfecit, strangulatione enecatus. Nempe ægris, quibus desperata salus est, nullum neque auxilium, neque tempus est opportunum.

OBSERVATIO II.

Parasynanche per resolutionem terminata.

Periculosissima & lethalis plerumque est illa Anginæ species, in qua inflammatis internis gutturis musculis, nullus in fauci-

bus neque tumor neque rubor est conspicuus. At major salutis spes affulget in illa, ubi tumor & rubor oculis subjiciuntur; quod longævâ rerum experientiâ à Præcticis observatum. Foras enim morbus fertur in ægri commodum. Talis erat, quæ Aquario contristante annum, filium meum, quem mihi Deus unicum largitus est, Fridericum, crasso corporis habitu, & temperamento sanguineo-phlegmatico præditum, subitò invasit; qui aliàs quoque in Genesi sua ob Lunam combustam, ab angulo occidentis cadentem, à Saturno in piscium fidere fauciatam, Ranzovii suffragio, ab ipso ortu Cæcarrhis, in fauces defluis, fuit obnoxius; prehendebat autem solam cervicem, ejusque musculos, linguam & os hyoides contingentes, atque œsophagum firmantes & retrahentes: Aderat deglutitio læsa, sed non ablata; cùm liquida, etsi cum dolore & difficultate, permearent, ob gulæ inflammationem, rubore quasi erysipelatoso, & tumore foris conspicuo, accedente tum amygdalarum seu tonsillarum, tum gurgulionis ex palato penduli, ipsiusque linguæ tumefactione, & pituitæ per os continuâ excretionem, respiratione parùm vel omnino non læsâ; laryngis scil. musculis salvis, unde
respi-

respirationis viæ non intercipientur, & præfente febriculâ quadam. Hanc ego à sanguine pituitoso, è venarum jugularium ramis in dictas partes effuso, natales ortus ducere judicavi. Mox, ne malum longius serperet, injecto communi Enemate, Cephalicam dextram, quæ maximè in conspectum veniebat, tundendam curavi; & sanguinis octo detraxi uncias, & eodem die venas quoque sublinguales incidendas imperavi. Interim ad affluxum repellendum & avertendum, in principio ordinavi gargarismum ex aqua plantaginis, portulacæ, & rosarum; in quibus dissolvebam diamoron, & diacarrion, adjecto lapide prunellæ. Sed veritus, ne repellentium usu materia intrò verteret; alium præscripsi magis resolventem, ex aqua hyssopi, prunellæ, tussilaginis paratum, addito melle rosato, syrupo de hyssopo & dianucum, nec non lapidis prunellæ momento. Hunc in ore saltem detinebat, sine agitatione, ne gargarizando partes inflammatæ commoverentur, & fluxionem auferent. Collo verò oleis chamomillæ, amygdalarum dulcium & axungia Gallinæ uncto; imposui Emplastrum meliloti simplicis, albo græco, quod vocant, permistum, & oleo liliorum malaxatum. Altero mox

ab invasione die, purgationem injunxi, ex infuso Agarici & Electuarii lenitivi in decocto communi, addito syrupo rosarum solutivo & diasereos: quæ operationem suam cum *εὐφορίᾳ* peregit. Pro potu utebatur Emulsione amygdalarum dulcium & feminum frigidorum majorum, paratâ cum decocto spongiarum Sambuci, quas vulgò vocant Auriculas Judæ; caricarum pinguium & radicibus althææ. Pro victu utebatur panatellâ, avenaceo, hordeaceo, & similibus. His per quatuordecim dies continuatis, repetitâ etiam venæ sectione, restitutus fuit sanitati, Deo servatore Opt. Max. opitulante; cui sit laus, honor & benedictio in omne ævum.

OBSERVATIO III.

Pulmones quasi Tartaro gypseo respersi.

Quemadmodum summus fere est infelicitatis gradus, & res opprobrii plena, vitam in sterilitate sine liberis degere; cum sit pudori, nuptiarum nulla habere præmia, quibus hæc sola causa nubendi est. Itâ & magna felicitatis pars est, domi ex fœcunda uxore dulci liberorum propagine beari; qui

qui Tibi filicernio, ut Ciconiæ parentibus suis, senio enervatis, sustentaculum præbeant, & ἀντιπελάγησιν, gratam beneficiorum remunerationem referant, aut alimoniam θρεπτικήα reddant. Maximè verò, quia quodlibet individuum, simili quasi procreatione repuerascens, fit quodammodo æternum. Vivit enim pater in filio; neque moritur, qui vivam sui relinquit imaginem. Unde non potest non esse miserrimum, nec majus malum, quàm natis iterum orbari, & filios videre coràm pereuntes. Siquidem in perniciofa orbitate molesta vita degitur, & calamitates undique superaffunduntur; unde Publius, Homo, inquit, toties moritur, quoties suos amittit. Id quod accidit generosissimo Viro, D^{no} Thomæ Moore, Armigero, qui lares fixit in Pago Hawkchurch, tribus Lymâ milliaribus distante; cui Deus, bonorum omnium largitor beneficentissimus, ternam prolem largitus est; quos altero mox à nativitate anno, vix vitali aurâ haustâ, Abstulit atra dies, & funere merfit acerbo, uno eodémque mortis genere jugulatos. Hi omnes in lucem editi, videbantur vegeti, vivaces, & bono corporis habitu præditi. Instante verò dentitionis tempore, languescere incipiebant. Apprehendebantur in principio

cipio molestâ tussi, & spirandi difficultate,
 incrementum indies sumentibus; caput pau-
 latim in majorem molem incresebat; mem-
 bra externa flaccida & quasi pendula ap-
 parebant; ossium epiphyses in carpis & ta-
 lis protuberabant; in costarum cartilagi-
 nibus nodi conspiciebantur; venter turgesc-
 bat, pectus extenuabatur, totumque cor-
 pusculum atrophîâ contabescebat; ut facilè
 ex his colligere potueris, eos novo & veteribus incognito morbo, quem Neoterici Ra-
 chitidem seu morbum spinalem vocant, quod spina dorsi maximè in hoc morbo af-
 ficiatur, laborâsse. His ab interitu redimen-
 dis, si fieri posset, parentes nullis parcebant
 sumptibus; sed inexorabiles erant Parcæ;
 secundo, post primum, & tertio post utros-
 que vitam abscindentes. Parentes de futura
 prole, si forsan Dei dono contingeret alios
 habere, præservanda, solliciti; ut in causam
 morbi diligentius inquirerent, ultimò de-
 functum aperiri curârunt. Quo à me disse-
 cto, hepar justo majus, ut & pleraque in
 abdomine viscera, non tamen malè colora-
 ta; intestina verò flatibus turgida, & mul-
 tum distenta apparebant. In thorace verò,
 sterno sursum flexo, pulmones conspicie-
 bantur lividi, & exsuccii; membrana verò
 eos

os ambiens admodum erat aspera & inæ-
 qualis, innumeris protuberantiis, seu tu-
 berculis, verrucis perquam similibus, ubique
 respersa; quibus apertis, inveni in iis tar-
 tarum quendam gypseum, calcis instar fri-
 abilem, per totam pulmonum substantiam
 sparsum. In capite nihil culpabile occurre-
 bat, nisi quòd cerebrum videbatur aquo-
 sius. Placuit Deo Opt. Max. pluribus libe-
 ris hunc generosissimum Virum postea di-
 tare; qui emissariis impressis, & aliis pulmo-
 nibus dicatis præservati, optimâ fruuntur
 valetudine. Quòd si frequentiores essent de-
 mortuorum dissectiones, forsan non tanta
 hominum multitudo à Libitina absorberet-
 tur.

OBSERVATIO IV.

Peripneumonia Lethalis.

Generosissimi Viri, æternâ memoriâ dig-
 ni, Dni Thomæ Trenchard, Equitis
 aurati, famulus à pedibus, Hybernus na-
 tione, annos circiter viginti quinque nume-
 rans, proceræ staturæ, temperamento bilio-
 so, cùm, ex officio, currendo multùm inca-
 luisset, hausto cerevisiæ forsan frigidioris
 poculo,

poculo, incidit in tussim, cum pectoris angustia & spirandi summa difficultate, accedente febris acutâ, cum intensa siti, & malarum rubore, pulmonibus laborantibus & inflammatis familiari. Hic, ut erat Juvenis robustus, in principio hunc affectum periculosissimum parùm curans, de vocando Medico parùm erat sollicitus. Eo verò indies ingravescente, Herus, servi amantissimus, me accersiri curavit. Ad quem ingressus, pulsus inveni tangendo magnum, undosum quodammodo & languidum; consideratisque symptomatis, hominem peripneumoniâ, nonnullis etiam, à pulmone, pneumoniâ dictâ, laborare affirmavi; dato simul, ex Hippocratis oraculo, communi prognostico, quòd pauci eam evadant, sed plerique eâdem apprehensi ad plures abeant. Ne tamen quicquam eorum, quæ Medici in hoc periculosissimo affectu præscribere solent, omisisse viderer; sine cunctatione, cum tertius esset à prima invasione dies, basilicæ dextræ incisionem institui, & detraxi circiter septem sanguinis uncias; cum virium imbecillitas largiorem profusionem non admitteret, etsi sanguinis plenitudo adesse videretur. Sequenti die ad materiæ impetum à pectore avertendum, & humores vitiosos
 evacuandos,

evacuandos, exhibui ipsi Mannam decocto
 pectorali dilutam, adjecto syrupo rosarum
 solutivo cum agarico. Leniter indè purga-
 tus fuit, sed symptomata omnia ingruelce-
 bant, ut de salute ejus omnino desperarem;
 maximè cum sputum non procederet, &
 febris excandesceret. His ut subvenirem,
 præscripsi Eclegma sequens, quod *R. Con-*
servæ violarum & borraginis, mucilaginis se-
minis Psyllii & cydoniorum cum aqua decoctio-
nis malvæ, violariæ & lactucæ extractæ, sin-
gulorum unciam, Tabularum dialibæ unciam
cum dimidia, emulsionis seminum quatuor ma-
jorum & Papaveris albi uncias duas, syrupi
violarum & jujubini ana q. s. Misce, fiat
Eclegma. Extrà verò pectus, unguento pe-
 ctoralis & resumptivo mixtis invicem, inun-
 gendum curavi. Interim alvus, quoties o-
 pus, clystere emollita; & pro potu usus est
 emulsione seminum quatuor majorum, &
 ptisanâ ex decocto hordei & glycyrrhizæ
 paratâ. Cùm verò in lipothymiam creber-
 rimè pronus esset & refici necesse haberet,
 usus sum, ex imitatione Valeriolæ, succo ex
 vervecum cordibus expresso, addito tantillo
 confectionis alkermes. Sed sicuti exitiale
 signum est, ubi nunquam ullis auxiliis, ra-
 tione rectâ administratis, recreatur natura;
 ità

ità & in hoc ægro contigit; qui, frustra adhibitis præfidiis, septimo tandem die, morbi magnitudine superatus, naturæ cessit. Hujus corpore nobilissimi Heri jussu à me dissecto, omnes in infimo ventre contentæ partes apparebant bene constitutæ. Pulmones verò membranæ, costas succingenti, in utroque latere per plures fibras erant connexi, unde difficultas spirandi ex parte proculdubio processit, forsan etiam inflammationi ansam præbuit. Substantia eorum erat nigricans, & sphacelo correpta. Et hic fuit morbi exitus; ut verum sit quod Celsus ait, Peripneumoniam scil. esse vehemens & acutum malum, quod plus periculi, quàm doloris habeat; paucique eâ correpti evadant.

OBSERVATIO V.

Tabes ex continuis & diuturnis defluxionibus ad pectus lethalis.

PHthisis sive *ὑπόσις*, Latinis Tabes, diminutio scil. & macies corporis, quæ ex ulcere fit, inter morbos curatu difficiles, imò serè insanabiles numeratur; maximè, si hæmoptoe præcesserit, vel eam etiam commitetur.

mitetur. Sunt tamen nonnulli Phthisi jugulati, in quibus nihil omnino cruoris toto morbi decursu apparuit. Hujus exemplum mihi occurrit in honestissima juvenula, Sara, spectatissimi Dⁿⁱ Humfredi Hull conjugæ, Dⁿⁱ Richardi Savage, Viri consularis in urbe Dorchestrensi, & pannicularii primarii filia, natu secunda, annos circiter viginti septem nata, habitu corporis tenero, temperamento sanguineo; quæ nullo sanguinis sputo prævio, aut morbi decursu conspicuo, circa Autumni tempus cœpit laborare tussi admodum molestâ, cum rejectione plurima albescentis & flavescens materiæ, & virium debilitate, atque corporis absorptione. In consilium adhibitus, præter dicta mala, cum querula esset de tensione circa lienis regionem; dixi, præcipuum mali fontem mihi in cerebro esse videri, etsi malè forsitan habeant viscera naturalia; ejusque frigidam humiditatem perpetuò materiam Catarrho subministrare, in pulmones decumbenti, à quo continuò stillante ad perpendiculum in molle parenchyma, haud secus ac assiduo allisu durum cavat undula saxum, videatur inevitabilis esse mollis & putredini obnoxie partis corruptela, à qua impendeat funesta tabes. Promisi tamen me omnia facturum,

facturum, ut à futura ruina, si fieri posset, liberaretur; si modò dictis se audientem fore promiserit. Præsente itaque plethorâ, sanguinem parcâ manu è cubito detraxi; & cacochymiam, bolo ex conserva rosarum solutivarum cum manna, addito Rhabbarbari pulvere, deplere laboravi; ne humores affluentes catarrhum augerent, & foverent. Mox raso capite applicavi emplastrum suspensorium, cerebrum insigniter roborans, ex massa emplatri de Betonica, & contra rupturam, additis gummi Elemi, & copal, succino multo, pulvere paucò Caryophyllorum & nucis moschatæ, exceptis balsamo Peruviano & liquidambar. Affigendum præterea curavi pyroticum ad superiorem angulum utriusque omoplatæ, excitando ulcera lata, plurium pisorum capacia. Intrâ porrò ad dies viginti propinavi decoctum Sarsæparillæ, radicum chinæ ponderosæ & resinosæ, nec non nodorum abietis. Hoc assumpsit manè in lecto, sine importuna provocatione sudoris, excipiendi tamen, si lenis prorumpat; repetendo haustum decocti horâ quartâ pomeridianâ. Victum præscripsi sine intenso calore ficcantiem, ex alimentis boni succi, & coctu facilibus; & pro potu usa est secundario decocto, additâ

additâ magmati primario majori specierum quantitate, cum passulis, jujubis, & pauca glycyrrhiza. Huic diætæ, quâ durante leviter purgata fuit Pilulis de succino, subnectebatur usus florum sulphuris, addito Bensein, Glycyrrhizâ, & Croco; quorum, in Bolum reductorum cum syrupo de erysimo, usum ad plures dies consequentes continuavit. Usurpavit præterea cerevisiam medicatam moderatè cephalicam, & insigniter pectoralem, in pastu & extra pastum assumendam. His omnibus annexi fuerunt lintus, & rotulæ de farfara, atque alia complura. Sed nihil omnia profuerunt, in deterius semper labente morbo; accedente hecticâ, putridæ tertianæ æmulæ junctâ, pedum tumore œdematoso, & alvi fluxu, quæ duo solent esse postrema hujus morbi symptomata; donec tandem, superatâ virtute, discederet inter preces & suspiria continua ad cœlestis illius civitatis lucem, quam diu avidè expectavit. Hujus parentes & proavi huic malo non erant obnoxii, sed vitam ad tardissimam senectutem protraxerunt, nisi quòd soror ejus in Phthisin, à jugi catarrhorum in pectus depluvio, est prona. Hic itaque non accusandus character aliquis, ut sic dicam, tabido parentum semini impressus.

sus. Forſan alterutrius Parentis ſemen vel aquoſum, vel indigeſtum, vel denique pravâ aliquâ qualitate fuit affectum; ut quæ indè ſata fuit proles, non niſi morbida & effœta vitam inire, & eam ſummo ſanitatis cum detrimento traducere potuerit. In aliis, ſimili malo affectis, uſus ſum pice liquidâ, ex Inſula Barbados, è rupe profluâ, allatâ, magno ægrorum commodo. Eſt enim hoc medicamentum in omnibus humidis & pituitofis pulmonum affectionibus mirabile.

OBSERVATIO VI.

Phthiſis cum importuno tumore, meſenterii partem occupante.

Phthiſin inter eos morbos eſſe, qui in ſemine continentur, atque ideo hæreditarii nuncupantur, ratum eſt apud omnes practicos & in confeſſo. Quod quidem eâ ratione provenire, reverendus è Coo Senex affirmavit; quòd genitale ſemen, ab omnibus corporis partibus manans, efficit, ut ex podagricis podagræ, ex calculoſis calculoſi, ex phthiſicis phthiſici generentur; tali nimirum charactere in ſemine impreſſo, qualis in iis, unde emanat, partibus, inſitus fuerit;

fuerit; unde non mirum, si in Nobilissima Heroïna D^{na} Bridgetta, generosissimi Viri, Dⁿⁱ Moore, Armigeri conjuge lectissima, Nobilissimi Dⁿⁱ Thomæ Trenchard, Equitis aurati, filia, Matre molli, tenellâ ac corruptioni paratâ pulmonum substantiâ præditâ, nata, similis affectus, atque in parente, pronatus sit; quo etiam nonnullæ sorores ejus è medio sublatae fuerunt. Hæc temperamento calido & sicco, tenui admodum & gracili corporis habitu, & ad tabem prono, in quo tamen latebat anima fortis, imminentium periculorum contemptrix, & licet exsuccum impleret domicilium, suscipiendæ prolis admodum cupida, circa Caniculæ ortum conquerebatur de partium naturalium obstructionibus, & importuno tumore, magnam mesenterii partem occupante; accedente insuper tussi, à Catarrho obortâ, admodum gravi & molestâ; quæ consumptis semper debet esse formidabilis, & eorum complurimis solet esse exitialis. Habito itaque respectu cùm præsentis, tum instantis fervidioris anni constitutionis, primò urgentiori, nempe tussi, ejusque auctori Catarrho consulendum judicavimus, syrupo pectorali ex professo præparato cum succo carniû, cancris, limacibus, animalium pul-

monibus, passulis, jujubis, seminibus melonum, cucurbitæ, malvæ, & bombacis, in hydromelite dilutissimo coctis; decoctione postea per colum actâ, cum albumine ovi depuratâ, & additâ sufficiente quantitate sacchari crySTALLINI & penidiorum recentium in syrupum reductâ; ex quo Julapia cum aqua pectorali resumptiva, nec non Eclegmata fuerunt concinnata. Aqua verò pectoralis sic erat parata: *Rx Cochlearum à test. mundatarum, & in aqua hordei coctarum, libram unam, carnis caponis elixæ libram dimidiam, conservæ violarum, buglossæ, anthos, ana uncius duos, conservæ radicum consolida uncias tres, specierum Diarrhodon Abbatis unciam dimidiam; lactis vaccini libras octo; mista destillentur ex organis vitreis.* Sed quoniam urgerent continuò macies, & tumor ille ventris, qui magnam ductuum mesariorum partem oblidebat; indefinenter in istis emendandis opera erat navanda. In eum finem, stadium chalybeatum percurrit, superbibendo haustum lactis asinini; nullâ habitâ temporis ratione; quod ipsi dabatur, non electionis, sed necessitatis gratiâ. Metus enim erat, ne dum molliter nimis vel ægræ vel adstantium accederemus dubitationi, & sententiæ; fundamenti experti negligentia

tiæ pœnas luat ægra, cum proprio dispendio, & artis dedecore. Chalybs autem hoc modo exhibebatur ad plures septimanas:

Rx Anima hepatis sive crystalli Martis, ritè juxta Riverium parati, grana quinque, oculorum cancri preparatorum, Magisterii Corallorum & Perlarum ana grana sex, sacchari rosati tabellati, sive Manûs Christi ʒʒ. Omnia subtilissimè pulverisata excipiantur mucagine gummi tragacanthi cum aqua rosarum fragrantissima factâ, & fiat bolus, deglutiendus summo manè in lecto, superhausto lacte asinino; ex ubere calente, dulcorato cum eodem saccharo.

Quantitas lactis erat unciarum sex primò, postea octo ad summum; superdormiendo, nec quicquam alimenti sumendo ante elapsas horas quatuor. His per sex dies continuatis, aucta fuit dosis crystalli Martialis ad grana octo, cum levi deambulatione, quantum quidem huic motui par erat ægra; providendo interim, ut alvus mediocriter aperta esset; quam effœtis morbo viribus nimis fluidam esse, periculosum est. Catharticis etiam mediocribus frequenter exhibitis ægram sollicitare abstinuimus; cassiam solum immediatè ante prandium sumptam, idque rarò, concessimus. Si quando noctu provocandus erat somnus, sedanda tussis, &

increffanda fluxio; diacodium fufficiebat; interdiu verò, Rotulis feu tabellis ufa eft, ex pulpa radicis althææ, tinctura glycyrrhizæ Hispanicæ cum aqua tuſſilaginis extracta, exceptis faccharo cryſtallino, & ligatis mucilage gummi tragacanthæ fatis liquidâ in aqua roſarum fragrantiffima extractâ: His omnibus ſubnectebatur balneum tepidulum, ex aqua & lacte cum ſimplicibus refrigerantibus & emollientibus, multisque roſis, alternis diebus, dum Sirius flagrabat æſtu, ingrediendum. His per plures ſeptimanas continuatis, reſtaurari videbatur valetudo, & tumor plurimum imminui, non ſine ingenti ægræ ſpe & gaudio. Sed breve fuit iſtius gaudii momentum, omniſque ſpes retrò ſublapſa, hæmoptoe formidabili obortâ, ſanguine è pulmonibus profluente, qui in corpore exſucco, & jam diu languente, copioſè rejectus, ut plurimum minatur exitium. Huic malo, vocatus, ſine mora ſeriò occurrendum duxi, ne emaciatum corpusculum ulceri ſuccedens tabes nobis eriperet. Mox igitur inſtitutâ Phlebotomiâ detractæ fuerunt ex mediana ſiniſtra ſanguinis tres unciz, cùm plurimum impares eſſent ægræ vires. Interim ſyrupo in principio præſcripto adjiciendam curavi

multam

multam
 ſymph
 retris,
 pulmon
 modò d
 matid
 quoque
 corallo
 dem la
 præpar
 omniſſis
 concili
 parere
 Pilule
 iterum
 aſſump
 ma ur
 Nec o
 capit
 rea ſc
 animi
 ſine ca
 rate
 langu
 in o
 exun
 mopi
 ingra

multam plantaginem, urticam rubram, & symphytum majus, cum aqua hederæ terrestri, & portulacæ. Ad præhumidos porrò pulmones, & sanguinis exspuitiones, præter modò dictum syrupum, instituit lapidis hæmatitidis usum, juxta Trallianum. Lac quoque cum saccharo rosato, additis Perlis, corallo rubro, & oculis cancri, nec non eodem lapide hæmatite, more vulgari solùm præparatis, assumpsit manè, consueto more, omissis crySTALLIS martialibus. Ad somnum conciliandum exhibebatur syrupus de Papavere; nec non, urgente cum primis tussi, Pilulæ non vulgares de styrace. Semel atque iterum urgente tenui fluxione & hæmoptoe, assumpsit horâ somni hordeatum cum drachma una aluminis, addito saccharo rosato. Nec omissum fuit Emplastrum cephalicum, capiti raso applicatum; & fonticuli præterea scapulis affixi. Imperata tandem quies animi & corporis, & diæta præscripta, quæ sine calore, febrilem aliàs investura, moderatè siccaret colluviem serosam in hepate sanguini permistam, & ex venoso genere in concava corporis, thoracis præsertim, exundantem. His suppressa quidem fuit hæmoptoe, sed omnia in pejus ruebant, tussis ingravescebat, macies tanta, ut vix trama

figuræ reliqua esset, urgente etiam feбри, ità ut appareret luctûs ubique pavor, & plurima mortis imago. Tandem gravissimâ orthopnoeâ correpta, ità ut nullo modo decumbere, sed erectâ cervice spirare, fenestris cubiculi apertis, cogeretur; ex hac turba & colluvione, in ipso juventutis flore, in cœlestem patriam à Deo conditore maximo & summo vitæ arbitro evocata, animam efflavit. Omnium versatur urna, nec mors nobilibus parcit poplitibus. Hujus ab obitu corpus libenter aperuissim, sed impetrare non potui.

OBSERVATIO VII.

Phthoe vel Phthisis à multis annis.

ETsi Phthisis, ἀπὸ τῆς φθίσεως, id est extenuando dicta; curatu sit difficillima, imò omnem plerumque medicam manum variis de causis respuat & penitus illudat; attamen diuturnum sæpe est malum & quod in multos interdum protrahitur annos, antequam vitæ filum abscindat, id quod Gentilis ulceris exilitati seu parvitati acceptum refert, unde crustam facillè seu callum contrahit, qui quidem citiùs vel tardiùs, pro
data

data causa, denuo decidens, malum, quod sanatum videbatur, renovat, donec administratis ex artis lege remediis crassa denuo obducatur. Exemplo nobis sit Reverendus D^{nus} Hieronymus Turner, Nobilissimo Viro D^{no} Thomæ Trenchard, Equiti aurato meritissimo, à sacris domesticis, postea verò Ecclesiæ Netherburianæ Pastor vigilantissimus, doctrinâ & pietate insignis, macilentus admodum & rarissimæ texturæ, à patre, phthisi enecato, *phthisis* & in tabem pronus, vitiosa ex semine ejus pulmonum substantia, non verò ab intemperie aliqua dependente, contracta, unde tabescere solet soboles sæpe omnis vel saltem major stirpis pars, ut scitè admodum cecinerit Mantuanus;

*Qui vires in foliis venit à radicibus humor ;
Sic patrum in natos abeunt cum semine morbi :*

Hic vix primo cœli spiritu hausto correptus fuit tussi molestissimâ cum expuitione pituitæ viscidioris, matutino præsertim tempore, quam postea foverunt studia improba & nocturnæ imprimis lucubrationes, semper intempestivæ, unde in temperamento calido & aliquatenus sicco, quali præditus erat,

erat, fervidior viscerum naturalium intemperies copiosam fecit ad cerebrum anathymiasin, aqua cerebrum plus æquo excalefactum humores in eo contentos fudit & extenuavit, plurésque vapores à subjectis partibus attraxit, quàm concoquere aut per halitum dissipare poterat, unde destillationes abortæ, quæ per se Phthisi generandæ potuerunt satis esse in hoc Viro, qui à primo ortu seminis genitalis parentis vitio nactus erat molles, teneros & ad corruptionem propensos Pulmones, qui postea sensim ætatis decursu magis magisque flaccescebant & corrumpebantur. Huic tussi curandæ vel saltem mitigandæ meam imploravit operam, cùm forsan ad Nobilissimum Patrum ejus vocatus essem, quam ipsi denegasse piaculum fuisset, ipsúmque purgavi Mannâ & syrupo de Cichoreo cum Rhabbaro, decocto pectorali dilutis. Raso capite applicavi Emplastrum cephalicum, ex emplastro Cæsaris & de Betonica, additis gummi elemi, Tacamahacâ, carannâ & multo succini pulvere. In brachio sinistro & femoris dextri parte domestica, tribus supra genu transversis digitis, fonticulos excitavi. Intrà verò suavi Electuarium
*& Radicum Tussilaginis recentium minutissimè
incisarum*

*incisarum & contusarum lbj. coquantur in lbv. aq. fontanæ ad medietatis consumptionem. Aquâ per inclinationem separatâ radices cum ℥iiij. amygdalarum dulcium excorticatarum ad pul-
 pam contusæ trajiciantur per setaceum. Dehinc recipe mellis optimi uncias quatuor, addendo sufficientem quantitatem decocti superioris ra-
 dicum tussilaginis, & despumando coquantur ad justam consistentiam, misceanturque cum a-
 mygdalis & radicibus contusis, & fiat Elec-
 tarium, de quo assumpsit manè & vesperi cochlear unum, superbibendo haustum se-
 quentis decocti, R̄ foliorum Tussilaginis Mij. Radicum ejusdem ℥ss. Herbarum scabiosæ Mij. veronicae p. j. seminum anisi, fœniculi dulcis ana ℥ij. Incisis & contusis contundendis fiat omnium decoctio in aquæ fontis lbx. ad tertie partis consumptionem, addendo sub finem ra-
 dicum liquiritiæ ℥vi. Mellis tantundem, bulli-
 ant adhuc parum & colentur. Utatur ut di-
 ctum. Præscripsi etiam debitam victûs ra-
 tionem, cujus minutias recensere nimis lon-
 gum foret. His & similibus videbatur mul-
 tum alleviatus, ut in circulum redeuntia
 vocationis munia alacriter subiret, donec
 elapso anni spatio ex nimia, ut referebat, in
 concionando vocis intentione, annum agens
 vigesimum sextum, subitò incideret in for-
 midabilem*

midabilem hæmoptoen, quæ quidem undecunque veniat, aut à quavis causa oriatur, semper est contra naturæ leges & periculi plena. Erat autem sanguis tenuis, fervidus, floridus atque spumofus, confertim sine difficultate & dolore, tussi non admodum violentâ excretus, atque à pulmone profluus, si Hippocrati, solertissimo artis Medicæ conditori, fides habenda, dum inquit, Quicumque spumofum sanguinem expuunt, his è pulmonibus educio fit. Quem locum Galenus, fidus Hippocratis interpres, enarrans, sanguinis spumofæ expuitione carnosam pulmonum substantiam ulcere affectam esse indicare ait. Ad hunc Virum vocatus, cùm de singulis interrogâsssem, à Damasceno admonitus, qui suadet, de ægritudinibus non facillè proferendum esse iudicium, nisi postquam ægrum videris & de singulis eum interrogaveris, sanguinem, vitæ thesaurum & nativi caloris fomitem, affatim rejectum, è pulmonibus emanare dixi, idque per anastomasin vasorum, tum ob venarum raritatem, ut erat reliquo corpore tenero admodum & raro, tum etiam ob nativam quandam ad rupturam pronitatem & vitium simile à patris semine in illum illatum, adjuvante etiam concionandi labore solito majore

jore, à quo sanguis in pulmonibus agitatus &
 excalesfactus, ut acrimoniâ quadam ab effer-
 vescentia & ebullitione contractâ, huic ma-
 lo ansam præbuerit. Nè igitur cruentum
 adhuc vulnus phlegmonem excitaret, ce-
 leri manu succurrendum judicavi; & sine
 mora injecto leni & emolliente enemate,
 curam auspicatus sum sanguinis ex mediana
 dextra ad tres uncias detractione, quam
 sequenti die pleniorē institui ex saphena,
 majoris revulsionis gratiâ. Interim oxycra-
 to dilutiore os colluere jubeo & ejus porti-
 unculam sacchari tantillo dulcoratam ad
 dissolvendos sanguinis grumos, plurimùm,
 si relinquuntur, nocituros, absorbendam pro-
 pino, præscripto simul Electuario quod
*Rx Conservæ rosarum rubrarum & symphyti
 ana ℥j. pulveris Electuarii Helidæi ad hæ-
 moptosin ℥ij. Syrupi myrtini & de succo por-
 tulacæ ana q. s. Misce, fiat Electuarium ju-
 glandis quantitate manè & serò devorandum,
 superbibendo haustum sequentis Julapii.
 Rx aquæ portulacæ ℥ss. aq. radicum urticæ
 & plantaginis ana ℥iiij. syrupi è succo por-
 tulacæ ℥ij. è rosis siccis & papavere rhead.
 ana ℥j. spiritûs vitrioli ℥j. misce, fiat Julap.
 Interim & pectus inungendum curavi oleo
 myrtino, rosaceo & violarum. Pro potu
 verò*

verò exhibui decoctum plantaginis, symphyti, adjectis lapide hæmatitis ℥j. gummi Arabici & tragacanthi ana ℥ss. & glycyrrhizæ rasæ ℥ss. in aqua hordei, dulcoratum saccharo candi, & in cibo utus est amylo cum emulsione amygdalarum cocto, adjecto saccharo & aquâ rosaceâ. His intra triduum restricta fuit, fausto Apollinis numine, sanguinis rejectio. Cùm itaque alvus adstricta esset, biliosi quoque in corpore abundarent humores, ad eos evacuandos lenissimam ordinavi purgationem, ex ptisana laxativa cum sena, tamarindis & cassia conflata, addito syrupo rosarum & Rhabarbari pulvere, qua quinquies alvum deposuit cum *εὐφορίᾳ*. Hinc urgente totius macie suasi ad procurandam analipsin lactis asinini haustum, quod ex ubere calens saccharo rosato cum corallis, lapide hæmatite & lapillis cancerorum medicato, dulcoratum per plures septimanas bibit: cujus usu multùm fuit adjuvatus, adedò ut verno semper tempore eodem impolterum uteretur. Absoluto lacte maximo suo commodo usus est balsamo Indico, manè & vesperi cum syrupo de scabiosa assumpto, cui adjunxit intermedio tempore rotulas diatragacanthi frigidi ad tussim leniendam. Imprimis verò
aquâ

aquâ seu decocto sequenti huic malo præ-
 veniendo litavit R̄ rad. chinæ in taleolas
 sect. ℥ij. Hordei excort. mundi ℥j. liquirit. ras.
 ℥ij. cochlear. in aq. bugloss. suffocat. n^o. xx.
 testar. cancror. preparat. corall. rubr. ana ℥j.
 sanicul. millefol. ana p. iij. Herbar. capillor.
 Veneris, pulmonar. violar. Tussilag. ana M̄ss.
 semin. cicbor. cucurb. melonum ana ʒss. passu-
 lar. major. & minor. ana ʒiiij. Mellis opt. ʒviij.
 vini albi ℔j. aq. bugloss. violar. rosar. rubr.
 ana ℔ss. Aq. Tussilag. ℔j. communis ℔vj. sac-
 chari candi ʒiiij. Infusa horis 24. bulliant
 ad 3. p. c. cum colatura, cujus assumpsit ʒvj.
 manè & quartâ pomeridianâ per 60 dies.
 His per plures annos usurpatis non tantùm
 vocationi sine interruptione vacavit, sed &
 matrimonio contracto liberos genuit, à tussi
 tamen nunquam immunis, donec elapsis
 circiter octo annis in hæmoptoen recidivam
 pateretur, quæ iisdem ferè remediis, queis
 suprâ, fuit suppressa. Supervixit ferè annos
 quatuor, continuò pituitæ & purulenti quid
 exscreans & adedè consumptus, ut caro vix
 ossibus hæreret, præservatis lactis asinini
 usu & nonnullis aliis remediis ex suprâ enar-
 ratis, sed naturâ tandem magnitudine morbi
 & diuturnitate evictâ, instanti parcæ manus
 dedit, quæ eundem in omnibus habet mo-
 dum, finire vitam.

OB.

OBSERVATIO VIII.

Hæmoptosis seu sanguinis per os rejectio lethalis.

A Ἡμωσιόσις, quam Latini sanguinis ab ore rejectionem, vel etiam sanguinis sputum vocare solent, multiplex est, pro causarum, & partis affectæ varietate, differentia. A quacunq; autem causa profluat, semper vitæ insidias struit, & periculi plena est. Cujus rei testis est locupletissimus, venerandus è Coo senex, dum ait, Sanguinem suprâ quidem, id est, per os efferrî, qualiscunq; sit, sive spumofus, ut Galenus interpretatur, sive ruber, sive flavus, sive niger, sive aquofus, crassûsve, malum. Impresentiarum exemplum subjiciam illius sanguinis per os rejectionis, quæ læso quodam in pulmonibus vase contigit, cum vitæ naufragio, in juvene ornatissimo, Josepho Blake, Dorchestriæ, honesto quidem genere, sed tabidâ stirpe nato; utpote cujus Mater, Avunculus; Matertera, Soror, & ejusdem familiæ alii, omnes phthisi perierunt. Erat autem tenero & raro admodum corporis habitu, temperamento calido & humido, catarrho-

catarrhorum jugi depluvio ab ipsis incunabulis obnoxius, & ad hæmorrhagiam nasarium, atque faciei phlogosin pronus. Hic in alma Cantabrigiensium Academia studiis operam navans, sive phthificâ dispositione, ex parentum genitâli semine in filium hæreditario quodam jure propagatâ, sive aeris istius loci humiditate, sive erroribus in vitâ ratione commissis, vini præsertim liberaliori potu, cujus dulcedine capiebatur, etsi plus æquo nunquam biberet; oborto circa hyemis finem gravi Catarrho, incidit in tussim valdè molestantem, annum agens ætatis suæ vigesimum secundum; quæ si frequens sit, Avicennæ suffragio, & diuturna, plerumque ad hæmoptoen perducit; eaque indies ingravescente, Medicorum, quorum operâ usus est, consilio, cœlum solùmque mutando, in patriam dulcissimam revertitur; & exiguo à reditu effluxo temporis spatio, tussi violentâ apprehensus, eructat sanguinem spumosum, floridum & ferventem admodum, idque affatim & sine dolore. Ad hunc accersitus, formidandam hanc sanguinis rejectionem ex erosione incoepisse, mox autem ob sanguinis copiam & tussis violentiam ruptam fuisse venam vel arteriam aliquam judicavi. Etsi verò morbi hæreditarii

vix medicam manum admittant, attamen nihil antiquius habui, quàm ut celerrimè morbo mederer, antequam Phlegmonem excitaret vasis ruptio; in hoc præsertim juvene, in quo pulmonum vasa erant mollia & tenera, proinde imbecillia. Itaque, sine procrastinatione, ad sistendum non solum sanguinem, & vas apertum claudendum; sed & ad deplendam Plethoram, hepaticam dextram aperiendam curavi, deductis sex unciis sanguinis, reiterando idem præsidium sequenti mox die, sed minori quantitate. Interim præscriptum fuit Julapium ex aqua portulacæ, polygoni, & radicibus urticæ; addito syrupo de succo portulacæ, è rosis siccis, & papavere rhæad. nec non guttulis aliquot spiritûs vitrioli. Hujus Julapii uncias quatuor propinavi immèdiatè ab administrata venæ sectione. Manè verò & quartâ pomeridianâ, assumpsit quantitatem juglandis sequentis Electuarii, R^x pulveris Pimpinelle sanguisorbæ ℥ij. succi ophioglossi ℥iij. sacchari ℥iiij. Misce, fiat Electuarium, quo devorato, superbibit julapii præcedentis haustum. Somni verò horâ, exhibui Diacodii unciam dimidiam, interdum etiam pilulas de cynoglossa. Ad tussim leniendam, præter Lohoch de portulaca,

usus

Lib. II.
 usus est
 emulsion
 Bregma
 rium; u
 Pro pot
 dei park
 ana M.
 beate ad
 rosarum
 ti ℥j. p
 matifera
 ex art
 suppress
 recidiva
 humora
 Rhei &
 dorum
 rum; l
 mecran
 usum h
 sex vel
 telis co
 repeten
 præter
 res, ut
 succo h
 byerne
 meliu

usus est rotulis diatragacanthi frigidi, cum emulsione seminis Papaveris albi paratis. Bregmati applicavit Emplastrum suspensorium; utrique humero emissarium affixum. Pro potu bibit sequentem aquam, R *Hordei parum torrefacti & passularum cum arillis ana Mj. Coquantur in s. q. aquae leviter chalybeatae ad ℥iiij. addendo sub finem conservae rosarum veteris ℥iij. Conservae florum symphyti ℥j. post levem ebullitionem colentur, & aromatizentur Cinamomi ℥ij.* His & paucis aliis ex artis lege administratis, Deo auspice suppressa est sanguinis rejectio. Ne igitur recidivam pateretur, acrium & biliosorum humorum evacuationem institui cum infuso R*hei & santalo citrino in decocto tamarindorum & plantaginis, addito syrupo rosarum;* sanguini verò temperando, & humectando gracili corporis habitui, suasi usum lactis asinini cum saccharo rosato per sex vel plures septimanas cum debitis cautelis continuandum, & Autumni tempore repetendum. Ad tussim verò leniendam, præter trochiscos de althæa, mihi familiares, usus est balsamo Indico ex syrupo de succo hederæ terrestris parato. Quibus per hyemem ad Februarium usque continuatis meliusculè habere visus est, quo tempore

rupto iterum vase, copiosissimâ sanguinis reiectione, subitò, quasi oculi noctu suffocatus, animam efflavit. Neglexerat Autumnno præcedente, quam injunxeram, Phlebotomiam. Hinc proculdubio huic juveni, vasorum pulmonis repletionem onerato, accidit, ut tussi & catarrho à capite depluo, ruptâ in pulmonibus arteriâ, ob continuum Pulmonis motum, sanguis ità repenti & confertim in Pulmonis cavitatem defluerit, ut subitò suffocatus fuerit, ut verè dixerit Poeta,

*Cernis ut è molli sanguis pulmone remissus,
Ad Stygias certâ tramite ducit aquas.*

OBSERVATIO IX.

Sanguinis reiectione curata.

Johannes Yeats Aromatarius & Civis Dorchesterensis, cœlibem vitam agens, temperamento calido & humido, habitu mediocri, anno ætatis suæ vicesimo, subitò sanguinem purum cum tussi per aliquot dies profusè effudit, cum magna virium imbecillitate, catarrho simul affectus. Hic cùm ab aliis audivisset, venam in pulmonibus ruptam

ib. II.
guinis
fuffo-
Au-
Phle-
veni,
acci-
rupta
Pul-
con-
xerit,
xerit

ptam sequi solere pthifin, plurimum sibi metuebat, méque obnixè rogabat, ut quâ possem operâ meâ sibi subvenirem. Sectâ itaque medianâ dextrâ, & purgato corpore, atque sanguinem sistentibus administratis, & aliis; cessavit per aliquot septimanas ejusdem rejectatio; quâ postea revertente, sectâ iterum venâ, exhibui ei, à scrupulo ad dimidiam drachmam, balsamum Tolutanum per plures septimanas, omni manè, ex syrupo de symphyto. Huic adjunxit aquam calcis vivæ herbis symphyti, polygони, urticæ, & similibus medicatam; nec hætenus in idem malum recidivus, vitam pancreaticè degit, & rerum suarum satagit.

OBSERVATIO X.

Sanguinis profusio ex ore, naribus, utero, & cum lotio.

Dor-
tem-
me-
fan-
dies
pencil-
m ab
s ru-
ptam

Sunt morborum quidam, qui, ob novitatem & insolitos mores, in omnium animis admirationem, imò & obstupescationem movent; cujusmodi fuit is, qui non sine magno terrore apprehendit Annam, nobili & antiquâ Thornhullorum Prosapiâ oriundam, atque omni virtutum decore ornatam,

Reverendi Viri, Dⁿⁱ Petri Ince, verbi Divini
 Ministri fidelissimi, conjugem lectissimam,
 triginta circiter annos natam, staturâ me-
 diocri & bono corporis habitu præditam,
 in sterilitate vitam transigentem, tempera-
 mento sanguineo-melancholico, in hypo-
 chondriacam affectionem pronam. Hæc,
 Veris ad nos internunciis revolantibus hi-
 rundinibus, nullo prævio morbo, subitò san-
 guinem affatim expuit, tenuem & aliquan-
 tulum spumofum, sed sine tussi & dolore,
 spirandi solùm difficultate concurrente. In-
 terim cùm hæc pulmonum affectionum essent
 indicia, sanguinem etiam per nares & ute-
 rum, nec non cum urina copiosè profudit;
 accedente insuper febriculâ quadam, & vi-
 giliis, cum virium imbecillitate; & in Li-
 pothymiam continuâ ferè pronitate; urinâ
 existente coloratiore. Hæc sanguinis eruptio
 domesticis quibusdam remediis fisti videba-
 tur; eâdem tamen duorum vel trium die-
 rum intervallo recurrente, ægra tandem
 me, ad decem milliaria distantem, ad se
 vocari curavit. Examinatis igitur omnibus
 circumstantiis, hanc sanguinis profusionem
 à massa sanguinea attenuata, viscerum na-
 turalium intemperie, & biliosâ acrimoniâ,
 ex adustione imprægnatâ, auctâ simul etiam
 copiâ

copiâ ejus, natales ortus suos derivare pronunciaui; unde facultas irritata, apertis venarum osculis, sanguinem tum quantitate, tum qualitate peccantem, quâ data porta profundit; ægrâmq; bono animo esse jussi, quod hæc sanguinis ex pluribus partibus profusio, bidui vel tridui spatio recurrens, nihil mali, aut quod lethum acceleret, ominari videatur. Protinus itaque alvo clystere elotâ, tusâ hepaticâ, sanguinis sex uncias detraho, cum effœtæ morbo vires majorem profusionem minimè ferrent; extremis etiam vincula injicio, & alia. Intrò verò, succum urticæ cum aqua Centi-
nodix, syrupo de succo portulacæ dulcorata, addito spiritu vitrioli, qui aciditate suâ, seu fermentativâ, seu præcipitativâ, non solum æstum humorum prohibet, sed & omnem hæmorrhagiam sistit, pleno poculo ter in die propino. Mox altero die ad acrium & biliosorum humorum evacuationem sequentem portiunculam exhibeo.
Rx foliorum Plantaginis Mj. tamarindorum ℥ss. coquantur in aqua communi ad ℥vj. in Colatura infund. Rhabarbari electi ℥iiij. Santali citrini ℥ss. mirbalanorum citrinorum ℥ss. in expressione dissolv. Mannæ electæ ℥j. syrupi è rosis ficcis ℥ss. fiat potio; quâ cum εὐφορίᾳ

operationem suam perficiente; ad sanguinem contemperandum, præscripti Apozema ex cichoraceis, diaborraginatis, plantagine, urtica, polygono & similibus, addito succo pomorum, conflatum; quo sanguinis effusio remittebat; sed, effluxis quatuor diebus, denúo erupit; cui compescendo ordinavi syrupum sive Julapium de portulaca sequens, quo assumpto sanguis in totum cohibitus est, nec imposterum classicum cecinit. R̄ *portulacæ* Mjss. *Tussilaginis*, *capillorum Veneris*, & *Scariolæ ana* Mj. *Rad. taraxaci* ℥iij. *Cichorei* ℥ij. *seminum portulacæ*, *papaveris*, *lactucæ ana* ℥v. *florum nymphææ*, *borraginis* & *violarum ana* Mj. *Decoq. in diplomate*, cum aq. *Endiviæ*, *ungule caballine ana* ℥j. *portulacæ* ℥ss. *trinâ ebullitione*, & *post horam colatis permisce syrupi de nymphæa*, *glycyrrhiza*, & *portulaca ana* ℥jss. Ms. Tandem, pro resumptivo, bibit lac asininum cum saccharo rosaceo; & sic, divino adjuvante Numine, convaluit. Deo sit laus & gloria.

OBSER-

OBSERVATIO XI.

Suppuratio seu vomica totius Pulmonis.

Pulmonem exulcerari, novum non est, inquit doctissimus Forestus; sed totam ejus substantiam in pus converti, & nihil aliud quàm pus esse, & solâ membranâ, pulmonem succingente, contineri, ut in cavitatem ea minimè rupta defluerit, id rarum esse existimo. Idem tamen mihi, præter exemplum à Foresto propositum, in praxi mea obviam factum, in Nobilissimo juvene D^{no} Johanne Bampfild Devonienſi, Nobilissimi Viri Copletonii Bampfild, Equitis aurati, fratre, viginti duos annos egresso, procerâ staturâ, gracili corporis habitu, temperamento sanguineo, Nobilissimâ Matre, Phthisi jugulatâ, fato. Hic, ex erroribus in victu commissis, imprimis verò violentis exercitiis, & nocturnis comeſſationibus, à gravi catarrho, neglectim habito, incidit in violentam & diuturnam tussim, noctu maximè affligentem, cum sputo rotundo, postea etiam virulento, ex albo virescente; subsequente sanguinis sputo copioso, cum ano-

rexia,

rexia, & febris continua lenta, putrida, circa vesperam excandescens; accedente totius corporis extenuatione, atque carnis omnimodâ consumptione, ut nihil nisi ossa pelle obducta restarent. In hoc curando, varia mecum alii quoque Medici remedium supellectile pugnâvimus; sed frustra & sine successu, omnibus in pejus ruentibus. Scilicet ægris quibus desperata salus est, ut Galenus ait, nullum neque auxilium neque tempus est opportunum. Siquidem extremis, & pedibus calore languescente tumentibus, superveniente etiam diarrhæâ, miser hic juvenis rebus humanis exemptus, morte præmaturâ magnum sui desiderium omnibus, & propinquis dolorem omnino reliquit maximum. Aperto post mortem corpore, visi sunt pulmones non tantum cum membrana, costas succingente, sed & ipsi pericardio undique adnati, & toti suppurati, manente intra tunicam ipsius pulmonis pure, ad ipsam usque mortis horam; quâ pelliculâ perruptâ, magna puris copia effluere incipiebat, adeo quidem olidi & foetentis, ut vix in conclavi, in quo sectio instituta, utut suffitibus factis, permanere poterimus. De cætero nihil notatu dignum invenimus; Atque hic fuit hujus Nobilis juvenis infelix exitus. OB-

OBSERVATIO XII.

*In quartana, ab assumpto opiato Orthopnoea
lethalis.*

Multi, proh dolor! Pseudomedici & Agyrtae hoc ævo in Medicinam gregatim irreperunt, qui, neglectâ morborum per causas naturales cognitione, & dignotione, sola experimenta, à delira aliqua anu, aut pseudochymico, bonorum suorum decoctore, tradita, scrutantur. Videas hujus farinæ homines oppidatim & per pagos oberrantes, unam omnium morborum medellam, veluti Panaceam venundantes, & inertis ac credulo vulgo obtrudentes. Hi, ut imperiti *αυτολόμοι* calceolarii, uno calopodio omnium pedes vestiunt; uno indiscriminatim præsidio morbos quoslibet se curare posse profitentes. Dixeris, hos in hoc regno lugubri & funesto, infinitorum mortalium fato Libitinam potiùs, quàm Medicinam Exercere. Possem in medium proferre complura exempla eorum, qui ab his Reipublicæ perniciibus, rei Medicæ calamitatibus, & Libitinæ præsidibus jugulati animam expirârunt. Unicum saltem è centum adduxisse

isse sufficiat. Spectabilis Vir, D^{nus} Johannes
 Hayfome, tributari Regii in Portu Waymou-
 thiano collector, ætatis quadragesimum
 quartum annum egressus, pleno corporis
 habitu, & temperamento sanguineo-melan-
 cholico præditus, & scorbuticâ labe inqui-
 natus, autumnali tempore, quo plerumque,
 ut Horatius ait, Mala febrium Terris in-
 cumbit cohors, incidit in quartanam sim-
 plicem, biduo sanitatis medio intervallatam.
 Hunc fortè obviàm factum curandum susci-
 pit circumforaneus quidam, nullâ re nisi
 Medicarum ignorantia insignis, certâ cura-
 tionis spe factâ, ut solent istiusmodi impo-
 stores, ægrorum expilatores; eique nullâ
 præviâ corporis evacuatione, per plures dies
 devorandas præbet pilulas ex opio, hellebo-
 ro nigro, sale tartari, spiritu Terebinthinæ,
 ni fallor, & similibus, compositas; quæ ne-
 scio cui Pseudochymistæ Matthæo tribuun-
 tur, atque ejus nomine ubique ferè locorum
 venundantur. His assumptis, tantum abest,
 ut à quartana liberatus fuerit æger; ut, quæ
 simplex erat, in triplicem degenerârit; &
 cùm his temerarius ille impostor minimè
 commonitus aut perterritus, pergeret in
 pilularum dictarum exhibitione, eadem in
 continuam transit, cum anorexia, & tanta
 anhe-

anhelofæ respirationis difficultate, vel potius suspiriosa Pectoris angustia, ut non nisi erectâ cervice, & suffocationis metu, hiante ore respirare potuerit, altóque & suspirioso spiritu multum & frigidum aerem ducere contenderet, quo plurimo cor ad refrigerium indigebat, ità ut subinde syncopen incurreret. Multo & vario remediorum apparatu huic Viro succurrere laboravimus; ut, si fieri posset, à tantis angustiis, interitum minantibus, liberaretur; sed frustra & sine successu, donec tandem, in paroxysmum vehementiorem incidens, suffocaretur, & extremum spiritum exhalaret. Patet hinc, quanto cum periculo, imò vitæ dispendio, opiata & narcotica exhibeantur ante paroxysmum, ad eum impediendum, ut hic circumforaneus fecit, ignarus omnino causarum naturalium, ut quartanæ, ità & omnium aliorum morborum. Etenim cum hujusmodi opiata facultatem expultricem sopiant solùm & obtundant, instantem paroxysmum interdum, & materiæ ac naturæ motum inhibere quidem possunt, sed non sine periculo ægri; cum humores vitiosi in corpore retineantur, atque obstructions pertinaces generent, aliisque morbis gravissimis generandis ansam præbeant.

OBSER-

OBSERVATIO XIII.

A Tussi excretum membranaceum è pulmone.

Quemadmodum in aliis corporis partibus, ità & in pulmone res sæpe alienæ gignuntur, quæ non solum angustiam pulmonum parere, sed & aliis modis toto genere præter naturam esse solent. Ità mihi in praxi mea occurrit Puella quatuordecim circiter annos nata, tenero admodum & macilento corpore, calida quoad viscera naturalia, Johannis Ashe, civis Dorchestrensis filia, nugivendulis & quæ ad muliebrem ornatum spectant, victum quæritantis; quæ à Catarrho, difficili respiratione, cum sonitu, & gravissima ac difficillima tussi, quâ pituitam crassam & viscidam admodum rejiciebat, per septimanas aliquot laboravit. Ad hanc accersitus, purgato per pilulas de agarico corpore, & administratis aliis catarrhum inhibentibus; ad humores attenuandos, incidendos, & promptius expectorandos, præscripsi lambitivum ex *Terebinthine cyprie* lotæ in aqua capillorum *Veneris* ℥jss. *Caricarum pinguium* ℥ss. *penidiarum* ℥ij. Olei

Olei amygdalarum dulcium recentis ℥ss. *Misceantur & optimè in Mortario conducantur, donec fiat lambitivum;* quo per triduum usurpato, excrevit album quid, concavum, instar membranæ concretum, altero sine bifurcatum, digiti longitudine, & tubuli, quo *Nicotianæ* fumum recipiunt, crassitie. Hoc excreto, tussis alleviata indies decrevit, donec tandem omnino evanesceret. Credo fuisse pituitam tubis internis asperæ arteriæ affixam, & calore cordis excoctam, quam tussis violentior avulsam è ramis bronchiorum expulerat. Admiranda videbatur in aqua istorum veluti furculorum ramificatio.

OBSERVATIO XIV.

Pleuritis legitima curata.

Πλευρίτις Græcè, à loco affecto, nimirum Pleurâ, Latinis morbus costalis seu lateralis dicitur; estque inflammatio membranæ, costas succingentis, quæ Pleura nominatur. Hæc inter morbos acutos & lethales vel imprimis numeratur; nec ullus est morbus inter priscos Medicos adedè decantatus, ac Pleuritis; non solum, quòd ob sanguinis
in

in corde & pulmone affluentiam, sæpissimè contingat, atque gravia symptomata & pericula secum adferat; sed etiam, quia omnes Medici omnia ferè artis dogmata & præcepta ad unam Pleuritidem libenter referant. Huic morbo gravissimo obnoxii sunt imprimis ætate provecti, pueri rarò; & si eâ capiantur, minùs moriuntur, quàm juvenes; quia corpora eorum sunt rara, fluxibilia & humida. Simili ratione, fœminæ, quàm Viri, minùs Pleuritide corripuntur; & magis senes, quàm juvenes. Inter alia exempla passim mihi in praxi mea obviam facta, sit Edvardus Cheapman, adolescens sexdecim præter propter annos natus, patre linoSTEMMatis texendis & venundandis occupato, constitutione corporis biliosâ & rarâ texturâ præditus. Hic Hyeme frigidissimâ, validissimis Aquilonibus sæviente, à frigore incautiùs contracto, sub vesperam rigore & febris acutâ & continuâ tentari cœpit; moxque dolor in latere sinistro, qui dextro periculolior habetur, veluti cultelli acies punctorius, cum tussi vehementissima & sputo cruento, pituitâ mixto, summâque spirandi difficultate obortus, ad jugulum usque, summum humerum, & scapulas exporrectus, corpore sudoribus diffluo, vigiliis urgentibus,

gentibus, pulsu existente duro & ferrato. Quæ quidem omnia veræ sunt & exquisitæ pleuritidis notæ. Vocatus à parentibus ad hunc adolescentem altero ab invasione die, visâ morbi magnitudine & periculo, consideratâ ætate juvenili & florente, viriûmque robore, venæ sectionem suasi, palmarium in omnibus inflammationibus remedium, quam sine mora, parentibus consentientibus, accersito Chirurgo, institui, detractis sex unciiis sanguinis ex vena interna sinistri lateris, ut affluentem sanguinem in contrarium revellerem, atque jam influxum à loco vicino unâ derivarem. Peractâ venæ sectione, exhibui, alterationis gratiâ, Julepum, ex syrupo jujubino & violaceo, aquâ Papaveris rhæados, scabiosæ & cardui Mariæ dilutis, addito salis Prunellæ tantillo, quod & in aliis liquoribus propinavi, ad æstum compescendum, tartaream suburram incidendam, & dolores mitigandos. Hoc julapio humorum ebullitio quodammodo cohibita, & fluxio refrænata. A meridie verò enema emolliens & refrigerans injiciendum curo; à purgantibus sedulo abstinendo, nimix exagitationis metu. Interim inuncto latere affecto cum *unguenti Dialthæe ℥ij. & olei amygdalarum dulcium ℥ss. invicem probe mix-*

L

tis,

tis, superimposui vesicam suillam, decoctio malve,
violarie, florum camomille, & meliloti, nec
non seminis lini, semiplenam. Ad expectora-
tionem verò promovendam, ordinavi linctum
ex sacchari penidii ℥j. specierum diatragacanthi
frigidi, & pulveris seminum Cardui Marie ana
℥j. cum syrupo violaceo ad justam consistenti-
am redigendis. Pro potu utebatur Ptisanâ
ex hordei decorticati & liquiritiæ æquis
partibus paratâ. Sequenti die, cùm nihilo
secius perstaret ingens lateris dolor, & spi-
randi summa difficultas, anacatharsis quo-
que ægrè procederet, sanguinis missionem
repetivi ad ℥v. habito ætatis respectu, ne
vires collaberentur; aliàs plus detraxissem.
Hinc omni molimine promovendo sputo, &
sedando dolori intentus, præter topica su-
prâ præscripta, & linctum continuandum
ordinavi decoctum pectorale officinarum ter
in die propinandum, à quo anacatharsis
egregiè promotâ, cui interdum syrupum ca-
pillorum Veneris & de hyssopo, nec non
oxymel simplex parçâ dosi permiscenda in-
junxi; & somno conciliando unguentum
populeum cum laudano permistum tempo-
ribus applicavit. His per diem unum & al-
terum usurpatis, alvo saltem lenitâ per
enema ordinarium, mirè fuit alleviatus,
spem

spem co
 verò syn
 cata, pla
 Thure,
 quo per
 aque ca
 erumpen
 Elapso i
 ob caec
 eccopro
 barbari
 è canna
 ditâ ma
 evopis q
 convalu
 rum ab
 fectis;
 rum co

Plavie

NO
 filia
 mindis

spem convalescentiæ præbens. Quoniam verò symptomata non erant omnimodò pacata, placuit experiri pomum coctum cum Thure, ex Quercetani commendatione; quo per biduum usurpato, superbibendo aquæ cardui benedicti ℥iij. largo sudore erumpente, dolor cum febris sublatus est. Elapso itaque septimo à prima invasione die, ob cacochymiam in corpore existentem, eccoproticum exhibui, ex infusione Rhabbarbari, tamarindorum & cassiæ recenter è canna extractæ, in decocto pectorali, additâ mannâ & Syrupo violarum; quo cum *εὐφορίᾳ* quinquies alvum deposuit, & indies convaluit. Deo sit laus, honor, & gratiarum actio. In pauperioribus pleuritide affectis, aquâ Hederae terrestres magno ægrorum commodo sum usus.

OBSERVATIO XV.

Pleuritis benigna intra Septimanam resoluta.

Nobilissima Puella Elizabetha, Nobilissimi Viri Dni Thomæ Moore Armigeri filia natu maxima, annos decem plus minus nata, gracilis & biliosa, ac rarissimæ

constitutionis, Dorchestriæ in gynæceo hospitans melioris educationis gratiâ, catarrhis obnoxia, autumnali tempore, quo aliàs ventilatio minor est, ut ea propter ad internas partium inflammationes suscipiendas pronius sit corpus, præcedente quodam rigore, corripitur feбри, mitiori quidem, sed continuâ, & quotidie sub vesperam excaescente, cum dolore punctorio lateris sinistri, ad jugulum usque extenso, & spirandi difficultate, cum tussi & sputo cruento. Ad hanc vocatus, consideratis modò dictis, nobilem hanc puellam Pleuritide laborare judicavi, cujus causa externa in refrigeratione consisteret, cùm tempore frigidò, multâ vesperâ, nudo pectore, pro more nobilium virginum, prodeambulâset. Ut enim calor humores colliquans; sic etiam frigus, eosdem compingens, Pleuritidem facillè introducere solet; sanguine scilicet, propter refrigerationem, circa vasa intercostalia collecto; membranæque costas succingentis, Pleuræ dictæ, cum vicinis internis musculis, inflammationem producente. Mox itaque cùm vires utcunque perstarent, de vena secanda cogitavi, ut quæ summum in pleuritide commodum afferre solet. Cùm verò venæ sectionem Galenus in pueris ante decimum

mum quæ
deat, p
atque a
hujus p
copiosar
atione
substant
absumit
vacuatio
Itaque
Dochiffi
sinistri
misso e
Hoc fa
lenire i
florum
minum
tionem
oleo ar
catapla
florum
violaria
nam fa
aqua
cium
dei
quibus
tus, E

mum quartum annum vix suscipiendam sua-
 deat, præfertim in corpore molli & raro,
 atque ad dissolutionem pronò, quale erat
 hujus puellæ, siquidem internam habent
 copiosam & perpetuam vacuationem ab
 actione sui innati caloris excitatam, qui
 substantiam humidiorè facilè digerit &
 absūmit, unde timendum, ne huic liberali
 vacuationi altera addita vires proster-
 nat. Itaque sanguinis uncias quinque, sic jubente
 Doctissimo Sennerto, hirudinibus ex interna
 sinistri cubiti vena emungendas curavi; præ-
 missò enemate emolliente & refrigerante.
 Hoc factò dolorem lateris fotu & unctiōne
 lenire studeo. Fovebam autem malvarum,
 florum camomillæ, meliloti, anethi & se-
 minum lini decocto, admotâ insuper inun-
 ctione ex unguento dialthææ, pectorali &
 oleo amygdalarum dulcium; superimposito
 cataplasmate dolorum lenitivo, *Rx malve,*
florum camomillæ ana Mj. Meliloti, anethi,
violarie ana Mß. florum violarum p. j. semi-
num fœnugræci, lini ana ʒß. Decoquantur in
aqua, & contusis adde olei amygdalarum dul-
cium ʒj. pinguedinis gallinæ ʒß. Farinæ hor-
dei & Fabarum ana q. s. fiat cataplasma;
 quibus continuatis, dolor plurimùm allevia-
 tus. Hinc ad promovendum sputum con-

versus, manè in jusculis exhibui oleum amygdalarum dulcium, recenter sine igne extractum, quo alvus quoque fluidior redita, subsequente promptâ & facili anacatharsi; interdium verò utebatur linctu ex syrupo violaceo, capillorum Veneris, diatragacantho frigido, diaireos, & saccharo cando, atque penidiis. In principio morbi assumpsit tincturam florum papaveris erratici cum aqua cardui Mariæ & scabiosæ, cum spiritu sulphuris, addito pugillo uno vel altero florum violarum, extractam; Postea etiam decoctum pectorale officinarum hausit; & pro potu ordinario bibit decoctum hordei cum passulis, liquiritia & seminibus anisi. His summâ diligentiam administratis, aspirante gratiam divinam, & Naturam cooperatrice, intra paucos dies puella hæc à lateris dolore & sputo cruento liberata, ut è lecto surgeret, remanente tussi non admodum molestâ, cui removendæ, phthiseos vano metu, visum est nobilissimæ Matri, instigatione avunculi, alium Medicum in consilium adhibere. Hic antea acta, pro more multorum, accusans, maximè verò quòd venæ sectio neglecta, & quæ sanguinis per hirudines detractio instituta fuisset, nullius sit momenti, venæ sectionem instituit

instituit sexto morbi die, cum febris & reliqua symptomata cessassent; detractis, ne nihil fecisse videretur, quatuor circiter uncias sanguinis ex basilica dextra, oppositi scil. lateris, id quod inter errores Medicorum à doctissimo Fuchio numeratur qui plures rationes in contrarium allegat. Die septimo exhibet pulverem senæ, quo sexies vel septies fuit purgata. Sub vesperam ejusdem diei incidit in sudorem spontaneum copiosissimum, à quo omnino convaluit, assumpto tamen aliquandiu balsamo Peruviano. Hæc licet *ἀμεθόδως* & sine ratione instituta, nullo tamen ægræ damno; quòd vires ubi valentes sunt, quales erant in hac puella, omnia contemnant & tolerant; ubi infirmæ fuerint, à quovis offendantur.

OBSERVATIO XVI.

Pleuritis cum Vermibus.

HAud rarus est lateris dolor à vermibus oriundus, dum vapores à vermibus putrefactis, aut materia verminosa, in intestinis hærente, elevantur in membranas & musculos pectoris, eosque malignitate suâ

distendunt & vellicant. Sed & vermes interdum cum pleuritide vera conjunguntur, gravissima symptomata producentes; id quod accidit filio Dⁿⁱ Farr de Shilvington, luscienti, adolescente decimum quartum ætatis suæ annum egresso, macilento & biliosâ constitutione prædito, in Ludo literario Dorchestrensi literis operam navanti. Hic extremâ hyeme contracto frigore incidit in pleuritidem veram, apprehensus febrili continenti, cum dolore punctorio sinistri lateris ad jugulum usque extenso, cum difficultate spirandi, tussi violenta, & sputo cruento. Huic interdum corpus frigidum, interdum calidum erat; & malæ rubore perfusæ apparebant, cum totius corporis jectigatione. Ad hunc tertio demum die vocatus, statim hirudinibus sanguinem ex vena media ejusdem lateris emungo; mox dimidiam partem Julapii, alterationis causâ, propino: R^x *Syrupi jujubini & violarum ana ℥jss. Aquarum Papaveris rhæados, scabiosæ ana ℥iiij. Miscere: alteram partem horâ somni exhibeo. Latus interim inungo unguento dialthæâ, & oleo amygdalarum dulcium, asperso pulvere cumini, & superimposito brassicæ folio. Linctum præterea præscribo, R^x *Syrupi violarum, jujubini ana ℥j. de liquiritia ℥ss. cum**

tabulis

tabulis diatragacanthi frigidi, & de althæa, ad debitam consistentiam redigendis. Quinto die cum alvum non deponeret, injiciendum curo enema lacticinum; quo varia pluries dejecit, & in iis quinque vermes, quos teretes vocant. Interim pergo in supra præscriptis, paucis saltem mutatis, & contra vermes indies exhibeo pulverem ℞ *Scordii, cardui benedicti ana ℥j. Coralline ℥ij. Cornu cervi usti ℥j. Rhabarbari ℥iiij. Salis centaury ℥j. Dos. ℥ss.* quo quotidie plures dejecit vermes, supra triginta usque. Pro potu utebatur decocto radicum graminis, rasuræ cornu cervi & sebesten, addito interdum syrupo jujubino, de portulaca, & limonum. His paucis continuatis, puer hic, cui sputa egregiè per totum morbi decursum procedebant, curatus est intra quatuordecim dies; purgatus postea Rhabarbaro. Deo fit laus & gloria.

OBSERVATIO XVII.

Asthma instantibus mensibus periodicè revertens.

SPirandi difficultas tres habet apud Præcticos gradus, secundùm magis & minus solum differentes, qui tamen à multis

confunduntur. Δυσπνοία, difficilis respiratio, Ἄσθμα, seu anhelatio, quæ est dyspnœâ gravior, & ὀρθοπνοία recta respiratio, quæ omnium gravissima. Veteres dyspnœam ab asthma distinguebant hoc versiculo.

Dyspnœa se celat, canit asthma, morbūmq; revelat.

Hoc loco exemplum proponam illius spirandi difficultatis, quæ à Græco ἀσμάειν, anhelare, Medicis vocatur Asthma; cujus vocabuli vim exprimere volens Virgilius, Senibus, inquit, medicatur anhelis. Est enim hoc malum Senibus magis, quàm juvenibus familiare, & infestum maximè; quorum hi non sine difficultate, illi verò rarò aut nunquam curantur, sed malum eos ad mortem plerumque comitatur. Trallianus vult, mulieres Viris huic morbo esse propensiores, quia frigidiores & humidiores. Aurelianus verò contrarium statuit; fortè quia mulieres catameniorum menstruo profluvio illibatæ præservantur; quibus subsistentibus, aut diminutè fluentibus, morbi accidunt, Hippocratis oraculo 5. Aph. 57. Et inter eos difficilis respiratio. Id quod contigit honestissimæ Matronæ Annæ Gardner, Pharmacopœi Wimbornensis conjugii, triginta circiter annos natæ, habitûs mediocris, humidioris constitutionis, & ferros

rosis excrementis, viscerum naturalium vitio, abundanti; facie pallidâ cum cachexiæ indiciiis, fluiori albo & hystericis affectibus obnoxia. Hæc brumali tempore, per aliquot menses instante mensium tempore, subitò circa vesperum maximè, angustiam quandam & compressionem pectoris sensit, cum spirandi difficultate, stertore & sonitu juncta, absque febris, vel saltem vix perceptibili, subsequente mox tussi, cum copiosa pituitæ aqueæ rejectione; vigiliis etiam urgentibus, ut totam noctem insomnis traduceret; urinâ existente crassâ, & turbidâ. Quæ quidem incommoda, quotquot sunt, finito mensium fluxu omnia celsârunt; sed sequenti mense denuò redierunt, novûsque paroxysmus superveniens, novam illi peperit molestiam. Vocatus ad ægram, tanti mali causam in pulmonibus quærendam esse duxi; idque secundùm bronchia, seu arteriæ cartilaginosa propagines, per pulmonem dispersas, quæ spiritûs viæ sunt. Cùm enim, propter obstructas has fistulas, Natura non potest semel & uno inspiratu cor abunde refrigerare, materiâque vitalis Spiritûs illi suggerere, nec fuliginem excludere exspiratu, anhelitu crebro & veluti suspirio hunc defectum cogitur compensare; indè.

indè Asthmatici nuncupantur suspiriosi, & anhelatores. Etsi verò Practici hanc in bronchiis pulmonum obstructionem vel à materiæ in iis, ob debilitatem eorum vel cachexiam, congestionem, vel à Catarrho à capite, tanquam proprio serosarum humiditatum labro & receptaculo, in pulmones depluo, plerumque oriri ducant: Attamen cùm spirandi hæc difficultas, subito & non sensim contigerit, nec continuò, sed stato mensium tempore infesta fuerit; neque quicquam in capite protopathici, quod defluxus alicujus suspicionem præbere queat, observare potuerim; Asthmatis hujus causam aliunde in pulmones affluere judicavi; humoresque crudos & serosos, mensium tempore in venoso genere cum sanguine agitato & commoto, per venam arteriosam in pulmonum bronchia effundi, idque circa vesperam & noctu potissimùm, quo tempore humor istiusmodi moveri maximè solet. Huic itaque ægræ ut opem meam pro virili ferrem, fortes statim institui partium inferiorum frictiones & ligaturas, si forsan humores ad superiora ruentes revellere possem; mox & saphenam, ut menses etiam promoverem, aperiendam curavi, sex circiter detractis sanguinis unciis. Hinc ad lenientiam, attenu-

attenua
hibendo
syrupum
nec non
rum vit
Rosarum
horum in
iret El
aromat.
O per
rupi ara
trà ve
peccora
hæc in
mam, p
gata fu
pro po
capillo
onisco
Atque
malo p
repta,
pauper
albi G
tum et
tis.

attenuantia, & expectorantia accessi; exhibendo sæpius in die oleum sacchari five syrupum ardentem cum violaceo permistum, nec non Hippocraticum pectorale, R̄ *Aquarum vitis albæ, Melissæ, Tussilaginis, Helenii, Rosarum ana* ℥ss. *In his infunde in MB. per horas iiij. Rad. Liquirit. ʒij. Galangæ, Anisi, ireos Florent. ana ʒj. Cinamom. ʒii. Calami aromat. ʒj. Olei tartari ʒss. Factæ expressioni & per manicam Hippocrat. colaturæ adde syrupi ardentis ʒv. Ms. fiat Hippocraticum. Extrà verò pectus inungi curavi Unguento pectorali in Dispensatorio descripto. Atque hæc in paroxysmo facta. Extra paroxysmum, præmisso Apozemate præparante, purgata fuit pilulis de Agarico & foetidis. Et pro potu usa est Zytho, Tussilagine, hyssopo, capillo Veneris medicato; in quo suspendit oniscos five millepedes sacco inclusos. Atque his administratis, libera vixit ab hoc malo per novem annos; & tunc denuo correpta, eâdem fere methodo fuit curata. In pauperibus cum successu exhibui pulverem albi Græci ex aqua vitis albæ, nec non potum ex vitellis ovorum aquâ fontanâ dilutis.*

OBSERVA-

OBSERVATIONUM
 MEDICINALIUM
 LIBER TERTIUS.

OBSERVATIO I.

Ventriculi Cruditās.

Ventriculus, cibi potūsque commune receptaculum, & veluti alterum copię cornu promptuarium, primęque coctionis officina, magnam obtinuit in naturali œconomia dignitatem, sed necessitatem multò majorem. Illam inter cætera luculenter testatur, quòd magna sit illius in totius corporis alteratione & imminutione facultas. Hinc à Q. Sereno Regis nomine insignitur;

*Hujus enim validus firmat tenor omnia membra,
 Et contrà ejusdem franguntur cuncta dolore.*

Hanc

Hanc verò Hippocrates, Medicorum coryphæus, paucis quidem, sed plenè expressit; Qualis, inquit, terra arboribus; talis venter animalibus; Hinc si vel minimùm afficiatur, aut diuturnâ officii vacuitate reddatur ignavior, tota corporis œconomia, commodo alimento destituta, corrui & labascit. Hujus mali sensibilis, consilium meum imploravit, ornatissimus idémque doctissimus D^{nus} Johannes Thompson, artium magister, relictâ Oxoniâ, celebri studiorum emporio, in patria, quam habuit Dorchestriam, pro tempore degens, annos circiter triginta numerans, corpulentus, & staturâ procerus, temperamento sanguineo-phlegmatico præditus, de ventriculi gravitate, anorexia, flatibus, ructibus, vomitu matutino, capitis dolore, & momentaneo calore querulus. Quæ quidem omnia læsæ concoctionis, *ὑλώσεως* nomine insignitæ, genuina sunt soboles. Et certè, coquo hoc malè habente, totum facilè trahitur in malignitatis consensum, cùm pleraque sub Lunæ concavo, sed præcipuè corporis humani partes tacito virium consensu divinitus conspirent. Et licèt ventriculus minimè annumeretur principibus partibus, attamen ex vitioso ejus statu omnes ferè morbi natales ortus derivant,

vant, à quibus postea idem repatitur. Hinc
 ab Hippocrate Mari assimilatur, à quo ut
 omnes fluunt fluvii, atque in idem refluunt ;
 sic ventriculus toti corpori mala sua com-
 municat, ab eodémque recipit. Sed ut ad
 causam hujus mali accedam, ex Galenico-
 rum doctrina depromptam, qua sancitum
 est, melancholicum succum à Liene in ven-
 triculum per vas breve transfusum appeten-
 tiam excitare. Hic sive à Liene per vas bre-
 ve, quæ veterum est opinio, in ventriculum
 eructetur ; sive ab arteriis coeliacis in eum
 effundatur ; sive eidem sit congenitus, ut
 quidam volunt ; de quibus adhuc sub judice
 lis est, non tantùm naturalis est, sed &
 adedè necessarius, ut absque eo chylificatio-
 nis munus & ciborum concoctio ritè atque
 ex naturæ instituto perfici nequeat. Siqui-
 dem incisivâ & penetrante, qua pollet, fa-
 cultate, crassiores & solidiores cibos in mini-
 ma frustula incidit, discerpit, atque dissolvit ;
 & quicquid iis inest succi alimentarii ad
 tincturæ modum elicit atque imbibit, dum-
 modo à calore moderato, qui se habet in-
 star causæ sine qua non, excitetur, & fovea-
 tur. Ab immoderato enim discuti, sæpiùs
 etiam penitus extinguì solet. Hic ichor,
 dum secundùm naturam se habet, bonam
 M atque

atque laudabilem concoctionem efficit, bonique appetitûs autor est. Ubi verò deficit succus iste, infausta sequitur concoctio, & nullus adest appetitus. Si verò in ventriculo luxuriat, & naturæ modum superet; præter alia mala, cruditates generat; ut accidit huic Viro. In quo curando hæc fuit instituta methodus. Primò quidem probam victûs rationem ei injunxi, abstinendo à magno remediorum apparatu, ne tali fortè ventriculo debili vis inferretur. Si solâ curare poteris rectâ diætæ normâ, inquit Damascenus, prosperè Tibi cuncta succedent. Præscripsi itaque boni succi & facilis concoctionis cibos, moderatâ calefaciendi & siccandi vi præditos, in quantitate auream mediocritatis regulam observando. Siquidem cibi vel optimæ etiam notæ, supra modum ingesti, Galeno autore, frigidos morbos generare solent. Cibos etiam multiplices, & naturâ differentes, unâ eadèmq; mensâ assumendos prohibui. Magnam enim in infimo ventre, qui Plauto infimum guttur vocatur, progignere solent perturbationem. Unde Basilus, τὸ ποικίλον τῆς διαίτης luxuriæ supplicium & flagitiorum obsonium hæud ineptè nominavit. In ordine etiam cavere jussi, ne cibi difficilioris digestionis facilioribus

cilioribus
no, qui
subduca
qui tarè
qui cele
pantur
rentur.
nimis l
digitall
gidum
tes, fu
in exer
pattu f
ne imm
Somnu
institue
si quis
etiam
improb
immod
rurgia
beat lo
hepate
plethor
am ver
tunc t
ad pha
ne qui

cilioribus præmittantur, sic suadente Gale-
 no, qui satius, inquit, scire, ex cibis, qui
 subducuntur, posteriores quidem sumendos,
 qui tardè permeant; omnium autem primos,
 qui celeriter quidem pervadunt, corrup-
 puntur tamen, si in ventriculo diutius mo-
 rentur. Singulas diætæ minutias recensere,
 nimis longum foret, sufficiat generalia in-
 digitâsse. Cibos, crassum, viscidum, & fri-
 gidum succum præbentes, & flatus genera-
 tes, fugiendos suasi. In potu modestiam;
 in exercitiis, jejuno ventre, minimè verò à
 pastu suscipiendis, moderationem consului;
 ne immoderatis calor natus debilitetur.
 Somnum quoque & vigiliis modestas esse
 instituendas jussi, quas ventriculi debilitas,
 si quis alius affectus, requirit. Interdixi
 etiam edacibus animi curis & pathematis;
 improbis à pastu studiis; omnibus denique
 immodicis laboribus. Cæterùm, cùm Chi-
 rurgia in ventriculi imbecillitate non ha-
 beat locum, eâ in Vernum tempus rejectâ,
 hepate existente calidiore & præsentem etiam
 plethorâ, hepaticæ sectionem suasi, vel eti-
 am venarum hæmorrhoidalium apertionem,
 tunc temporis instituendam. Interim quo-
 ad pharmaciam, cautè procedendum duxi;
 ne quid detrimenti caperet languida ven-
 triculi

tricoli constitutio. Solet enim à plerisque medicamentis plurimum lædi. Cúmque evacuatione opus sit in omnibus morbis, in quibus, præter qualitates, adest etiam aliqua præter naturam materia; autor fui, ut stomachi saburrâ per superiora everreret; non tamen validiore aliquo emetico, ne parti debili vis inferretur; sed ut post largiorem cœnam & liberaliorem omnium ingurgitationem, elapsis duabus horis, adactis in fauces digitis, aut pennâ vomitum moveret; qui multò facilius succedere solet, atque ea educere, quæ vix ulli emetico datum est. Quo cum *εὐπορίᾳ* succedente, idem remedium suasi semel in mense iterandum, donec Veris ad nos internunciæ revolârint hirundines; quo tempore etsi jam melius haberet, & à vomitu matutino liber esset; meo consilio assumpsit vinum squilliticum, infusione Croci metallorum fortificatum, addito oxymelle, quo, magno suo commodo, plurima ejecit pituitosa. Post singulas verò menstruas vomitiones noctu devoravit scrupulos duos pilularum ex massa pilularum de hiera, mastichinarum, & Macri, æqualibus partibus; adjectis salis absynthii granis sex, cum Balsamo Peruviano efformatarum. Intermedio tempore repetitis, quoties

ties opu
roborati
rubrarum
ebriatam
pulverem
Electuar
farum v
chorci,
gibere
species
corallor
familia
sumpsit
sacchar
vino in
cum. E
ravi En
mi solu
bus an
omnino
suo fun
& glori

risque
ue e-
nis, in
aliqua
at sto-
eret;
e par-
argio-
ngur-
dactis
mo-
folet,
o da-
idem
dum,
larint
neliòs
effet;
icum,
tum,
mmo-
gulas
ravit
ilula-
facri,
nthii
arma-
quo-
ties

ties opus, iisdem pilulis, pro ventriculi cor-
roboratione assumpsit conservam rosarum
rubrarum, Spiritu vitrioli philosophico in-
ebriatam: Elixir quoque proprietatis, &
pulverem Aronis compositum: Nec non
Electuarium corroborans, ex conserva ro-
sorum vitriolata, Majoranæ, Betonicæ, ci-
chorei, cum corticibus citri, conditis, Zin-
gibere condito, & myrobalanis; quibus
species aromatici rosati & pulveres testacei,
corallorum, perlarum, lapillorum cancri, &
similia erant permisti. Ante pastus etiam as-
sumpsit species aromatici rosati, & diambrae,
saccharo permistas; cum pane albo tosto,
vino inebriato, & à pastu pulverem pepti-
cum. Extrà verò stomachum firmare labo-
ravi Emplastro è Caranna in aqua Cinamo-
mi soluta, addito balsamo sicco, & specie-
bus aromatici rosati. His paucis Vir hic
omnino convaluit, ventriculo probè officio
suo fungente, Deo adjuvante; cui sit honos
& gloria in omne ævum.

OBSERVATIO II.

Affectus hypochondriacus cum cibi eructatione à pastu.

Recta victus ratio neglecta, potest vel optimum quemvis habitum corrumpere; vel prudenter servata, deterrimum corrigere. Hujus rei exemplum nobis præbet Vir generosus, fortis & strenuus, Dnus Thomas Tregonwell, de Anderson, Armigeri ordinis, proceræ staturæ, habitu gracili, temperamento cholericomelancholico, equis cursoriis alendis plurimum delectatus; hic violentioribus exercitiis, cum esset valido corpore, nimis assuefactus, & liberalius indulgens genio, in ciborum quorumcunque citra ullum delectum usu, & vini meracioris largiore potu; intempestivo Nicotianæ, in funem contortæ, per tubulum fictilem, à plaste in eam rem efformatum, haustu; cæterisque in victu erroribus, naturâ penè pessundatâ, in gravissima se infortunia præcipitavit. Eructabat ille minoribus frustulis cibum, clapsâ circiter à pastu horulâ, necdum in chylum reductum; salivam plurimam, ut solent melancholici, continuò expuebat,

puebat, eamque adeo acidam, ut dentes hebetaret, quotiescunque ichor vitriolatus è ventriculo in os rejiciebatur; & quod caput rei est, tertio quartove mense vomitu excernebat, nescio quid non tam cruentæ, quàm fuscæ, & per longam adustionem atræ materiæ, cum maximo oris, ventriculi, & faucium ardore, quem vix potus aliquis mitigare valebat, donec dulcioris pituitæ adventu per se desæviret. Ordinaria sunt ista, & atrabiliariis, tam naturali, quàm adventitiâ dispositione, valde familiaria symptomata. Hinc Galenus, ex mente Dioclis, hypochondriacam melancholiam, per quandam ventriculi veluti inflammationem describit. In hoc affectu ut plurimum fervidum hepar crassiorem sanguinis sæcem per ramum splenicum portæ amandat in spongiosum lienis parenchyma; in quo non emendatur, imò exacerbatur efferus iste humor, rarefactus per fermentationem spirituum, cum salinis substantiis permixtorum, quæ ebullitio hypochondriacorum sævissimas excitat tragœdias. Naturale est, ut in omnibus corporibus humanis etiam optimè valentibus, ichor quidam acidus, quem liceat mihi vitrioli spiritum esurinum, cum chymicis, indigitare, à liene per vas breve, vel

ab arteriis cœliacis, ut alii volunt, etsi quidam eum cum ventriculo congenitum putent, in stomachum lentè & quantum opus est, destillet; non tantùm ad excitandum appetitum, sed & promptè comminuendum & dissolvendum cibum ingestum; tum & quicquid in cibis inest succi alimentaris, ad tincturæ modum eliciendum. Iste ichor, si vel quantitate auctus, vel qualitate ferocior factus, naturæ modum superat, irritat ventriculum, concoctionem pervertit, cruditatum autor est, per nativi caloris dissipationem; & vel mucum viscidissimum liquat in salivam, quam pars affecta per œsophagum continuò rejectat in fauces; unde fit, ut melancholici omnes vulgo sint sputatores & flatulenti. Quando verò in lienis centro usque & usque attenuata est bilis atra, fluit etiam in stomachum variè tincta, pro assationis, vel meliùs pro variarum substantiarum mixtionis gradu; quin & in nonnullis nonnihil cruoris ex vase hiante effluit, & dantur melancholici, qui à liene libras aliquot, imò pelves puri puti sanguinis, quæ data porta ruentis, evomuerunt, cum fæcibus instar Picis nigris, sanguinis parte per intestina devolutâ, qui solet extra vasa nigrescere. Ità miser stomachus inter incudem

dem & malleum, tot hostibus ipsum circumstantibus, languet, & coquus ille toti corpori alendo destinatus, ipsi, primæ coctionis haud emendabili vitio, accersit perniciem. Atque in ista partium vicinarum intemperie consistit causa tam difficulter superabilis mali; quod ab exuberante humore, & inseparabili symptomate, melancholia & flatu, à situ theatri, in quo fervent istæ tragœdiæ, hypochondriorum nomine appellatur. Atque hæc est idæa causarum complicatorum affectuum in hoc Nobili Viro, quò intentiones curativæ dirigendæ; quæ cum variæ sint, iis hyeme frigidissimâ, validissimis Aquilonibus sæviente, in vernum tempus rejectis, curando saltem & corroborando stomacho insudatum; vitatis iis, quæ intentum nostrum destruere poterant, expediendis aliquatenus viscerum naturalium obstructionibus, & corroborandis partibus, quæ robore indigebant. Ac primò quidem injuncta fuit proba victûs ratio, in qua plurimùm delinquebat; sedulò abstinere jussus ab omnibus acribus, falsis, piperatis, acidis præsertim, à piscibus viscidis, pistoriis operibus, mellitis, saccharatis, oleribus crudis, pinguibus cunctis, nisi aliquando oleum amygdalarum dulcium sæviente ichorum

ichorum penetrabili aculeo, ratione symptomatum, per cochlearia exhibitum. Potus imprimis talis erat, qui nunquam acesceret; id quod fermentatis liquoribus, tartaro magis quàm spiritu abundantibus, convenit; in quorum censu sunt vina omnia tenuiora, Gallicum, Rhenanum, Pomaceum, Pyraceum, cerevisia utraque, mulsa & alia; solo vino Hispanico excepto, quod impermistum nunquam acescit. Bibit autem solam aquam, vel ex purissimo fonte scaturientem, vel pluviam per arenam depuratam, eamque crudam; quæ in hoc casu coctæ præferenda. Cùm verò durum hoc esset, postquam per septimanam continuasset, ut qui generosissimis potionibus assuefactus erat, bibebat tres partes aquæ cum una vini Canarini dilutas, interdum etiam aquam decoctionis hordei mundati, quæ leniter detergendo nutrit, & humectando refrigerat. Institimus in potu maximè, quia ut indè proculdubio augefcebat fundi calamitas, sic indè magnum expectabamus emolumentum. Interdum etiam, ob fastidium, permutationis causâ, usus est decocto glycyrrhizæ, quæ omnes in corpore natas cruditates egregiè demulcet. Et cùm æger fumo Nicotianæ assuetus esset, & magno
totius

otius corporis dispendio eodem abutere-
 tur, neque penitus carere posset; suafimus,
 ut eo vel rarissimè uteretur. Cùmque exer-
 citiis violentissimis nimium esset deditus,
 corpus cum moderatione agitare tempori-
 bus idoneis iussimus. Interim & per pro-
 pria emissaria indies succrescentia excremen-
 ta per enemata, & pilulas usuales evacuata.
 Injunctâ hoc modo diætâ, ante omnia ne-
 cesse erat, ut ventriculus everreretur; non
 quidem validiori emetico, præsertim stibia-
 to, ne vis stomacho, qui magna cum diffi-
 cultate subverti consueverat, inferretur; sed
 interpositis duobus diebus bis, post largio-
 rem cœnam & liberaliorem omnium ingur-
 gitationem, elapsis duabus horis, adactis in
 fauces digitis, vomitu provocato; quod
 egregiè successit, & cum *εμφορία*, quo ea, quæ
 vix ulli emetico datum est, sunt educta;
 & idem remedium pari successu post qua-
 tuordecim dies repetivit. Post singula ever-
 ricula, deturbata fuit alvi sentina pilulis
 ex aloe rosata, mastiche, gummi guajaci,
 paucis granis ambræ gryseæ, additis granis
 quatuor extracti colocynthidis cum spiritu
 vini parati, omnibus exceptis s. q. balsami
 Peruviani. His adjunxit sequens Elixir,
 & Spiritus Vini optimi in vitreis organis ex-
 tracti

tracti ℥jss. Theriacæ Andromachi veteris & probatæ ℥j. Misceantur in vitro digestionis, vel vase concursus duplici; cujus pars superior satis lata subeat inferiorem. Fiat digestio, exactissimè lutatis juncturis, in cineribus tepidis per quatrimum; posteaquam clarum fuerit, separetur à magmate per chartam emporeticam pro usu. Hujus quotidie manè jejuno stomacho, horis tribus ante alimentum, assumpsit cochlear unum in aqua stillatitia ex partibus iiij. absynthii vulgaris, ij. absynthii romani, & duabus cochleariæ batavicæ infusis & fermentatis in ala recenti, per vj. vel octo dies. Post assumptionem moderatè se exercebat equitando vel ambulando in plano, ut corpus nullam vim pateretur. Deinceps unicum erat consilium extinguendæ aciditatis & acrimonix succi luxurientis. In eum finem præparatæ sunt pilulæ. R̄ Coralli rubri, oculorum cancri, conchæ matris perlarum præparat. ana ℥ss. Salis tartari albissimi ℥ij. Salis absynthii ℥j. omnia permisceantur & excipiantur s. q. balsami Peruviani, fiat massa pilularum, de qua capiat quotidie manè ℥j. jejuno ventriculo, superhausto aquæ absynthitis momento. His annexuit usum pulveris digestivi, R̄ Seminum anisi, fœniculi, coriandri ana ℥ij. flavedinis citri & aurantiorum

rum conditorum sicc. ana ℥ss. Summitatum
 roris marini & majoranæ conditarum ana ℥jss.
 Menthæ bortenſis itidem conditæ ℥j. Cinamo-
 mi interioris ℥vij. corallorum rubrorum, ocu-
 lorum cancri, vulgari modo præparatorum, ana
 ℥ij. Cornu cervini vitriolati, & ſpodii ex ebore
 ana ℥iiijss. ambre gryſeæ ℥j. Sacchari cry-
 ſtallini quadruplum pondus omnium, miſce, fiat
 pulvis, utendus ex cochleari horâ dimidiâ
 poſt ſingulos paſtus. His aliquandiu conti-
 nuatis, importuna cibi eructatio, & vomitus
 interpolatus, cum omnimoda aciditatis ex-
 tinctione, fuit curata, & penitus ablata, &
 impoſterum pancreaticè vixit.

OBSERVATIO III.

Clyſter vomitu rejeſtus.

ETſi Clyſteres, ventriculo bene affecto
 atque ex naturæ lege conſtituto, in gra-
 cilia intefſtina penetrare nequeant, ob val-
 vulas, mirâ providentiâ intefſtino cæco af-
 fixas, quæ fæcum & inutilium humorum,
 aliorumque liquorum, quæ injici ſolent, re-
 fluxum impediunt: Galenus tamen, ſcholæ
 medicæ fulgentiſſimum jubar, nonnullis, in-
 quit,

quit, clysteres injecti, ità ascenderunt, ut vomitione rejecti sint; non secus ac fæces per lethales volvulos sæpe evomuntur. Id quod de ventriculo malè affecto & lobarante intelligendum. In hoc calu trahit ab inferioribus, non injectos tantùm liquores, sed & fæces ipsas. Qua ratione scilicet hepaticum crudos & planè incoctos succos à venoso genere trahere solet; pari sanè modo ventriculus sæpe fæces & injectos liquores prolecat. Interdum etiam depravato naturali intestinorum motu, colligentibus sese circularibus villis, infernè sursum injectus liquor ad ventriculum usque ascendit. Hujus rei exemplum semel tantùm in diuturna praxi mea mihi occurrit, in virgine quadam, viginti septem circiter annorum, Johanna Coker, aurifabri Dorchestrensis filia, optimo corporis habitu prædita, nec toto vitæ tempore ullo morbo correpta. Hæc nescio qua de causa ventriculi gravitate & cibi aversione quærule, meum imploravit consilium; cùmque alvum habuisset per plures dies adstrictam, autor ei fui, ut injecto, ad fæces emolliendas, clystere, ex lacte saccharato parato, alvum leniret; quem per horam in intestinis retentum, sine ullis fæcibus, nihil prorsus mutatum, non sine sui

si ipsa
ne, vom
simul lib
rit opas
clysteris
dit; co
trahitur
cremen
quo se
tarii, c
trahunt
grati

Fr

M
eorum
Samue
habita
rum in
lobis
in me
aliqu
paros
tus,

fui ipsius terrore & adstantium admiratione, vomitu rejecit; à ventriculi gravitate simul liberata, ità ut aliis remediis non fuerit opus. An ergo bene affecto ventriculo clysteris substantia jejunum non transcendit; eodem inani & famelico, fugâ vacui trahitur? Siquidem alimentarii inopiâ, excrementitium humorem attrahit venter, quo se expleat. An potius clysteres alimentarii, qualis est lacticinius, naturæ grati attrahuntur, medicamentosi minimè, quia ingrati?

OBSERVATIO IV.

Frustrulum carneum vomitu rejectum.

Multa occurrunt practicis rara, quæ facilius admirari licet, quàm causas eorum assignare. Ità consultissimus Vir D^{nus} Samuel Bond, juris consultus, Dorchestriæ habitans, ætatis consistentis, inæquali viscerum intemperie præditus, & alvo continuò lubricâ; postquam tertianâ nothâ diurnâ, in media æstate laborâisset, sensit aliquoties aliquid in gulam ascendere; tandem in paroxysmo quodam ad vomitum provocatus, rejecit frustrulum carneum, juglandis longioris

longioris quantitate, floridi coloris, instar
carnis vitulinæ recenter mactatæ, sine ullo
sanguinis vestigio. Erat autem fibrosa caro,
in longum & transversum sectibilis, minimè
fœtens. Etsi verò hujusmodi accidentia
sint rara, quæ non sunt artis, attamen ab
artifice sunt notanda.

OBSERVATIO V.

Pica sive Citta in Virgine.

Pica sive Citta nihil aliud est, quàm ap-
petitus depravatus; non tantùm utero
gerentibus, sed & aliis puellis, pueris quo-
que & viris, præsertim melancholicis, licèt
rariùs, contingens; stomachi admirabilis
affectus, cùm rugosæ orificii ventriculi tu-
nicæ acidis, acerbis, amarulentis imbutæ
sunt humoribus, qui illum absurda appetere
cogunt; cujus generis sunt testæ, carbones
extincti, terra chimolia, & ejus farinæ alia;
quod præsens exemplum confirmat in puel-
la nobili, læto alioquin animo, & ingeni-
osa admodum, Maria Bulkly, Nobilissimi
Viri, Dni Johannis Bulkley, Armigeri, filia,
natu secunda, annum agens vicefimum, sta-
turâ

turâ mediocri, gracili & raro corporis habitu, & facie pallidâ. Hæc picâ laborans, non tantùm magnâ voluptate è libris lambendo delingebat atramentum, quo typographi utuntur ad imprimendas chartæ literas, ab uno folio ad aliud lambendo progrediens, ut exsiccata omnia conglutinata essent, nec invicem separari amplius potuerint: Sed & ramenta coriorum rubrorum, à tergo asperorum, quibus fellas vestire solent, frustulatim avulsa & concerpta continuò masticabat, deglutito sese succo satiare nescia. Scilicet naturæ vires re desideratâ reficiuntur, ut in regula Augustini dicitur, Etiam si noceat, creditur prodesse, quod delectat. In hac nobili virgine proculdubio humores vitiosi, malâ victûs ratione, & otio accumulati, tunicis ventriculi inhærebant, & hinc orificium ejus affligebant; ab utero forsan etiam transmissi, cùm catamenia parcè fluerent. Vero tamen simile est, humores non tantùm vitiatos fuisse, verùm etiam proprietatem quandam habuisse, cujus causâ allecta fuerit ad appetentiam potius dictarum, quàm aliarum rerum. Quæ verò sit proprietas illa, integrè explicare difficile, imò impossibile videtur. Colligendum ex hoc exemplo, quàm potentes sint oris

N

ventri-

ventriculi affectus, adè ut rationis consilium evincant. Abest enim pars illa longissimè à cerebro, quod domicilium est & sedes rationis. Hinc fames & sitis minùs reguntur consilio seu ratione, quæ est in capite. Unde Cato dicere solebat, Ventrem carere auribus. Curata fuit chalybeatis, præmissis universalibus, & injunctâ probâ victûs ratione; vivitque nunc & valet vegeta, constans, atque saluberrimo statu prædita, cui imposterum fausta quæque & felicia precor & auguror.

OBSERVATIO VI.

Pica à mensium obstructione in virgine.

INter alias pœnas, quibus Deus, justus delictorum nostrorum vindex, ob lapsum primorum parentum, muliebrem affecit sexum, multiplices isti morbi, qui iis accidunt, meritò numerantur. Inter quos maximè admirabilis est inusitatus ille & absurdus rerum non edibilium appetitus; quo, miro ardore, nonnullæ carnes crudas, calcem, arenas & similia appetunt, & impune devorant. Picam Medici nominare solent hunc affectum.

affectum. Eâ laboravit Maria, Reverendi
 Viri, Dⁿⁱ Guilielmi Ben, pastoris ad omni-
 um Sanctorum Dorchestriæ vigilantissimi,
 filia natu secunda, gracili admodum & rarâ
 corporis texturâ, sanguineo-melancholica.
 Mirâ verò & insatiabili aviditate, ob menses
 obstructos, devorabat fictiles tubulos, à plaste
 ad hauriendum Nicotianæ fumum efforma-
 tos; nec non cappares & acetum, cum lan-
 guore, & aliorum salubrium ciborum, præ-
 fertim carniûm, fastidio; idque longo tem-
 pore, antequam deprehenderetur. Solent
 Medici hujus mali causam in humores vi-
 tiosos, pravâ qualitate præditos, tunicis ven-
 triculi inhærentes, ibique vel diætæ erroribus
 congestos, vel ab utero transmissos, con-
 jicere. Sed non sine causa dubitare quis
 possit, an hujus mali causa soli ventriculo
 sit tribuenda. Etsi enim hic, ex officio, ci-
 bum appetat; ciborum tamen electio, hunc
 scilicet tanto ardore appetere & eligere,
 illum renuere & averfari, penès cerebrum,
 rationis domicilium, solummodo esse vide-
 tur. Hinc Aetius lib. 3. cap. 20. Ventricu-
 li appetitum, simplex expletionis desiderium
 nominat. Eligere namque & dijudicare
 cibos, hunc vel illum, licèt perniciosum &
 insuetum, appetere, posthabito & neglecto

omni periculo, non ventriculi, sed cerebri vitio accidit. Hinc & pueri, qui mente & iudicio nondum valent, simili ferè modo res non esculentas saluberrimis cibis præferunt. Inordinatus itaque ille & præternaturalis mulierum, maximè verò prægnantium, appetitus, si non ex cerebro solo, à pravis & corruptis uteri exhalationis infestato, profiscitur; cum ventriculo saltem ipsum quoque cerebrum affici, suspicandum; ut non minus cerebro, quàm ventriculo, per accommodata remedia sit prospiciendum. Alia adhuc mihi in praxi mea occurrit nobilis puella utroque parente orba, Rachill Radford, quæ iisdem tubulis arte plasticâ conformatis, continuò masticandis & devorandis, miro desiderio efferebatur; curata tandem emetico, & pilulis quibusdam chalybeatis, aliquandiu devoratis.

OBSERVATIO VII.

Mulier cum puero, assumpto casu Arsenico, veneno infecti.

Homo omnium animalium miserrimus, utpote qui in vita semivivus anxium & languidum spiritum ægrè trahit, non secus

cus ac si imminentem perpetuò cervici gladium haberet. Imprimis verò immensâ morborum, in corpore genitorum, Phalange undique obvallatur, & quotidie oppugnatur; verùm etiam foris centenis subinde venenis patitur, & periclitatur. Non rarò enim homines per aliorum sceleratorum veneficorum fraudulentam malitiam vitæ exitiosa devorant hauriuntque venena; sed & sæpe per propriam imprudentiam iisdem è medio tolluntur. Quod accidit Saræ Way viduæ, sexagenariæ, Dorchestriæ chirothecariâ victum quæritanti; quæ promptuarium perlustrando incidit fortè fortuna in placentam farinaceam, saccharo atque arsenico gliribus occidendis subactam, & in furno pistam; quam, veneni sublatentis inscia, ad ignem pro more tostam zytho immerfit, & postea eandem bene inebriatam comedit, portiunculâ quadam nepotulo adstanti ad comedendum exhibitâ; Zythum ipsum, in quo macerata erat placenta Arsenico venenata, avidè superbibendo. Quid fit? Vix elapso horulæ spatio, stomacho malè habere & angi uterque incipiunt; mox in vomitum enormem erumpunt, de non ferendis ventriculi & intestinorum torminibus conquerentes, faucium & gulæ ardore,

æstu ac siti intolerabili, qua nec majori Tantalus apud inferos excruciabatur, miserè pressi & sudoribus frigidis deflui. Patefactâ re, itâ ut nullum remaneret dubium veneni admissi, in eo toti fuimus, ut vomitu, si forsitan venenum adhuc in ventriculo hæreret, protinus ejiceretur, exhibitâ magnâ butyri copiâ in aqua, interdum etiam lacte solutâ, quò egregiè vomitus provocatus, & alvus quoque lenita; quod sæpius repetitum. Urgentibus verò intestinorum mordicationibus enemata injecta, ex decocto malvæ, violariæ, seminibus lini, additâ mucilagine seminum Psyllii, Cassiæ pulpâ, oleo lini & violarum. Pro potu usi sunt lacte pro libitu. His administratis, puerulus rejecto veneno liberatus fuit, ut aliis remediis non fuerit opus; continuavit solum lactis usum, & pinguibus jusculis, nec non oryzâ in lacte coctâ famem repressit. Hujus verò Avia, cum adhuc circa præcordia, ventre potissimum & infra umbilicum intensè doleret, & magno faucium ardore, atque linguæ nigredine, ac fissuris premeretur, suspicabar venenum adhuc in intestinis latitare; injecto itaque clystere, exhibui theriacam Venetam cum pulvere contrayervæ; quibus dolores plurimum erant pacati, & indies quoque

quoque propinavi oleum amygdalarum dulcium; quo se plurimum alleviari dicebat. Pro potu verò continuabat lac vaccinum, & emulsionem quatuor seminum frigidorum majorum, cum decocto hordei, liquiritiæ, passulis & multâ malvâ paratam; Extrâ verò ventrem inungendum curavi oleo nucum, omentum vervecis superimponendo. Interim ad gulæ æstum demulcendum, & linguæ scabritiem emendandam, usa est mucilagine seminum cydoniorum cum lapidis prunellæ momento, & syrupo violarum; quem etiam per se crebrò assumpsit ad refrigerationem, humectationem, & lubricitatem membris internis inducendam, accommodatissimum. His ex artis lege administratis, doloribus lenitis, pro præsentis quidem mortem evasit; sed inductâ à veneno arsenicali exsiccatione & humiditatis extremâ consumptione in corpore senili, miseram egit vitam, omnibus membris contracta; donec biennio elapso, macie consumpta, ut non nisi drama figuræ superesset, ex hac miseriarum valle ad meliorem vitam transmigraret.

OBSERVATIO VII.

Obesitas lethalis.

Nimia pinguedo non modò immaturam senectutem adfert, cùm fuerit cumulata copiosissimè, & enormi quantitate per universum corporis habitum sparsa, verùm etiam repentinæ sæpiùs mortis occasionem præbet. Unde Hippocrates, Medicinæ parens, Qui naturâ, inquit, admodum crassi sunt, citiùs intereunt, quàm qui graciles. Nam cùm illis paucus sit sanguis & spiritus, citò ipsis vel minima de causa calor natus extinguitur, unde mors, quæ nihil aliud, quàm caloris nativi extinctio. Exemplo fit spectatissimus Vir, multâ mihi familiaritate junctus, D^{nus} Onisephorus Toope, apud Dorcestrenses Senatorii ordinis, in primo senio constitutus; Hic mercaturâ, in Gallias frequenter factâ, locupletatus, ex otio, & lautâ atque splendidâ victûs ratione, dum cibis optimis, perinde ac vinis fortibus & vinosis utitur, quæ & multum & bonum sanguinem generant, accedente insuper corporis, sed vel maximè hepatis temperaturâ,
illi

illi à natura contractâ, quæ esset aptissima ad congerendum plurimum boni succi, in eum devenit habitum, & tantâ pinguedinis sarcinâ gravabatur, ut ægrè se movere posset, donec tandem viribus tanto pondere oneratis & oppressis, angustîâ & spirandi difficultate apprehensus, nullo præter carnis & pinguedinis copiam alio in corpore apparente affectu, à somno expergefactus, (in quem erat pronus ob cerebri humiditatem; quemadmodum alia animalia obesa, ut ursi, glires, & alia sunt somnolenta. Hinc *Martialis, Dormitis nimium glires, vitulique Marini; Nil mirum, si vos crassa Minerva premit*) animam subito efflaret. Rectè itaque Averroes, Si corpus fuerit moderatè crassum, inquit, virtutis nutritivæ fortitudinem, & vitæ signat elongationem; quoniam adeps est veluti superfluitas proprii nutrimenti; quare natura sagax ipsam non generat, nisi priùs membra singula restaurârit. Si tamen crassities excedat, vitam minimè producit. Et Plinius, pingua corpora citiùs senescere, ait. Et certè pinguedo musculis adnascens inter venas & arterias, cum multa est, adèò arctè constringit spiritûs & sanguinis vasa, ut libera difflatio plurimùm impediatur; unde calor insitus obruitur

turam
cumu-
te per
verdm
ionem
æ pa-
crassi
ciles.
ritus,
nati-
aliud,
lo fit
itate
Dor-
o se-
allias
, &
dum
is &
num
cor-
ura,
illi

ruitur ac veluti suffocatur; imò crediderim, nimiâ pinguedinis humiditate nativum calorem obtundi, ac tandem extinguì posse. Simile mihi alterum occurrit in praxi mea exemplum, in Nobilissimo Viro D^{no} Roberto Maller, armigero, qui & ipse nimiâ pinguedine strangulatus, in ipso ætatis vigore vitam finiit; cujus corpore à morte humili prostrato, venter altitudine suâ ferè ulnam adæquabat. Rectè itaque Galenus lib. 2. aph. comment. 43. Malus esse solet ad crassitudinem excessus, quòd in iis angustæ sint cùm arteriæ, tum venæ; atque ob id, qui crassi sunt, paucum omnino sanguinem habent atque spiritum, adeò ut quum ætate processerint, citò ipsis, vel parvam ob causam, calor nativus destruat.

OBSERVATIO IX.

A quartana diuturna Scorbutus & Scotomia, &c.

Accidit frequenter, ut febres Scorbuto conjungantur, sicuti & quandoque in Scorbutum degenerant, qui postea magnam morborum & symptomatum gravissimorum *συνδρομὴν* & farraginem introducit. Exemplo

Solo fit Reverendus Vir, D^{nus} Andreas Brom-
 mall, Verbi Divini Maidennutonii, sexto
 Dorchestriâ lapide diffiti, Minister & præco
 solertissimus, ætatis suæ quadragesimo cir-
 citer anno, calidæ constitutionis, quoad
 viscera naturalia. Hic à quartana diuturna
 liberatus, conqueritur de diaphragmatis
 compressione, & anhelitûs difficultate, cor-
 dis palpitatione, metu & mœrore, mentis
 perturbatione, fugaci torpore, capitis al-
 gore, Scotomiâ imprimis molestâ, aurium
 tinnitu, auditûs gravitate, & subitâ velli-
 catione, cùm primus obrepit somnus. Et
 hæc sunt symptomata, quorum tyrannide
 imo pectore ingemiscebat hic Vir; in quo
 exuberabat humor melancholicus, à quo pro-
 cedebant omnia, de quibus conquerebatur,
 mala. Hujus soboles est Scorbutus, quo la-
 borabat, à sanguine flatulento & tartareis
 fæcibus scatente, qui fermentum noxiæ ad-
 modum activitatis hinc indè diffeminabat.
 Hoc fermentum quamdiu sopitum jacet,
 minùs lædit; si per fermentationem intum-
 mescat, licèt non exundet extra centrum,
 attamen tetrâ anathymiasî cor palpitatione
 percellit, in cerebro turbas excitat, & ip-
 sam turbat mentem. Quando verò sese in-
 sinuat in nervos, præcluso veluti spiritibus
 animalibus

animalibus aditu, vel saltem angustatis viis, sensum hebetat, illæso motu; quem quoque impedit, nisi tempestivâ prophylaxi hoc præcaveatur; unde fugaces isti torpores, melancholicis ordinarii, qui ut subitò evanescent, sic in momento recurrunt. Scotomiam aliquando iidem vapores, dum caput petunt, nec à natura liberè protrudi possunt, inducunt; tam ratione malignitatis cerebro noxiæ, ipsos stipantis; quàm luctæ, priusquam sibi exitum patrare possint. Unde non mirum, si, spiritibus in gyrum agitatis, admixtione vaporum inimicorum, vertigine corripiebatur; fugaci quidem, sed non contemnendâ; cùm, ex sententia summi dictatoris, melancholici facilè fiant epileptici; epilepsiâ autem rarò corripiantur, sine ejusdem præludiis; maximè, cùm conquereretur, se quasi subitò vellicari, cùm primus illi obrepit somnus. Caput præterea non modò ei frigebat, sed & algebat; præsertim à sutura coronali ad nucham & ultrà; quod acceptum ferendum naturæ sibi consulenti, dum studet concoctioni in parte principe, ac proinde attrahenti calorem nativum ad cerebrum & meninges, ut hujus satagat operis, cujus absentiam impressione quadam frigidi accessorii persentiscunt

par-

partes externæ. Et quamvis querelæ istæ de aurium tinnitu, & auditûs gravitate, ortum quoque ducant tam ab imbecillitate caloris insiti & influentis organorum oticorum, quàm à vaporibus capiti à ventriculo & liene potissimùm communicatis, & nervo otico tenaciter adhærescentibus; ibidem tamen condensantur, influxum spiritûs animalis impediunt, cum manifesta auditûs imminutione. Tandem circa vesperam noxias percipiebat mutationes cum metu, qui eum subito percellebat; quod melancholiæ, ex Hippocratis sententia, indubitatum statuitur signum. Ut huic Viro, si Deo visum fuerit, commodè mederer, Marti litandum duxi. Quippe in tali casu, nisi obstructiones tollantur, quæ in ipso plurimæ erant; & debitæ crasi restituantur viscera; curam haud successuram judicavi. Huic indicationi etsi multa ex parte satisfacere possint, attamen quæ rem expedire queant, sine illius permixtione, vix mihi persuadere potui; cùm non paucos viderim, illius defectu, pharmaciâ potiùs obrutos, quàm ullum desideratæ restitutum integritati. Methodum verò talem institui: Et primò quidem, ad deferendas fæces alvinas, præscripto ecco-protico eum purgavi. Sequenti die exhibui
ipsi

ipsi Apozema ex decocto foliorum Agrimon-
 niæ, fumarix, adianthi; florum borraginis.
 stœchados, epithymi; radicum Hellebori
 nigri; seminum fœniculi, anisi. Hujus de-
 coctionis assumpsit ℥iij. addito syrupo de
 Cichoreo, & fumarix comp. ana ℥j. & cre-
 moris tartari ℥j. quo per triduum horis ma-
 tutinis propinato, die quartâ injiciendum
 curavi Enema emolliens & carminans. Mox
 sequenti aurorâ aggressus est diætam chaly-
 beatam, quam sic molitus sum: ℞ *Extracti*
centaurii minoris & phillidis ana ℥jss. acidi
tartari chalybeati ℥j. Corticum capparum,
Winteranæ, fecule Aronis, pœoniæ, lingue
avis, ana ℥ss. Tartari vitriolati ℥ss. Olei chy-
mici absynthii gut. vj. cum syrupo de fumarix
comp. q. s. Misce, fiat massa pilularum. Re-
cipe hujus massæ ℥ss. pilularum de tribus Fer-
nel. ℥ij. de hiera cum agarico, & imperialium
ana ℥j. Misce, fiant pilule. Capiat ℥ss fin-
 gulis auroris cum hora una aut duabus
 moderati exercitii; quo exantlato bibere
 jussi haustum cerevisiæ succis antiscorbuticis
 medicatæ. ℞ *etiam residuum massæ, & fiant*
pilule, quarum cepit duas vel tres quartâ
 pomeridianâ cum simili regimine; conti-
 nuando hoc stadium per quinque septima-
 nas. Interim duo emissaria, alterum bra-
 chio,

chio, alterum femori sinistro imprimi curavimus. His ex præscripto usurpatis, melius habuit, à vertiginosis circuitibus; & nuchæ rigiditate omnino liberatus: Unde collegi facile, stadium martiale aded usque illi profuisse, ut minori vaporum copiâ ex hypochondriis sursum ad caput elevatorum jam tentaretur; cùmque vero sit simile, quæ semel administrata juvant, ea sæpius repetita sanare posse; autor ipsi fui, ut primo autumno eundem cursum martialem reiteraret; in quem finem præparato eo Apozemate, in Vere præscripto, propinavi ipsi Vinum martiale, mihi familiare, in iusta dosi longo tempore continuandum, & quarto quovis die blando dejectorio alvum subduxi. Præscripsi quoque cerevisiam diæteticam, ex radicibus filicis fœminæ, cichorei, fumaria, borragine, lingua cervina, ceterach, corticibus tamarisci, fraxini, nucista, imprægnandam succis cochleariæ, barbarea, & nasturtii aquatici. Tandem etiam cerebrum corroborare laboravi Electuario, ex specificis cephalicis composito, conservis scilicet florum betonicæ, anthos, verbasculi odorati, sæcula pœoniæ, castoreo, calamo aromatico, nucista condita, &c. cujus devoravit ℥ij. singulis noctibus. His omnibus non
inter-

interrupto filo continuatis, injunctâ simul accuratâ diætâ; convaluit quidem, sed tamen vacillante valetudine usus, pro more melancholicorum & scorbuticorum, cùm ejusmodi mala in iis instar Lerneæ hydræ, curatâ unâ querelæ causâ, plerumque protrudant aliam debellandam; imò ex una eademque causa frequenter admodum sobolescant tam diversarum naturarum symptomata, ut admirationi sit assistentibus, grave languenti, & molestum medico. Supervixit annos septem, & tandem naturæ satisfecit, Scorbuto superatus.

OBSERVATIO X.

Vomitus sanguinis cum membranacea quadam substantia.

Sanguinis vomitus, autore Avicennâ, semper est malus; & ratio est, quia sanguis est vitæ thesaurus, & à quacunque parte exierit, per quam exire non debet, malus sanè est, & potissimum per vomitum; per quem non nisi magnâ violentiâ rejici potest, nisi in magna plenitudine contingat, & tum cum juvamento exire potest. Esse verò tantoperè malum, sequens historia abunde

abunde declarat. Vir quidam admodum egenus, nec ullâ re, nisi liberorum copiâ, dives, Johannes Dally, Bedelius & flagellarius communis urbis Dorchestrensis, insuper etiam noctu obambulando tintinnabuli sonitu horas indicans, quadragenarius, cùm ex officio nocte tenebrosâ per plateas oberraret, nescio quo fato, lapsu infelici offendit ventriculi regionem ad lapidem satis acutum, unde plurimùm dolere cœpit; dolore tamen, ut erat vir robustus, imminetium periculorum contemptor, neglectim habito, post dies aliquot, magnam sanguinis copiam vomitu & per inferiora quoque rejecit, cum tussi, & feбри, atque magna virium prostratione. Huic sanguis ex hepatica parcâ manu bis detractus; cùm vires largam minimè ferrent. Exhibita quoque aqua radicum urticæ, spiritu vitrioli modicè acida facta, & syrupo de succo portulacæ dulcorata, nec non Electuarium ex sacchari rosati veteris ℥jss. Conservæ symphyti ℥ss. Coralli rubri præparati ℥iiij. Mastiches ℥ss. & sufficiente quantitate syrapi è rosis siccis paratum. Nec omissæ frictions brachiorum & crurum, quæ & dolorificis ligaturis devinciebantur. Extrâ verò parti dolenti fotum adhibui ex decocto florum absynthii

thii ficci, rosarum rubrarum aridarum, menthæ, myrstorum, cum cydonio malo, additâ mastiche, vino rubro, & aquâ factò, superimpositâ pulticulâ ex miva cydoniorum, aquâ rosaceâ & vino rubro coctâ; quibus ex artis lege administratis, sanguinis vomitus suppressus; in quem tamen effluxo octiduo recidivam passus, unâ cum plurimo sanguine rejecit substantiam quandam membranaceam, farcimini nigro, ex sanguine suillo confecto, simillimam, spithamæ longitudine, & trium digitorum crassitie; intus materiâ picis instar nigrâ & foetidissimâ ad summum infarctam, & paucas post horas vitæ finem fecit. Nempe unus est nascendi, sed mille moriendi modi. Simile nec scriptum me legisse memini, nec oculis unquam vidi contigisse.

OBSERVATIO XI.

Ventriculi dolor ex deglutito globulo plumbeo.

ET si sæpius lapides, globulos, gemmas, nucleos fructuum, & similia, sine damno aut gravibus accidentibus, etiam in magna copia à quibusdam deglutita legamus; attamen

men gravia interdum inducunt sympto-
mata; quemadmodum contigit Johanni
Shanck, qui septimanatim currum agebat
inter Dorchestriam & Londinum, Angliæ
Metropolin. Hic, nescio qua de causa de-
glutito globulo plumbeo, incidit in non
ferendos ventriculi dolores; & cum iis tan-
to angore & anxietate afficiebatur, ut sese
vix ullo loco continere potuerit. Ad hunc
accerfitus, injecto enemate, lubricantia ex-
hibui ex decocto malvæ & althææ, sed im-
primis oleum amygdalarum dulcium, quod
ipfi plurimum profuit; atque his paucis glo-
bulus plumbeus ocyùs ex ventriculo per
pylorum in intestina descendens, excretus,
& æger à doloribus liberatus; quos indè
evenisse puto, quòd globulus iste nervo for-
san incubuit, quos ventriculus à sexto cerebri
conjugio insignes obtinuit.

OBSERVATIO XII.

*Ex deglutitis tribus globulis aureis ventris
dolor & obstructio.*

Similis ferè priori observatio, sed majo-
ribus & gravissimis accidentibus comita-
ta, occurrit mihi in praxi mea in strenuo ac

nobilissimo Viro, D^{no} Guilielmo Sidenham, in nuperrimis infelicibus Angliæ civilibus commotionibus Arcis Caresbrook, in insula Vecti, Governatore; qui, cum alii tunc temporis, nescio quo petulanti more, lapillos crebrò deglutirent, quod nonnullis malè cessit, globulos sibi tres aureos, unciam unam cum dimidia pendentes, arte fusoriâ per aurifabrum paratos, curiositate quadam, sanus alioquin, devoravit; & effluxis horis aliquot de dolore ventris conqueri cœpit, in singulas horas ingravescente, ut tandem acutissimus & sævissimus evaderet; qualem ne Titius quidem amator, cum Vultures apud inferos jecur ejus divellerent, perpeffus est; quem excepit vomitus biliosus, porraceus, & æruginosus; assumptis quibusve mox per superiora rejectis, cum alvi omnimoda obstructione, singultu molesto, accedente feбри, & mirâ ventris pulsatione, inflammationibus familiari. Ad hunc tertio demum die ad quadraginta fere milliaria vocatus, qui ipsi multoties antehac medicinam facerem; consideratis antè actis, statim injecto clystere, cum vires adhuc constarent, basilicam aperiendam curavi, præsentibus inflammationis indiciis; ventrem oleo rosaceo, addito aceti momento, inunxi,

super-

superimposito cataplasmate repellente, refrigerante & anodyno; institutis quoque variis revulsionum generibus. Exhibui etiam emulsiões, & julapia; quæ tamen pleraque mox rejecit; & cùm vigiliæ urgent, externa temporibus applicavi. Hæc & alia indies reiteravi, & enemata ex hordei cremore, refrigerantibus alterato, & aliis quibusdam, ter in die & sæpius injeci. Postea etiam ad resolventia & lenientia accessi exterius applicata. Interna omnia per vomitum rejecit. His omnibus, parum aut nihil proficientibus, ultra quindecim dies administratis, tandem injectum enema ex olei seminis Lini recentis ℥x. Violacei & amygdalarum dulcium ana ℥j. ab eoque injecto, exhibitæ mox ℥v. olei amygdalarum dulcium; ventri verò impositum omentum vervecis oleo violarum & liliorum madefactum; quibus adhibitis, die decimo septimo rejecit unum ex globulis aureis; & iisdem remediis repetitis, alterum decimo octavo, & tertium decimo nono die, & sic cessantibus symptomatis, ab imminente vitæ periculo liberatus, imposterum tamen valetudinariam egit vitam.

OBSERVATIO XIII.

Globulus Plumbeus Vomitu reiectus.

VIR strenuus, non minùs moribus, quàm militari virtute conspicuus, D^{nus} Humfredus Bishopp, in miseranda nuperrima Angliæ intestina commotione mille peditum Reginum Dux, mediocris staturæ & habitus carnosus, ætatis consistentis, in conflictu quodam, dum fortiter pugnaret, globulo plumbeo ex sclopeto ignivomo minori, quo equites utuntur, ad colli latus sylvestre transversim ad oppositi lateris cutem pro lato, & indè postea exciso, ictum excepit; nescius omnino, se, impactis fistulæ sclopetariæ duobus globulis, altero quoque percussum eodem ictu, unico saltem in conspectum veniente vulnere. Effluxo integro anno & quod excedit ultrà, cùm antea sanatus esset, corripitur feбри tertianâ intermittente, Stipletonii in ædibus Reverendi Viri Dⁿⁱ Gilberti Ironside, ejus loci tunc temporis Pastoris vigilantissimi; ad quem vocatus, cùm in vomitum proclivis esset, ab Hippocrate monitus, dum quò natura ver-

git,

git, eò ducendum esse docet, Emeticum exhibui ex radicibus Afari pulverisati, & polline Agarici, oxymelite squillitico permistis, adjecto tantillo Vitrioli albi purificati; quo egregiè operante, non sine attentu, unà cum feбри tertiana ejecit alterum globulum plumbeum, quo inscius fuit ictus; ubi autem hæserit aut substiterit hætenus, æger nullo modo percipere potuit, nec in hunc usque diem notum.

OBSERVATIO XIV.

Vomitus varius per menstrua intervalla recurrens.

Vomitus variegatus ex multis & variis humoribus constans, malus judicatur, ex practicorum observatione. Significat enim plures difficiles in corpore affectiones, & varios in eo humores latitantes, quos arduum est concoquere & edomare. Difficile enim est pluribus inimicis resistere, cùm, quod proverbio dicitur, Nè Hercules quidem contra duos. Tali longo tempore emacerata & admodum debilitata fuit Reverendi Viri Dⁿⁱ Georgii Hammon, ad Trinitatis in urbe Dorchestrensi, Pastoris fidelissimi, conjux,

conjux, morum suavitate & virtutum de-
 core cumulatè ornata, bono alioquin cor-
 poris habitu & compacto, optimoque tem-
 peramento prædita. Hæc per plures menses
 circa plenilunium corripiebatur enormi vo-
 mitu, quo omnis generis biliosam colluviem,
 tam vitellinæ, quàm porraceæ, viridis &
 æruginosæ bilis, cum admixta pituita sæ-
 piùs in die, idque magnâ copiâ rejiciebat.
 Continuabat autem vomitus per sex, septem,
 & plures dies, cum angustia, anorexia,
 & virium non contemnenda prostratione.
 Cùm itaque hic vomitus per dies aliquot
 durare, & menstruo intervallo recurrere sit
 solitus; vero perquam simile est, in hac
 Matrona humores varios, viscerum, in imi
 ventris repagulis contentorum, vitio geni-
 tos, tanquam supervacuos indè in Mesen-
 terium, communem corporis sentinam, trans-
 missos, & novâ subinde accessione coacer-
 vatos, tandem in ventriculum regurgitâsse;
 & diuturni vomitûs, per quem varii gene-
 ris, pro diversorum viscerum constitutione
 & intemperie, excrementa purgabantur,
 causam fuisse. Vario remediorum appa-
 ratu hunc enormem vomitum compefcere, &
 ægram ab eo vindicare laboravimus; ven-
 triculum corroborando, ne humores istius-
 modi

modi ta
 quoque
 do, & c
 materia
 omnia,
 presente
 vires, ad
 oblimatè
 sanguini
 ceteris r
 uente

T^Ret
 tur, int
 unico d
 Cholera
 fulendu
 nullo a
 Vir. D^r
 in Wan
 sex ann
 re, cor
 nbus, s

modi tam promptè reciperet; mesenterii quoque & viscerum intemperiem corrigendo, & obstructions referando, ne peccans materia tam facilè generaretur. Sed frustra omnia, & resistente Apolline. Tandem præsentè plethorâ, tum quoad vasa, tum & vires, admisâ phlebotomiâ, quam hæctenus obstinatè recusavit, detraximus octo uncias sanguinis ex hepatica, & hoc solo remedio, cæteris nihil prævalentibus, integrè Deo annuente restituta fuit.

OBSERVATIO XV.

Cholera curata.

TRes sunt affectus perper-acuti sine febre, qui nisi medicâ manu subleventur, interdum intra duos trésvé, interdum unico die jugulant, Apoplexia, Tetanus, & Cholera morbus; quibus ideo sine mora consulendum. Horum ultimâ correptus fuit, nullo alio prodromo morbo, Reverendus Vir, D^{nus} Johannes Chappell, Verbi Divini in Wareham præco laboriosissimus, triginta sex annos natus, macilentus & raræ texturæ, constitutione biliosus, pedestribus itineribus, quòd tenuis esset fortunæ, assuetus, &

& in victûs ratione mindus cautus. Rejiciebat autem tum supernè, tum infernè intra viginti quatuor horas plus centies, magnam omnis generis biliosorum aquosorumque humorum copiam, cum summo ventris & intestinorum dolore & torminibus, angustia, fiti, & animi aliquoties defectione. In consilium accitus ad duodecim miliarium distantiam altero ab invasione die, adventu meo multùm est recreatus. Attuleram mecum julapium ex syrupo cydoniorum, granatorum & de mentha, cum Alkermes portiuncula, decocto hordei tosti dilutis, de quo ipsi haustum sine mora propinavi, ad absterfionem eorum, quæ ventriculum ad excretionem stimulabant, & virtutis quoque confortationem; injecto simul clystere ex decocto rosarum rubrarum siccarum, & radicum tormentillæ in jusculo macro, additis theriacæ recentis & diascordii ℥jss. & ovi vitello; quibus vomitus & alvi fluxus plurimùm fuit refrænatus, & æger refocillatus, ità ut raridus dejiceret. Sub noctem verò devorandum præbui granum unum cum dimidio Laudani, viribus exhaustis majorem dosin non admittentibus; atque eâ nocte placidè dormivit, cholera verò in totum sedata. Nihilominus emplastrum de crusta panis

panis ventriculo applicandum curavi, & si-
 nul Electuarium corroborans, ex conserva
 rosarum, gelatina cydoniorum, conserva
 porraginis, radicibus cichorei & myrobalanis
 conditis, adjectis speciebus cordialibus, præ-
 scripsi; atque injunctâ probâ victûs ratione,
 egro ex orci faucibus, Deo auspice, crepto,
 & sanitati restituto, discessi.

OBSERVATIO XVI.

Cholera sive hypercatharsis ex assumptis pilulis.

CHoleram ex variis causis oriri, uno om-
 nes ore confitentur Medici. Itâ medi-
 camenta acria in quibusdam constitutioni-
 bus Choleram morbum procreant. Sic Ga-
 lenus aph. I. comment. lib. v. ex helleboro
 albo instar cholerae perturbationem fieri do-
 cet. Exemplo fit uxor Dⁿⁱ Johannis Galpin,
 in pago maritimo Posham comitatûs Dor-
 chestrensis Rectoris, constitutionis sangui-
 neo-biliosæ, ætatis suæ annum agens vice-
 simum octavum. Hæc capitis doloribus mi-
 serè emacerata, assumpto pilularum Rudii
 scrupulo, quæ Paracelso potius tribuendæ,
 incidit in hypercatharsin seu choleram, quæ
 magno

magno impetu ἀνω καὶ κατω, non sine ventris
 & intestinorum cruciatu, plurimos humores,
 tandem etiam nigra & cruenta rejecit; ac-
 cedente extremorum perfrigeratione, & in
 lipothymiam continuâ pronitate. Ad hanc
 accitus, cum ex pulsu parvo & frequenti
 eam summè debilitatam, & spiritibus vacu-
 atis vires plurimum concidere perciperem,
 applicato ventriculi regioni fermento cum
 succo menthæ, absynthii & aceto cocto, ad-
 dito pulvere rosarum rubrarum, mastiches
 & nucis moschatæ, theriacam in clystere
 libenter intestinis injecissem; quem cum
 mordicus recusaret, inuncto ventre oleo cy-
 doniorum & mastichino, exhibui ei cochlear
 unum aquæ theriacalis, ut simul etiam im-
 minentem lipothymiam prævenirem, idque
 magno ægræ commodo, & perturbationis
 pacatione. Est enim purgatrix vis vehemen-
 tior, Galeno teste, media quædam potentia
 inter alimenta & venena, Naturæ, vasa de-
 bilitando, oscula laxando, mordicandoque,
 noxia, quibus aqua dicta resistit. Quin &
 pharmaca succos à peripheria ad centrum
 & interiora adducunt; Theriacæ autem vis
 ad cutem properat, & per eam corporis ex-
 crementa exigit. Sub somni horam devo-
 ravit bolum ex conservæ rosarum ℥jss. Lau-
 dani

lani gr. jss. & confectiois Alkermes scrupulo compositum, quo assumpto, noctem placidè transegit, doloribus omnibus cum ipsa cholera pacatis. Nam Laudanum, præter vim anodynam, insigni quoque diaphoreticâ facultate pollet, idque vi & ἐνεργείᾳ propriâ, non accidentariâ, unde humores noxios è secretioribus & profundioribus corporis latebris provocari, & per cutis spiracula extra corpus eliminari contigit, imò absque opio esset, Theriaca vix tantos effectus produceret.

OBSERVATIO XVII.

Dysenteria totius ventris à contagio lethalis.

Dysenteria, quam Latini tormina & intestinorum difficultatem nominant, non tantùm gravis & periculosus est morbus, sed & contagiosus, atque Epidemicè ut plurimùm in quamvis ætatem, sed juvenilem maximè grassans; periculosior tamen, & curatu obstinatio in mulierculis, pueris, & senibus; in illis quidem ob eorum mollietiem & humiditatem; in his verò ob caloris nativi debilitatem, & causæ magnitudinem. Quoad partem affectam, alia communiter

muniter à practicis statuitur tenuium, alia crassorum intestinorum, interdum tamen utraque simul afficiuntur, id quod gravius & periculi plenum; maximè, si merus sanguis effundatur. Exemplo sit ancilla mea, honesto loco nata, etsi tenuis fortunæ, Jana Guppy, viginti septem circiter annorum, boni alioquin habitûs, temperamento calido & humido prædita, quæ rus profecta, consanguineam visitatura, quæ dysenteriâ, publicè tunc temporis sæviente, gravissimè laborabat, & ab eadem etiam postea jugulata, vitæ finem fecit; admissio contagio paucissimis diebus elapsis à reditu, in eundem incidit morbum, quo merum sanguinem, nullis sæcibus admistum, in magna copia rejiciebat; idque tanto impetu, ut intra triginta horarum spatium plus centies alvum dejiceret; antecedentibus & consequentibus tantis & non ferendis torminibus, ut ejulatu & clamore ejus tota domus personaret; accedente siti inexhaustâ, jectigatione continuâ, vigiliis, & crebris lipothymiis. Huic ego pro virili in tanto discrimine mederi conatus sum, enematibus ex decocto hordei cum seminibus plantaginis, saccharo Thomæo & vitellis ovorum paratis, postea etiam aliis adjectis; ventri
toti

toti imposui telam aranearum cum albimine ovi in oleo cydoniorum frixam, interna omnia, ventriculo cum intestinis com-
patiente, illico rejecit; nec quicquam in eum admittere potuit, ne lac quidem coctum cum aqua portulacæ & plantaginis; imò nec Laudanum cum syrupo cydoniorum solutum, sub noctem exhibitum, & alia complura, sed frustra omnia, quin tandem post noctis unius & duorum dierum summos dolores perpeffos, Parcis inexorabilibus, singultibus præcedentibus & lipothymiis crebris exhausta, ex hac miseriarum valle in cœlestem patriam transmigraret. In hac misella verisimile est humores per contagium dysentericum infectos, & in venas & arterias non sine malignitate penetrantes, fermentatione quadam similem sibi dispositionem toti massæ sanguinæ impressisse, unde ad intestina delati, quibus peculiari-
ter & occultâ qualitate offensi, venarum mesaraicarum oscula referando, fluxûs sanguinolenti causa extiterunt.

OBSER-

OBSERVATIO XVIII.

Dysenteria tenuium intestinorum lethalis.

Eodem tempore Nepotula mea dulcissima, Maria, Dⁿⁱ Johannis Bushrodi filiola, ejus nominis secunda, priori, de qua supra, demortuâ, bimula, in qua in ipsa infantia præter ætatem præclara indoles & rara gratiæ divinæ emicabant specimina, rarissimæ & tenerrimæ texturæ puella, correpta fuit dysenteriâ gravissimâ superiorum & tenuium intestinorum. Erat enim querula de altioris ventris dolore & torsione acutissima, quasi aciculis compungeretur, cum crebra dejectione cruoris cum universis excrementis, nunc porri colorem referentibus, quod pessimum judicatur à practicis, nunc variis & mucosis, ramentis tenuioribus refertis, permisti; accedente tenesmo & continuâ desidendi cupiditate, feбри, inquietudine, siti maximâ, & vigiliis continuis. Hanc, cum mihi charissima esset, amoris quodam impulsu, quâ potui, arte & diligentiam summâ tractare conatus sum; quod eam periculosissimo affectu pressam in summo

mo vitæ discrimine versari perciperem. Sumus enim in nostros, rebus exigentibus, Naturæ lege, quàm alios, officiosi magis & attentissimi. Mox itaque injecto clystere abstergente, ex decocto hordei cum seminibus plantaginis, & conserva rosarum, addito ovi vitello; sequenti die, præscripti syrupum rosarum solutivarum cum Rhabarbaro, qui in officinis prostat, additis Rhei, aquâ Plantaginis irrorati granis decem, —cujus portiunculam vomitu rejecit, reliquo tamen leniter purgata est. Interim crebrò assumpsit syrupum corallorum simplicem; & somni horâ julapium ex syrupo papaveris & myrtino, aquâ Papaveris rheados & plantaginis dilutis, adjecto confectionis Alkermes scrupulo. Extrâ verò temporibus adhibitum fuit unguentum populeum cum granis aliquot Laudani permistum; & ventri impositus Zyrbus agninus, ex agno recentissimè macerato extractus, cum actuali sua caliditate, præmissâ inunctione ventris cum oleo mastichino, cotoneo, & myrtino. Ad virium præservationem assumpsit emulsionem perlatam, & pro potu emulsionem amygdalarum dulcium & seminum frigidorum majorum cum decocto seminum plantaginis in aqua hordei. Sequenti die

omnia graviora, nihilominus persistendum
 judicavi in præscriptis. A meridie tamen in-
 jectum enema ex decocto omasorum, cum
 seminibus Plantaginis, additis ovorum vi-
 tellis & pinguedine castrati, ad intestino-
 rum defensionem; & pro potu ordinavi de-
 coctum Pantaleonis; & ad dolores demul-
 cendos assumpsit sæpius oleum amygdala-
 rum dulcium recens cum saccharo, aquâ
 Plantaginis soluto & ad justam consistenti-
 am cocto, permistum. Horâ somni exhibui
 species de hyacintho & liberantis, addito
 pulvere ossium, superbibendo emulsionem
 hypnoticam ex seminibus papaveris albi.
 Nox subsequuta admodum inquieta cum cre-
 bris dejectionibus. Tertio die videbatur ad-
 modum debilitata, & doloribus ad eam erat
 macerata, ut uno loco diu persistere non
 potuerit, ab uno ad alium pro alleviatione
 confugiendo; tandem gravissimis motibus
 convulsivis apprehensa, rebus humanis in
 ipsa infantia exempta, morte præmaturâ
 magnum sui desiderium omnibus, & paren-
 tibus dolorem omnino reliquit maximum.

OBSER-

OBSERVATIO XIX.

Dysenteria crassorum intestinorum curata.

HAud longo post tempore Nepotulus meus, cujus supra mentionem feci, novem annorum puerulus, eodem morbo apprehensus est, humilioribus & crassis intestinis affectis. Conquerebatur enim de torminibus infra umbilicum juxta coli ductum, minus vehementibus, & breviori tempore perseverantibus, & à cruciatu statim asselabat, excretis cum excrementis mucosis majoribus ramentis, & pinguibus quibusdam supernatantibus, atque iis extrà adhærente cruore, unde erosionem in intestinis inferioribus factam esse, conjecturam feci. Cùm itaque per anum injectis potius quàm ore assumendis curam auspiciandam putarem, injiciendum primò curavi clysterem ex lacte cum mucilagine seminum cydoniorum & plantaginis, & vitellis ovorum duorum ad leniendum, & dolores mitigandos, quo se plurimùm alleviatum testabatur; postea etiam, tormentillam, equisetum & rosas, cum jusculo vervecino coctas & colatas, adjecto

sevo vervecino, & vitellis ovorum. Internè verò, manè & vesperi circa quartam, propinavi decoctum omasorum cum drachma dimidia trageæ granorum actes, insigni sanè commodo. Pro potu usus est lacte vaccino ustulato, in quo semina Plantaginis decocta erant. Interdum etiam permutationis gratiâ bibit de sequenti Julapio, & *Hordei mundi Miiij. seminum acetosæ, Plantaginis ana ʒss. rasuræ Cornu cervi ʒss. Decoquantur in ℔iiij. aquæ ad tertiæ partis consumptionem, colatura trajiciatur per manicam Hippocratis cum ʒiiij. conservæ rosarum veteris, addendo Syrupi de agrestæ & cydoniorum ana ʒj. Urgentibus vigiliis assumpsit syrupum de papavere albo, adjectâ tertiâ parte Mivæ cydoniorum, aquâ papaveris & lactucæ permixtâ. Ventri verò applicandum curavi sacculum ex foliorum & florum verbasci Miiij. florum Camomillæ Mij. rosarum rubrarum siccarum Mj. Radicum Tormentillæ ʒv. seminum lapathi acuti ʒj. & pentaphylli Mjss. compositum, quem in aqua chalybeata & vino rubro coctum ventri admovit; radicem verò Pseudoirridis collo appensam gestavit. Quibus per septimanam continuatis, à Dysenteria, Deo adjuvante, liberatus, indies convaluit. Sit honor, laus & gloria*

gloria summo Archiatro, penès quem est vitæ necisque potestas.

OBSERVATIO XX.

A Quartana diuturna, Colica gravissima, cum vomitu & singultu molestissimo.

HAud rara est febrium diuturnarum in Colicam *melancholicam*; præsertim si febris non tractetur ex artis lege, aut debitæ corporis evacuationes negligantur. Ità morum suavitate & modestiâ valde amabili ornatus Vir, D^{nus} Johannes Perkinson Wykes, claro genere natus, staturæ mediæ, sed brevioris, boni corporis habitûs, temperamento bilioso, annos ætatis numerans viginti septem circiter, cùm autumnali tempore variis febribus epidemicè grassantibus & ipse correptus esset quartanâ, eâ, viribus suis confidendo, nēglectim habitâ, & spretis convenientibus & debitis evacuationibus, incidit tandem in colicam gravissimam, qualis Scorbuticos sæpissimè & quidem admodum graviter affligere solet, cum vomitu, accedente singultu ferè continuo, admodum molesto; sed febris remissione; febrili scilicet materiâ per imperfectam crisin ad intestina

delatâ, & tantas in iis turbas excitante, in Viro præsertim juvene, in victu plurimum delinquente, & pro more comestationibus dedito. Ad hunc accitus, ut ipsi in tantis tamque crudelibus torminibus operam meam locarem; statim & primo loco alvum enemate abstergente, ex decocto hordei, addito melle rosaceo saccharo rubro & ovi vitello, eluendam curavi; injecto postea quoque leniente magis & anodyno, atque intestina ab humorum acrimonia defendente, ex lacte calido cum saccharo. Per os verò propinavi oleum ex amygdalis dulcibus recenter sine igne expressum, cum aqua florum camomillæ permistum. Ventrem interim fovi decocto florum camomillæ Mij. meliloti, anethi ana Mjß. malvarum, althææ, parietariæ ana Mj. feminum carui ʒvj. cymini ʒij. cum aqua & vino facto. A fortu inunxit ventrem oleo anethino & amygdalino, omento vervecino superimposito. Mitigato aliquantulum dolore, exhibui ei, ad minuendam humorum saburram, expressum Rhei in aqua cichorei, addito syrupo diascereos & cremoris tartari momento. Retinuit hanc potiunculam per horulam, rejectâ tunc maximâ ejus parte, cum porraceis plurimis per superiora; alvus tamen, alioquin

quin segnior, ter vel quater ab ea commota cum magno levamine. Interim per intervalla crebriora, bis vel ter quandoque in die injectus clyster emolliens & humorum acrimoniam temperans; adjectâ etiam infusione croci metallorum, & oleo nucum, cum omnia ferè per os sumpta rejiceret. Vigiliis urgentibus alternis noctibus assumpsit granum Laudani per duas vices, rariùs enim exhibendum duxi, ne materia ab eo altiùs impingeretur, etsi ægro pro tempore satisfaceret. Ad singultum tandem supervenientem, & continuò molestantem, usus est julapio Foresti, & decocto seminum anethi. His per decem dies continuatis, dolores remittebant, vomitus quoque & singultus cessabant; ne recidivam pateretur, exhibui ei Mercurii dulcis grana duodecim, cum Electuarii Diaphænici ℥jss. permista, boli formâ, superbibendo jusculum; quo egregiè fuit purgatus & in quatuordecim diebus à colica omnino liberatus est; donec biennio elapso, à feбри eodem ferè modo correptus, præter omnium spem, in comitatu Hamptoniano vitam cum morte in ipso juventutis flore permutaret.

OBSERVATIO XXI.

*Colica biliosa cum singultu à febris tertianâ
nothâ.*

EVenit sæpe, ut filii, qui à parentum pro-
bitate degenerant, ipsis longè deterio-
res evadant. Hoc ipsum frequenter in fe-
bribus, ex bilis putredine ortis, usu venire
solet, quarum symptomata sunt febribus
ipsis longè sæviora. Hoc contigit Reveren-
do D^{no} Johanni Tylero, Stinsfordiæ, in Dor-
chestria vicinia, Pastori laboriosissimo, juve-
ni, Viro nativâ bonitate & candore, atque
ingenio præclaro ad quævis capeffendâ à
summo rerum Conditore egregiè ornato,
annos viginti septem præter nato,
staturâ mediocri, & optimo alioquin corpo-
ris habitu & temperamento sanguineo-me-
lancholico prædito. Hic cùm aliquandiu
tertianâ nothâ exustus langueret, etsi ali-
quoties, præparatis prius ex artis lege hu-
moribus, purgatus esset; tandem tamen hu-
moribus acribus & mordacibus è mesenterio
in intestinorum tunicas membranaceas &
vasa eorum effusis, cùm, propter obstructi-
ones, ad vias communes protrudi non pos-
set,

sent, Colicâ, quam vocant biliosam, correptus est acerbissimâ, vellicando & pungendo adeò sæviente, ut febrem, tanquam levio-rem, & minori tyrannide excruciantem, toto pectore reducem exoptaret. Urgebant fitis & vigiliæ. Alvus officio suo non fungebatur. Ventriculus confortii lege affectus, biliosa, rariùs tamen eructabat. Accessit tandem singultus, humorum acrium & bilioforum, ventriculum & imprimis orificium ejus vellicantium, genuina soboles. Ab his crudelibus & non ferendis dolorum tormentis, ut æger, mihi amantissimus, si fieri possit, bonis avibus liberaretur, injecti sunt frequenter varii clysteres, abstergentes, anodynî, & acrimoniam humorum temperantes; quales erant ladicini, & qui conficiebantur ex radicum althææ & liliorum alborum ana ℥ss. Herbarum malvæ, parietariæ, violariæ ana Mj. Seminum lini & sænugræci ana ℥ss. foliorum senæ ℥iij. in s. q. aquæ ad ℥vj. coctis. In colatura dissolvebantur Cassiæ extractæ pro clystere & benedictæ laxativæ ana ℥v. Olei camomillæ, sacchari rubri ana ℥ss. & salis momentum, invicem probè permistis. His alvus quidem aperta, sed mox iterum obstruebatur; jussi itaque ut syrupi rosacei solutivi ℥iijss. ex haustu seri lacti.

lactis assumeret ; à quo alvus quinquies vel sexies exonerata, cum *εὐφορία* & doloris quadam remissione ; qui tamen recrudescerebat sub vesperam ; cui demulcendo propinavi decoctum florum camomillæ, nec non oleum amygdalarum dulcium recenter sine igne expressum ; humectatione suâ, præter vim anodynam, intestina tensa & sicca laxans, non sine ægri commodo & dolorum alleviatione. Ad somnum verò conciliandum, ne vires dolorum carnificinâ, & perpetuis vigiliis exolverentur, sub lecti introitum, nunc emulsionem seminum papaveris albi & lactucæ ; nunc etiam, sed rariùs Laudanum, & alia assumpsit. Interim & topica eaque varia adhibita, & viribus per cordialia prospectum. Pro potu verò usus est ptisanâ, & emulsione amygdalarum, & seminum quatuor frigidorum majorum ; & pro victu, hordeato, panatellâ, prunis damascenis, & ejus farinæ aliis. Tandem cum dolores nondum sopiti essent, assumptis Mannæ in juscule solutæ ℥ij. cum olei amygdalarum pari quantitate, à colica liberatus indies convaluit. Ne tamen recidivam pateretur, quæ radice suâ pejor esse solet, ut in hoc affectu fieri amat ; ordinatum fuit Apozema deobstruens, simul & laxans. Jámque omnia

nia in vado esse putavimus, cùm ecce, ef-
 fluxo ferè mensis spatio, cucumerum, muriâ
 asservatorum, esu, in eandem colicam, sed
 crudeliorem relabatur, accedente singultu
 molestissimo, & feбри de novo classicum ca-
 nentè. Exhibito igitur enemate emolliente
 & refrigerante, evacuationem tentavimus
 infuso Rhei cum Manna; quo segniùs ope-
 rante, præscripsi bolum ex confectioe ha-
 mech cum Mercurio dulci, in quo practici
 certam hujus mali atrocis curationem po-
 nunt; quo licèt plenâ dosi exhibito, alvus
 semel tantùm commota; unde injecto ene-
 mate egregiè postea dejecit, & meliùs ha-
 bere videbatur. Placuit idem remedium de-
 nuo experiri, sed sine successu. Injicien-
 dum itaque curavi clysterem satis fortem
 ex camomillæ totius Mij. Hyperici, Cen-
 taurii minoris ana Mß. florum meliloti,
 sambuci ana pßß. feminum anisi, cumini
 ana ʒij. fænugræci & lini ana ʒß. in sero
 lactis decoctis, in colaturæ ℥j. dissolvendo
 Elect. Diacatholici & Lenitivi ana ʒvj. in-
 fusionis Croci metallorum ʒj. Mellis Mer-
 curialis & sacchari rubri ana ʒjß. olei nu-
 cum ʒij. M. fiat Enema, quo mirum quan-
 tam biliosorum humorum copiam rejecerit,
 cum maxima dolorum alleviatione; eoque
 repetito,

repetito, planè liberatus est. Ad singultum compescendum bibit Julapium Foresti, sæpius à me expertum, & decoctum seminum anethi; & à paroxysmo febrili adhuc molestante vindicatus est haustu sudorifico Crollii; & nunc vivit vegetus, & rerum suarum satagens. Deo sit gloria.

OBSERVATIO XXII.

A Colica biliosa manuum pedumque contractio.

COLICA ab intestino colo, quod obsidet, nomen sortita, vel à flatu, vel ab humoribus tum frigidis, tum calidis, natales ortus derivat. Hoc loco exemplum proponam illius colicæ, quæ à causa calida, bile scil. sive humoribus acris & pungitivis ortûs sui primordia duxit. Vir quidam honestus & probus, etsi tenui fortunâ instructus, Thomas Adams, Villicus & agriculturâ victum quæritans, in vicinia Waymouth habitans, mediæ staturæ & habitûs, quoad viscera naturalia calidus, ætatis consistentis, patiebatur atroces & pungitivos totius ferè abdominis dolores, cum febre lenta, siti, & vigiliis, atque alvi obstructione; acceden-
te

te tandem manuum pedumque contracti-
 one ; ut neuter officium suum facere potue-
 rit ; totum verò corpus atrophiam marcesce-
 ret. In hoc Viro bilis, in ventriculo & he-
 pate genita, defluere videbatur in pancreas,
 atque hinc in mesenterium & intestinorum
 tunicas amandari, quas penitus imbuebat,
 & tartareo salinove acumine continuo lan-
 cinabat, & horrendos ciebat cruciatus. Hic
 ichor naturæ vi, ad intestinum hostem ex-
 pellendum insurgentis, per continuitatem
 membranarum mesenterii in spinæ nervos
 seu potius musculos rejectus, quatenus erat
 tum ἀναίρροπος, tum & χαλαίρροπος, partes su-
 periores, tum inferiores contrahebat. Erat
 autem humor iste præcalidus ; quem etsi
 pituitosa colluvies comitaretur, non tamen
 in ista blenna & flatibus tumultuantibus,
 quasi traherent à qualitate frigida originem,
 quærenda mali natura, sed in spiritibus ig-
 neis, qui diversimodè invicem occurrentes
 atque mixti, sæviorem excitabant tempe-
 statem, quàm inertes flatus, quos calor de-
 bilis, agens in materiam viscidam, movere
 solet. Curationis hic erat ordo paucis abso-
 lutus. Injiciebantur clysteres, sæviante do-
 lorum carnificinâ, etiam acres cum colo-
 cynthide. Profuerunt maximè, qui ex vino
 canarino

canarino & oleo juglandium recenter expresso, additâ infusione croci metallorum constabant; interdum ex lacte parati. Postea etiam purgatus fuit ex infuso ℥ij. Rhei, additis Mannæ granatæ ℥ij. Quod etsi operationem suam copiosè perficeret, attamen non optatum sortiebatur effectum, ideóque elapso die idem repetitum, à quo cùm dolorum sævitia quodammodo fracta, licèt non penitus attrita esset, nihil cunctando ad sacram anchoram deveni, Mercurium videlicet sublimatum dulcem, in quo totius & certæ curationis cardo versatur; quo cum pilulis cochiis minoribus permisso, plurima deiecit biliosa, pituitæ permista, cum omnimoda dolorum evanescencia, restante saltem extremorum contractione. Ad reliquias igitur everrendas, & viscerum intemperiem corrigendam, bibit primò aquas minerales purgantes, Ebelshamenses, sale nitroso turgentes; deinde etiam urinas ducentes, vitriolatas, quales in ericeto Mordonienfi hujus comitatûs Dorchestrensis scaturiunt; quibus longo tempore ex artis lege cum debitis cautelis haustis, ad debilitatem in membris & nervoso genere restantem, usus est temperatissimis sudorificis; eadem galbaneto, in eum finem parato,

parato, bis in die inungendo; quibus adhi-
bitis, Deo auspice, tum manibus pedibusque,
cum integræ sanitati fuit restitutus; cui sit
honoros, gloria, & perennis gratiarum actio
in omne ævum.

OBSERVATIO XXIII.

*Ventris dolor scorbuticus, colicam biliosam
emulans, cum vomitu enormi, supervenienti-
bus convulsionibus, lethalis.*

FAMILIARES sunt scorbuticis ventris do-
lores, ut vel indè scorbutus, barbarè sic
dictus, in regionibus septentrionalibus, qui-
bus endemius est & vernaculus, nomen ac-
ceperit. Tantis autem & tam crudelibus
torminibus ventrem per intervalla, nunc
breviora, nunc longiora lancinare solet, ut
divelli sibi & dilacerari omnia, exclament
ægri; & præ doloris tyrannide, quò se ver-
tant, sint nescii. Hoc accidit omni virtu-
tum decore insigniter ornatæ Matronæ,
Franciscæ Wade, Dni Guilielmi Wade, Mer-
catoris Dorchestrensis, & Senatorii ordinis,
conjugi lectissimæ, ætatem consistentem e-
gressæ, obeso admodum corpore, ut minùs
exercitiis vacaret, victui etiam pleno assue-
tæ,

tæ, atque in eo minùs cautæ, ut solent mulierculæ, appetitui potiùs, quàm rectæ rationi auscultantes. Hæc, proh dolor! meliori fortunâ digna, scorbuticâ cachexiâ inquinata, incidit in horrendas & non ferendas per menstrua spatia ventris lancinationes, ut non aliud doloris ferè remedium misella, quàm mortem, suspicaretur; maxime, cùm in Paroxyzmis enormibus, & continuis vomitionibus, tum biliosis, tum porraceis, premeretur; nec quicquam ingestorum in ventriculo retineret, alio obturatâ nihil per sedes rejiceret. Solebant autem paroxyismi per quinque sexve dies continuare, nullâ vel saltem exiguâ feбри præsentibus. In hoc subjecto verisimile est, humores acres & corruptos per venas mesaraicas, quæ in intestina non hiant, interdus intestinorum tunicas effusos fuisse, unde cùm exitum non invenerint, quid mirum, si dolores isti diuturni fuerint, & per intervalla redierint. In paroxyismo, hunc inquilinum hostem oppugnâvimus crebris clysteribus emollientibus & anodynis, etiam ex solis oleis paratis, & topicis variis, cùm internorum non esset capax, & pleraque mox rejiceret; ut metuerem, ne dolores istiusmodi

istiusmodi
paroxy
vi, à q
lis Rudi
fuit pur
das, qu
& præ
præscri
crudit
obviâ
nonnul
num p
menfis
triolati
ret, &
simul e
perient
Quò e
cis elat
quorum
patitur
amulos
motib
fella ta
caldubi
put me
bus, ep
cacione

istiusmodi in iliacos degenerarent. Extra paroxysmum, curam leni emetico auspica- vi, à quo exhibui Mercurii dulcis ꝰj. pilu- lis Rudii permistum, à quo assumpto egregiè fuit purgata. Et ad obstructions referan- das, quæ tum mesenterium, tum pancreas, & præcipuè lienem obsidebant, Apozemate præscripto per quatuor dies usa est. Sed re- cruduit malum post tres septimanas, cui obviàm ivimus eâdem methodo, adjectis nonnullis aliis. Pacato paroxysmo, Lond- num profecta est, ut aquis fontis Ebesha- mensis à prædominio nitrosis, & ab iis, vi- triolatis Tonbrigenfibus bibendis indulge- ret, & viscera strenuè & diu perlueret; & simul etiam Medicorum, in arte Medica ex- perientissimorum, consilio & operâ uteretur. Quò cùm pervenisset prospero itinere, pau- cis elapsis diebus, & vix salutatis amicis, quorum plurimos eo loci habebat, recidivam patitur in eosdem dolores, colicæ biliosæ æmulos, supervenientibus mox convulsivis motibus, epilepticorum æmulis; quibus mi- sella tandem septimanæ spatio enecata; pro- culdubio humoribus, exitum denegatis, in ca- put metastasi quadam raptis, & convulsioni- bus, epilepticarum similibus, procreandis, oc- casionem præbentibus.

Q

OBSER-

OBSERVATIO XXIV.

Arenulæ & hæmorrhoides cum commodo per aliquot annos fluentes, quibus subsistentibus subsequuta Arthritis.

Quoniam sub Lunæ concavo vix ullum reperitur corpus perfectâ & integrâ omnino sanitate utens, sed pleraque corpora culpam criminemque aliquod admittunt; Natura, rebus suis consulens, ut sui semper est conservatrix, talem invenit excrementitii humoris salutarem viam, cum adusti mordacesque in corpore exundarint humores, quibus venarum oscula referantur, ut dum, ob Lienis obstructionem, vel aliis de causis, melancholicus sanguis expurgari nequit, hæmorrhoidalis rami beneficio excerneretur. Hic internas & occultas hæmorrhoidas parit, ut hypogastricus descendens cavæ ramus externas. Per illas evacuatur cacochymia, per has plethora depletur. Hinc hæmorrhoides moderatè & convenienti tempore fluentes, à multis morbis hominem præservant, & à præsentibus liberant; ut pluribus in locis docet venerandus noster è

Coo

Coo senex. Sic nobilissima Heroïna D^{na} Maria, nobilissimi juxtâ & humanissimi Viri, Dⁿⁱ Roberti Coker, Armigeri, conjux, ut moribus, sic virtute insignis, florente ætate, quoad viscera naturalia calidæ & humidæ constitutionis, otio & vitæ sedentariæ dedita, conquerebatur de arenulis copiosissimis, quas continuò per vesicam fundebat, & fluore albo admodum molesto; quibus malis generandis, præter vim in renibus *λιθοπρωληκτὴν* vitæ ratio otiosa & *κακόχυμον* corpus satis esse potuerunt. Nec enim leve signum est plethoræ cacochymæ fluor albus. Ad hanc nobilissimam Heroïnam vocatus, ut ei operam meam medicam locarem; in eo totus fui, ut universaliter depleto corpore, habito æstivæ tempestatis respectu, particulatim urinæ viæ sedulò everrerentur; atque apertâ viâ regiâ, quæ ferofam corporis colluviem solet excipere, fieret ab utero derivatio ichoris, qui fluorem producebat muliebrem; ut valde familiare Angliæ fœminis, sic importunum valde, & tenax, atque curatu difficile symptoma. Primò itaque Enema ei præscripti ex decocti emollientis & refrigerantis pro clystere ℥j. Electuarii lenitivi ℥j. Mellis violarum, & sacchari albi ana ℥jss. Misce, fiat Enema, quod

sub noctem injiciebatur. Sequenti die assumpfit potiunculam, *Radicum Cichorii, Taraxaci ana ℥ss. florum borraginis, buglossi, violarum ana p. j. glycyrrhizæ, seminum Coriandri ana ℥ss. pulpæ tamarindorum, & foliorum senæ ana ℥ss. Cremoris tartari ℥ij. fiat omnium decoctio, & colatura; in qua infunde per noctem Cassiæ recenter è Canna extractæ ℥ij. Manè post levem ebullitionem fiat colatura, in qua, ad mediocrem dosin reducãta, dissolve syrupi magistralis ad melancholiam & Manne ana ℥j. Misce, fiat potio, assumenda in aurora, horis quatuor ante jusculum, cum debita custodia. Hac cum ευποεία operante, postridie purgationis ex basilica dextra detractæ sunt sanguinis ℥vij. Mox à purgatione interjecto die, pro quatuor vicibus assumpfit singulis matutinis sequens Apozema. *Radicum polypodii q. althææ, liquiritiæ ana ℥ss. radic. petroselini, graminis ana ℥ij. Herb. capillorum Veneris, veronicæ ana Mj. agrimonie, betonicæ ana Mss. Seminum carthami, fœniculi ana ℥j. Coquantur in aqua communi; in colatura infunde foliorum senæ ℥j. Rhabarbari ℥ij. Agarici trochiscati ℥iiij. Cinamomi ℥ij. Colaturæ adde syrupi magistr. ad melanchol. ℥iiij. violarum ℥j. Ms. Absoluto hoc apozemate, incidit saphenam dextri pedis, detrahendo sanguinis**

Lib. III.
 nis ℥vij
 & lenie
 graminis
 glossi, o
 violariæ
 dolentib
 horis qu
 dies; d
 tartari
 ci ℥ss.
 meridia
 Syrupo
 pridis,
 miscenc
 arabicu
 pariete
 ro pro
 ut non
 quod
 potu a
 dem ap
 tres &
 rent sa
 quod
 pallore
 suâ sub
 arthrit
 hæmor
 articul

nis ℥viii. Hinc accessi ad juscula aperientia & lenientia, medicata radicibus taraxaci, graminis, asparagi, Herbis Borriginis, buglossi, oxalidis, lapathi hortensis, endiviæ, violariæ, fragariæ, cum passulis & pomis redolentibus. Hujus assumpsit haustum manè horis quatuor ante prandium, per decem dies; dissolvendo in unoquoque Cremoris tartari ℥ij. striarum nitri ℥j. gummi arabici ℥β. sacchari albi ℥j. Quartâ verò pomeridianâ bibit aquam Hordei dulcoratam Syrupo violarum. Quibus factis, purgata ut priùs, usa est aquis medicatis vitriolatis admiscendo syrupum de althæa, & gummi arabicum, ut una fidelia duos dealbaret parietes, & æqualiter tam renibus quàm utero prospiceret; idque adeò felici successu, ut non meliùs habuerit longo tempore, nisi quòd hæmorrhoidum dolore ab aquarum potu aliquandiu vexata fuit; donec tandem apertæ, singulis ferè assellationibus ad tres & plures uncias per aliquot annos fluerent sanguinis; nullo alio incommodo, nisi quòd minùs vegeta erat, & color totius in pallorem permutatus esset. Imò his sponte suâ subsistentibus, doloribus articularibus & arthritide sæpius corripitur; materiâ scil. per hæmorrhoidales venas evacuari consuetâ, ad articulos translatâ.

OBSERVATIO XXV.

Immoderatus hæmorrhoidum fluxus in gravidâ.

Hæmorrhoides sæpe in gravidis sine incommodo, imò utiliter, frequenti etiam & multo fluxu, sanguine existente diluto, fluere; eoque subsistente, eas gravius habere; excluso verò, levari; observavit doctissimus Hollerius. Id ipsum annotavi in generosa & nobili Heroïna, Elizabetha, ex Nobilissima & antiquissima Bampfildiorum familia oriunda, Generosissimi Viri Dni Thomæ Moore Armigeri conjuge, omni virtutum decore cumulatè ornata, ætate floridâ, staturâ, si quæ altera, procerâ, & quadratâ, temperaturâ sanguineâ & venis latis præditâ. Hæc utero habens, cum ab aliquot annis affectione hypochondriacâ efflictim emacerata fuisset, septimo gestationis mense, corripiebatur febris, circa vesperam quotidie exæstuante, cum phlogosi & calore in facie, post semihorulam iterum evanescente; nec non tumore sinistri hypochondrii, adeò sensibili, ut tangentis manum nullo modo ferre posset; hæmorrhoidibus tum internis, tum externis, ad quatuor vel plures pro vice sanguinis

fanguinis rubicundi & splendidi uncias, immoderatè fluentibus, non tantùm cum affellaret, sed & cum urinam redderet. Et si verò antea quoque extra imprægnationis tempus eodem fluxu aliquoties molestata fuisset, qui post dies aliquot sponte remittebat; attamen nunc viribus languidis abortum metuens, me ad viginti duo miliarium distantiam vocari curavit; ad quam ingressus, inveni eam lecto affixam, & nimio fluxu penè exhaustam, cum extremorum perfrigeratione, & crebra in lipothymiam proclivitate. Libenter ei venam cubiti incidissem, ex Galeni imitatione, libr. de venæ sect. ut revulsio fieret à venis sedalibus. Averfio enim impetum humorum retardat, & fluxuros in aliam partem convertit. Sed ægrâ, ob multitudinem sanguinis profusi, summè debilitatâ, atque in septimo imprægnationis mense constitutâ, ne foetui jam grandiori alimentum subtraheretur, satius duxi à venæ sectione abstinere, atque ægram victu commodo & aliis refocillare laboravi. Interim superioribus partibus vincula dolorosa injeci, mèque totum converti ad sanguinis acrimoniam & tenuitatem refrigerantibus & incrassantibus corrigendam: quæ quidem rus, ubi nobilissima Heroïna,

procul à pharmacopoliis remota, habitabat, suppetere poterat; non neglectis topicis, sinistro hypochondrio & venis ani applicatis. Quibus administratis, sanguis minori impetu fluxit; ità ut impetratâ veniâ domum properarem, quò debitâ remediorum suppellectile instructus huic nobili suppetias ferre possem. Interim suasu alterius nobilis foeminæ alium Medicum, in vicinia fortè versantem, vocari curavit; cùmque vires quodammodo refocillatæ viderentur, è cubito emunxit sanguinis uncias tres, & præscripsit ei pulverem ex testaceis, ex aqua urticæ, plantaginis, & becabungæ cum lacte destillata exhibendum; nec non emulsionem cum eadem aqua factas. Repressus his aliquo modo sanguinis fluxus, sed non omnino suppressus, quin per intervalla sæpius classicum caneret; donec tandem paulò ante debitum tempus partûs, non sine vitæ periculo, enixa esset foetum mortuum. Puerperium egressa instituit potum aquarum mineralium, tum purgantium, tum diureticarum & vitriolararum. His adhibitis, restrictus quidem pro tempore sanguinis fluxus, sed ægra valetudinariam agit vitam, cum pallido faciei colore, quæ antea roseo genarum labiorumque rubore florebat; ut rectè

dixerit

dixerit Aetius, hanc affectionem malorum plurimorum causam existere, quòd & deformitatem & miseram vitam hominibus inducat, multos etiam vitâ privet. Novi foeminam quandam Exoniensem, ætatis circiter quadraginta annos natam, gracilis & parvæ staturæ, ab aliquot annis hypochondriacâ affectione molestatam; quæ diurno hæmorrhoidum fluxu emacerata, cum nihil proficeret, venæ sectionibus, purgationibus, longo syrupi chalybeati, & aliorum remediorum à medicis ejus loci præscriptorum usu; assumpsit tandem, amici cujusdam suasu, duodecim grana Mercurii dulcis, additis quatuor granis resinæ Jallapæ, à quo cum alvus semel tantum commoveretur, eandem dosin sequenti die repetiit; sed alvo ab eo iterum semel commotâ, incidit in ptyalismam molestissimum per quatuordecim dies durantem, ut nil nisi mortem exspectaret. Fluxu tamen ex artis lege sedato, simul etiam sedatum hæmorrhoidum profluvium; quod tamen, post plures septimanas, potu aquarum Ebeshamensium, suasu medicorum instituto, repullulavit, licet minori violentiâ.

OBSER.

OBSERVATIO XXVI.

*Ab hæmorrhoidum fluxu intempestivè suppresso
hydrops.*

Consulit Galenus, communis Medicorum præceptor & iudex, comment. in aphor. 25. lib. 4. Hippocratis, evacuationi per hæmorrhoides non esse naturam assuefaciendam; quòd periculosus sit excessus, sive supra modum sanguis excernatur, sive ex toto supprimatur. Hujus veritatem confirmat Virgo quædam profectioris ætatis, Nobilissimæ D^{næ} Brune de Athethamston, quarto Dorcestriæ lapide dissito, à cubiculis, tenui & macilento corporis habitu, cacochymâ, & vitiosis humoribus abundans. Hæc fortè, nescio qua de causa, inciderat in pertinacissimam mensium obstructionem; quibus referendis crebro & diuturno usu Aloëticorum, muliercularum suasu assumptorum, incidit in immoderatum hæmorrhoidum fluxum. Aloë enim partium tenuitate fundit sanguinem, & ad vasorum imprimis sedalium extrema deducit, earundem crassitie fit ἀναφοριστικόν. Hujus mali pertæsa, meum consilium

filium imploravit. Jussi itaque, ut, sectâ cubiti venâ, sanguinem à partibus inferioribus revelleret, humores superfluos Rhabarbaro, tamarindis, & aliis benedictis, vimque aliquam adstringendi habentibus, blandè evacuet; quibus factis, sanguinem incrassantibus venâsque laxiores constringentibus, tum internis, tum externis uteretur. Sed illa, his spretis, topicis adstringentibus sanguinis fluxum repressit; unde immedicabili hydrope correpta, animam paulò post efflavit; ut verè dixerit Hippocrates, Medicorum coryphæus 6. Aph. 11. Diuturnas curanti Hæmorrhoides, nisi una quæpiam fervetur aperta, periculum aquæ inter cutem, vel tabis imminet.

OBSERVATIO XXVII.

Tumores seu condylomata ani lethalia.

Maximi in Medicina momenti est, similia à dissimilibus secernere, ut exploratâ & penitus cognitâ morborum, vel peritissimis Medicis sub fallaci idæa illudentium, naturâ, & vero schemate, remedia affectui debita ab artis peritis assignentur. Hujus rei defectu, necesse est Medicos in gravissi-

gravissimos errores incidere. Id quod accidit in casu Reverendi Viri Dⁿⁱ Guilielmi Lifford, Verbi Divini apud Sherbornenses Ministri fidelissimi, ætate intra quinquagesimum & sexagesimum mediâ. Hic constitutionis sanguinæ, hypochondriacâ affectione molestatus, nescio cujus suasu frequenter assumpsit horis matutinis duo cochlearia spiritûs Vini, infusione specierum Hieræ Picræ imprægnati. Unde Reverendus æger incidit in ani ardorem, cum fluore sanguinis ichorosi, instar loturæ carniûm, admodum dolorifico, cum insomniis & magna virium jactura. De hujus affectûs natura, Medici in varias abierunt sententias; quorum alii fluxum hæmorrhoidum, alii hepaticum accusabant. Tandem & ego in consilium adhibitus, affectu diligenter examinato, tumores nonnullos, & unum reliquis majorem intra anum deprehendi, & ægrum condylomatis internis affligi pronunciaui. Sed æger meo iudicio non acquiescens, casum graphièè descriptum proposuit illustri Viro Domino Theodoro de Mayerne, Archiatro Regio, & Medico celeberrimo, qui meam de affectu ægri sententiam confirmavit; metûmque esse dixit, ne tumores isti, præsertim magnus ille, convertatur in Bubonem, & cancerosus evadat,

Lib. III.
dat, fat
qui esse
lque,
que au
fico, ad
terea S
Marten
dum;
phuris,
cifico r
laria, c
tica.
adhibi
dolorib
confe
grârit.

Puer

H
guine
lato, a
cisca,
Merc
nis, ce

dat, sanguinèmq; fluere ab istis tumoribus, qui essent condylomata interna; prohibuitque, ne quid acre immitteretur; curamque auspicari jussit à potu vulnerario specifico, adjecto Marte & Jove. Præscripsit præterea Syrupum chalybeatum primò, deinde Martem corallinum aliquamdiu continuandum; & injectiones suasit cum balsamo Sulphuris, oleo lini aut juglandium factò, specifico reddito cum tapso barbato, scrophularia, chelidonia minore, & betonica aquatica. Sed hæc malo jam inveterato frustra adhibita, & morbus naturæ vim, vigiliis & doloribus exhaustam, superavit; ut macore confectus, è mortali corpore placidè emigrârit.

OBSERVATIO XXVIII.

Puerpera doloribus hæmorrhoidum obnoxia.

HAud rarò observavi, mulieres in Puerperio doloribus hæmorrhoidum à sanguine sæculento & crasso, in venas sedales delato, admodum molestatas. Inter alias Francisca, Viri spectabilis Dⁿⁱ Guilielmi Wade, Mercatoris Dorchestrensis, Senatorii ordinis, conjux lectissima, admodum obesa, ætate florente,

florente, hoc malo gravissimè affici solebat ; ità ut, præ dolore, totas noctes insomnis traduceret. Hæc, multis frustra remediis tentatis, cùm à dolore liberari non posset ; tandem, miraculi instar, à dolorum carnificina vindicata fotu taphi barbati & scrophulariæ in lacte coctarum, & affrictione linimenti sequentis, & Unguenti de linaria ℥jss. de Althea ℥ss. Carnis bubulæ maceræ ad prunas in olla usta, ut in pulverem teri possit ℥ij. Vitelli ovi no j. Croci gr. v. Cum s. q. olei amygdalarum dulcium, fiat Linimentum, super Gofspio apponendum. Idem in aliis ex voto successit.

OBSERVATIO XXIX.

Umbilici prominentia.

UMbilicum modestè protuberantem habere, decorum est ; indecorum verò, imò molestum, sæpe etiam periculosum, si ultra decorem & modum promineat. Hic affectus cognatum Herniæ malum est, & Medicis procidentia umbilici, Græcis verò ἐμφαλον πύθης nominatur. Hoc malo detineatur Edvardus Jones, civis Dorchestrensis, pannis laneis venundandis victum quaritans ; Vir obesus, imprimis verò ventre ;

con-

constitutionis sanguineæ, & ætatis consistentis. Huic non tantùm umbilicus prominēbat, à colluvie vitiosi humoris sub eodem contracta, sed & intestinum ileon, laxato peritonæo è sua sede elapsum, tumorem ad latus dextrum umbilici producebat; qui, ægro supino decumbente, subsidebat; quòd scilicet intestina in suum locum regrederentur; Græci ἐντερόμαλον nominare solent. Hic Vir honestus de eventu hujus mali admodum erat anxius. Et fortè non sine causa, cùm multis, hoc malo afflictis, lethalis tandem ileos supervenerit. Meum itaque consilium implorantem ex artis lege purgavi, quòd humiditates, in corpore crasso & obeso abundantes, huic malo ansam dare videbantur. Mox intestino in suum locum reposito, partem affectam sedulò fovendam curavi decocto usnæ & aluminis, in vino rubro adstringente; superimposito emplastro contra rupturam Fernellii, oleo mastichino malaxato; non omissis interim internis quibusdam, ex conserva symphyti, & similibus paratis. Quæ quidem non interrupto filo diu continuata, cùm non prodesse; imponere jussi sacculum, farinâ lupinorum, & linteo combusto, vino adstringente subactis, repletum; idque frigidè, cum subligaculo con-

conveniente, intestino, impetum facienti, resistente; quo licet malum non fuerit omnino sanatum, attamen in meliorem statum fuit reductum. Patet hinc quàm difficilis sit hujus mali in adultis curatio, quæ non nisi manuum operâ, minus tutâ, ut rectè censet Hieronymus Fabricius ad Aquapend, perficitur.

OBSERVATIO XXX.

Tumor seu Hernia umbilicalis lethalis.

Quod Hippocratis, venerandi Medicorum coryphæi, oraculo sancitum est, nullam ætatem ab ullo morbo liberam & immunem, sed omnes cujuscunque ætatis mortales omnium tyrannidi æquè subjectos esse, id quotidiana experientia, fida rerum magistra, abunde docet, & ratio ipsa evincit; Videmus enim morbos gravissimos indies non tantùm in adultos, sed & inermes infantulos crudeliter sævire. Intercidit hic, inter maternas uteri latebras, vixdum homo, atque inter fingentis adhuc Naturæ manus; ille, dum nascitur; iste, dum in cunis vagit; plurimi, in ipso statim ævi flore, vix percepto primoribus, quod aiunt, labris, vitæ sensu,

sensu, affatim pereunt. Id inter alias sequens
 historia testatur. Beaverat Deus, conditor
 opt. Max. Heroinam stemmatis claritate &
 virtutum decore insignem, Mariam, Nobil-
 lissimi Viri, Dⁿⁱ Henrici Henly Armigeri, con-
 jugem lectissimam prole masculâ. In hoc in-
 fantulo, faustâ Junone Lucinâ recens nato,
 observavit obstetrix quendam umbilici tu-
 morem, nucis moschatae magnitudinem æ-
 quantem. Uterque parens, re, ut erat, nun-
 ciatâ, perterriti, sine mora Medicum vicinum
 & Chirurgum Exoniâ accersitum, in consi-
 lium adhibent, & me quoque ad octodecim
 milliarium distantiam vocari curant. Conve-
 nimus omnes intra triginta horarum spa-
 tium; jamque tumor ad pugni magnitudi-
 nem accreverat. Quo diligenter examina-
 to, candelâ admotâ, conspicienda se præbe-
 bant intestina versicolora, in eum prolapsa,
 rupto peritonæo; desuper verò à dextra tu-
 moris parte, quæ sphacelo correpta erat,
 nescio quam carneam substantiam, intestina
 deprimentem tactu deprehendimus. Chi-
 rurgus cum altero Medico spem unam in tu-
 moris incisione collocatam esse affirmabant;
 fore sic, ut intestina in suum locum reponi
 queant. Ego contrâ dissuadebam, quòd in-
 testina sphacelo correpta viderentur, & in-
 fantulum

R

fantulum

infantulum admodum debilem moriturum dicebam; & præstare, eum intactum relinquere, quàm artem apud plebem maleficam defamare. Parentes verò, filioli vitæ desideratissimi, iis auscultantes, anceps potiùs remedium experiendum constituerunt, quàm infantulum sine auxilio, etsi dubio, Libitinæ absorbendum relinquere. Factâ itaque incisione, cùm Chirurgus immisso in vulnus digito intestina in suum locum reponere anniteretur, renitente carneâ substantiâ, ipsis incumbente eadèmq; deprimente, frustrâ laborabat; infantulo mox vitalem auram, quam vix hauserat, immaturè effundente. Aperto à morte, parentum consensu, miselli corpusculo, nè vestigium quidem omenti conspiciendam erat. Lien præterea exiguus admodum apparebat: intestina tenuia, rupto peritonæo, in umbilicum prolapsa, & sphaecelo emortua. Hepar verò, quod continuum esse solet, nec in lobos, ut in quadrupedibus, divisum; in duos lobos profundè sectum erat; quorum alter in proprio loco, dextro scil. hypochondrio, sub diaphragmate & costis nothis conspiciebatur; alter verò extra peritonæum prolapsus, eidem aded firmiter accreverat, ut novaculâ ab eò separari minimè potuerit. Cætera sana. Et hic fuit exitus hujus

jus infantuli, in ipso ortu extincti. Scilicet Paræ nec formæ, nec opibus, nec ætati, imò nec imperiis parcunt. Hac nimirum lege, Deus, Conditor Maximus, animum in hujus corpusculi præsidio constituit, ut quocunque die, & quocunque horæ momento jusserit decedere, protinus inde sit exeundum.

OBSERVATIO XXXI.

Ileos cum ruptura leibalis.

Ileos, seu volvulus, acutissimus & gravissimus est morbus; qui, Arabum, eorumque aëclarum sententiâ, septem ad summum, interdum etiam duobus vel tribus diebus, hominem è medio tollit; Pueris magis, quàm senibus familiaris, Aëtio suffragante; quorum tamen illi humiditatis beneficio faciliùs evadunt; hi verò nunquam ferè convalescunt. Differentiæ hujus mali sumuntur à causis, quæ sunt variæ. Impræsentiarum proponam exemplum illius Ileos, qui ab inveterata Hernia originem duxit, in Nobilissima Matrona, Maria, Nobilissimi Viri Dⁿⁱ Guilielmi Churchill Armigeri, Muttoni habitantis, conjugæ, provida & rei domesticæ prudenter administrandæ, peritissima; robusto

R 2   corpore,

corpore, staturâ quadratâ, & ætate consistente. Huic intestina longo tempore in inguen prolapsa erant, ex nimio in difficili partu conatu; ita ut ligamentis idoneis intestina in suum locum reducta retinere continuò cogeretur. Cùm verò formosâ messibus æstate, rapido, ut Virgilio verbis utar, fessis messoribus æstu inspiciendis, quò ritè segetes maturas secarent, & pro more in manipulos contraherent, occupata esset; nimio corporis motu, & exercitatione, Sirio flagrante æstu, descensum intestinorum solito majorem ad inguina, non sine magno dolorum cruciatu, subitò fieri deprehendit; Quam ob causam relicto campo, domum se conferens, plebeium quendam hominem, quem longo usu in reponendis intestinis peritum esse audiebat, vocari curat. Hic omni arte adhibitâ, intestina duris stercorebus infarctâ, in locum suum reponere, nec stercorea in rupturam prolapsa, ullo indè modo dimovere poterat; quam ob causam inflammatione gravi mox obortâ, quam indicabat tumor supra umbilicum, intestino ileo instar chordæ tenso, unde nonnulli Ileosim *χασσαύδον* appellârunt, feбри quoque, aliisque symptomatis supervenientibus; altero ab invasione die, me, Dorchestriâ accitum, in consilium adhibent.

bent. Ad quam ingressus, vires omnes sum-
 mē languentes inveni; non tantū febris
 vehementiā ob inflammationem, calore fe-
 brili cordi, & consequenter toti etiam com-
 municato; sed & dolorum tyrannide; im-
 primis verò vomitu enormi & continuo, ut
 neque cibum, neque potum contineret;
 quem Galenus non semper iliaco dolori suc-
 cedere dicit, sed quoties succedit, lethalem
 esse affirmat. Interim per inferiora nihil
 omnino descendebat; id quod Ileos pro-
 prium est & inseparabile signum. Cū ita-
 que causam hujus affectūs ex inguinis ruptu-
 ra evenire cognoscerem, eam omnibus mo-
 dis removendam duxi, ut in locum consue-
 tum, si fieri possit, intestinum prolapsum re-
 truderetur; quod cū manu fieri non pos-
 set, rem fomentis lenientibus, & flatus dis-
 cutientibus, jusculis quoque exhibitis, quæ
 tamen pleraque rejiciebat, & clysteribus e-
 mollientibus, cum jure omasorum paratis, &
 similibus tentavi, sed frustra, & sine fructu,
 malo in pejus continuò rüente; ità ut alvus
 ei neque clysteribus neque balanis etiam for-
 tissimis impositis solvi potuerit; dolorque in
 ventre atrocissimus ægram conficeret; vo-
 mitu verò biliosa & assumpta quævis rejice-
 ret; aded ut tandem excrementa per os
 eructaret,

eructaret, superveniente singultu, & levi delirio; proculdubio propter inflammationis fervorem, respectu spirituum animalium communicatum; cum extremorum frigiditate, sanguine & calore ad intestina inflammata attracto; naturâ simul eò inclinante; quasi in auxilium venturâ affectæ parti, atque ideo sanguinem & spiritus ab extimis partibus revocante, atque ad afflictam partem transmittente. His omnibus tandem mors, qua nihil inexorabilius, colophonem imposuit; Verè igitur Hippocrates, artis Medicæ conditor, æternùm venerandus, Ab ileo vomitus, singultus, desipientia, & convulsio, malum, Aph. 7. 10.

OBSERVATIO XXXII.

Iliaca passio ab ὄρεκίλην curata.

ETsi omnis ileos sit periculosus, & plures ex inflammationibus, cæterisque partium principum morbis, quàm ileo salventur; alius tamen alio minùs exitialis; nec ille, perinde ut hic, mali moris est. Judicatur autem talis, cui vomitus supervenit, ab initio quidem biliosorum, & pituitosorum humorum, postea quoque, malo invalescente, ipsorum

ipforum stercoreum, in verso intestinorum motu. Sunt tamen aliqui, quibus exorabiles sunt Parcæ, vitæ eorum parcentes; ità ut à tam gravissimo & exitiali morbo salvi evadant: ii maximè, qui ex fæcum retentione & *ὄξυκίνα* in hoc malum inciderunt, id quod inter alios sequens historia confirmat. Vir honestus Rogerus White, civis Sherbornensis ætatis consistentis, & corporis constitutione melancholicus, pileis vendendis victum sibi parans; hic laborabat ilco gravissimo, ex intestinis, duris stercoreibus turgidis, in serotum, rupto peritonæo, prolapsis. Erat autem querulus de atrocissimo ventris circa umbilicum dolore, inflammationis indice; accedente insuper etiam bilis & pituitæ, cum assumptis quibusvis, & tandem quoque foetidorum & malè olentium continuo vomitu; excretrice partium vicinarum, ob dolorum carnificinam, consortii lege per membranarum communitatem, stimulata: superveniebat tandem febris, cum totali obstructione alvi, quam per plures dies non exoneraverat; vigiliis itidem, & virium languore urgentibus. In his angustiis constitutus, Chirurghi vicini & concivis operâ, in arte sua alioquin experti, usus est; quo frustra insudante, in intestinis, fæcibus disten-

R 4

tis,

tis, in suum locum reponendis, tertio demum
 die me Dorchestriâ evocatum in consilium
 adhibuit. Cùm itaque viderem Chirurgum
 manu suâ nihil efficere potuisse, & spem om-
 nem in intestinorum, extra peritonæum pro-
 lapsorum, repositione sitam esse, aliis præsi-
 diis curam aggrediendam esse duxi; & sine
 mora, nè malum in pejus rueret, injicien-
 dum curavi enema emolliens, & quodam-
 modo refrigerans, habito incipientis inflam-
 mationis respectu; si quæ fæces induratæ,
 quæ repositioni intestinorum resistebant,
 emolliri possent. Erat autem tale. *R* Radicum
 albæ ℥jss. foliorum malvæ, violariæ, ca-
 momille ana Mijss. bordei mundati ꝑj. Seminis
 malvæ & lini ana ℥ij. florum camomille, meli-
 loti ana ꝑj. prunorum damascenorum n° vij. fiat
 decoctio in jure pingui, pro ℔jss. cum colatura;
 in qua dissolvendam curavi Cassiæ recentis e can-
 na extractæ ℔jss. Sacchari rubri & mellis viola-
 cei ana ℥j. Olei violarum, & butyri non saliti
 ana ℥j. Salis prunellæ ℥ss. Misce, fiat enema;
 à quo circa vesperam injectio alvum bis de-
 posuit, & stercora dura rejecit. Interim al-
 vum & rapturæ locum fovit decocto emolli-
 entium pro enemate supra præscriptorum.
 A fotu totus venter inunctus fuit oleo rosa-
 ceo & amygdalino; desuper imposito cata-
 plasmate

plasmate ex radicibus althææ & liliorum alborum, foliis malvæ & floribus camomillæ, in aqua communi ad mollitiem coctis; addendo farinæ seminis lini & fœnugræci ana ℥j. & farinæ hordei q. s. ad cataplasmatum consistentiam, adjecto etiam unguento dialthæas. Interim abstinentioniam à cibo injunximus, & potum modestâ manu concessimus; in quo bis per noctem assumpsit Elixiris proprietatis Paracelsi guttas sex; quo vomitus mirè pacatus; ità ut manè omnia symptomata essent mitiora, & stercoreibus emollitis intestina in locum suum regressa essent. Jussi itaque, ut ad stercorea educenda alius clyster, admixtis quibusdam purgantibus, injiceretur; intrâ verò oleum amygdalarum dulcium recenter sine igne extractum cum jusculo assumeret; unde copiosè dejecit; sequenti die exhibitum fuit purgans; quo cum εὐφορίᾳ operationem suam perficiente, æger brevè ex orci faucibus ereptus, fausto Apolline convaleuit. Rupturam verò in suo imposterum loco aptis fasciis retinendam, Chirurgus commisit. Deo sit gloria.

OBSER-

OBSERVATIO XXXIII.

Intestinum duodenum à verme perforatum.

EX multis affectibus, quos pueritia subit, hi ferè sunt præcipui, quos cruditatis frequentissimè & *δυσπεψίων καὶ γαστροχυσίων* alimentorum affecla crudus humor producit. In horum numero sunt vermes, qui in intestinis magnâ sæpe copiâ generantur; quorum tria maximè genera Aristoteles, ingens illud naturæ lumen, & prisci Medicinæ scriptores numerant, Teretes, Latos & Ascari- des. Horum isti in tenuibus magis; illi in utrisque intestinis, sed præcipuè crassis, interdum in cæco & cellulis coli; hi verò in recto intestino generari solent. Præter hos tamen & alii quandoque generantur, cornuti, hirsuti, multipedes, caudâ bifurcatâ præditi, & alii. Mira verò sunt, quæ ab authoribus de lumbricis proponuntur indicia; mirabilia, quæ quotidie in iis, qui ab ipsis infestantur, visuntur symptomata, inaudita & terroris plena, quæ ægros miserè torquent, eaque adeò obscura & cum aliis morbis communia, ut doctissimorum & lynceis oculis præditorum Medicorum *εὐσοχίας* quandoque eludant,

eludant. Imprimis verò Teretes, omnium frequentissimi, graviora inducunt sympto- mata; qui cùm naturâ suâ semper sint pessimi, & toto genere præter naturam, attamen minores majoribus; pauci multis; albi rubris; viventes mortuis sunt meliores. Monardus tamen contrarium sentit. Hos à materia putrida & pituitosa & alimentari, & chyli portione admista in intestinis, superioribus maximè cumulata, ortûs sui primordia derivare statuunt Medicinæ periri; dum calor nativus & vitalis materiam illam virtute suâ informat, non secus ac insecta quædam à Sole procreantur; cùm nimirum materia ad illius vim suscipiendam apta nata est. Ad horum omnium confirmationem exemplo nobis sit nobilissimus puerulus bimulus, frenui ac generosissimi Viri, Dⁿⁱ Ludovici Diue, Equitis aurati filiulus, si quis alius, formosus, atque optimo corporis habitu præditus. Hic cùm per duos trêsvē dies minùs bene haberet, & tussi siccâ laboraret, cum inquietudine, nocturno præsertim tempore, & crebris ejulationibus, nutrix eum dentibus laborare putabat, donec tandem in gravissimos & continuos motus convulsivos incideret; quibus pacandis, si Deo visum fuerit, duo mecum Medici in consilium adhibiti. Varia
ad

ad eos sedandos communi consilio exhibita sunt præsidia, cum interna, tum externa. Sed frustra omnia, & renitente Apolline, nobili hoc puerulo tertio convulsionum die naturæ debitum solvente. Aperto Generosissimi, sed obitu filioli mæstissimi parentis jussu, corpore, diligenti scrutinio nihil invenimus, quod lethum accelerare potuisset, donec ad intestina deventum; quibus examinatis, duodenum à Terete perforatum & exesum invenimus, quem adhuc vivum indè extraximus. Adèò misera est homunculorum conditio, quos etiam vivos, proh dolor! vermes erodunt, nedum ut sepultos iis in escam venire expectemus; ut verè dixerit, qui scripsit, *ἀνθρώπων ψυχάριον βασίλον νεκρόν.*

OBSERVATIO XXXIV.

Multitudo vermium rejecta.

ET si adulti quandoque, in febribus maximè, vermibus vexantur; attamen puerilis est magna ex parte affectus, & inter morbos puerorum à venerando è Coo sene recensetur. Et imprimis generantur tunc temporis in iis Teretes & rotundi, quòd in ea ætate, ob nimiam voracitatem, magnam
femi-

semicoctorum humorum copiam cumulent. Ità puella quædam, parentibus tenuis admodum fortunæ nata, cum vermibus laborare videretur, propinatâ flavedinis aurantium in pollinem redactæ semidrachmâ ex aqua graminis, & injecto à meridie clystere ex lacte saccharato, rejecit supra quinquaginta Teretes, seu lumbricos rotundos. Solent enim vermes, lacte & dulcibus gaudentes, ad ea lascivire, & movere se, & sæpe cum clystere injecto averri. Vulgus, in his oris, pueris verminantibus exhibent grana decem, habito virium respectu, foliorum Confiliginis, vel potiùs Helleborastri; quo assumpto, vidi incredibilem vermium multitudinem rejectam. Sed non videtur periculo vacare hoc medicamentum, facultate quadam venenosâ præditum. Multi hanc plantam, Dodonæo autore, Aconitis annumerant; quæ quàm venenata sint, nemo est, qui ignoret. Hac, A. Gellii suffragio, Galli olim in venationibus tingere solebant sagittas, quò iis ictæ & exanimatæ feræ teneriores ad epulas fierent, sed propter Hellebori contagium vulnera ex sagittis facta circumcidisse latius dicuntur. Utuntur eâ ad pediculos enecandos, unde & pedicularis vocatur. Eâdem comestâ, vulpes & lupos interimi certum est; ut minimè
mirum

mirum fit, eâ quoque exhibitâ vermes deturbari. Sed præstat tutioribus uti. Mihi familiaris est pulvis, in quo trium regnorum Medicinæ conjuncta sunt, ad vermes occidendos & dejiendos generosa instrumenta, qui talis est *R̄ Mercurii dulcis grana xij. Rasuræ Cornu cervini grana decem, Corallinæ gr. viij. Misce, fiat pulvis.* Interdum hujus loco feliciter usus sum pulvere ex æquis partibus Rhababari, Corallinæ & cornu cervi usti, addito tantillo salis absynthii, ex aqua Galegæ aut graminis propinato.

OBSERVATIO XXXV.

Tarda & pigra alvi dejectio.

Quemadmodum multi, præsertim qui crasso & obeso sunt corpore, citam & lubricam habent alvum, quater eam vel quinquies in die deponentes; ita & alii reperiuntur, qui eandem nimis adstrictam possident, & eam per plures dies ne semel quidem exonerant. Ita nobilissimus Vir, Dñus Johannes Churchill, armigeri ordinis, Multoni habitans, tertio Dorchestriâ lapide disliti, triginta plus minus annos natus, temperamento calido & sicco præditus, agilis & exercitiis

citiis plurimum deditus, alvum sæpius per decem & plures dies non reddebat, sine ullo valetudinis incommodo; nisi quòd sudoribus, noctu præsertim, difflueret, & de capitis dolore aliquando, sed rariùs, esset querulus. Hujus mali causam non tam in debilitate expultricis, quàm in robore retentricis; seu, ut verius dicam, in nimia Hepatis attractione quærendam esse judicavi. Dum enim immoderatè humorem ex ventriculo & intestinis emulget & exugit, aridiora fiunt excrementa, quàm ut aptè excerni queant; præsertim cum labor, & exercitia, vel inedia, vel calefactio, vel potùs paucitas accedit. Huic malo, si fieri poterit, medendo, suasi huic nobili viro seri lactis usum succo cichorei medicati, ad corrigendam Hepatis & viscerum intemperiem. Ad alvum verò leniendam, assumpsit interdum in primo prandii potu quatuor cochlearia infusionis fenæ cum passulis in aqua communi & succo aurantiorum factæ; interdum ante prandium Cassiam è canna comedit, aut pruna cocta, superbibendo haustulum Vini albi tenuis; quibus multùm fuit adjutus. Interdum etiam clysteribus alvum seigniore emollire laboravit, sed lenibus tamen. Nam qui acriores sunt exsiccant tandem, & dum natura
assuescit

affuescit eorum stimulum expectare, alvum magis adstrictam reddunt. His paucis, præter alia ad victus rationem pertinentia, sedulo adhibitis, partim etiam ætatis permutatione, ab hoc malo liberatus, alvum obedientem nactus est.

OBSERVATIO XXXVI.

Icterus ex obstructione meatûs biliaris curatus.

Icterus ab auri colore Aurigo seu morbus auriginosus, alias quoque regius vocatur, Quinto Sereno Samonico autore, qui sic loquitur,

*Regius est verò signatus nomine morbus,
Molliter hic quoniam celsa curatur in aula.*

Ab ave verò ictero, quam Latini Galbulam nuncupant, icteritiæ nomen sortitur. Celso arquatus dicitur à colore arcûs cœlestis. Hic varias habet causas, cum externas, tum internas, à practicis passim recensitas. Hoc loco exemplum proponam illius icteritiæ, quæ à meatûs cholidochi, qui in intestina protenditur, obstructione contigit, in nobilissima Vidua Nobilissimi Viri Dⁿⁱ Roberti Henly,

Henly, quod excorioris med Litcheti ta, sero lassitudine nâ exister adstricta, erat expe to præte Hanc, el fuso Rhe graminis & cremo moris pec plures di lumbrico prægnat licitavit jectâ ex tus erat r urinâ ad ad natur roboratis recidivar basilicum sumptit fumaris.

Henly, quinquaginta quatuor annos, & quod excedit ultra, nata; constitutione corporis mediocriter crassa & pinguiusculâ. Hæc Litcheti apud filiam nobilissimam commorata, sero autumno querula erat de spontanea lassitudine, & in lipothymiam pronitate, urinâ existente impensè flavâ & crassâ, & alvo adstrictâ, excrementis verò cineritiis. Febris erat expers, sed ventriculus languidus. Toto præterea corpore auriginosa apparebat. Hanc, elotâ priùs enemate alvo, purgavi infuso Rhei & Agarici cum correctivis in aqua graminis & pratii, adjecto syrupo diasereos, & cremore tartari. Eductâ hoc modo humoris peccantis portione, exhibui manè per plures dies tincturam marrubii cum Aqua lumbricorum extractam, & sale martis imprægnatam. Interim alvum segniorem sollicitavit pilulis stomachicis cum gummis, adjectâ extracti Rhabarbari portiunculâ. Potus erat medicatus cuscutâ & marrubio. His urinâ ad meliorem statum, & excrementis ad naturalem colorem permutatis; pro corroboratione viscerum, & præcautione, nè recidivam pateretur, purgato per pulverem basilicum, mihi familiarem, corpore; assumpsit bis in die Electuarium ex conserva sumariæ, cichorei & radicibus ejus conditis,

S
adjectis

adjectis speciebus diarrhodon, compositum; injunctâ simul probâ victûs ratione; & sic nobilissima ægra fausto Apolline ab ictero vindicata. Deo sit laus & gloria.

OBSERVATIO XXXVII.

Icterus in gravida curatus.

HAbent sceminæ non solum proprios sibi & peculiare affectus, eosque satis multos, aut ratione temperamenti scemine, aut ratione partium generationi & nutritioni foetus dicatarum, aut excrementorum ratione, quæ in earum corporibus generantur: sed & alios quoque morbos cum Viris communes haud raro sustinent. Ità generosa heroina, Anna, Viri Nobilissimi Dni Thomæ Trenchard, Armigeri, conjux, omni virtutum decore cumulatè ornata, annos circiter viginti octo nata, sexto graviditatis mense, de nausea & ventriculi dolore conquesta, subito facta est toto corpore icterica, nullâ febris præsentè, urinâ ex flavo & rubro ferè nigricante, alvo segniore, & excrementis albescentibus, absque aliis symptomatibus; nisi quoddam pruritu quodam querula esset. Huic in lecto videbatur icteritia remissior,
nec

nec cutis tantâ flavedine tincta apparebat; sed è lecto surgens, intensius multò flavescebat. Ad hanc accitus, suasi Rh. barbari usum in substantia cum conserva ros. rum pallidarum cum manna parata, formâ boli exhibendi, ut bilis per alvum educeretur. Postea verò assumpsit pulverem sequentem, R $\bar{x}$ *Limaturæ eboris drachmam unam, cum dimidia, specierum diarrhodon abbatis, & seminum aquilegiæ ana ℥j. pulveris lumbricorum terrestrium ℥ss. Misce, hujus pulveris ℥j. singulis matutinis ex decocto taraxaci hausit; hepatis verò regionem unguento de succis aperitivis inunxit; atque his paucorum dierum spatio ab ictero liberata, debito tempore peperit puellam, quam Deus unâ cum nobilissima matre quàm diutissimè salvam esse velit.*

OBSERVATIO XXXVIII.

Icterus à manducatione staphidis agricæ lethalis.

ADedè misera est vitæ mortalium conditio, ut non tantùm mille morborum phalangibus undique circumvallata indies oppugnetur, affligatúrque; verùm etiam foris, innumerabilibus subinde venenis mortiferis petatur, & periclitetur; quæ non rarò

per incuriam & propriam quoque imprudentiam devorant, hauriuntque. Id quod accidit, proh dolor! virgini cuidam in oppido Poole, naturâ egregiè munito, Franciscæ Wareham nomine, honesto loco natæ, ætatis suæ annum vicesimum sextum numeranti, habitu pleno, & toto serosâ colluvie referto. Hæc crudeli dentium carnificinâ efflictim emacerata, nescio cujus suasu, liberaliùs manducavit semina staphidis agricæ, quàm pituitariam vocat Plinius; alii verò, abusu, herbam pedicularem seu pedunculariam, & Græci phtiroctonon nominant, & à Galeno calidæ, acris & causticæ facultatis statuitur. Cùm verò qualitatis hujus nescia, manducatione attractam salivam non expueret, sed deglutiret, incidit in magnum palati & faucium ardorem, nullis remediis extingubilem, cum totius intumescencia, & bilis effusione in totum corpus, quam icterum vocant; à Plinio fellis suffusio dicitur. Ad hanc altero à decubitu die Dorchestriâ accitus, omnibus circumstantiis & symptomatis probè examinatis, excrementis quoque non albescentibus, quod in ictero ex obstructione meatûs biliarii fieri solet, sed intensè flavescens, quicquid mali patiebatur misella, id omne staphidis agricæ manducationi, & degluti-

tioni

tioni ad
succurr
dulcium
vi lac ce
verò, p
ones ser
hordei
omnia,
mox ad
à decub
san ser
illet, a
corrupt
vitalis
hoc cas

Prim

C

I

EX
tam
malore

tioni adscribendum judicavi. Et mox, ut ei succurrerem, exhibui oleum amygdalarum dulcium; intestinis quoque injiciendum curavi lac cum oleo amygdalarum dulcium; intus verò, præter juscula pinguia, exhibui emulsionem feminum quatuor frigidorum, cum aqua hordei paratas, & plura alia; sed frustra omnia, & reluctante Apolline, ægrâ altero mox ab adventu meo die, qui tertius erat à decubitu, animam efflante. Potuisset forsitan servari, si statim ab initio evacuata fuisset, antequam à Staphide agria sanguis corruptus in humorem flavum, & spiritus vitalis prostratus esset; ut vel maximè in hoc casu locum habeat quod dicitur,

*Principiis obsta, serò medicina paratur,
Cum mala per longas invaluere moras.*

OBSERVATIO XXXIX.

Icterus à scorbuto cum tertiana duplici.

EX morborum myriadibus corpora humana infestantibus, vix ullus reperitur tam πολύμορφος, quique sub omnium ferè malorum larva corpora nostra clanculùm aggre-
S 3 grediatur,

grediatur, ac Scorbutus, barbarè sic d. ctus. Inter alia, febres frequenter, quandoque & icterus ei conjungitur. Hujus rei exemplum nobis præbet Vir integerrimus, Dominus Theophilus Man, Telonarius regius, honesto genere oriundus; homo admodum festivus, & salibus atque facetiis diffluens; in oppido Poole, loco maritimo, degens; quinquagenario proximus, & habitu mediocri præditus, biliosæ constitutionis. Hic vir, præter locum generando scorbuto accommodatum, in quo lares fixerat, victum quoque sale affluentem, & cibos fumo induratos, quibus delectabatur, à scorbuticis parentibus genitus contra à scorbuticâ labe, cujus indicia fuerunt maculæ & stigmata in cruribus conspicua, difficultas anhelitûs, & alia; tandem advolantibus ad nos veris internunciis hirundinibus, incidit in tertianam duplicem, singulis diebus intermittentem, scorbuticis præ reliquis familiarem, quæ ipsum à meridie inter primam & secundam continuò invadebat. Appropinquante febrili accessione, toto corpore, ictericorum more, flavo colore tingebatur; adeò quidem intenso, ut flaviorem me vidisse unquam non meminerim; qui postea in declinatione paroxysmi, cum eo

erum-

erumper
nescibat
summe
medicat
scorbuto
egro, p
nem, fa
hæc icte
qua ves
humore
so, copi
effervet
cutem a

H
ficior
ratus;
Poeta
plerum
que fac
verò &
bus pr
bitè at

erumpentibus sudoribus, penitus iterum evanescebat. Alvus huic viro erat mollis, & summè tincta excrementa. Variis usus est medicamentis, cùm purgantibus, tum aliis scorbuto appropriatis; sed sine omni fructu; ægro, post quinque septimanarum ægritudinem, fatis cedente. Habuit proculdubio hæc idteri species ortum suum non ex aliqua vesiculæ fellis obstructione, sed ex flavo humore in hepate, à colluvie scorbutica læso, copiosius genito, qui paroxysmi tempore effervescens, in totum corpus fuit effusus, & cutem aurigine infecit.

OBSERVATIO XL.

Consummatus hydrops curatus.

HYdrops omnis gravis est, periculosus, & curatu difficilis morbus; eoque difficilior, quò magis consummatus & inveteratus; quo mista senum & juvenum, ut Poeta loquitur, densantur funera; lethalis plerumque senibus, & debilioribus, quibûsque facultas naturalis est languida; juvenes verò & robusti, *ευσπλαγχοι* & sanis visceribus præditi, faciliùs sanantur, si modò debite atque ex artis lege tractentur; id quod

sequenti exemplo confirmatur. **G**ener meus Johannes Bushrod, Civis Dorchestrensis, pannis laneis conficiendis victum quæritans, triginta circiter annos numerans, habitu mediocri, ad plenioram tamen nonnihil tendente, temperamento suo sanguineo cholericus, facie rubrâ atque jonthis & tuberculis squamosis defœdatâ. Hic plurimis in victu commissis erroribus, imprimis verò vini, & Hispanici maximè, liberaliori potu, quod manè etiam jejuno ventriculo, nescio cujus infelici consilio, ad jonthos & faciei pustulas curandas, pleno poculo haurire solebat; incidit in hydropem Ascitem, à pedum tumore incipientem, qui postea tibias, deinde femora, permanentibus aliquandiu vestigiis, tandem abdomen ipsum & serotum invasit, ita ut supra modum intumescerent, & nimiâ distensione ruptura viderentur; accedente dispnoeâ, & siti immensâ, hydropicis familiari, unde Horatius,

*Crescit indulgens sibi dirus hydrops,
Nec sitim pellit, nisi causa morbi
Fugerit venis, & aquosus albo
Corpore languor.*

Superior verò corporis regio, ut Comici verbis utar, ossa atque pellis, miserâ macritudine.

dine. In hoc subjecto, vero perquam simile est, hepar obstructum, & iusto fervidius, dissipato calore nativo imbecillius redditum, in actione sua defecisse, ita ut materia serosa in potu & cibis humidioribus contenta, ab eodem minimè attraheretur, sed in venis portæ & cavæ diutiùs hærens, indè præcopia in abdominis cavitatem, seu spatium illud, quod est inter peritonæum, omentum & intestina, per ramos epiploicos & gastroepiploicos præcipuè effunderetur, undè venter in tantam molem accrevit. Etsi verò exiguam spem de ejus restitutione haberem, attamen humanum esse cogitavi, ut prodidit Soranus, in extrema quoque desperatione constitutos minimè deserendos esse, curam bonis avibus auspicatus sum, syrupo de Rhamno cathartico, seu spina cervina vulgo nominata, quem, quòd familiariter eo uti possimus, domesticum vocant, cujus unicâ saltem unciâ ex sero lactis vino albo segregato immediatè ante prandium, ex mente clarissimi Riverii, propinatâ, egregiè fuit purgatus, rejectâ magnâ aquæ copiâ per alvum; suasi itaque ut idem remedium die interjecto repeteret, ad serosæ materiæ plenioris evacuationem. Hac evacuatione præmissâ, ad referandas obstructions, quæ in eo plurimæ erant,

erant, & humorem serosum solvendum, præscripti apozema per octiduum continuandum. R̄ rad. quinque aperitivarum, & filicis maris ana ℥j. Corticis mediani sambuci, Iridis recentis ana ℥vj. Radicum asari, corticum tamarisci, & capparum ana ℥ss. Herb. agrimonie, cichorei, & capillarum ana Mj. absynthii, centaurii, ana p. ij. florum geniste, sambuci, thymi, singulor. p. j. seminum anisi, feniculi ana ℥ss. passularum enucleatarum ℥vj. cicerum rubror. p. ij. fiat omnium decoctio in s. q. aque ad lbij. In colatura dissolve syrupi de radicibus byzantini, & de Eupatorio ad ℥ijss. Misce. De quo assumpsit ℥iiij. pro vice, & tertio quovis die alvum eluit enemate ex decocto emolliente, additâ infusione croci metallorum, & diaphænico. Absoluto apozemate, septimanatim purgatus est syrupo de spina cervina. Tempore verò intermedio bibit omni manè ℥iiij. de lixivio ex cineribus stipitum fabarum, geniste, & absynthii, cum aqua lumbricorum terrestrium destillata, & vino albo per infusionem parato, adjectâ aquæ cinamomi portiunculâ; quibus remediis maxima aquæ quantitas detracta, cum manifesta tumoris diminutione. Itaque impotenter ad solvendas obstructions, & viscera corroboranda, devoravit manè

manè ℥j.
barbaro
diarrhod.
etiam pul
paratarum
corum, q
mor omi
ro. oratio
& cypho
bus pauc
vicus le
bet Elic
vit infr
redemit

Qu
tur
dant, va
cùm on
cremen
te depe
præbet
Nobil
jux leç

manè ʒj. pilularum ex trochiscis de rhabarbaro & absynthio, nec non speciebus diarrhod. Abb. & diatrion santal. addito etiam pulvere lumbricorum, & tale martis, paratarum; superbibendo aquam lumbricorum, quorum usu ventris & pedum tumor omnino sublatus. Tandem pro corroboratione, usus est Electuario Diacubebe, & cyphoides Galeni invicem permistis; quibus paucis remediis, observatâ simul debitâ victûs lege, integrè restitutus, Gallum debet Æsculapio, Deo verò gratias, qui sanavit infirmitates ejus, & vitam de interitu redemit; cui sit laus & gloria.

OBSERVATIO XLI.

Hydrops à scorbuto curatus.

QUI corpus habent inæqualiter constitutum, & plurimis excrementis abundant, variis ut plurimum tentantur morbis; cum omnium ferè morborum origo ab excrementorum vel multitudine, vel qualitate dependeat. Hujus rei exemplum nobis præbet generosa D^{na} Margareta Radford, Nobilissimi Viri Dⁿⁱ Arthuri Radford conjux lectissima, cujus suprâ mentio facta, omnibus

omnibus penè morbis laborans. Hæc Scorbuticâ labe diu afflictâ, quæ maculis in cruribus erumpentibus sese manifestavit; præter alia mala, quorum Scorbutus est feracissimus, tandem incidit in Hydropem, ventre in ingentem molem elevato, cruribus etiam mirum in modum tumidis, cum dolorificis admodum inflammationibus in iis abortis. Huic generosæ, in tanto vitæ discrimine constitutæ, cùm de ferendis pro virili suppetiis cogitarem; ecce nihil tale suspicando incidit in Lienteriam; qua, præter cibos crudos, nihil aut parùm ab assumptorum consistentia, colore, odore, aliisque qualitatibus immutatos, liquida & spumosa plurima, bis terve in hora, per octiduum dejecit, cum omnimoda ventris & tibiæ detumescencia; sed maximâ spirituum jaçturâ, & caloris nativi attritione. Ut igitur subtilis hæc cymba, quæ plurimam admittebat rimosa paludem, resarceretur, si Deo visum fuerit, præscripta ei fuere edulia *φλεγμαδέστατα*, quæ in parva quantitate bene & satis nutriebant, cùm majorum & potentiorum præsidiorum non esset capax. Nec omissa interim cardiaca, & præcipuum inter ea, quæ spiritus instaurant, vinum claretum non adulteratum, cùm crudum, tum ustum,

cum

cum summitatibus rorismarini, & cinamomi momento. Cerevisiæ verò pro potu ordinario indidit ramenta lignorum lentisci, mespyli, & radices tormentillæ, cum squama ferri purissima. Ad moderandum verò ventris fluxum immoderatum, imprimis adjuncta fuit croco Martis corallino, ex metalli vitriolo ad roseam rubedinem calcinato, ritè præparato, quem variis vehiculis exhibuimus. Semel etiam cum laudani grano; sed idem secundâ vice exhibere sum veritus, ob debilem virium statum. Interim & clysteres injecti ex jure capitis vitulini, cui rosæ rubræ, flores hyperici, & radices tormentillæ incocta erant. Hujus radicis magnam vim esse expertus sum in partium tono conservando post restaurationem, & in magnis fluxibus rara est ipsius virtus. Quod ad pedum tumores œdematosos cum inflammationibus, qui multum molestiæ huic nobili ægræ creabant, iis subventum primò unguento magistrali nutrito, recipiendo minii vel lithargyrii auri vel argenti, nam perinde est, ℥ij. pulverisatis in vase terreo novo affunde aceti vini acerrimi ℥ij. & bulliant ad medietatis consumptionem, ubi pulvis resederit, liquor clarus coletur per chartam bibulam, cujus *Recipe ℥iiij. olei roris-*
sarum

sarum ℥ij. *Campboræ in oleo solutæ* ℥ß. *Misceantur* lentè, & per gradus in mortareo marmoreo in unguentum liquidius, instar butyrî tempore æstivo; quo inunctæ fuerunt partes affectæ, & tibiæ, & involvebantur vesicâ bubulâ, vel tenui chartâ pergamenâ, sive phyluro. Ubi calor evanuerat, usa est liquore aquæ vitæ ℥bj. albuminis ovorum n°. vj. cum alumine invicem agitatorum; vel solo spiritu vini immediatè applicato, quo nihil magis effectuale inveni ad calorem extinguendum. His paucis remediis Heroïna hæc, cùm ab Hydrope, tum lienterîâ vindicata, deinceps ad restaurationem virium usa est alimentis resectivis; ut consummato capi, gelatinâ carniûm, additâ scobe eboris, quæ sola per longam coctionem dat gelatinam ut & cornu cervi, & aliis. Deo sit laus & gloria.

OBSERVATIO XLII.

Hydrops Ascites curata.

HYdropem faciliùs in servis quàm liberis tolli, autor est Celsus, Medicorum Cicerò; quia cùm desideret famem, sitim, mille alia tædia, longamque patientiam; promptiùs

ptius his succurritur, qui facilè coguntur, quàm quibus inutilis est libertas; quod frequenti observatione probatur. Paupercula quædam, cum Iro inopiâ certans, è pago Fordington, in vicinia Dorchestriæ sito, quinquagesimum annum egressa, inciderat in hydropem, ex victûs erroribus, necessariis ad vitam sustentandam destituta. Huic venter erat admodum tensus, crura mirum in modum tuebant, spiritum ægrè trahebat, & siti premebatur. Marito consilium meum implorante præscripsi primò, ob summam egestatem, syrupum è spina infectoria immediatè ante prandium assumendum; quo magnam aquæ copiam per alvum deiecit. Atque ut sumptibus parcerem, cùm tenuibus admodum instructa esset, jussi, ut bis in die horis medicis biberet haustum Vini albi infusionis umbellorum florum sambuci, & spongiolarum ejusdem in aere sicco arefactarum; quo per dies duodecim continuato, & abstinentiâ aliûs potûs, quantum fieri posset; concessio tamen, siti urgente, cerevisiæ absynthitis, sive vini absynthitis, haustulo, cui Thraces, Diascoride teste, tantas vires tribuerunt, ut dixerint ὅτι τῆς ποτῆς ἀπονοίας εἶναι, causam sanitatis esse, lib. 5. cap. 40. & Plinius libr. 27. hist. mundi, cap. 7. integrè

integrè à tumore hydropico liberata fuit, cum omnium admiratione ; pro quo tanto in eam collato beneficio Deo fit honor & gratiarum actio in secula seculorum. Novi hydropicam quandam, cui venter in tantam molem excreverat, ut indies rupturus videretur, & ægra à Medicis pro deplorata fuerit habita ; quæ tamen peregrini cujusdam, fortè transeuntis, suasu, ventrem manu demortui adhuc calente aliquoties demulcendo, ab hydrope, paucissimorum dierum spatio in totum fuit liberata ; profusâ tum per alvum, tum vesicam incredibili aquarum copiâ. An hoc factum sit, imaginationis vi, an verò effluvio aliquo ex demortui corpore emanante, judicent alii.

OBSERVATIO XLIII.

Hydrops perforato vi nature umbilico curatus.

ÆGroti sæpe ex maximis morbis, præter Medicorum opinionem, casu quodam curantur ; quod accidit virgini cuidam honestæ, Elizabethæ Speere, in oppidulo Beere natæ, sed pro tempore cum amita sua Fordingtoniæ in vicinia Dorchesteriæ degenti, annos circiter viginti tres numeranti,

meranti, habitûs corporis alioquin boni. Hæc ex mensium nescio qua de causa, obstinatâ obstructione, incidit in hydropem Ascitem, ventre in immensam magnitudinem elevato, ut progredi amplius non potuerit; & à medicis, quorum operâ usa erat, pro deplorata haberetur. In extremis itaque versans, spiritumque vix dum præsumma dispnoea ducens, cùm moritura videretur, statuit in patria vitam finire. In eum finem equo conscenso, non sine summa difficultate secundo Dorchestriâ lapide egressa, utrùm equi concussione, an alia de causa, rupto umbilico, sensit aquam confertim in magna copia profluere; ut lipothymiâ imminente, progredi minimè potuerit. In tanto vitæ discrimine constituta, me vocari curat; ad quam in via humi jacentem cùm venissem, statim aquæ profluvium immissâ in umbilicum pervium turundâ prohibui, atque missellam cordialibus mecum allatis refocillavi, & ad amitam reductæ ventri, ad prohibenda periculosa symptomata, imposui cataplasma ex radicum Bryoniæ ℞j. seminum lini, sænugræci, cumini ana ℥iiij. baccarum Lauri & juniperi ana ℥vj. Radicum althææ, Ireos ana ℥ij. summitatum sambuci Mij. ficuum pinguium ℞ß. in cerevisia forti

T

coctis,

coctis, & farinâ hordei & fabarum inspissatis; quod per totam curam continuavi, aquæ portionem indies detrahendo ad omnimodam ventris detumescentiam, umbilico tandem sponte suâ coalescente. Interim toto morbi decursu cardiacis viribus prospectum, & viscera postea roborata, ne recidivam incurreret. Sic pristinæ valetudini restituta, paulò post nupti, & rebus suis egregiè perfuncta est.

OBSERVATIO XLIV.

Hydrides curatæ.

Mulier quædam plebeia, Barbara Min-
terne vidua, quadragenaria, querula
erat de dolore ventris, & hypochondrio-
rum distensione; cui, consilium meum im-
ploranti, exhibui drachmam mechoacæ cum
scrupulo cremoris tartari, & granis quatuor
resinæ jallapæ; quo, ex sero lactis cerevisiâ
segregato, manè assumpto, egregiè fuit pur-
gata, excretis simul quindecim vesiculis ma-
jorib⁹ minoribusque, aliquib⁹ ovû columbinû
magnitudine æquantibus, aquâ limpidâ re-
fertis; & nullis aliis remediis assumptis, in-
opiâ cogente, & rerum necessariarum defe-
ctu,

Et, perfectè fuit restituta. Vero perquã simile est, has vesiculas accidisse seroso humore, quæ medicorum opinio est, cum sanguine ad capillares venas, quæ visceribus & partibus inferioribus ventris inseruntur, delato, ibiq; exitum quærente; quem cum ob densitatem membranarum non inveniret, vesiculæ hæ fuerint excitatæ.

OBSERVATIO XLV.

Lien suppuratus lethalis.

ETsi hepar frequentius inflammatione conflictetur, & Lien scirrho potius laborare soleat; interim & ipsum sæpe, licet rarius, inflammari contingit: Majus verò est Hepatis, utpote nobilioris, quàm Lienis malum. Unde si ambo viscera inflammationem patiantur, ex Hepatis inflammatione majus periculum imminet, quàm si Lien inflammetur. Etsi verò hæc opinio pugnare videatur sententiæ Hippocratis, scribentis aph. 34. sect. 2. In morbis minus periclitantur, quorum naturæ, habitui, aut ætati, aut tempori, magis cognatus est morbus, quàm quibus nulli horum cognatus est; attamen præstantia Hepatis plus potest, quàm Lienis dispositio. Quod si verò hoc viscus interdum

inflammetur, non minus periculum imminere videtur; cum perniciosum sit omne malum, quod dissimile est, ob idque majori de causa provenit. Instantiæ loco sit, Vir stemmatis claritate & virtutum decore illustris, atque ad omnium voluntates devinciendas ipsis Gratiarum manibus factus, D^{nus} Thomas Trenchard Armiger, Nobilissimi Dⁿⁱ Thomæ Trenchard Equitis aurati ex asse hæres, ætatis contissentis, temperamenti melancholici, habitûs gracilis & rari, spleneticus, hæreditario quodam jure à parentibus derivato, acutissimis ventris doloribus, colicæ æmulis, crebrò molestatus. Hic nobilissimum affinem D^{num} Johannem Bulkley, Armigerum meritissimum, Burgate in comitatu Hamptonienti invisurus, eo loci profectus incidit in febrim continuam satîs acutam, cum vigiliis, & sinistri hypochondrii dolore, ad humerum usque tendente, in quo acerbos admodum dolores passus est, ut de nullis aliis esset querulus. Adhibito itaque in consilium Medico, Saro, Episcopali sede, evocato, ad octo circiter miliarium distantiam, venæ sectio instituta basilicæ dextræ; neglectâ rectitudine, quam observare solent practici; præmissis tamen pro more clystere, julapia quoque & alia exhibita; quibus nihil proficientibus,

sed

sed malo in pejus ruente, me quoque Dor-
 chestrîâ ad se per servum accersiri curat.
 Consenso equo, quinque milliaria progres-
 sus, ab alio servo, in via obviam factô, iter
 differre jussus, quòd Herus meliùs haberet;
 domum revertor hyeme validissimâ, solstitio
 proximâ, nive omnibus canescentibus. Quid
 fit, elapso solùm die iterum vocor, quòd
 essem ei ordinarius; sed antequam ad eum
 pervenire poteram, morbo superatus, natu-
 ræ satisfecit; dignus sanè, quem nec mor-
 bus ullus, nec senectus ipsa unquam attigis-
 set. Dissecto à morte corpore per chirur-
 gum, omentum in se convolutum, & umbili-
 cum versùs ad formam orbiculi congloba-
 tum invenimus. Lienem verò totum pu-
 trefactum, & parte internâ penè absum-
 ptum, malè adedè materiâ, picis instar liquidæ,
 nigrâ, fœtente, ut minimè essemus ferendo.
 Hepar etiam, simâ sui parte, in consortium
 malignitatis raptum erat, ubi putredine
 corripì incipiebat. Reliqua salva conspicie-
 bantur. Atque hic fuit hujus nobilissimi Vi-
 ri tristis & immaturus exitus, quem hisce
 unguibus si fieri possit, eruerem. Sed felix
 ille qui sic discessit; quando hac sorte nasci-
 mur omnes, nihilque diuturnum in rebus
 humanis, nedum perpetuum, Vivit in Nobi-
 lissimis

lissimis filiis pater defunctus, quos Deus quàm diutissimè sospites conservet, in patriæ suorúmque bonum uberrimum. Proculdubio in hoc nobili subjecto, omentum vitiosos à Liene humores in se suscepit; cùm iis tantùm partibus adhærescat, ad quas rami splenici furculi perveniunt; unde toties acutissimos dolores, colicæ æmulos, perpeffus est in sinistro hypochondrio, & præsertim in cavitate illa omenti sub diaphragmate, ex ventriculi, omenti, coli & viscerum connexu orta, & vix exitum habente.

OBSERVATIO XLVI.

Inveteratus Lienis scirrhus.

Nullum est in humani corporis fabrica viscus scirrhosis tumoribus magis opportunum Liene; idque summi Dietatoris libr. de morb. mulier. edicto, ob raram ejus & spongiosam substantiam, hauriendis & excipiendis sæcibus, atque crassæ ac lutulentæ succorum illuviei aptissimam. Qui hujusmodi tumoribus infestabantur, à veteribus propriè Lienosi nominabantur. Unde Leno ille Cappadox, in Plauti Curculione, Nunc jam, inquit, quasi zona Liene cinctus ambulo,

ambulo, Geminos in ventre habere videor filios. Nihil metuo, nisi nè medius disrumpar miser. Talis erat spectabilis Viri, Dni Richardi Savage, in urbe Dorchestrensi Senatorii ordinis, pannis laneis vendendis quæstum facientis, Conjux lectissima, proceræ staturæ matrona, annos supra quinquaginta nata; Hæc à multis retro annis querula erat de Lienis quodam dolore; quo neglectim habito, cùm non impediretur à domesticis muniis obeundis, factum est, ut Lien officio suo pro debito minimè fangeretur; unde vitiosis & melancholicis humoribus in eo cumulatis, paulatim intumescere, & indies indurescere cœpit, tenuiore humorum parte vi caloris resolutâ, donec tandem perfectam absolutâmq; duritiem, tactu palpabilem, acquireret; nullo percepto, etsi digitis fortius comprimeretur, dolore. Huic faciei color lividus erat & plumbeus, qualis illorum in Caria, Asiæ minoris primâ regione, quos ideo Stratonicus Cytharedus, mortuos ambulare dicebat, quòd lienosi erant omnes. Cor eidem crebrò palpitabat, spiritibus tenebræ non rarò offundebantur, cetrâ anathymiasî fursum elatâ. Quibus omnibus complicabatur Scorbutus, maculis sese & stigmatibus per intervalla in cruribus,

magno numero erumpentibus, prodens, cum
 totius atrophia. Etsi verò hanc matronam
 pro incurabili haberem, quòd omnis scirrhus
 cùm lienis, tum aliarum partium, medicam
 manum recuset; attamen rogatus ut curam
 periclitarer, ut aliquid agerem, quod si non
 proffit, saltem non noceat; præmissâ prima-
 rum viarum evacuatione, parcam hæmorrhoi-
 dum apertionem, malo existente inveterato,
 per hirudines institui. Fonticulum quoque
 in sinistri cruris parte domestica, plurium
 pisorum capacem, à Chirurgo affigendum
 curavi. Ad humores verò in Liene impa-
 ctos, si fieri possit, digerendos, cùm alia fa-
 stidiret, præscripsi brodium alteratum linguæ
 Cervinæ, Ericæ, Ceterach, Melissæ, capillo-
 rum Veneris & Epithymi ana Mß. Cor-
 ticum radicum Capparum, & filicis ana ℥iij.
 Radicum Cichorii ℥ij. cujus assumpsit bis in
 die haustum, dissolvendo in quovis drach-
 mam pulveris & *Cremoris tartari, tartari*
vitriolati & facule bryonie ana ℥j. Magi-
sterii corallorum ℥ij. salis geniste, & fraxini
ana ℥ß. Misce, fiat pulvis. Finitâ digestionem
 purgata fuit pilulis tartareis Quercetani,
 adjecto Mercurio dulci, & resinâ jalapæ; un-
 de alvus pluries cum *evzogia* commota. Di-
 gessione & evacuatione repetitâ, aggressa est
 stadi-

stadium chalybeatum, in quo maximè curationis cardo versari videbatur; assumendo singulis matutinis ℥iij vel iiij. liquoris Tartaro-martiati, mihi multâ experienciâ probati, cum aqua filicis facti, jusculo aperitivo diluti; alvum tertio quovis die pilulis de Ammoniaco detrahendo. Pro potu ordinaria usa est cerevisiâ, medicatâ ligno fraxini, tamarisci, radicibus filicis & herbâ chamædryos; cui insuper injecta erant ferri frustula, quam hausit, additis succis antiscorbuticis, quibus etiam pro embammate crebrò usa est. Interim & topica Lienî applicata, fots imprimis ex radicibus althææ, liliorum alborum ana ℥i℥. Herbarum emollientium ana Mij. Ceterach, Scabiosæ, acetosæ ana Mj. Corticum radicum capparum ℥℥. Florum tamarisci, genistæ ana Pij. seminum Lini, & fænugræci ana ℥ij. agni casti ℥j. in aqua calcis, adjectâ aceti portione, coctis. A fots applicatum emplastrum de cicuta cum ammoniaco, addito pulvere pyritis, & croci metallorum. His longo tempore continuatis parum profecimus, quòd tumor, ob summam duritiem, adhibita minimè sentiens, nullam admitteret resolutionem. Consenuit ægrâ hoc tumore sine insigni incommodo, lentâ feбри tandem extincta.

OBSERVATIO XLVII.

Scorbutus consummatus lethalis.

SCorbuti, barbaro & ficto nomine, ex Danica & maritimæ Germaniæ lingua deprompto, sic dicti, nulla, quod sciam, apud veteres fit mentio; adeò ut multi dubitent, an prisca ullam illius habuerint notitiam, eumque novis morbis, æquè ac monstra, annumerandū esse censeant; què tamen Plinius, locupletissima illa, velut alterū copiæ cornu, veterū autorū bibliotheca, olim sub Cæsare Germanico in Germania in milites sævisse, & ab ejus seculi medicis *σκαρβουτικὸν* & *σκαρβουτικὸν* nominatum fuisse: antea etiam Strabo, Gallorum in Arabia exercitum diris calamitatibus afflixisse, scribunt. Sed & ante utroque venerandus medicorum coryphæus Hippocrates eundem, sub volvuli sanguinei nomine, quasi penicillo delineavit; adeò quidem ut nec ovum ovo similis sit, ac morbus iste Scorbuto. Rarus erat tunc temporis, fateor, morbus hic; cujus seminaria hoc ævo longè latèque sunt sparsa; adeò ut longè sit, quàm olim, familiarior; & ferè omnibus morbis complicatus, eos frequentissimè mentiatur.

iatur. In hoc affectu humor melancholicus, crassus & sæculentus, sero dilutus, pravam & malignam qualitatem, scorbuto propriam, adeptus est; quæ corporis Oeconomiæ, imprimis verò partes, nutritioni ancillantes, crudeliter evertit & pessundat. Malum hoc, variis & horrendis symptomatibus stipatum, in principio, cum vitium solum in humoribus consistit, medicam manum facile admittit; quod si verò radices egerit, & inveteratum pravam diathesin visceribus impresserit, omnem ferè medelam respuit; quod sequens exemplum abunde testatur. Vir summo ingenio, iudicio accurato, affabilitate & comitate nulli secundus, literis quoque felicissimè excultus, Dñus Guilielmus Whiteway in Urbe Dorchestrensi magistratûs munere & dignitate cum summa laude & commendatione omnium perfusus, ætatis consistentis, staturæ proceræ, habitûs pleni, faciei ex pallido livescentis & quasi plumbeæ, temperamenti melancholici, lienis dyscratiæ obnoxius, & ab annis aliquot scorbuticâ labe inquinatus, quam maculæ & puncta livescentia, qualia à palicum morfu relinquuntur, singulis ferè annis, sine alio graviori incommodo, in cruribus, infinito numero efflorescentia, certo indicio innuebant; hic

hic cū forsan, bene alioquin habens, recreationis causā cum amico quodā extra urbem prodeambulāset, cursu cum eo monte acclive pro præmio certaturus, concitatiores solito corporis motu præcurrere nisus est; unde sequenti nocte in gravem incidit catarrhum, cum tussi vehementissima; qua plurima rejecit pituitosa, quam post dies aliquot excepit dispnoea, ad levissimum corporis motum incandescens, ut animam statim redditurus videretur, accedente etiam frequenti cordis palmo, cum crurum intumescencia, quæ indies aucta ventrem tandem in maximam molem extentum elevavit, ut in singulas horas rupturus videretur; Usus erat in principio morbi Pastoris cujusdam, medicinam profitentis, operā, qui variis pectoralibus administratis, nihil quicquam profecit. Malo verò novorum accidentium accessione in pectus ruente; in consilium accitus, consideratis omnibus circumstantiis, Scorbutum sublatere, nec ægrum, si modò curabilis sit, sine antiscorbuticis curari posse, pronunciaui. Mox rogatus, ut curam in hoc viro optimo tentarem, habitā totius œconomix, insigniter labefactatæ, ratione, factō tamen prius prognostico difficillimæ restitutionis, eam auspiciatus sum apozemate laxativo

℞ Radicum

licum Aristolochiae rotundae, cichorii, petro-
lini, à matricibus mundatarum, corticum ra-
dicum sambuci, & ebuli, omnium per noctem in
ceto maceratorum ana ℥ss. Glycyrrizae rase
ʒvj. Tussilaginis viridis Mj. Herbarum co-
bleariae, Nasturtii, Becabunga, fumariae, sco-
pendriae, hyssopi ana Mss. florum cordiali-
um ana Pij. passularum exacinatarum ℥ss.
oliorum senae ℥j. Semen anisi, carui ana ʒj.
Cinamomi ʒij. infundantur per noctem in aque
rifolii fibrini, & nasturtii aquatici ana ℔j.
Manè post levem ebullitionem fiat colatura, in
qua dissolve Syrupi scelotyrbici & cichorei cum
Rhabarbaro ana ʒij. Cremoris tartari ʒj. A-
que cinamomi ʒiij. Misce, fiat Apozema, pro
quinque vicibus. Quo absoluto, elapso triduo
urgatus est syrupo domestico superiori de-
octo permisto. Cùm verò, ob virium im-
becillitatem, evacuantium non esset ampli-
us capax, Enematum usu imposteriorum, quo-
ies opus erat, alvum sollicitavit. Interim
ad serosam colluviem per urinas eliminan-
dam, usus est lixivio ℞ Cinerum genistae &
traminis fabarum ana ʒj. Radicum ireos flo-
rentinae ʒvj. Lumbricorum terrestrium pul-
verisatorum ℥ss. Semen anisi, Cinamomi ana
ʒij. Infundantur in aque antiscorbuticae ℔j.
& aque taraxaci equali quantitate. ℞ Ra-
dicum

dicum raphani sylvestris ℥j. polypodii quer. ℥iſſ.
 Corticum radicum capparum, fraxini, tamaris-
 sci ana ℥vj. Citri ℥ſſ. Succu cochleariæ, na-
 sturtii, nummulariæ, becabungæ, fumaricæ, bor-
 raginis, chelidoniæ majoris, agrimonie, cardui
 benedicti, absynthii, sambuci ana ℥j. ℥iiij.
 Herbarum chamedryos, chamæpyteos ana Mj.
 trochiscorum de capparibus, dialacæ ana ℥ij.
 Seminis erucæ, cochleariæ, cardui Mariæ, A-
 quilegiæ ana ℥vj. florum calendulæ, genistæ,
 hyperici, sambuci ana Mſſ. Vini Rhenani
 ℔vſſ. fiat infusio per iiij. dies, & destilla in
 MB. Assumpsit autem lixivii dicti ℥iiij. pro
 vice. Ad sputi verò facilitatem usus est
 linctu ex pulpa radicum tussilaginis & succo
 becabungæ, adjecto saccharo, composito, in-
 terdum cylindris de farfara. Pro corro-
 boratione, assumpsit tabellas ex speciebus di-
 arrhodon, diatrion santalon, & aliis paratas.
 Emplastra quoque ventri imposita. Sed
 morbi magnitudine superatus, vitæ tandem
 finem fecit, omnibus desideratissimus.

OBSERVATIO XLVIII.

Scorbutus confirmatus.

Scorbutus inter morborum myriades, sub
 omnium ferè malorum larva, corpora
 nostra

nostra aggredi solet; nec ullus alius est, quod
ciam, qui tanto & tam vario gravissimorum
symptomatum satellitio stipatus incedat.
Hæc multorum capitum hydra mordicus
hærebat lateri conjugis nobilissimi Viri, Dⁿⁱ
Roberti Napper, armigeri, de Poncknol,
clarâ familiâ oriundæ, quinquagenario pro-
ximæ, gracili corporis habitu, & calidâ
quoad viscera naturalia constitutione. Con-
querebatur enim de totius lassitudine; tristis
erat & meticulosa; ventriculus cibum aver-
sabat; nausæâ & vomitu crebrò affligeba-
tur; alvum nunc duram, nunc laxam habe-
bat; deliriis melancholicis molestabatur;
noctu calebat, sudoribus diffluebat, livebat
facies tota inflata; feбри continuâ, quarto
quovis die ingravescente, infestabatur; to-
tum verò atrophîâ contabescebat. Urinæ
erant variæ, ut plurimum crassæ, sedimen-
tum crassum & rubrum, instar farinæ late-
rum, habentes. Etsi verò in hac Heroïna
nulla apparerent Scorbuti signa pathogno-
monica, attamen multiplicium symptoma-
tum *συνδρομὴ* & farrago id ipsum luculentis-
simè mihi evincere videbatur. Quæ fue-
rint generationis primordia à parentibus de-
rivata, scire non potui. Solent enim Scor-
butici Scorbuticos generare. Aër tamen
mari-

maritimus, in quo degebat, huic malo generando potuit esse satis; præsertim si mala victus ratio accesserit: in qua foemininus sexus, appetitui potius quam rectæ rationi auscultans, plurimum delinquere solet. In hoc affectu complicatissimo, viscerum vitio & coctionibus depravatis, magnam humorum crudorū, imprimis melancholicorum, colluviam in mesenterio, omento, primis viis locisque inter ventriculum, hepar & lienem mediis & utrique visceri vicinis, accumulata fuisse, vero simile est; quæ postea peculiarem quendam, & Scorbuto propriam malignitatis gradum adeptam, sanguini fuit communicata, & ipsis quoque visceribus malignam labem impressit; unde in Microcosmo variaz illæ & horrendæ turbæ & tempestates excitatæ. Et si verò ob virium languorem, restitutio in hac Heroïna vix esset expectanda, nihilominus tamen ad tempus aliquod ei succurrendum esse duxi; & in eum finem, habitâ febris ratione, venæ sectionem suasi, vel saltem venarum sedalium apertionem; sed neutram ullo modo admittere voluit. Sequentem itaque potiunculam propinavi ad primarum viscerum everriculum, & alvinæ sentinæ deturbationem: *R. Radicum polypodii ℥ss. epithymi ℥iij. cochlearia Pij.*

Pij. folio
dulcis
seri lactis
et expres
silve Sy
manna
fiat potio
Inde ad
ones refe
dicum fil
℥j. Co
ana ℥j
mariz,
Mj. Sm
anisi, fa
ana ℥ij.
ana Pj.
bendo sul
aromatiz
℥j. Ca
femarie
ana ℥jss
fiat Apoc
absolute
tiã anti
& coch
adjectis
per dies

Pij. foliorum senæ Ziiij. seminum fœniculi dulcis Ziiij. infundantur per noctem in s. q. seri lactis: Manè, post unicam ebullitionem, fiat expressio cum colatura, in cuius Ziiß. dissolve Syrupi magistralis ad melancholiam. & mannæ ana Zvj. Cremoris tartari Dj. Misce, fiat potio; quâ haustâ, leniter fuit purgata. Indè ad humores præparandos, & obstructions referandas assumpsit Apozema. R Radicum filicis, Cichorii, Rhubiæ, fœniculi ana Zj. Corticum tamarisci, fraxini, capparum ana Zß. Herbarum agrimonie, fumarie, ceterach, phyllitidis, becabunge ana Mj. Summitatum absynthii Pij. Seminum anisi, fœniculi dulcis, aquilegiæ, petroselinî ana Zij. florum borraginis, buglossi, geniste ana Pj. fiat omnium decoctio in s. q. aquæ, addendo sub finem vini Rhenani Ziiij. Colatura aromatizetur santalo citrino, & Cinnamon. Dj. Cujus ℥j. adde syrupum de scolopendria, fumarie compos. & cichorii cum Rhabarbaro ana Zjß. succi cochleariæ depurati Ziiij. Misce, fiat Apozema: cujus dosis erat Ziiij. Hoc absoluto, per binas septimanas usa est Essentiâ antiscorbuticâ ex spiritu trifolii fibrini, & cochleariæ mixtis, & extractis eorum adjectis, compositâ, & in vase circulatorio per dies aliquot in rubicundam essentiam digestâ;

digesta ; cujus assumpsit ℥j. pro vice, aquâ becabungæ & nasturtii aquatici dilutum. Pro viscerum verò corroboratione, præscriptum fuit Electuarium, R̄ *Conserve fumarie, cochlearie ana ℥j. Conserve borraginis, florum geniste, melisse ana ℥ss. Corticam citri condit. ℥vj. specierum Diarrhodon Abbatis, pulveris hepatici nost. ana ℥ij. specierum diatrion santalon, Trochiscorum de capparibus ana ℥ss. salis cochlearie & absynthii ana ℥j. Syrupi acetositate citri q. s. Miscce, fiat Electuarium.* Pro potu usâ est cerevisiâ mediocri, succis antiscorbuticis medicatâ. His per aliquod tempus vitam sustentavit ; donec tandem, hydropis primordiis accedentibus, symptomatum mole gravatâ, extremum spiritum exhalaret.

OBSERVATIO XLIX.

Scorbutus confirmatus singulis annis recurrens.

Scorbutus inter morbos Saturninos, chronicos, & curatu difficillimos numeratur ; qui, si similem visceribus dispositionem impresserit, vix unquam penitus eradicari potest, etsi malitia ejus debitis remediis sæpe in-

infringatur; atque ob eam causam, vel singulis annis, vel longiore temporis intercapedine, datis aliquibus induciis, pro victus ratione, & aliis circumstantiis, de novo classicum canit; nunc iisdem, nunc aliis symptomatibus stipatus; & eo laborantes, foeminae praesertim, per plures annos vitam protrahunt; quod iis per catamenia scorbuticae colluviei pars menstruatim evacuetur. Instantiae loco sit omnigenarum virtutum decore instructa Matrona, D^{na} Maria, nobilis ac strenui Viri, Dⁿⁱ Roberti Pelham, de Paggo Compton, conjux lectissima, quadraginta circiter annos nata, staturâ mediâ, habitu corporis mediocri, sed cachectico. In hac Scorbutus per multos annos latens annuatim nunc vere, nunc autumno erupturiebat, nisi debito remediorum apparatu insultus praecaveret. Conquerebatur autem invasivonis tempore de totius corporis lassitudine & gravitate, cum ineptitudine ad motum, anhelitus difficultate, lumbagine, appetentiâ dejectâ, crurum oedematoso tumore, maculis & exanthematibus in iis efflorescentibus, facie inflatâ & pallidâ. Etsi verò in hac matrona, malo existente inveterato, & visceribus labefactatis, nulla perfecta cura esset speranda, attamen verno & autumnali

U 2

tempore

tempore eam fausto Apolline sublevavimus Apozemate digestivo: *R*adicum polypodii quercini, eichorei, petroselinii ana ℥j. Scorzonera ℥ss. corticum tamarisci, capparum ana ℥ss. glycyrrhizae rasae ℥vj. Herbarum scolopendriae verae sive Ceterach, & fumariae ana Mj. Cochleariae, becabungae ana Mss. Epithymi ℥ij. Absynthii Romani p. ij. seminum anisi ℥ij. passularum exacinarum ℥vj. fiat omnium decoctio in s. q. aquae ad ℥xxx. cum colatura, cui adde syrupi de scolopendria, fumariae, & epithymo ana ℥jss. Misce, fiat Apozema pro quinque vicibus. Absoluto hoc, instituimus evacuationem per pilularum Elixir tartarearum, & stomachicarum cum gummis ana ℥j. adjectis refinæ jallapæ granis tribus; quibus diluculo devoratis, satis & cum evpogia alvus subducta. His præmissis, ad antiscorbatica devenimus, pilularum formâ, ob ventriculi reluctantiâ, exhibita; habito simul corroborationis viscerum respectu. *R* pulveris Ari compositi ℥j. Corticis Winteranae ℥ij. specierum diarrhodon abbatis, diatrion santalor, trochiscorum de capparibus ana ℥ij. dialacca ℥ijss. Salis Martis ℥ss. salis cochleariae, absynthii ana ℥ss. Extracti trifolii fibrini q. s. Misce, fiat massa, ex qua formentur pilula instar pisorum; quarum assumpsit quatuor om-

ni man
quatic
juncta
medicat
cum ble
donici
corticum
visia re
consump
congior
Infunda
mentis
dierum
dam sol
tici, &
est. His
morbific
saltem
ægra fin
fatagere
per etat
ægramq

ni manè, superhaustâ ℥j. spiritûs trifolii aquatici, aquâ cochleariæ diluti. Interim in-
 juncta quoque proba victûs ratio, & potus
 medicatus: ℞ Raphani rustici ℥xij. Radicum
 helenii, seminum eruce, petroselini Macedo-
 nici ana ℥jss. Radicum Ireos Florentinae, &
 corticum Winteranae ana ℥j. Bulliant in cere-
 visia recentis congiis quatuor, ad medietatis
 consumptionem; tum adde cerevisia recentis
 congiis iij. succi cochleariæ ℥vj. Absynthii q. v.
 Infundantur vasi, cum flore cerevisia, ad fer-
 mentationem. Cerevisia hac usa est, post sex
 dierum ætatem, pro potu ordinario; inter-
 dum solis succis cochleariæ, nasturtii aqua-
 tici, & becabungæ, cum cerevisia mixtis usa
 est. His paucis annuatim usurpatis, causa
 morbifica, licet non fuerit penitus attrita,
 saltem aliquatenus enervata feriabatur, ut
 ægra sine magno incommodo rerum suarum
 satageret. Metuendum tamen, ne mensibus
 per ætatem cessantibus, malum ingravescat,
 ægrâmq; tandem jugulet.

OBSERVATIO L.

Calculus in renibus.

ET si totius Medicorum chori unanimi consensu, in omnibus ferè corporis partibus calculi quandoque generentur, ut supra ostensum; Nullibi tamen frequentius, quàm in renibus & vesica gignuntur. Nempe qua ratione in Macrocosmo quorundam fontium aquas in lapides & saxa converti; alias, quod in comitatu Oxoniensi videre est, quæcunque injiciuntur, ligna, stipites, animalia, paucorum dierum spatio, crassa lapidea obducere; liquores itidem in quorundam fontium cavernis, ut fit in agro Bristolienfi, in gemmas, strias & pyramidales columnas concrefcere videmus: ut de Ciconibus Thraciæ populis, ad Hebrum fluvium habitantibus, apud Ovidium videre est, his versibus;

*Flumen habent Cicones, quod potum saxea reddit
Viscera, quod totis inducit marmora rebus.*

Et Vadianus in comment in libr. I. Melæ, ex Alberto citat, qui viderit Chirothecam
immer-

immerfam in quodam Germaniæ fonte lapideam factam fuisse. Similem habuisse scribit Gem. Frisius, Fridericum Imperatorem à se mersam in quodam Gothiæ fonte. Pariformi sanè ratione, in Microcosmo calculos in renibus & vesica coagulari & generari, vero simile est. Scilicet ut Plastes ex argilla & sabulo lateres & vasa fictilia fingunt, quæ tandem in clibano, ignis fervore, in lapidis duritiem siccantur; ità spiritus renum lapidificus, ex materia disposita, & succo lapidescente, alimentorum salino acumine turgidorum, sæculentiâ genito, imprægnata, in renibus & vesica, tanquam in clibano, internâ vi & virtute suâ calculos coagulat, eòsque variæ magnitudinis, coloris & formæ. Multi mihi occurrerunt in praxi mea, calculis renalibus laborantes; sed nullus, qui plures paroxysmos passus sit, & frequentius hujus mali carnificinâ emaceratus fuerit, adeò ut vix triduum per aliquot annos ab ejus crudeli tyrannide immunis esset, ac spectabilis Vir, D^{nus} Johannes Eyres, cui Deus lares fixit in insula Purbeciana, octuagesimo proximus, staturâ procerâ, & habitu pleno ac carnosò, temperamento sanguineo-bilioso. Conquerebatur autem paroxysmi tempore de acerbissimo re-

num & ilium dolore, nunc dextram, nunc finistram partem crudeliter lancinante, cum urina paucissima, eaque ut plurimum cruenta, interdum etiam penitus suppressa; accedente nausæ, & enormi vomitu. Ab hoc viro, optimo sanè, & meliori fortunâ digno, rogatus, ut ei operam meam medicam locarem, & in tantis dolorum tormentis, si fieri possit, subvenirem; suasi, ut omissis diureticis & lithontribis, quibus vulgi consilio usus erat, quæ vitiosos humores in primis viis hærentes, ad renes deducunt, ipsùmque calculum in angustas urinæ vias præcipitant, & impingunt; verno & autumnali tempore quotannis lenem institueret evacuationem materiæ calculosæ, antequam ad renes perveniret; intermedio quoque spatio singulis septimanis, vel saltem mensibus, drachmam pilularum de terebinthina Cratonis devoraret. Interim urgente paroxysmo, autor ipsi fui, ut alvum elueret humectante & emolliente Enemate, atque simili uteretur fotu, ac litu cum axungia cuniculi, succo parietariæ cocta; ut his viis laxatis, patentioribus, & lubricis redditis, calculus cum minori difficultate & dolore excerni possit; in eundem finem internè uteretur oleo amygdalarum, ex decocto radi-

cum

nunc
 cum
 cruen-
 a; ac-
 ab hoc
 digno
 am lo-
 tis, si
 missis
 con-
 in pri-
 t, ip-
 s pre-
 rum
 ueret
 quam
 e spa-
 libus,
 Cr-
 oxyf-
 me-
 simili
 nicu-
 laxa-
 cal-
 e ex-
 ute-
 radi-
 cum

 cum althææ, syrupo ejusdem dulcorato, ad-
 dito succi limonum tantillo. Interim suasi,
 at singulis matutinis, non interrupto filo,
 biberet infusum ligni nephritici in aqua
 lactis, adjecto Vini Rhenani tantillo; pro
 potu etiam ordinario cerevisiam hauriret se-
 minibus dauci imprægnatam, in qua lig-
 num nephriticum esset infusum; quibus
 duobus remediis longo tempore continuatis,
 tantum effecit, ut qui septimanatim Nephri-
 tidis ætlu effervesceret, posthac vix unum
 aut alterum paroxysmum, eumque levio-
 rem quam antea, per integrum annum pateretur.
 Hujus ligni efficacissimis viribus præditi ef-
 ficaciam in aliis quoque renum affectionibus,
 urinæ difficultatibus, jecoris & lienis obstru-
 ctionibus detentis, observavi.

OBSERVATIO LI.

Urinæ omnimoda suppressio à calculo, lethalis.

Calculus renum, omnium medicorum
 suffragio, statuitur morbus periculosissi-
 mus; cum gravissima inferat mala; impri-
 mis verò urinæ suppressionem, ubi ab eo
 ureteres obstruuntur. Id quod, proh dolor!
accidit.

accidit Viro, quem ob stemmatis non tantum claritatem, sed & morum & vitæ elegantem civilitatem, harmoniam & concentum suavissimum, amanter complexi sunt omnes; in quo mirâ bonitate & gravitate pietas & virtutes multæ concertabant & conspirabant, Nobilissimo Domino Thomæ Trenchard, Equiti aurato, septuagenario, proceræ staturæ, habitu corporis crasso & obeso. Erat autem in victu admodum incautus, Vino albo Gallico assuetus, cujus assumere solitus erat haustum ante singulos pastus. Hic cum frequenter dolore nephritico admodum vehementi, ex calculo renum, cui adulti maximè sunt obnoxii, ut pueri magis vesicæ calculo infestantur, affligeretur; quorum plures per intervalla excrevit; eundem tandem dolorem gravissimum incurrit, cum vomitu primò pituitoso, postea etiam bilioso vario, & urinæ omnimodâ à calculo ureteribus impacto, majori forsan, quàm transire poterat, suppressione. Dolebat autem rene sinistro tantum; ut mirari subeat, quòd urina nulla per renem dextrum in vesicam flueret. Nec enim ullam gravitatem aut dolorem in dextra lumborum regione percipiebat. An ob imbecillitatem renum, dexter officio suo non perfungebatur;

Lib. III.
fungebat
condolen
renem d
bilissimo
phriticis
cinam fe
poteram
nis, clyt
sedantib
entibus,
bitulis
nobilissi
& sine
tention
nono i
corpus
petrare

R
reddu
sulcipi
calcul
suppr

fungebatur; an potius per sympathiam & condolentiam factum, quò minus urina per renem dextrum proflueret? Huic Viro Nobilissimo meique amicissimo, sæpius in nephriticis dolorum tormentis feliciter medicinam feci. Nunc iterum vocatus, quibus poteram remediis, cum internis, tum externis, clysteribus, fotibus, linimentis, dolorem sedantibus, & flatus discutientibus, emollientibus, relaxantibus, adhibitis etiam cucurbitulis sine scarificatione, & aliis, Viro huic nobilissimo succurrere laboravi, sed frustra & sine successu; ægro tandem à lotii retentione toto corpore tumido, & anheloso, nono invasionis die fatis cedente. Hujus corpus à morte libenter secassem, sed impetrare non potui.

OBSERVATIO LII.

Calculi in renibus concreti lethales.

Renes & vesica, autore Montano, ubi semel aut bis afficiuntur, ut plurimum redduntur imbecilliores, & noxis promptè suscipiendis aptiores. Imprimis verò, qui calculum aut urinæ difficultatem, vel totam suppressionem passi sunt, vix præservari possunt,

funt, quin in idem malum recidivam patiantur, idque cum vitæ discrimine. Exemplo nobis fit Johanna, Spectabilis Viri Dⁿⁱ Philippi Stansby, Aromatarii Dorchestrensis, conjux; ingenio, pietate, & probitate lectissima, & mariti amantissima, atque in re domestica administranda prudentissima, annos septem circiter supra quadraginta nata, habitu corporis gracili & raro, temperamento bilioso. Hæc cum per periodos à pluribus annis ex calculo laboraret, quorum plures rejecit, arenulis verò continuò ferè molestaretur, nec ullâ præcautione uteretur, etsi paroxysmo urgente ad levandum dolorem medicamenta quædam, sed pauca admitteret; in idem tandem malum denuò incidit, cum acutissimo circa renes, dextrum præsertim, dolore; ità ut aculei infixi sensum præberet; accedente gravi vomitu, quo assumpta quævis, præter biliosa plurima, rejiciebat; lotio primùm præter morem tenui aquæ instar existente, postea etiam penitus suppresso, & adtotum regurgitante. Varia huic matronæ fuerunt adhibita; sed renuente Apolline, morbi magnitudine & vigiliis superata vitæ finem fecit. Dissecto à morte cadavere, inventus est in sinistro rene calculus, amplo caudice principium sumens, in duos

duos ram
larium,
cem di
minari
dere; r
membra
in quo
torment
quatuor
ciatus o
fanis ca

Vesicæ

Cale
ger
sed & q
da mag
tur mee
tur. M
vesicæ
albicans
dentis.
tractum
cus apu
rum un

duos ramos seu radices, instar dentium maxillarium, magis tamen circa finem à se invicem distantes, juxta canaliculorum vasis urinarii formam, divisus; unciæ unius pondere; rene toto absumpto, ut nihil præter membranam restaret. In dextro verò rene, in quo crudelioribus afficiebatur dolorum tormentis, repertus alius calculus rotundior, quatuor scrupulorum pondere. Ab his cruciatûs & interitûs causa; reliquis visceribus sanis existentibus.

OBSERVATIO LIII.

Vesicæ calculus post mortem deprehensus.

CALCULOS cùm in renibus tum in vesica generari, idque non tantùm in pueris, sed & quandoque in senibus, eòsque stupendæ magnitudinis, uno omnes ore confitentur medici, & quotidiana experientia testatur. Meminit Zacutus Lusitanus calculi, in vesicæ cavitate inventi, rotundi, durissimi, albicantis coloris, octodecim uncias pendens. Alium habuit è dissecto corpore extractum Antonius Van der Lynden, Medicus apud Belgas doctissimus, triginta duarum unciarum pondere constantem, durissimum,

mum, compactum, filicis colore, triangula-
 rem, ex quo, cum ferro, ut ex filice, elicie-
 batur ignis. Conspiciendus quoque est Lon-
 dini, Angliæ ocello, calculus triginta qua-
 tuor unciarum pondere, in vesica Theologi
 cujusdam notissimi à morte inventus. His
 addam aliud exemplum. Laborabat Vir no-
 bilissimus D^{nus} Guilielmus Poole, Baronetus,
 Cocham in Devonia habitans, ultra sexage-
 simum aliquot annos progressus, habitu ple-
 no, feбри quadam lentâ, ut plerumque so-
 lent senes, cum apepsia, virium languore, a-
 liisq̃ue symptomatibus, à medico ejus ordi-
 nario mihi recensitis; qua tandem jugula-
 tus mortalitatem exiit: Aperto post mor-
 tem corpore, inventus in vesica urinaria cal-
 culus durissimus, pyriformis, in medio se-
 cundùm longitudinem pervius; Urina ex
 eo, tanquam canali quodam, sine omni im-
 pedimento profluente, quatuordecim uncia-
 rum pondere constans. In hoc nobili Viro
 nulla apparebant calculi signa, quæ quidem
 fuerint observata; nullus ponderis sensus,
 nulla unquam calculi in vesica caogulati su-
 spicio; ut miretur quis, non sine causa, quo-
 modo fieri potuerit, ut tantæ molis & pon-
 deris lapis ab ægro non discerneretur.

OBSER-

OBSERVATIO LIV.

Bini calculi in muliere è vesica excreti.

CALCULIS, homini cum brutis communi-
bus, Mulieres, quàm Viri, minùs sunt
obnoxix; & si quando iis infestantur, fa-
ciliùs ab iis liberantur, idque duplici ratio-
ne. Unâ, quia ampliorem & breviorè uri-
næ meatum habent, ut constat anatomiâ :
Alterâ, quia calculi materia, unâ cum san-
guine menstruo, singulis mensibus expurga-
tur. Hoc ipsum sequens historia probat.
Alebat in familia sua Vir nobilissimus Do-
minus Thomas Trenchard, Eques auratus
meritissimus, vetulam quandam viduam, pro-
bam & laboriosam, everrendis ædibus, quas
Wolvetonir in Dorchestriæ vicinia satis mag-
nificas possidet, lavandis etiam & extergen-
dis patinis, aliisque ejus generis vilibus of-
ficii muneribus obeundis destinatam, ultra
sexagesimum ætatis annum progressam, ha-
bitu corporis crasso, calculo à multis annis
& urinæ stillicidio atque aliis symptomati-
bus crebrò excarnificatam. Hæc misella, vi-
tæ suæ studiosa, cui nomen erat Evans, me-
dicamenta ab Hero calculoso relicta, im-
primis

primis aquam nephriticam à me ei præscriptam mihi familiarem, & multo usâ probatam, degustare solebat; cujus hæc est descriptio. *R. fragrorum ℥iiij. Vini malvatici ℥iiij. spiritus juniperi ℥ss. aquæ è radicibus petroselini diligenter destillatæ ℥ij. Hederae terrestri viridis Miiij. Radicum saxifragiæ ℥j. Nucleorum Persicorum, & cerasorum confusorum ana ℥vj. stent in vase clauso per mensem, postea destillentur è vase vitreo.* Hujus usû, quæ ei plurimum arridebat, & linimentis ex unguento dialthæas, & oleo scorpionum commixtis, vesicæ regionem inungendo, excrevit duos calculos, juglandis majoris cum suis integumentis magnitudine; nullo alio incommodo, quam quòd urinam imperfectam continere non poterat.

OBSERVATIO LV.

Calculus è perineo excretus.

Calculum non tantum in renibus & vesica, sed & in plurimis aliis corporis partibus sæpe generari, supra affirmavimus. Seni cuidam gregario, in ædibus Abbotsburianis Viri nobilissimi, & de patria optimè meriti, Domini Johannis Strangways, Equitis

tis

tis aurati, quæ postea, proh dolor! infelici bello intestino, Vulcano conflagrârunt, ostiarii munere, ut solent apud nobiles & magnates, summâ diligentiam fungenti, obortus erat tumor magnus & dolorificus in perinæo, ut nullo modo obambulare posset, sed lecto affixus decumbere cogeretur, noctes totas insomnis transigens. Applicato cataplasmate emolliente & maturante ex radicibus althææ & liliorum alborum, herbis malvæ, parietariæ & camomillæ, floribus ejusdem & meliloti, seminibus fœnugræci & lini, nec non caricis pinguibus in aqua coctis, & aliis parato, tumor paucorum dierum spatio ad suppurationem perductus; quo rupto, prodiit calculus tres & amplius pendens uncias, & vulnus brevi tempore sanatum.

OBSERVATIO LVI.

Urina cruenta sine dolore.

Sanguis à multis partibus ad urinæ vias transferri potest, & lotium cruentum reddere. Sæpissime à renibus cum urina permixtus profunditur; raro ab aliis partibus; idque vel per anastomosis, rixim, diabrosim,

X

aut

aut diapedesin vasorum, ad illas partes delatorum. Cujus rei causæ à practicis variæ allegantur. Hoc loco exemplum proponam illius cruentæ mictionis, quæ è renum vasis effluxionis primordia derivavit. Honesta marrona, Sara, spectabilis viri Dni Johannis Hill, senatorii in urbe Dorchesterensi ordinis, omnis generis ferramentis vendendis, locupletati, conjux lectissima, gracilis, raræ & tenerrimæ texturæ, biliosa, quinquagenaria; cui nec attagen famosa, nec conchyliæ, nec vina deerant falerna; conquerebatur de appetitu dejecto, sitis urgebat solito major, urinam cruentam cum interdiu, tum noctu maximè, corpore excalesfacto, absque omni tamen lumborum dolore, reddebat; neque in ipsa excretionem ullo dolore afficiebatur. Aberat febris, nec quicquam incommodi percipiebat, nisi quòd corpus extenuari, & vires quodammodo languescere sentiebat. Cùm igitur nulla adessent calculi, aut ulceris allicujus indicia, rem totam in sanguinis acrimoniam, & renum debilitatem conjiciendam duxi. Præscripsi itaque Apozema ad sanguinis fervorem corrigendum: R. Radicum cichorii ℥vj. foliorum lactuce, plantaginis, portulacæ, equiseti, bursæ pastoris ana ℥ij. Mj.

Lib. III. *Observationes Medicinales.* 307

Mj. *Seminum frigidorum majorum, portulacæ, acetosæ ana ℥j. florum nymphææ, rosarum, violarum ana ℞j. jujubarum n^o v. liquiritiæ ℥ss. Coquantur in aqua bordei. Colature ℥vj. addatur dissolutio gummi tragacanthæ, & arabici ana ℥ij. in aqua portulacæ facta, syrupi portulacæ, & rosarum siccarum ana ℥jss. Ms. cujus assumpsit ℥iiij. pro vice, cum ℥ss. trochiscorum Gordonii. Purgationem instituit bolo ex cassia aq. plantaginis extracta, additâ tamarindorum pulpâ, & Rhabbarbaro. Ad renes corroborandos usa est Electuario ex conf. rosar. cynosbati, & diacydon. s. adjectis troch. de Carabe. Quibus aliquandiu continuatis, fausto Apolline convaluit, & lactis asinini potu valetudinem confirmavit.*

OBSERVATIO LVII.

Sanguinis miçtus post redditam Urinam.

Sanguinem à multis partibus ad vias urinæ pervenire, interdum etiam ex ipsis urinæ viis, & vasis in eas desinentibus, effluere, non est à veritate alienum. Ità Vir nobilissimus & strenuus D^{nus} Ludovicus Dives, Eques auratus, constitutionis biliosæ, in

vigore ætatis suæ constitutus, violentis exercitiis assuetus, cùm Abbotsburii apud Nobilissimum socerum suum D^{num} Johannem Strangways, Equitem auratum, commoraretur, à reddita urina, statim sanguinis puri, sinceri & impermisti cochlear circiter unum minxit; non sine acutissimo per horæ quadrantem penis dolore. Ad hunc accitus, sanguinem è pene profundo, apertâ aliquâ, in eum deficiente, venâ judicavi; eò quòd sincerus esset, & mox post lotium dictâ quantitate prodiret. Huic itaque nobili Viro, revulsionis ergò, hepaticam secundam curavi, detractis octo unciis sanguinis, præfente plenitudine. Huic purgato per cassiam cum Rhabarbaro corpore, suasi trochiscorum alkakengi usum; quorum assumpsit scrupulos duos bis in die ex aqua plantaginis, syrupo de succo portulacæ pro libitu dulcorata; atque his, paucorum dierum spatio, ab hoc malo fuit liberatus.

OBSER-

ET si
ex
pince si
que ad
pestive
tamen
eadem
sim ap
de Ren
prater
quando
plum n
quodam
anquam
nis la
Hic cù
intolera
nausea
nulas t
ei sui,
mate et
cyprian
redacta

OBSERVATIO LVIII.

Vesicula spherica à renibus excreta.

ET si vesica velut laguncula quædam excipiendæ urinæ à summo rerum opifice sit fabrefacta, quam retinet asservâtque ad tempus, nè continenter & intempestivè eam reddere cogamur: Interdum tamen aliæ quoque res præter naturam ex eadem excernuntur; quarum exempla passim apud practicos recensentur; id quod de Renibus quoque verum est, in quibus, præter calculos, & aliæ res præter naturam quandoque generantur. Hujus rei exemplum mihi occurrit in praxi mea, in viro quodam gregario, sed honesto, trigesimum annum egresso, Georgio Gillet nomine, panis laneis tondendis victum quæritante. Hic cum ad me consilii causâ accessisset, de intolerabili lumborum dolore querulus, cum nausea & vomitu; calculum aut arenulas tanti doloris causam esse ratus, autor ei fui, ut per dies aliquot, injecto pridè enemate emolliente, devoraret Terebinthinam cypriam cum pulvere liquiritiæ in pilulas redactam; cujus usu, non sine summis do-

X 3   lorum

lorum tormentis, & urinæ difficultate, vesiculas exactè sphæricas, ejusdem omnes magnitudinis, quales sunt globuli illi, qui à tormentis seu bombardulis minoribus, Equitibus usitatis, ejaculantur, quindecim, si rectè memini, numero rejecit crassissimâ substantiâ eâque pellucidâ; tres vel quatuor aquæ limpidissimæ guttas in se continentes; turgidas atque duras adeò, ut forti digitorum compressioni resisterent, nec facile frangi potuerint; reservatæ tres quatuorve dies penitus contabescebant & dissolvebantur. Vivit adhuc vir hic & rerum suarum satagit. Sic vir quidam Exoniæ incola, integritate & autoritate plenus, postquam de lumborum dolore aliquandiu conquestus esset, tandem cum urina rejecit plures vermiculos crinitos & atro-virescentes, hordei magnitudine, cum mortuos tum & vivos; adeò quidem vivaces, ut vitæ fugâ consulturi è matula ocyûs reperent; à quibus meo consilio liberatus est. Luxuriat quippe in vesica quandoque humor quidam lentus, viscidus, & pituitosus; ex quo, calore nativo & vitali ipsum informante, animalcula istiusmodi facile generantur, non secus ac alia animalia ex Sole procreantur; cum nimirum materia apta est

est ad illius vim suscipiendam. Alius
minxit corpusculum membranaceum, molle,
& concavum, seminis cucurbitæ formam
referens.

OBSERVATIO LIX.

Diabetes ab Artbritide diuturna, lethalis.

Δ *Iαβήλις* à *διαβαίω*, id est, transeo, quòd
urina citò transeat, dicta; aliis hy-
drops ad matulam, aliis urinæ profluvium
dictum, affectus est rarissimus, à Galeno
bis solùm visus; quem, ob raritatem,
ab Hippocrate non observatum fuisse, no-
tat Doctissimus Mercurialis; cujus cau-
sam reddere difficillimum; & in qua red-
denda practici plurimùm variant, & inter
se dissentiunt. Mihi in mea quadraginta
annorum praxi semel tantùm obviàm fa-
ctus, cujus hæc est historia. Nobilissimus
Vir D^{nus} Franc. Chettle, armigeri ordinis,
homo admodum festivus & in colloquiis
salibus abundans, in vicinia Blandfordiæ
habitans, staturæ à mediocritate ad proce-
ritatem vergentis, habitu carnosio, ultra
annum ætatis quadragesimum progressus;
postquam indè à vicefimo ætatis anno cre-

berrimè paroxysmis arthriticis, nunc pedes nunc manus, interdum etiam cervicem, aliàsque partes affligentibus, miserè excarnificatus, vitam doloribus plenam transegisset; tandem à paroxysmo quodam solito leviore, naturâ forsan succumbente, ut humores vitiosos amplius ad articulos expellere non potuerit, feбри continuâ, non multùm tamen ad sensum ardente, corripiebatur, cum urinæ profluvio, quam adedò copiosam per quatuor dies noctesque profudit, ut multos congios imple-
ret; aderat sitis inexplebilis, qua nec majori Tantalum apud inferos excruciatum crediderim; linguâ existente scabrâ, aridâ & nigrâ, ut cerevisiam, qua unice delectabatur, continuò postularet, idque tantis precibus, ut nullus esset denegationi locus; quam pleno poculo, insiar Tricongii Mediolanensis, de quo Plinius, haustam, mox primis diebus, parùm coctam, & postea morbo ingravescente prorsus immutatam reddebat; de insigni in visceribus æstu, & ardore continuo querulus. Varia à me tum & aliis cujusdam Medici tandem communi consilio, adhibita fuerunt huic Viro afflictissimo præsidia. Verùm, ut malum hoc plerumque lethale esse solet, ita
&

& huic
cümque
die, è
sorum
frueretur
cujus ve
le est, in
thritide
articulo
dam a
que ac
testinis
nes m
malo a
vrios
transm
dolores
contra
sæpissim
gricos
tari, te
ratione
cap. 1.

& huic Viro optimo lethum acceleravit; eumque, effluxo quarto à primo insultu die, è medio sustulit; dignum sanè, qui suorum & patriæ bono diutiùs vitæ usurâ frueretur, nisi Deo aliter visum fuisset, in cuius voluntate acquiescendum. Probabile est, in hoc viro optimo materiam, arthritidis causam, à natura succumbente ad articulos minimè propulsam, metastasi quadam ad hepar, ventriculum, & partes eas, quæ aquosum humorem è ventriculo & intestinis ad hepar & lienem ferunt, sed renes maximè, translatam fuisse, & huic malo ansam præbuisse; ut solet arthritidis in varios morbos, & hi in illam frequenter transmutari. Imprimis verò articulares dolores in jecinoris affectum transire, & contra, observavit Hieron. Gabucinius; sæpissimè quoque renales morbos in podagricos & articulares, & hos in illos permu- tari, testatur Trincavellius doctissimus, de ratione curand. partic. affection. lib. 12. cap. 1.

OBSE R-

OBSERVATIO LX.

Urinæ copia à potu aquæ spermatis ranarum.

Mulier quædam Dorchestrensis, Anna Buttler, Rogeri Heiden chirurgi filia, & ipsa Chirurgiæ, aquisve herbarum destillandis dedita, cum fortè ægrotaret, postulavit à filia aquam Cardui benedicti, ad sudorem eliciendum. Illa verò incautula, errore quodam, in Medicina non minus, quàm in bello periculi pleno, loco aquæ Cardui, obtulit ei haustum aquæ spermatis ranarum; qua ebibitâ, cœpit pejus habere; sed unâ atque alterâ effluxâ horâ, incredibilem per triduum reddidit urinæ copiam, sine alio majori incommodo; nisi quòd siti quodammodo premeretur, & vesiculæ quædam in cute passim efflorescerent.

OBSERVATIO LXI.

Virilitas extincta solo Camphoræ odoratu.

UT multa extant in Medicina remedia, libidinem & Venerem languidam accendentia; ità & non pauca reperiuntur eandem extinguentia; quæ Græcis *σβέρια* nuncu-

nuncupantur, quòd occultis qualitatibus ad
extinguendum semen, & impediendam
conceptionem faciant. In horum censu pri-
mas facilè tenet Camphora, arboris cu-
jusdam in India orientali nascentis resinosa
lachryma. Hanc plerique medici, experi-
entiâ edocti, Veneris stimulum arcere, con-
ceptúmque impedire, tradunt; Julius verò
Cæsar Scaligerus exercit. 104. Sect. 8.
idem, contra Cardanum, nescio quibus ra-
tionibus adductus, pernegat; sed citra ve-
ritatem; cùm experientia, rerum magistra,
contrarium probet; quod sequens exem-
plum præter alia evincit, in mea mihi praxi
obvium. Vir quidam nobilis Carolus Brune,
cum nobilissimo fratre suo Athelham-
stonii pro tempore commoratus, homo qua-
dratus, utpote nec pinguis, nec macilen-
tus, temperamenti sanguinei, quadraginta
circiter annos natus; hic in venerem pro-
nus, cùm uxore suâ immaturâ morte priva-
tus, nescio cujus consilio, aut qua de cau-
sa, nisi forsan castitatis præservatione, cre-
bro & quotidiano Camphoræ solùm odora-
tu, omnem amisit virilitatem; ità quidem,
ut funerata illi esset pars illa corporis, cum
Encolpio apud Petronium loquendo, qua
quondam Achilles fuerat, atque frigidior ri-
gente

gente brumâ confugisset in viscera, mille o-
 perta rugis. Huic insuper malo accessit
 ventriculi languor, & totius imbecillitas.
 In hoc viro camphora proculdubio Vene-
 ris fomites discutiendo & siccando sustulit,
 minimè verò eos alterando immutavit, aut
 frigefecit. Nec enim frigida est, sed cali-
 da, & partium summâ tenuitate prædita;
 id quod inflammabilitas ejus, qua accensa
 in ipsa etiam aqua ardet, sapor ejus & odor
 abunde evincit. In his angutiis, de resti-
 tuendo virilitate, & recuperanda valetu-
 dine sollicitus, meam imploravit operam;
 cui ut pro virili opem ferrem, præscripsi
 maximè convenientem diætam, ex iis quæ
 probè nutriunt, & copiosum flatuosumque
 generant sanguinem, & spiritus vitales re-
 creant; concoctu quoque sunt facilia,
 & promptè distribuuntur; qualia sunt ova
 recentia sorbilia, juscula ex iis cum vino
 præparata, addito saccharo & cinamomo.
 Nuces etiam pineæ, amygdalæ, uvæ passæ,
 & ejus farinæ alia; nec non capita cinaræ,
 de quibus poeta,

*Hunc tibi jus pingue coquit, præstantior inde est,
 Ibit & in numeros sic Venus apta suos.*

Quæ

Quæ quidem Adrianus Spigelius, tanquam
 inefficacia, rejicit; sed alii laudant. Apud
 me verò illius authoritas non tantam
 vim habet, ut longæ experientie multo-
 rum præjudicare possit. Concessi quoque
 Vinum generosum, ventriculi gratiâ, &
 Veneris ratione; Sereni autoritate fretus,
 dum ait, Languidus antiquo purgetur penis
 Iaccho. Ad stimulum verò addendum, or-
 dinavi Electuarium: *R. Conserve florum
 tunicæ, Electuarii è sassafras ana ℥ij. Ra-
 dicum Eryngii condit. Rosate novellæ,
 ana ℥j. Diasatyrii ℥ss. Nucis moschate
 conditæ, corticum citri condit. ana ℥iij. Se-
 minum Erucæ ℥ij. Ambre griseæ grana
 quinque; Miscæ, fiat Electuarium auro coo-
 periendum: quo non tantùm ventriculus,
 & totius debilitas emendata, sed & Veneris
 ignavia plurimùm correctæ. Sub lecti verò
 introitum devoravit tres vel quatuor pilu-
 las, quæ constabant ex seminis Erucæ ℥j.
 piperis albi ℥ij. Asæ foetidæ ℥j. cum syru-
 po conservationis Zingiberis efformandæ.
 Extrà interim inunxit perinæum & genitalia
 unguento martiato, & oleo Nucis moscha-
 tæ per expressionem factò, addito moschi
 tantillo, & olei de piperibus momento.
 His aliquandiu usurpatis, Vir hic amissam vi-
 rilita-*

ritatem recuperavit, seque mihi gratum præstitit.

OBSERVATIO LXII.

Testis sinistri durus tumor resolutus per ulcuscula in mento oborta.

Quàm mirabilis sit testium & partium diaphragmate superiorum consensus, Hippocrates, Medicorum princeps, diligenter expressit Sect. 1. lib. 2. Epid. Cùm testis, inquit, intumescit à tussi, memoriam renovat societatis pectoris, mammarum, genituræ & vocis. Testium verò cum mento consortium non memini me ullibi unquam legisse. Esse tamen hujusmodi sympathiam quandam, sequens historia declarat. Vir reverendus D^{ns} Amelius Short, verbi divini quondam in urbe maritima Lymæ Regis Minister fidelissimus, quinquagenario proximus, mediocris staturæ & corpulentia, temperamento melancholico præditus, laborabat sinistri testiculi duro, exigui doloris, tumore, ovi anserini magnitudinem æquante; sanguinem pituitosum & crassum, melancholico permistum, longo temporis defluxu concretum & induratum, pro vero

autore

autore habente. Hic vir bonus de cura hujus mali admodum anxius, variorum Chirurgorum domi & foris operâ sine fructu, imò cum damno usus, tandem & meum consilium auxiliûmque imploravit. Desperaveram ego de hujus tumoris cura, probè noscens, eum magnâ curâ & diligentia tractandum esse, cujus ea est indoles, hoc ingenium, ut medicæ manui pertinaciter resistat, & gravibus quandoque accidentibus sit obnoxius. Nihilominus ne virum hunc meo consilio destitutum reliquisse viderer, purgato per pilulas melanagogas corpore, applicare eum jussi Emplastrum de cicuta cum ammoniaco; quo per tres circiter septimanas continuato, tumor resolutus; materiâ ejus ad mentum, pluribus eò loci exortis ulcusculis, per metastasin translata; quæ brevè exsiccata & sanata fuerunt.

OBSER-

OBSERVATIONUM
 MEDICINALIUM
 LIBER QUARTUS.

OBSERVATIO I.

Tumor uteri Scirrhusus.

Conquerebatur honesto loco nata Ma-
 trona, Martha Brag, vidua, Edo-
 wardi Brag, civis Dorchestrensis,
 quondam conjux, de tumore inum ventrem
 occupante, meum de eo consilium implo-
 rans. Contrectato hypogastrio, sedulâ ex-
 ploratione inveni justam conquerendi cau-
 sam, circa uterum hærentem; tumorem vi-
 delicet durum, & penè, si non planè, Scir-
 rhosum; qui proculdubio antiquiora, quàm
 imaginabatur, habebat generationis suæ pri-
 mordia; humoribus crassis & terrestribus

Y

circa

circa hanc muliebris corporis sentinam insensibili collectione congestis, cum magno, licet non vitæ, saltem incrementi periculo. Erat autem tumor iste indolens, quamvis ægra, flatibus vicina intestina percurrentibus, sentiebat aliquando vellicationes; proculdubio à distensione. Quantum conjecturâ consequi poteram, inter membranas uteri ligamenta constituentes, paulatim succreverat tumor hic præter naturam; Huic jam nimidum adulto, omni ingenio obviam eundum duxi, cum antecedentis causæ diversione, & congruâ evacuatione; tum conjunctæ dissipatione; quod nisi peragatur, metus esse videbatur, ne tumor in immensum auctus, non tantum obsit ipsi utero, sed & hepar, partesque omnes naturales trahat in funestum consensum. Frequentes igitur institutæ purgationes pilulis de Ammoniaco, quibus subdebatur calcar, additis trochiscis alhandal: & has devoravit duabus horis post cœnam. Harum loco permutationis causâ, ne natura uni medicamento assuesceret, usa est Electuario cum gummi Ammoniaco. His duobus aliquando permittus fuit scrupulus Mercurii crudi, additis granis sex florum sulphuris, quibus in discussione nihil invenit efficacius, sine ullo ptyelismo. Interim &

potus

potus cerevisiæ medicatæ fuit ordinatus ex multo ligno ebeni, radicibus scrophulariæ majoris, graminis bulbosi, cynoglossæ, filipendulæ, asphodeli, potissimum autem cum multa squama ferri circa incidem collecta, cujus metalli magnam vim in uteri tumoribus duris, etiam ad cancrum inclinantibus, asseverat Mercatus, Medicus doctissimus & experientissimus. Quoad externa, præter fottus, applicatum primò fuit cataplasma cum multis radicibus crudis Brioniæ nigræ, quam sigillum Beatæ Mariæ vocant, Bryoniæ albæ, cucumeris asinini, & cyclaminis: Postea etiam Emplastrum de cicuta cum ammoniaco, additâ Mercurii crudi portione. Interea non omissus creber clysterum usus, qui ex decocto valde emolliente factò in jure omni-
 forum concinnati fuerunt, ità ut in unciis duodecim liquoris dissolverentur mellis cum mercuriali, acantho & cynoglossa præparati ℥ij. infusionis croci metallorum ℥iij. vitellorum ovi n°. ij. Misce, & diutius retineat in corpore. His paucis per plures septimanas continuatis, tumor bonis ægræ rebus discussus. Verno tamen tempore alia erant præscripta, ad valetudinis ægræ hujus confirmationem.

OBSERVATIO II.

Chlorosis.

SEXUS foemininus variis morbis obnoxius est, præ Viris. Neque enim eos solum morbos, quos Viri, sæpe & ipsæ sustinent, sed & sibi peculiare patiuntur, eosque satis multos. In horum censu est chlorosis, quæ recentioribus morbus virgineus nuncupatur; quod virginibus sit peculiaris, & eas frequenter infestet, cum viro jam maturæ ex ephelis excefferunt: Brabantiorum verò Matronæ, febrim albam, ob faciei pallorem, & amatoriam appellare solent; quum palleat omnis amans, & color hic sit aptus amanti. Hoc affectu gravissimè laborabat Maria, Viri Spectatissimi, Dni Andreae Loderi Causidici, Dorchestriæ habitantis, filia natu maxima, quatuordecim & quod excedit ultra, annos nata, raræ & tenerrimæ constitutionis puella, in victu admodum incautula. Hujus puellæ suavissimæ faciei indoles, quum antea roseo genarum labiorumque rubore tincta florisset, ea modò, velut exanguis, triste pallecebat; Cor, vitæ fons & domicilium, ad citatiorem corporis motum, palmo contremiscebat;

tremiscebat; loca alta & acclivia ascendendo, spirandi difficultatem patiebatur; de ventriculi fastidio & absurdorum desiderio; nec non, capitis dolore frequenter conque- rebatur; cum totius gravitate & segnitie, ità ut in camino ad ignem toto die sedere affectaret, nisi à matre ad domestica negotia obeunda incitaretur. Catamenia nunquam erat passa. Ad hanc puellam à parentibus vocatus, universam hujus mali rationem in venarum præcordiorum obstructione confi- stere judicabam, ob sanguinis crassi affluxum & permanentiam. Cui ut cum fructu me- derer, ventriculo cruditatibus oppresso pro- pinavi primò, ad eum per superiora ever- rendum, vinum squilliticum oxymelite di- lutum, quod cum *euporgia* operationem suam peregit. Hinc, cùm delicatula esset, nec magni medicamentorum apparatus capax, ad referandas viscerum obstructions, & vi- tiosorum humorum è toto corpore evacu- ationem, usa est jusculis per plures dies:

R Radicum asparagi, apii, petroselini ana ʒss. foliorum agrimonie, betonica, hyssopi, capillo- rum veneris, & nepete ana Mss. corticum ta- marisci, capparum ana ʒiij. Macis ʒss. Bulli- ant cum pullo gallinaceo pro tenui jusculo, cu- jus assumpsit haustum omni manè; dissol-

vendo in quovis, cremoris tartari & pulveris Aronis compositi, ana grana quindecim. In alternis præterea jusculis hausit ptisanæ laxativæ cochlearia quatuor, unde alvus egregiè soluta, ut aliis non fuerit opus, in gracili admodum & tenerrima corporis constitutione, exolvi apta. His absolutis, pro majori viscerum deoppilatione, eorúmque robore, præscripti ei pilulas: *Rx Diac-lacca ʒij. specierum diarrhodon abbatis, & trochiscorum de capparibus ana ʒj. pulveris hepatici ʒʒ. Salis Martis ʒj. Misce, fiant pilula instar pisorum cum syrupo de Eupatorio, quarum assumpsit n°. iiij. omni manè, superbibendo haustum vini vel cerevisiæ absynthidis cum trium horarum jejunio; continuando harum usum per septimanas aliquot, quibus ingens huic puellæ accessit commodum, ità ut pleraque symptomata evanescerent, redeunte in facie florido colore. Harum pilularum usu quoties alvus pigra calcari opus habebat, in promptu erant pilulæ ex alephanginis & stomachicis cum gummi invicem permixtis conflatæ. His optimè restituta est puella; in idem tamen malum relabi prona; quòd eo inveterato tota corporis œconomia eversa, accedente cum primis improbâ victûs ratione, quæ huic morbo generando fati est.*

OB-

OBSERVATIO III.

A mensium suppressione uteri suffocatio.

Multi, iidemque gravissimi morbi, variis
 ac multiplicibus symptomatibus stipati, mulieribus ab utero impendent; ut verè dixerit Democritus, eum sexcentarum ærumnarum & innumerabilium calamitatum autorem esse. In horum censu, haud infimum sibi locum vendicat mensium seu catameniorum obstructio. Unde Hippocrates, artis medicæ conditor diligentissimus 5. aph. 57. Si menses, inquit, subsistant, accidunt ab utero morbi (redundante scilicet in totum corpus sanguine menstruo) alii quidem in ipso utero, alii in toto corpore, alii in aliis partibus. Id accidit piæ & modestæ virgini, Viri, Dⁿⁱ Reverendi Guilielmi Bartlet, Verbi Divini Bidefordii in Devoniam Ministri fidelissimi & laboriosissimi, filiæ, viginti duos circiter annos natæ, bono corporis habitu præditæ, vitæ sedentariæ assuetæ, temperamento melancholico, & hypochondriacæ affectioni obnoxia; cui antehac coram operam meam locaveram. Hæc, ut reverendus parens ejus per literas mihi significavit,

ficavit, contracto fortè frigore, incidit in pertinacem mensium obstructionem, cum intolerabili ventriculi, lumborum & capitis dolore, nec non cordis palmo gravissimo; subsequenter paulò post convulsionibus horrendis, hysteriis familiaribus; quibus tanto nervorum musculorumque nixu convellebatur, ut à pluribus adstantibus, vix super lecto retineri potuerit; insultibus in singula horæ momenta cum suffocationis metu, quasi fauces laqueo constringerentur, sese excipientibus; quibus remittentibus, in gemitus & lachrymas tota profundebatur, Parentibus consilium meum pro filia implorantibus, etsi perarduum sit absentibus, in rebus sanitatem spectantibus, consulere; at tamen cum ægra antehac mihi cognita esset, morem iis gerendo, in cura totum me converti ad sanguinis crassi attenuationem, ejusdemque evacuationem, & menstruorum provocationem, si Deo visum fuerit; sine cujus numine, nihil est in homine. Judicabam enim, quicquid malorum sit, causam ex obstructione venarum uteri à sanguine grosso & corrupto ortus sui primordia derivare. Quædam itaque præscripsi in paroxysmo, quædam extra eum administranda. Quoad primum, ad vaporum discussionem, propinandum

nandum suasi haustum pleno poculo aquæ naphæ, sæpius mihi probatæ, quam interdum aquæ hystericæ cochleare uno & altero diluere jussi : Naribus tabaci fumum insufflandum præcepi ; nodulum ex Abrotono & castoreo iisdem obijciendum ; Bardanam plantis pedum applicandam ; frictiones partium inferiorum instituendas consului. Emplastrum tandem ceroneum, cum altero de Galbano permistum, sub umbilico applicandum curavi. Hujus hæc erat descriptio : *Rx Galbani in vino soluti ℥vj. Myrrhæ ℥ij. pulveris artemisæ ʒss. Misce, fiat Emplastrum.* Hæc in paroxysmo. Extra eum sic processi. Primò quidem potiunculam hausit : *Rx Radicum polypodii & foliorum senæ ana ʒjss. Agarici, Rhabbarbari ana ʒss. Cinamomi ℥j. Macis gr. viij. Infundantur per noctem in s. q. seri lactis vino albo segregati. Manè in colatura dissolve Manna & syrupi rosarum sct. comp. ana ʒj. Misce pro haustu.* Sequenti die saphenæ sectionem fieri mandavi, detractis circiter sex unciiis sanguinis. Hinc injunctum fuit sequens decoctum laxativum, quod non tantùm in simili casu, sed & in hypochondriaca affectione, qua virgo hæc affligebatur, efficacissimum reperi : *Rx Sarsæ parillæ ʒij. passularum ʒjss. flavedinis aurantiorum ʒss. infunde per noctem*

in ℥vj. aquæ, deinde coque ad 4. p. c. sub finem adde foliorum senæ el. ℥j. Agarici, Rhabarbari ana ℥j. Epithymi ℥β. Bulliant adhuc parum; ubi refrixerint, colentur. De hac colatura bibere iussi ægram haustum jejuno ventriculo, deinde vesperi horis ij. ante cœnam repetere, plùs minùs pro operationis experientia, intermittendo interdum diem unum. Egregiè evacuat hoc decoctum non tantùm sanguinem crassum, melancholicum, per alvum, urinam, sudorem, sed & viscera corroborat. Hoc absoluto, ad chalybem pervenire decreveram; à quo cùm averfa esset, ordinaui ad menses movendos decoctum Langii, ex baccis lauri, juniperi, roremarino, &c. appropinquante mensium tempore omni manè bibendum. His paucis ex præscripto usurpatis, erumpentibus denuò catameniis, Virgo hæc à paroxysmis hysteriis omnino libera evasit, nec ampliùs eodem malo molestata fuit. Eâdem ferè methodo curata fuit filia reverendi Viri Dni Georgii Hammon, Pastoris Dorchestrensis fidelissimi; quæ eodem malo, à mensium obstructione orto, graviter laboraverat. Deo sit laus & gloria.

OBSER-

OBSERVATIO IV.

Immoderatus mensium fluxus in puerperio.

Quemadmodum ex mensium suppressione foeminis morbi accidunt; sic & ex immodico eorundem profluvio morbi iisdem generantur, Hippocrate 5. aph. 57. suffragante. Cujus rei Oribasius hanc reddit rationem, quod scilicet nimio eorum fluxu multum debilitetur corpus. Id quod accidit Viri honesti, Guilielmi Seger, villici cujusdam Fordingtonæ, in vicinia Dorchestriæ habitantis, Conjugi, triginta quatuor circiter annos natæ, proceræ staturæ, habitu mediocri, ad plenioram tamen inclinante, quoad secundæ coctionis viscera calidæ & humidæ, multo sanguine seroso repletæ. Hæc elapso à partu, faustâ Junone Lucinâ transactò, mensis spatio, in tantam incidit hæmorrhagiam uterinam, irritatâ sanguinis caliditate & acrimoniâ expultrice, sine dolore vel saltem exiguo profluam, ut totas matulas impleret, & ad extrema redacta, syncope crebrò corripetur, id quod divinus Hippocrates 5. aph. 57. malis signis annumerat. In fluxu muliebri, inquit, si convulsio & animi defectus advene-

advenerit, malum. Ad hanc secundo die accitus, magnam ex pulsu, qui debilissimus erat, spirituum profusionem, & virium cum sanguine jacturam factam considerans, apparente in facie, quæ antea florida erat, plurimâ mortis imagine, quasi nullus in venis reliquus esset sanguis; dum alia præpararem, exhibui ei cochlear unum tincturæ Corallorum vulgo sic dictæ, quæ tamen mera est eorum solutio, additâ confectionis alkermes portiunculâ; brachiis vincula injeci; digitos filo serico rubro ligandos curavi; alvum adstrictam balano exonerandam curavi, ne utero ab excrementis, in recto intestino contentis, presso, fluxus augetur; uteri verò regioni apposui succum urticæ cum farina tritici subactum, permistis araneorum telis. His factis, sanguis minori quantitate fluere videbatur; cui amplius sistendo propinavi ℞ij. usneæ humanæ, & quatuor mumie grana subtilissimè pulverisata; ex sequentis julapij haustu, ℞ *Aquæ foliorum quercûs, plantaginis, protulacæ, ana ℥iiij. Syrupi myrtini, portulacæ, è rosis siccis ana ℥j. spiritûs vitrioli gutt. vj.* Misce, fiat julapium, quo etiam aliis temporibus uti poterit. In potu infundendas curavi typhas aquaticas maturas quæ in propinquo erant, sæpius mihi probatas, de quibus Ovidius Fastor. 6. ita

At

*At Dominus, discedite, ait, plaustroque morantes
Sustulit : in plaustro scirpea matta fuit.*

Ubi per scirpos typhas intelligit. His repetitis & triduo continuatis, præscriptâ simul rectâ victûs ratione, & aquis perlatis ad virium corroboracionem exhibitis, fluxus quidem suppressus, qui magno antea impetu & ultra naturæ vitæque modum effluerat : sed eo viscera adeò debilitata erant, ut totum corpus, sed pedes cum primis intumescerent, & Cachexiæ & hydropis principium imminere videretur, colore in toto corpore mutato; cui malo ut subvenirem, cùm esset dura alvo, & fortioribus præsi- diis ferendis impar, ad eam laxandam, ordinavi conservam rosarum solutivarum cum manna paratam, admixto Rhabarbari pol- line, necessitate urgente, juglandis magni- tudine devorandam; Ad viscerum verò corroboracionem, & tonum eorum restitu- endum, præscripsi Electuarium : *Rx passu- larum Corinthiacarum in vino coctarum & per- setaceum trajeclarum ℥iiij. Conservæ cynosba- ti, rosarum, cichorii ana ℥ss. Corticum citri conditi ℥ij, diarrhodon abbatis, diatrion san- talon ana ℥ss. pulveris hepatici ℥j. Coral- lorum rubrorum, rasuræ eberis ana ℥ij. san- talorum*

talorum omnium ℥ss. *Misce & cum syrupo cydoniorum & corallorum ana q. s. fiat Electuarium,* *cujus assumptis* ℥ss. *pro vice.* *Hepati verò affricatum linimentum ex cerati santalini* ℥jss. *succorum endiviæ & cichorei ana* ℥jss. *Ceræ & aceti parum.* *Misce, fiat Linimentum.* *Tandem, pro colophone, bibit decoctum Chinæ, cum santalis, & rasura cornu cervini & eboris; atque sic perfectæ valetudini restituta est; quam omnes libitinæ destinaverant. Benedictus sit Deus in omne ævum.*

OBSERVATIO V.

Immoderatus mensium fluxus ab erosione.

Quemadmodum illud pluviosum tempus vulgò nominare solent, in quo non tantùm magna fit imbrum & subita inundatio; sed & si pluvie longo tempore durant, etsi non largè decidunt: Ità & mensium fluxus dicitur immoderatus, non solùm cùm copiosior est ab utero cum impetu quodam sanguinis profusio; sed & cùm diuturnior, quàm competit, purgatio contingit; etsi sanguis non confertim, torrentis instar, profluat. Hoc malum passa est, paucis post
abor-

abortum septimanis, spectatæ virtutis matrona, Elisabetha, Viri humanissimi Dⁿⁱ Thomæ Hall, civis & aromatarii, in urbe Dorchesterensi, conjux lectissima, quadragenaria, staturæ proceræ, mollis & humidæ habitudinis, cacochyma, & serosis superfluitatibus repleta, facie pallida, & fluori albo obnoxia, humoribus excrementitiis à toto ad uterum confluentibus. Hæc, mulierum consilio, domesticis quibusdam auxiliis usa, cùm nihilo meliùs haberet, & fluxus indies in pejus rueret, me tandem in consilium adhibuit; ad quam ingressus, de singulis pro more interrogavi, ut causam interiorem eò meliùs cognoscerem. Conquerebatur verò de continua hæmorrhagia; sanguine quidem non confertim, imbrium more, sed modicè & paulatim, cum dolore & punctione quadam profluo, emissâ simul sanie fætidâ, & tenuissimis quibusdam membranulis; unde profluvium hoc ab erosione, à falsis & acribus ichoribus causata, procedere judicavi; multùm in opinione mea confirmatus, ex colore sanguinis profluentis, tum & aliis signis serosæ colluviei in corpore abundantis; sed imprimis ex linteorum inspectione. Ut huic matronæ, jam multùm debilitatæ, & lecto affixæ, cibos averfanti, pro virili succurre-

currerem; suasi parcam sanguinis detracti-
onem ex basilica dextri brachii, cum copi-
osa missio non conducere videretur, & ægra
ipsa vix illius capax esset, ob virium languo-
rem; quam tandem multâ persuasione ad-
milit. Interea etiam frictions & ligaturæ
partium superiorum institutæ. Postea quo-
que, ad acrium & salforum humorum eva-
cuationem, cum ventriculus liquida respu-
eret, devoravit bolum ex pulvere mechoa-
cannæ & Rhabarbari, cum conserva rosa-
rum damascena, cum manna parata, per-
misit; quo leniter, sed copiosè fuit purga-
ta, quem post dies aliquot reiteravit; ut,
evacuatis humoribus, alia tutius adhiberen-
tur. Intermedio verò tempore, ad humo-
rum contemperationem, & fluxûs modera-
tionem, ter in die bibit haustum julapii:
*Rx Aquæ plantaginis, portulacæ, centumnodia-
ana ℥ss. Syrupi de portulacæ ℥ij. syrupi
myrtini, & de rosis siccis ana ℥jss. Spiritûs
vitrioli guttas decem. Misce, fiat julapium,
pleno poculo, ut alia omnia, in uteri affectibus
propinandum; cui interdum, habitâ viri-
um ratione, confectio alkermes fuit permista.
His factis, ad alia accessimus, tum interna
tum topica, refrænando huic malo dicata.
Ac primò quidem bis in die, horis medi-
cis,*

cis, assumpsit haustum decocti sequentis; &
Ligni lentiscini ℥ij. santali albi & rubri ana ℥j. Radicum bistortæ ℥ss. passularum ℥j. Bul-
liant in vase duplici, in aquæ communis ℔iiij. s. a. Colaturæ bibat ℥iiij. pro vice, cum sy-
rupi de symphyto ℥j. Intermedio tempore
 bibit Emulsionem amygdalarum dulcium &
 seminum quatuor frigidorum majorum, & pa-
 paveris, cum decocto radicum symphyti, plan-
 taginis, bursæ pastoris, & polygoni factam,
 & syrupo de succo portulacæ dulcoratam.
 Jusculis etiam incoxit plantaginem, & urti-
 cam. Somni verò tempore, assumpsit bo-
 lum ex conservæ rosarum & cynosbati ana
 ℥ss. cum pulveris Contr. Gesneri ℥j. con-
 fect. alkermes ℥ss. cum syrupo portulacæ,
 fiat bolus. Interdum etiam sanguinis dra-
 conis gr. xij. Lapid. prunell. ℥ss. sum-
 psit ex aq. naphæ, rosar. & plant. ana ℥j.
 dulcoratis syrupo myrtino. Solebat enim
 noctu pejus habere, urgentibus quandoque
 vigiliis; quibus occurrimus emulsione semi-
 num papav. alb. & syrupo papav. rheados.
 Tandem, quod topica attinet, ad saniem
 fœtidam, & sordes uteri eluendas, per obste-
 tricem utero injiciendam curavi aquam hor-
 dei, admixto mellis rosati tantillo, interdum
 etiam succo apii; sæpius postea succum
 Z plan-

plantaginis, & tandem etiam decoctum
 R̄ rad. symphyt. ℥j. sol plantag. Mij. rosar. rubr.
 Mss. Corticum thuris ℥j. bulliant in aq. ad ℥xij.
 Extrà verò uteri regioni admotum Emplast.
 Fernellii contra rupt. &c. quibus reitera-
 tis, & continuatis, convaluit hæc matrona
 duorum mensium spatio. Deo sit laus.

OBSERVATIO VI.

*Immoderatus mensium fluxus, subsequenter
 motibus convulsivis, à terrore, postea
 itidem à mærore,*

A Nimi pathemata, si in moderatione
 contineantur, magni sunt ad sanita-
 tem conservandam momenti. Si verò mo-
 derationis limites excedant, ad immutan-
 dam totius corporis constitutionem mag-
 nam vim habent; ità ut non solum gravissi-
 mi morbi, sed & interdum mors ipsa inde
 contingat. Hujus rei exemplum nobis
 præbet spectatæ virtutis & sinceræ pietatis
 Virgo, Hanna Manifold, annos circiter tri-
 ginta quatuor nata, habitu mediocri, cali-
 dæ & humidæ constitutionis. Hæc in pri-
 vato quodam conventu sacris intenta, cum
 ministrum pro concione docentem audiret;
 subi-

subito
 tibus in
 interum
 visu gl
 refacta
 profuvi
 dem co
 nuum p
 tum pe
 bat, no
 vix lo
 vindica
 dinato
 fuit, in
 trimetu
 poris sp
 odum e
 do, nisi
 mescere
 irrumpe
 ratids,
 Hac m
 nulla h
 melicis
 Nuper
 obitum
 & defid
 tamen

subitò, nihil tale suspicantibus, irrum-
 pentibus in conclave militibus, ut conventum
 interromperent, tanquam legibus contrarium,
 visu gladiatorum nudorum aded fuit perter-
 re facta, ut in catameniorum immoderatum
 profluvium incidere, subsequens tandem
 convulsivis motibus tremulis sed ma-
 nuum præsertim subsultibus, volâ earum le-
 ctum percutiens, quamdiu paroxysmus dura-
 bat, non sine summa virium jactura, ut
 vix longo tempore medicâ arte ab interitu
 vindicari potuerit. Ab eo tempore inor-
 dinato menstruorum profluvio molestata
 fuit, iis interdum per bimestre, interdum
 trimestre, interdum etiam per longius tem-
 poris spatium subsistentibus, nec certam peri-
 odum observantibus, sine magno incommo-
 do, nisi quòd venter quodammodo intum-
 mesceret, & spirandi difficultate afficeretur;
 irrumptibus tandem mensuris immode-
 ratius, & majori per dies aliquot profluvio.
 Hac molestiâ tres quatuorve annos peregit,
 nullâ Medici alicujus operâ usa, sed in dõ-
 mesticis quibusdam præfidiis acquiescens.
 Nuper admodum ex mœrore & luctu, ob
 obitum inexpectatum fratris amantissimi
 & desideratissimi, contracto; postquam ca-
 tamenia per bimestre suppressa fuissent, in-
 cidit.

cidit itidem in immoderatum eorum per quatuordecim dies profluvium; quod decimo die consecuti sunt motus convulsivi, ac brachiorum subsultus, bis tēve in die recurrentes; factorum interim memor, de strangulatione quadam circa fauces querula, nec ullum in ventre motum aut globi alicujus, hysteriarum more, ascensum percipiens; debilis solum, effatis ex spirituum cum sanguine profusione, viribus. Ad hanc vocatus circa nonum insultus diem, quo convulsiones urgere incipiebant; suasi basilicæ sectionem, ad revulsionem ab utero faciendam; parcam illam quidem, uncias quatuor non excedentem, habito magnæ profusionis factæ & virium languoris respectu. Peractâ venæ sectione, statim propinavi Syrupum de succo portulacæ, myrtillorum & è rosis siccis, aquis portulacæ, plantaginis, & radicum urticæ dilutos. Interim bis in die, horis medicis, assumpsit drachmam granorum actes tragææ ex eodem julapio; ut sic unâ fidiâ duos dealbarem parietes, sanguinem supprimendo, & hystericos membrorum subsultus pacando; idque felici prorsus successu; cū hujus usu decimo quarto die fluxus omnino esset restrictus, remanentibus adhuc motibus convulsivis,

vulvis
dandis
quentis
nigrom
Aque E
38. M
usu, ad
castore
runt a
Empla
naribus
Syria a
succini
ribus q
omissis
liberan

M
bus su
as vias
lesum
tamen
tur, n
guinen

vulvis, hysteri-
corum æmulis; quibus fe-
dandis, assumpsit duo vel tria cochlearia fe-
quentis poticunculæ: R̄ *Aquæ cerasorum*
nigrorum ℥iij. aquæ melissæ, naphæ ana ℥jss.
Aquæ Epilepticæ Langii, & lumbricorum ana
℥ss. Manûs Christi perlat. ℥vj. Miscæ. Cujus
usu, admixto, urgente paroxysmo, spiritu
castorei, convulsivi motus plurimùm fue-
runt alleviati. Interim externè quoque
Emplastrum ex Galbano utero applicatum;
naribus verò castoreum, cum foetente ex
Syria assa in nodulo objectum; & oleum
succini nuchæ & temporibus affric-
tum; viribus quoque prospectum; nec quicquam
omissum, quod ægram à tam gravi affectu
liberaret.

OBSERVATIO VII.

Menstrua suppressa tussi rejecta.

Miri sunt naturæ providæ, omnium in
nobis functionum opificis, dum viri-
bus suis utitur, motus, mira molimina, vari-
as vias invenientis, ut excutiat, quod mo-
lestum est. Sic inter alia complura, si ca-
tamenia quandoque in fœminis suppriman-
tur, nec natura, rebus suis consulens, san-
guinem superfluum per consueta loca expel-
lere

lere valeat, copiâ ejus gravata, dum fœminis salutem molitur, & pericula, quæ ex suppressione oriri solent, præcavere studet, varias sæpe vias, nobis quandoque incognitas, quærit, per quas se onere levet, & sanguinem redundantem evacuet; cujus rei plures passim apud praticos invenire licet observationes. Ipse novi plebeiam quandam, sed honestam, profectioris ætatis virginem, Halbertonii in Devoniam commorantem, cui nomen erat Priscilla Chaw, menstrua, contracto frigore suppressa, statis mensium periodis, ab aliquot jam annis per tussim rejectantem; extra illud tempus de anhelitûs difficultate querulam. Hæc variis, variorum Medicorum consilio, præfidiis usâ, hætenus nihil profecit, subsistentibus adhuc menstruis; quæ nec saphenæ sectione, nec fonticulis in cruribus excitatis, nec aliis remediis internis referari in hunc usque diem potuerunt. Ut rectè dixerit Hippocrates, de morb. mul. Si menses supprimantur sex menses, illos non amplius provocari posse, & malum incurabile esse. Etsi verò exempla contraria extent, cum apud ipsum Hippocratem, tum & alios medicos; id tamen in adultioribus ut plurimum veritati respondeat.

OBSER-

F
 xis, si
 miliaris
 sic imp
 difficile
 consoli
 à sang
 poris
 uterum
 tina, c
 tare ni
 gis, qu
 noxia
 cica,
 verbi d
 tiffini,
 & om
 pra tri
 turæ,
 dâ com
 agens,
 chymis
 prabet

OBSERVATIO VIII.

Fluor muliebris.

Fluor muliebris, seu uterinus, seu menstrua alba nuncupata, Græcis *ῥῆς γυναιχέως*, sive *ῥῆς ὑστέρας*, dictus, ut valde familiaris, præ aliis nationibus, Angliæ fœminis; sic importunum valde est, tenax, & curatu difficile symptoma. Hoc se natura, rebus suis consulens, ab excrementitiis & totâ naturâ à sanguine alienis humoribus, vel totius corporis vel partis alicujus vitio collectis, per uterum, tanquam sentinam, veluti navis carina, corrivantium humorum locus est, liberare nititur. Contingit autem senioribus magis, quàm junioribus; etsi utræque ei sint obnoxia. Affligebatur graviter hoc malo Francisca, reverendi Viri Dⁿⁱ Andreæ Bromhall, verbi divini Maydennutonii ministri vigilantissimi, conjux lectissima, honorato loco nata, & omni virtutum decore ornata, quatuor supra triginta numerans annos, mediocris staturæ, & rarissimæ texturæ, humidâ & frigidâ constitutione, delicatam & otiosam vitam agens, pallida admodum, siquæ alia, & cacochymia in toto corpore signa complura de se præbens. Hanc, consilium nostrum implo-

rantem, sequenti methodo tractavi. Cùm malum à toto ortum duceret, omisâ venæ sectione, nè humoribus in venas revocatis sanguis inquinaretur, statim serosam pleonexiam evacuare conati sumus, per rhabarbari pollinem refinâ jallapæ fortificatum, cum conserva Rosarum damascenarum, formâ boli exhibitum, idque tertiâ vice reite-
ravimus. Quo factò, bis in die, horis medicis, bibit ℥vj. sequentis Apozematis, per tres vel plures septimanas: *Rasuræ ligni lentiscini ℥vj. ligni rorismarini ℥ij. Succini flavi crassè contusi ℥vj. Rasuræ stanni lbj. Eboris ℥j. Macerentur in lbviii. aq. font. per 24. hor. deinde adde radicem eryngii ℥iiij. uvarum passarum ℥ij. Coque ad c. 4. partis, cum colat. quæ trajiciatur super sacchari ℥vj. Cinamom. ℥iiij. fiat Apozema;* quo durante purgata fuit sexto quovis die pilulis palmarii, adjecto terebinthinæ coctæ ℥β. Horâ somni, assumpsit Electuarium ex conservæ Archangelicæ ℥iiij. pulv. argentinæ ℥ij. Eboris ℥j. Corallorum ℥β. Ms. & cum syrupo è rosis siccis fiat Electuarium Interim & spinæ adhibitum Emplastrum confortativum: atque his à tam molesto malo libera evasit. Deo sit laus & gloria sempiterna.

OBSERVATIO IX.

Nimius mensium fluxus ab abortu.

ABortus, Græcis ἀπορθορὰ, sive ἀμβλωσις dictus, malum est non tantum toti humano generi perniciosum & destructivum, sed & mulieribus, in id labi pronis, periculosissimum, interdum etiam exitiale; idque maximè ob hæmorrhagias nimias ex vasorum violenta disruptione contingentes; ad quas syncope, & alia gravissima mala, imò ipsa sæpe mors sequitur. Hujus rei exemplum nobis præbet honorata D^{na} Brigetta, Nobilissimi Viri Dⁿⁱ Johannis Churchill, armigeri, conjux lectissima, triginta tres annos nata, macilenta & gracilis, & minùs præbo corporis habitu à Natura, industrio alioquin corporis humani opifice, donata; albo profluvio, plethoræ cacochymæ indice, plurimùm afflicta, & in phthisin prona; qua ejusdem familiæ alii quoque jugulati. Hæc tertio à conceptu mense, nullâ externâ evidente causâ, subito abortit; subsequente tantâ hæmorrhagiâ uterinâ ut in crebram syncopen incidere, & ab adstantibus Libitinæ devoveretur.

Ad

Ad hanc vocatus, cùm nullus esset cunctandi locus, injectis utrique brachio vinculis, & ligatis filis sericis rubris digitis, statim huic nobili foeminae exhibui drachmam dimidiam pulveris Heurnii, ex seminibus hyosciami & papaveris albi, adjectis coralliis & hæmatite, nec non camphoræ momento, compositi, tribus unciis succi millefolii depurati, & syrupo corallorum diluti. Extrà verò uteri regioni emplastrum ad herniam, oleo cydoniorum malaxatum, applicari curavi; &, ad syncopem prævenendam, propinavi emulsionem perlatam *R corallorum rubrorum in pollinem subtilissimum redactorum ℥j. Margaritarum preparatarum, & cornu cervi usti ana ℥ij. amygdalarum dulcium excorticatarum ℥ij. Aquæ rosarum ℥ij. Cerasorum nigrorum, acetosellæ, & florum borraginis ana ℥jss. Cinamomi ℥ij. fiat emulsiō, dulcoranda rotulis manus Christi perlat. ℥jss.* in qua etiam assumpsit interdum confectio-nem alkermes. His paucis nobilissima ægra miraculi instar à periculosissimo fluxu, fausto Apolline, vindicata; sed debilis admodum, exhaustis cum sanguine spiritibus, quibus restaurandis, præter tabulas cum confectio-ne alkermes & magisterio perlarum, atque olei cinamomi guttula, & saccharo in aqua rosa-
rum

Lib. IV.
rum fol
dalatis,
quot an

Ex
ita
septua
mum,
rant i
perdu
oriund
Capite
fria W
corpon
tana t
pia et
postq
quind
alris l
eccc
conf

rum soluto paratas; usa est jusculis, amygdalatis, & ejus farinæ aliis. Supervixit aliquot annis, pthisi tandem extincta.

OBSERVATIO X.

Menstrua in ætate senili.

EXtant exempla mulierum, quibus menstrua ad annum sexagesimum, imò & septuagesimum octavum, imò ad octuagesimum, qualis mihi cognita, ordinatè fluxerunt; plerisque ad septimum septenarium perdurant. Novi matronam clarâ familiâ oriundam, Viri strenui Dⁿⁱ Johannis Gould, Capitanei, in via media, qua itur Dorchesteriâ Waymuthum, habitantis, viduam, crasso corpore, constitutionis sanguineæ; cui, quartanâ triplici laboranti, catamenia magnâ copiâ effluxêre anno ætatis sexagesimo sexto; postquam, ordinario naturæ instituto, ultra quindecim annos suppressa fuissent. Sed quæ aliis suo commodo fluxerunt, huic lethum accelerârunt; Naturâ subitas & omnino inconsuetas mutationes minimè sustinente.

OBSER-

OBSERVATIO XI.

A mensium pertinaci obstructione narium hæmorrhagia.

Menses aliquando non per uterum, sed per alia loca, quæ data porta, excretos fuisse, non semel observârunt Practici. Id quod & mihi in praxi mea observare contigit, in plebeia quadam promaconda in ædibus Nobilissimi Viri Dⁿⁱ Henrici Henning Armigeri, Elizabetha Stickland nomine; quæ feбри quartanâ correpta, incidit tandem in obstructionem mensium, quos antea cùm sanguinea esset, copiosè & liberaliter profluos patiebatur; cui subsecuta tanta narium per integrum diem hæmorrhagia, ut tandem in syncopen laberetur, & adstantibus moritura videretur. Huic, in consilium adhibitus, saphenam à chirurgo secandam curavi; Nigellastri præterea radicem linguæ subdere, dum incalesceret, jussi; fronti verò bolum Armenam cum albumine ovi, aquâ spermatis ranarum & aceto subactam, cataplasmatismis formâ applicandam consului; quibus hæmorrhagia statim feliciter inhibita, quæ

quæ nullis domesticis remediis fisci poterat. Mensium verò reſerationi alia præſcripta, non ſine ægræ commo- do. Vulgus rubricam montanam in convenienti liquore propinat. Ego ſæpius aquæ menthæ ad quatuor un- cias hauſtum cum ſucceſſu, ad ſiſtendam na- rium hæmorrhagiam, propinavi. Valet eti- am ſotus cum ejuſdem herbæ decocto ad- hibitus.

OBSERVATIO XII.

Fluxus albus à thermarum uſu.

Quemadmodum pharmaca quæcunque, Erophili teſtimonio, ſiquis illis utens rectè prudens contigerit, auxiliares ſunt Deorum manus, quòd horum miniſterio De- us Opt. Max. & Natura morborum medica- trix, homines ſoleat è mortis faucibus eri- pere; Ita è contrario, ſi intempèſtivè & ſine ratione in uſum adhibeantur, tantum abeſt, ut ſint Θεῶν χεῖρες, ut potiùs eorum lethi- fera tela & toxica. Cujus rei exemplo nobis ſit generoſa Heroïna, Johanna, Nobiliſſimi juxtà & humaniſſimi Viri Dⁿⁱ Roberti Coker armigeri, Conjux leſtiſſima, juvencula in ipſo ætatis flore conſtituta, tenerrimo & ca- cochymo

cochymo corporis habitu prædita, tussi à frequentibus defluxionibus molestata, & phthisi obnoxia, qua duæ sorores ejus antea è medio sublatæ. Hæc cùm non ilico à nuptiis, ut sperabar, dulci ditescere partu posset, ut cum Lucretio loquar, fuscipiendæ prolis admodum cupida, nescio cujus intempestivo & infelici consilio, thermis, quas Aristoteles sacras vocat, in comitatu Sommerset sponte suâ scaturientibus, quarum aquæ ex sulphureo bitumine in terræ visceribus, ab undarum fluctu, calce & halitu accenso fervent, usa; incidit in fluorem muliebrem continuò affigentem, quo primò illuviem quandam crudam & albam, mox quoque viridem, & tandem rubram ac saniosam plurimam excrevit, cum dolore & muliebrium excoaratione, ab acrimonia ichorum oriunda. Veritati consonum est, Thermarum usu Naturam incitatam excrementa crassiora, quæ per sudorem expelli non poterant, per uterum, tanquam viam commodiorem & assuetam, expulisse. Ut huic Heroinæ cum salute medicinam facerem, spretâ venæ sectione, utpote non necessariâ, imò noxiâ in corpore cacochymo, effatis morbo viribus, totum me converti ad cacochymiam removendam; ac primò quidem, propinato oxymelite, decocto

Lib. IV.
 cocto
 cùm fa
 julli, ut
 provoc
 everret
 faciend
 prepar
 beton
 faturat
 Agarie
 tali cit
 nicæ fa
 Rhabar
 tio; q
 cundò
 tatem
 genda
 pulver
 Obine
 ana p
 cum
 haufit
 cocto
 chang
 archa
 trini
 His ce
 tus, u

cocto seminum raphani & anethi diluto, cum facilis esset ad ventriculi subversionem, iussi, ut, immixtis in fauces digitis, vomitum provocaret; non tantum ad ventriculum everrendum, sed & revulsionem ab utero faciendam; quod cum *εὐφορία* successit. Hinc præparata materia cum jure pulli, mentha, betonica, artemisia, borragine, & cichorio saturato, purgationem institui cum infuso Agarici trochiscati ℥j. Rhabarbari ℥ss. Santali citrini ℥ss. in decocto cichorii & betonicæ facto, adjecto syrupo de Cichorio cum Rhabarbaro; à quo subsequuta lenis evacuatio; quæ, præmissâ eadem præparatione, secundò repetita. His absolutis, ad humiditatem uteri siccandam, & laxitatem corrigendam, assumpsit per aliquot septimanas pulveris sequentis usualis ℥iiij. *Radicum China pulverisat. ℥ij. florum anthos, & salvia ana p.ij. Miscæ, fiat pulvis subtilissimus; quem, cum pari sacchari quantitate permixtum, hausit manè & quartâ pomeridianâ, ex decocto florum trifolii albi pratensis, & archangelicæ. Noctu verò exhibita conserva archangelicæ, additis pulveribus santali citrini, radice symphyti majoris, & succini. His continuatis, fluxus in tantum refrænatus, ut gravida fuerit facta. A conceptione*
verò,

verò, catarrho apprehensæ violentam proripavit tussim, ut metus esset phthiseos; cùmque utero haberet, neglecto Medici consilio, domesticis quibusdam remediis tussim aliquandiu lenire laboravit. Cùm igitur tussis indies augetur, urgente etiam per intervalla redivivo flore albo, abortûs metu, periculosum esse duxit differre, quòd præsentem curam requirit; communi mecum alterius Medici consilio, cauterium nuchæ, inter primam & secundam vertebra, & alterum brachio sinistro affixum; cùmque decimæ octavæ septimanæ proxima esset, ex basilica dextra detractæ sanguinis ℥iiij. Hinc instituta lenissima purgatio cum sena, tamarindis & Cassia conflata, addito syrupo de Cichor. cum Rhabarb. Defluxione urgente, assumpsit noctu syrupum papaveris albi in cremore hordei; in qua, cùm defluxio tenuis esset, dissolvebantur ℥ij. aluminis purissimi, quod ei plurimùm contulit. Brodiis radices Chinæ incoxit. Pro potu usa est alâ medicatâ cum radic. Chinæ, rad. tussilaginis & symphyti, addito melle. Ad tussim Zylindri de farfara fuerunt ordinati, in ore tenendi. His administratis, debito tempore peperit filiolum; sed elapsis aliquot septimanis, phthisi consumpta, fatis cessit. Scilicet in lethalibus morbis

Lib. IV
morbis
adhibe

Uteri

Ex
râ
concep
quens
ricus
& itra
grave,
no, ab
tum;
nunc
dens;
ob colli
ri cum
juvene
Hunge
no cui
lins, n
malo f
obnox
fuit su
& vet
ret, f

morbis irrita esse solent, quæ in auxilii vim adhibentur.

OBSERVATIO XIII.

Uteri suffocatio quasi mortuae ultra biennium.

EX retentis mensibus & semine, humorumque corruptela non modò læditur conceptio, sed & affectus mulieribus frequens & molestus excitatur, Galeno Hystericus dictus, Latinis suffocatio, præfocatio, & strangulatus uteri; symptoma non minùs grave, quàm periculosum, à vapore maligno, ab utero ad partes superiores elato, ortum; nunc actiones naturales, nunc vitales, nunc animales, interdum omnes simul lædens; unde varia contingunt symptomata, ob colligantiam, & mutuam consortium, uteri cum omnibus ferè corporis partibus. Vidi juvenulam, Generosæ Heroinæ Dominæ Hungerford ancillantem, quæ postea Colono cuidam Fordingtoniano, Guilielmo Collins, matrimonio juncta fuit; Hæc, huic malo frequenter, ex mensium obstructione, obnoxia, ex frigore contracto apprehensa fuit suffocatione uterinâ, cum tanto sopore & veterno, ut corruens velut attonita jaceret, sine motu, sine sensu & respiratione

A a

percepti-

perceptibili, omnibusque facultatibus ad sensum in tantum abolitis, ut misella in nulla re à mortua distingueretur; & in hac tristi conditione permanit biduum & horas ferè septem; ut jam de ea sepelienda cogitaret Hera. Dum hoc modo mortuæ instar jaceret, plumæ leves, nec non specula ori & naribus admota, pelvis quoque aquæ plena pectori imposita, ut explorarem, an vita superstes esset; sed nec speculum ullo halitu infectum, nec plumæ aut aquæ motum percipere potuimus. Imò nec sternutatoria crebrò inflata quicquam effecerunt. Tandem subitò, nihil tale expectantibus, gravi gemitu & suspirio emisso, oculos attollere coepit; actionesque, aquis hystericis propinatis, & aliis, paulatim restitutæ sunt; atque sic à paroxysmo respiravit; adhibitis postea menses provocantibus, omnino convaluit, nec amplius strangulata fuit; vivitque nunc temporis, & valet, salubri corporis statu prædita. Etsi verò Gal. l. 6. de loc. aff. dicat, respirantem non vivere, & viventem non respirare, impossibile esse. Et sublatâ respiratione, tolli vitam; quòd calor cordis pro sui conservatione externo refrigerio, aëris scil. frigidi crebrâ inspiratione indigeat; attamen ex hac observatione patet,

Lib. IV.
patet,
nis sol
pus co
causas
actione

R
Græcis
tantis
ut Val
nullo m
mis, q
pis rest
gerunt
Heroph
cilli qui
secundi
edm g
coiens,
pra jan
rientia
sequens

patet, oppresso cordis calore, vitam hominis solâ transpiratione consistere, & ad tempus conservari posse; & respirationem, si causas ejus & necessitatem consideres, esse actionem à vita separabilem.

OBSERVATIO XIV.

Superfoetatio.

Rara sunt monstra, ludentis naturæ ludibria; sed rarior est superfoetatio, Græcis ἐπιρύνσις dicta; cujus natura & ratio tantis difficultatum involucris est implicita, ut Valverda lib. 3. de reanat. & alii, eam nullo modo fieri posse contendunt; imprimis, quod Hippocratis Medicorum principis testimonio 17. sect. 5. quæcunque utero gerunt, his uteri os comprimatur; adeò, ut Herophilus non sit gravatus dicere, ne specilli quidem mucronem admittere. Attamen secundam quandoque conceptionem fieri, cum gravida jam mulier, iterum cum viro coiens, concipit, quasi sit nova quædam supra jam conceptum foetum foetatio, experientia rerum magistra abunde testatur, & sequens exemplum, quod in praxi mea contigit,

tigit, luculenter probat. Consultissimi Viri, Dni Johannis Chaffe, non procul Sherborniâ habitantis, Conjux lectissima, è Molliniorum familia oriunda, in ipso juventutis flore constituta, in utero habens, stato naturæ termino, felici Junone Lucinâ, peperit filiolum, rectè formatum, integrum & bene sanum. Mox à partu immoderato mensium profluvio correpta, non tantùm vires plurimùm imminutæ, sed &, pedum tumore accedente, in cachexiam & hydropem lapsura videbatur. Nono verò à partu die, iterum enixa est, seu perdidit foetum, adhuc immaturum, quem nondum trium mensium maturitatem complevisse conjecturabam, propriâ secundinâ involutum. Huic neque oculi, neque aures neque os patebant, sexus tamen distingui poterat. Vero perquam simile est, uterum post primum conceptum non exquisitè clausum fuisse; vel saltem uterum, seminis avidum, ex voluptate, quam in congressu percipiebat, iterum nonnihil apertum, semen per os attraxisse. Matriona hæc optima vix longo tempore convaluit, viribus nimiâ sanguinis profusione exhaustis; convaluit tamen, & in hunc usque diem pancreaticè vivit.

OBSERVATIO XV.

Partus mortuus, subsequente molâ lethali.

MOla, Græcis *μούλη* dicta, nomen habens à motus cùm difficultate, tum gravitate, inter propria uteri vitia numeratur; éstque affectus admodum periculofus, præsertim si foetui jungatur. Eum enim vel enecat, vel saltem insigniter lædit; five antè, five cum, five post eum excludatur. Hujus rei triste exemplum nobis præbet generosa Heroïna, Nobilissimi Viri, Domini Johannis Roger, Armigeri, Brinstonii in vicinia Blandfordiæ habitantis, conjux, omni virtutum splendore insignite² cumulata, in ipso juventutis flore constituta, gracili & tenerri- mo corporis habitu prædita. Hæc utero habens, nono imprægnationis mense, partu difficili & laborioso enixa tandem est foetum masculum, omnibus numeris absolutum & integrum, sed mortuum. Cùm verò biduum ipsum in enixu laborâsset, vires hujus Heroïnæ insigniter erant fractæ, & crebris animi defectionibus opprimebatur; ut mecum duo alii Medici acciti, ægræ non sine

causa valde timeremus; accedente cumprimis immoderato mensium profluvio, tanto quidem, ut in præsens vitæ discrimen adducta videretur. Aderat præterea febris non contemnenda, & alia symptomata timoris & periculi plena. Interea venter hujus Heroinæ prætumidus manebat, ut obstetrix alium foetum in uteri latibus absconditum latere dubitaret. Sed tertius à partu dies rem totam extra omnem dubitationis aleam posuit. Siquidem sanguinis profusione urgente, adeò ut Medici de eo constringendo valde solliciti essent, accedentibus insuper crebris lipothymiis, excrevit tandem molam, sive carnem rudem, informem, & inutilem, à feminis debilitate, & sanguinis copia, facultatis formatricis errore, in utero, genitam, sine ossibus, spithami longitudine, & brachii mediocris crassitie, venulis sparsam; qua rejectâ, dictum factum, animam simul efflavit; magnam sui desiderium nobilissimo marito, & propinquis dolorem omnino maximum relinquens.

OBSER:

OBSERVATIO XVI.

Mola ingens ex plurimis vesicis aquâ repletis in utero conflata.

Ratum est apud praticos & in confesso, molas, si solæ sint, sæpe non solum pluribus mensibus, sed & pluribus annis in utero hærerè, quibusdam & consenscere, imò commori; semper tamen vitam abscindere, ut mulieres iis laborantes, citius, quàm, si absque iis fuisset, factum esset, intereant. Hujus rei veritatem confirmat mulier gregaria, Norton nomine, barbitonsoris vidua, ex adverso omnium Sanctorum Dorchestriæ habitans, quadragenaria & quod excedit ultrà, quæ molam, abdomine utriforimi, hydropicorum instar, gestavit in utero sex plus minùs annis, sine ullo incommodo aut periculo, præter molestiam ex pondere perceptam. Hæc circa vitæ finem me vocari curavit, rogavitque ut se à morte, quam indies se expectare dicebat, sese aperiendam curarem, quò tantæ molis causa innotesceret, cùm venter in majorem tumorem, quàm gravidis solet, elevatus esset; id quod me facturum, stipulatâ manu,

promisi; & mox à morte, vocato in hunc finem Chirurgo, D^{no} Rogero Heyden, in arte sua perito, sectionem suscepimus. Aperto cadavere, nihil culpâ dignum inventum, præter ingentem molam rotundam, ex pluribus vesicis, juglandis magnitudine compositam; quæ admodum erant crassæ & tenaces, aquâ repletæ, obductæ & intertextæ multis fibrosis ligamentis. Adnata verò erat utero undique mola hæc, ut cullelo minimè separari potuerit, quindecim ferè libras ponderans. Rectè itaque Hippocrates lib. 1. de morb. mulier. Si mola una caro fiat, inquit, perit mulier. Quod si enim in universum in se coacta integra maneat, cum natura eam, ob molem, propellere nequeat; fieri nequit, ut servetur ægra.

OBSERVATIO XVII.

Empneumatosis, sive Mola ventosa.

Uterus interdum præter naturam à flatibus in eo conclusis distentus intumescit, vanæ imprægnationis falsam imaginem referens; quod malum Græcis *ἰμπνευματώσις* dicitur, unde à nonnullis improprie

priè ventosa seu flatuosa mola appellatur. Hoc malo apprehensa fuit Maria, spectabilis Viri Dⁿⁱ Johannis Bushrod senioris, civis Dorchestrensis, Conjux ex primo matrimonio, tenui sed honesto loco nata, intra trigessimum & quadragesimum ætatis annum media, bono corporis habitu prædita, facie rubrâ & floridis genis, temperamento sanguineo. Huic menstrua subsistebant; venter circa uteri regionem in tumorem attollebatur; mammæ turgescabant, & alia; ut crederet omnino, se esse prægnantem, & de obstetrice perita & fida, aliisque ad partum necessariis, sibi prospiceret. Verùm cùm effluxo legitimo partûs tempore sese delusam, & spe suâ frustratam videret; meo consilio, paucissimis remediis adhibitis, ventre paulatim subsistente, flatibus sensim discussis, in totum ab hoc malo fuit vindicata. Idem accidit nobili Matronæ D^{nae} Horskins in vicinia Beamisterii habitanti; cui cùm venter in majorem quotidie molem assurgeret, ut se gravidam putaret, & necessariis ad partum instructa esset, ecce venter subito, sine aliis remediis, delituit.

OBSERVATIO XVIII.

Abortus frequens curatus.

Quemadmodum fructus maturi, laxatis ab arbore pediculis, sponte decidunt; immaturi, non nisi violentiâ quadam decerpuntur: Ità in naturali partu, vasa & ligamenta, quibus foetus utero cohæret, sponte laxantur & solvuntur; in abortu verò violentè abrumpuntur; unde mulierculæ sæpius in majus vitæ periculum, quàm à partu naturali præcipitantur. Nec enim aliâ ratione fit Abortus, nisi quòd acetabula uteri, tempore imprægnationis nimio humore laxata, pondus illud sustinere nequeunt, & propterea, iis abruptis, perditur. Id quod accidit Spectatissimi Viri Dni Johan. Strangways, in pago Ockford habitantis, conjugii lectissimæ, bono corporis habitu præditæ, & in vigore ætatis suæ versanti. Hæc etsi quorundam Medicorum operâ & consilio usa esset, quatuor vel quinque abortus sequentes passa, cùm denuo utero haberet, abortus metu me in consilium adhibet, si forsan ab hoc malo, quod tertio semper mense contingere solebat, præservari possit. Huic mam-

mamma
ruptura
abortus
erumpit
tandem
in juven
tuam ca
tiam, &
cæretur
quæ me
& tertio
vice ex
guinis
pulvis e
3ij. &
jus om
peffini
contra
chino.
presen
pingue
imposi
malo

mammæ mirum in modum turgebant, ut rupturas crederes; & tales permanebant ad abortûs tempus; quo subito flaccescebant, erumpentibus mox catameniis, subsequente tandem foetu abortivo. Unde præter alia in juvene boni habitûs plethoræ signa, abortuum causam conjeci in sanguinis abundantiam, quæ foetus obrueretur, & quasi suffocaretur. Atque ideo venæ sectionem suasi; quæ mox sub finem secundi mensis instituta, & tertio quartove repetita; detractis pro vice ex basilica dextra quatuor circiter sanguinis unciis. Interea quoque præscriptus pulvis ex Corallorum ℥ij. Radicum bistortæ ℥iij. & sacchari rosati ℥ss. compositus, cujus omni manè assumpsit ℥j. Dorso verò & pectini applicatum Emplastrum Fernelii contra rupturam, malaxatum oleo mastichino. Atque his paucis, non tantùm à præsentis abortûs periculo liberata, filiulam pinguem & boni habitûs enixa est; sed & imposterum pulchrâ prole ditata, ab hoc malo immunis vixit. Deo sit laus & gloria.

OBSE R-

OBSERVATIO XIX.

Abortus frequens.

Multi, iidemque gravissimi morbi, variis ac multiplicibus symptomatibus stipati, mulieribus ab utero impendent; ut verè dixerit Medicorum princeps, τὰς ὑτέρας παλῶν τῶν νοσημάτων αἰτίας esse. In horum censu haud infimum sibi locum vendicat ἀποθροα, sive ἀμβλωσις, abortus Latinis dictus; symptoma in genere actionis naturalis læsæ facultatis retentricis uteri; quamvis etiam annumerari possit symptomatibus in genere exeuntium mutatorum præter naturam. Estque malum hoc non tantùm toti humano generi exitiosum & destructivum, sed & mulieribus in id labi pronis, periculosissimum, nonnullis etiam lethale. Locuples hujus rei testis est Matrona spectatæ virtutis & pietatis, Martha, Reverendi Viri Dni Georgii Thorne, verbi divini in urbe maritima Waymouth ministri laboriosissimi, conjux, undecim annorum curriculo, non sine magno vitæ discrimine & virium jacturâ, ultra quindecim abortus vel deperditiones passa. Peperit illa à secundis nuptiis, propitiâ

Lib. IV
 pitia
 quarum
 cessit.
 antece
 & ma
 tis suæ
 valla q
 idem
 primar
 secunde
 malo
 debiti
 culo
 nis te
 ctavo
 no pa
 lapsio
 quart
 one
 spatia
 ad a
 perici
 que
 cujus
 amar
 comp
 mom
 us in

pitiâ Junone, unam & alteram puellam ;
 quarum utraque cùm debiles essent, fatis
 cessit. Ab illo tempore, nullâ, quod sciam,
 antecedente externâ causâ, nisi fortè luctu
 & mœrore, obitu liberorum contracto, æta-
 tis suæ vigesimo sexto anno, ter per inter-
 valla quædam, et si breviora, imprægnata, tot-
 idem vicibus fætum perdidit ; quorum
 primus, quarto gestationis mense ; alter,
 secundo ; tertius, tertio corruptus fuit. Cui
 malo ut imposterum providè succurreret,
 debitis præsiidiis usa, non sine abortûs peri-
 culo, tandem puellam completo gestatio-
 nis termino enixa est ; quæ ætatis suæ o-
 ctavo anno, chronico morbo exhausta, mag-
 no parentum dolore, vitæ finem fecit. E-
 lapso ab hoc partu mensibus octodecim,
 quartum patitur abortum tertio à concepti-
 one mense ; & exacto exiguo temporis
 spatio, denuo concipit ; ut ferè solent, qui
 ad abortiendum sunt proclives ; ac, sine
 periculo ἀποθροῦς, filium parit sed debilem,
 quæ tertio ætatis anno rachitide interiit,
 cujus obitum Deus opt. max. qui dulcia
 amaris miscere solet, filioli nativitate
 compensavit. Sed breve fuit istius gaudii
 momentum. Siquidem hic quoque in ipsi-
 us infantis flore parentibus ereptus, vitam
 cum

cum morte commutavit. Cujus immaturam mortem trium annorum spatio sex abortus, quarto omnes mense, exceperunt. Hinc iterum imprægnata, filiolarum aliam, variis usâ remediis, & repetitis venæ sectionibus, non sine magna difficultate in lucem produxit; quæ vitæ usurâ per annum usâ, reliquos secuta interiit; & paulò post alium foetum perdidit, effluxâ à conceptu decimâ tertiâ septimanâ. Toto hoc tempore nihil curæ, nihil diligentiae intermissum, ut à tam gravi malo immunis redderetur; Cùm igitur meo judicio res tota dependere videretur in cacochymia totius, cujus, præter alia, index erat fluor muliebris, quo molestabatur, unde transmissis humoribus vitiosis ad uterum, acetabula ejus repleta, accedente simul abortiendi consuetudine, potuerunt esse satis abortui causando; post debitam humorum præparationem, & exquisitam corporis purgationem, intermediis imprægnationis temporibus, sanguinis etiam missiones, uterum ipsum ab humiditatibus, quibus cotyledones repletæ erant, diligenter eluere laboravimus; postea quoque ad Chinæ decoctum longo tempore usurpandum, & tandem ad aquas minerales ferratas seu vitriolatas accessimus; quæ non solum

solum detergunt & aperiunt, sed & uteri partes flaccidiores desiccare, & leni adstrictione corroborare aptæ natæ sunt. Sed sine fructu; ab iis enim redux, quartâ vice in idem malum incidit, nihil proficientibus venæ sectionibus, pulveribus, Ele&uariis, impediendo abortui dicatis, Emplastris, lapide Aetites & aliis compluribus; imò nec aliorum Medicorum, quorum opem imploravit, consiliis saluberrimis. Etsi verò omni studio malum hoc vinci minimè potuerit, id partim ipsi matronæ huic imputandum, quòd votis citius reimprægnata, remedium stadium abrumpere cogeretur; partim ideæ vitii, magnitudini, motui & moribus, quæ potissimum in morbis spectanda esse monet Galenus, non remedium ineptitudini, aut Medicorum negligentia adscribendum; ut non sine causa Hippocrates dixerit, in morbis mulierum expugnandis à divinis auspicandum esse; cùm non facile quivis mulierum morbus superetur, præsertim vetustus.

OBSER-

OBSERVATIO XX.

Abortus, cum inordinata mensium expurgatione, & Effere.

Mulieres frequenter abortientes, tandem steriles fieri, longâ rerum experientiâ notant practici. Id ipsum mihi observare datum, in generosa Heroïna Margareta, Nobilissimi Viri Dni Arthuri Radford, Armigeri, cui Deus lares posuit in pago Dewlish, conjuge, virtutis amantissimâ & prudentiæ laudibus præstante, tenero & gracili corporis habitu, & vacillante valetudine. Hæc in ipso juventutis flore quatuor abortus passa, meum in præsertione implorat consilium; de inordinata menstruorum expurgatione, cum doloribus circa lumbos & imum ventrem, querula; nec non de tuberculis parvis ad rubrum vergentibus, duriusculis, cum insigni pruritu subito universum corpus occupantibus, cunicum morfibus similibus, & paulò post iterum evanescentibus, Effere Arabibus nominatis. Ut itaque perillustri hæc Heroïna à frequenti abortûs accidente præservaretur, si Deo visum fuerit, ad deturbandam primûm

primùm alvi sentinam, injectus fuit clyster emolliens; & sequenti die exhibita potiuncula. R̄ Agarici trochiscati ℥jss. foliorum sene electæ ℥ij. Seminum anisi ℥j. infundantur per noctem in s. q. aque artemisia; in colatura dissolve electuarii Diaphanici ℥jss. Syrupi de artemisia ℥ss. aqua cinamomi ℥ss. Misce, fiat potio, quæ blandè operationem suam peregit. Effluxo die, instituta venæ sectio, atque ex basilica dextra detractæ septem circiter sanguinis uncia. His præmissis, ad pleniorum cacochymia, pituitosorum maxime humorum, quibus uteri vasa & acetabula plena erant, evacuationem, usa est Apozemate: R̄ Radicum aperitivarum ana ℥ss. Herba capillorum Veneris, rorismarini, betonica, hyssopi ana Mss. foliorum sene electæ ℥j. Mechoacanna ℥iij. Agarici trochiscati ℥jss. galange, zingiberis ana ℥ij. Fiat omnium decoctio in s. q. aque ad ℥vj. cum colatura, in qua dissolve syrupi magistralis ad melancholiam, & cicborii cum Rhabarbaro ana ℥jss. Aqua cinamomi ℥ij. Misce, fiat Apozema, pro quinque dosibus. Hinc accessimus ad utri elutionem à materia mucosa, lenta, crassa & viscida, qua repletas esse judicavimus cotyledones; freti Hippocratis autoritate, dum sect. 5. aphor. 45. Mulieres inquit

quæ mediocriter corpulentæ, abortum faciunt, secundo mense aut tertio, sine occasione manifesta, ut contigit in hac Heroïna, iis cotyledones mucosæ sunt plenæ, nec præponderè foetum continere possunt, sed abruptis decidit. In eum finem injecti clysteres uterini, ex herbis, radicibus & aliis, quæ incidendi, attenuandi, & detergendi vires obtinebant. Factâ exquisitâ totius corporis & uteri expurgatione, devenimus ad partium corroboracionem, per aquarum mineralium potationem, quas per mensem hausit, incipiendo à potu aquarum Ebesamensium, quæ nitrosæ sunt, quibus per sex dies indulfit. Egregiè enim detergunt, incidunt & attenuant, cum aliqua refrigeratione, & adstrictione, Deinde, post usum harum aquarum, ad aquas ferratas, à prædominio sic dictas, quoniam aliqua subest nitri commistio, Tonbrigenses nobilissimam patientem remisimus; quæ detergunt, aperiant & uterum flaccidiorem desiccatione & adstrictione corroborant; in quarum usu per mensem plus minus perstitit, non sine optimo successu; cum ab iis menses imposterum ordinatè procederent, reseratis ex humoribus lentis & viscidis obstructionibus. Denique adversus illam sanguinis pituitosi

tuitosi
culicum
du cau
tum.
lorum
du præ
ctus, ab
poterat
ventris
fatis fu
crassitie
citata,
rebus n
tione;
nec ph
proficet
pericula
lesti, se
berata
tem us

U
camur

tuitosi ebullitionem, quæ efflorescentiam à
 culicum morfu vel potiùs ab urticarum ta-
 ctu causatam æmulabatur, nihil præscrip-
 tum. Quid enim post transactam morbil-
 lorum eruptionem aut ebullitionem, jam
 diu præteritam, cui congener est hic affe-
 ctus, ab Arabibus Effere vocatus, præscribi
 poterat; cujus causæ, ut & lumborum ac
 ventris dolori absciudendo, aquæ minerales
 satis fuerunt; utpote à sanguinis menstrui
 crassitie, & partium distensione à flatibus ex-
 citata, oriundo. His, injunctâ simul in sex
 rebus non naturalibus exquisitâ victûs ra-
 tione; sine qua, nec Medicorum consilia,
 nec pharmacorum administratio quicquam
 proficere possunt; nobilissima Heroïna à
 periculo abortûs, non solùm laboranti mo-
 lesti, sed & speciei humanæ inimici, li-
 berata vixit; sed sterilem vitam ad mor-
 tem usque duxit.

OBSERVATIO XXI.

Abortus frequens curatus.

UBi nulla abortûs causa evidens est, con-
 jecturâ potiùs, quàm cognitione du-
 camur necesse est. Id accidit in casu Re-

verendi Viri, Dⁿⁱ Samuelis Hieron, verbi divini in Devonia Miniſtri fideliffimi, conjugē, ſæpius abortiente, parvæ ſaturæ & mediocri corporis habitu. In hac juvencula, conſilium meum implorante, quantum quidem ex relatione ejus colligere potui, erat ſuſpicio quædam primi abortûs cauſæ, nimia ſcilicet extenſio; unde facilè primus abortus pro ſecundo viam parare potuit, & hic pro tertio; ita ut conſuetudine abortiendi infirmata, ſine auxilio facilè ſeſe haud unquam recollegerit. Huic ſuaſi, ne ocyùs, quàm par eſt, conciperet; ſed ut tantum temporis interveniret, quo robur & firmitudinem omnimodam acquiſiſſet. A conceptione verò, ut à Venere prorfus abſtineret, conſului; donec abortûs tempus conſuetum effluxum, nec ejus reſtaret metus; ne ex nimia agitatione in eum præcipitaretur; id quod frequentiffimè contingit, nemine obſervante. Juſſi quoque ut experimentiæ ergò injectiones inſtitueret, ut pateret, an quid materiæ phlegmaticæ vel mucoſæ hæreret; ſed hoc ab ea neglectum; quod urgere deſtiti, cùm ipſe vix aliquid in utero hærerè judicarem, ob probabilitatès, quas ſtatus corporis ejus ſuggerebat. Quin potiùs præmiſſa phlebotomiâ, & totius e-

verri-

verricu

turales

ſem e

Radice

3j. Cin

33. li

plicis, t

oprimis

dantur

Huic

rum

uſum

modo

que ab

per de

plaftru

applic

ti adſt

bani,

deſcon

colopbo

luminis

regione

bonam

aliis in

longâ

tigeri

quaru

verriculo, accessi ad diæteticum, partes naturales corroborans, usum ejus per mensem continuando. R̄ *Sarsæ parille* ℥iiij. *Radicum chinæ* ℥jss. *Rasura cornu cervini* ℥j. *Cinamomi* ℥j. *passularum exacinarum* ℥ss. *liquiritiæ* ℥j. *Decoque s. a. in vase duplici, & solatura aromatizetur* ℥ss. *cinamomi optimi.* Pro primis duabus hebdomadis addantur mellis ℥ij. Postea mel omittat. Huic remedio, tempestate favente, aquarum mineralium potus successit; quarum usum per mensem continuavit, magno commodo suo. Hæc duo remedia in aliis quoque ab abortu præservandis efficacissima semper deprehendi. Interim & sequens emplastrum corroborans, lumborum regioni applicatum: R̄ *Unguenti comitissæ* ℥j. *unguenti adstringentis Fernelii* ℥jss. *Mastiches, olivani, radicum bistortæ ana* ℥iiij. *Sanguinis draconis, Boli armeneæ ana* ℥j. *Resinæ, cere, colophonie una* ℥ss. *Terebinthinæ in aqua aluminosa lotæ q. s. Ms. fiat Emplastrum pro regione renum, lumborum & ossis sacri, ad bonam consistentiam redigendum; quod & aliis in simili casu, si non incalescat, profuisse longâ experientâ expertus sum. Quod si contigerit, ut utero habeat, quod paulò post aquarum usum contigit, cùm boni vigoris es-*

set, & sanguine abundaret, venam cubiti aperiendam suasi. Atque his ritè administratis, non tantum ab abortu fuit liberata, sed & liberos suscepit, quæ quidem possessio pulcherrima est, & divitiis, regisque thalamis, ut cum Euripide loquar, præferenda.

OBSERVATIO XXII.

Partus difficilis naturalis.

Admiranda quidem sunt naturæ in Embryonis formatione, vita, & nutritione opera; sed extremus ejusdem conatus in foetus exclusione, qui Latinis partus, Græcis vero τίκος dicitur, est singulare Dei opt. max. opus; cui jure cedunt septem mundi miracula, utpote captu intellectus humani ipsiusque admirationis majus; ut non sine causa Galenus libr. 15. de usu part. Immortalem Dei providentiam miratus sit, Divinâ sanè manu ductione & ope, homo per angustissimam viam inter duo ossa pubis, tanquam per rimam angustam, inter duos scopulos sitam, in hanc ærumnarum vallem cum lachrymis & ejulatu progreditur, supinus cœlum versùs aspiciens; in qua actione nisi rerum conditor summus auxiliares manus

nus adhiberet cùm infantis, tum matris vita, tanquam tenuissimo filo pendens, in extremo discrimine constituta esset. Hujus rei veritatem inter mille alias testatur Hestera honestissimi Viri Thomæ Blandford, civis Dorchestrensis, pannis laneis conficiendis & vendendis victum quæritantis, conjux, triginta quinque circiter annorum, robusta, & firmo corporis habitu donata. Hæc antehac faustâ Junone Lucinâ aliquoties pepererat; atque iterum gravida facta, exactis novem mensibus, cùm justum pariendi tempus instaret, & pariendi conatus continuo urgerent, attamen ob foetus magnitudinem parere non potuit; adeò ut, viribus vacillantibus, obstetrix cum adstantibus eam pro deplorata haberent. Ad hanc accitus, cùm alvum duriores haberet, glande in anum per obstetricem immissâ, excrementa deturbavi, non tantùm ut foetui liberior pateret exitus, sed & acrimoniâ ejus facultas expultrix ad expellendum foetum instigaretur. Quo facto, pro virium refectiõne, assumpsit jusculum ex vino albo cum vitello ovi, cinamomo & tantillo croci, addito saccharo paratum, quo vires quoadammodo restauratæ fuerunt. Ventri inferiori fotum adhibui ex radicibus liliorum alborum, bis-

malvæ; radicibus aristolochiæ utriusque; Malva, artemisia, & camomilla, nec non feminibus lini & fœnugræci in aqua & vino albo coctis. A fotu verò pubem, coccygem & muliebria inungenda curavi Lini-mento, ex oleo liliorum alborum & lini, cum mucilagine seminis malvæ, lini & fœnugræci nec non croci portiuncula, adjectâ cerâ, parato; ut uteri partes relaxarentur, & partes inferiores magis subsequentes redderentur. His factis, ad provocandum partum, propinavi decoctum florum leucorii lutei, & dictamni cretici in aqua verbenæ, addita confectione alkermes & saccharo perlato; umbilico folia lauri masticata, & plantis pedum persicariam applicari curavi; sternutationem provocavi; ægram verò forti animo esse jussi, & omnem spem in benignitatem Dei paternam collocare, persuasumque habere, Deum in hisce angustiis opitulaturum, modò se morigeram præberet, coxis potiùs innixam, vel brachiis à mulierculis sustentatam, quàm sedentem aut decumbentem, ut sic faciliùs pareret; urgentibus autem verminibus, ut sese strenuam præberet in evitendo, ad expellendum foetum, spiritum detinendo, & ad inguina depellendo, sedulò sum exhortatus; atque

atque sic, Deo juvante, intra horæ spatium, enixa est foetum salvum, post bidui continuos dolores, & reliquum à partu puerperium feliciter transegit. Deo sit laus & gloria sempiterna.

OBSERVATIO XXIII.

Fœtus mortuus ob partus difficultatem.

ELucescit in omni partu ineffabilis Dei conditoris Opt. Max. Providentia, immensa bonitas; sed multò magis foetu in materni uteri latibulis demortuo; ut mirari sæpe subeat, ullam unquam mulierem foetum extinctum eniti, atque ab interitu salvari. Ità paupercula quædam ex infima plebe, primipara, in pago Straton, secundo Dorchestriâ lapide dissito habitans, gravida facta, cum jam pariendi tempus instaret, atque in ipso labore per triginta circiter horas vehementes dolores passa esset; tandem viribus prostratis pariendi conatus remittere, imò uterus nihil ampliùs moliri cœpit; obstetrix nullum ampliùs foetus motum, nec ipsa parturiens sentiebat; sed laboribus exhausta, mortuæ instar jacebat, & pro deplorata habebatur. Cùmque obstetrix, omni-
bus

bus suis remediis tentatis, nihil efficere posset; postquam misella jam ipsum triduum in partu periclitata fuisset, & animam agere videretur, atque maritus sandapilam sive arcam, cui imponeretur ad sepeliendum, procurasset; accurrit ad me anus quædam, ei, ni fallor, consanguinea, siquid in tantis angustiis ars medica possit, periclitatura, lachrymabunda, obnixè orans, rogansque, ut ei consilio auxiliòque meo adesse velim. Etsi verò, tardiùs vocatus, de salute ejus omnino desponderem; attamen ne prognosticis relictà videretur, in re dubia aliquid agendum vel periclitanter duxi; suasi itaque, ut obstetrix balanum ex hiera picra, melle & sale gemmæ compositum ano immitteret, ad excrementorum evacuationem; ne uterus ab iis compressus in partu retardaretur. Mox uterum & muliebria linimento ex oleis relaxantibus, liliaceo, amygdalino, adipe anserino, & similibus ungi curavimus. Interim ad provocanda vermina, quæ penitus cessaverant, ut fere solent partu mortuo, exhibui ei ℥j. Teucrios, quam Pseudo-chamædrin vocant, cum cæruleis flosculis, ubique in vepretis nascentem, idque in hauitu feri lactis, vino albo segregati. Erat enim tenuis fortunæ, fe-

rendis.

rendis
adverfa
chorii
que vi
quibus
casu n
loribus
mortu
triduum
carum
convul
liciter
florum
Aque
lumbri
lati 3
duo p
mygd
tum v
mus,
bebat
tution
lis, ta
raret.
unicè

rendis sumptibus impar. Sumini verò & adversæ dorsi parti applicavi facculum Cichorii totius in vino albo cocti, ipsum quoque vinum hujus decoctionis propinavi; quibus paucis, in aliis quoque mihi in simili casu non semel probatis, revertentibus doloribus, intra horæ spatium enixa est foetum mortuum, postquam partûs labores ultra triduum sustinisset. Ab enixu verò, paucarum horarum spatio, incidit in motus convulsivos Epilepticorum æmulos; qui feliciter suppressi emulsione perlatâ. *Rx Aquæ florum Tilia, & cerasorum nigrorum ana ℥ij. Aquæ naphæ ℥j. Aquæ Epileptica Langii & lumbricorum compositæ ana ℥ss. sacchari perlati ℥vj. Misce,* cujus assumpsit cochlearia duo pro vice, inunctâ simul spinâ oleo amygdalino, de castoreo, & similibus. Tantum verò hac curationis methodo profecimus, ut quæ ab omnibus pro deplorata habebatur, Deo opifice & moderatore, restitutionis spem præberet; & refocillata jusculis, tandem integram valetudinem recuperaret. Quod Dei bonitati & indulgentiæ unicè adscribendum.

OBSERVATIO XXIV.

Secundina ante fœtum exclusa.

Secundinarum exclusionem, Medici, & inter eos Franciscus Ranchinus Medicus, & professor Regius celeberrimæ Universitatis Monspeliensis. lib. de morb. in partu, pro certissimo signo habent fœtus mortuus; eò quòd com meatum spiritûs materni & caloris vitalis interceptum & interruptum esse indicet. Adfui tamen parturienti Heroinæ, Catharinæ, nobilissimi æquæ ac humanissimi Viri Dⁿⁱ Guilielmi Frampton Armigeri de Morton, Conjugi lectissimæ, & fœcundissimæ, Melancholicæ admodum & valetudinariæ, quæ in *Dysœxia* seu partu difficili, tandem secundinam ante partum excluserat, non tantùm fœtu, sed & matre salvâ; nisi quòd ab enixu hystericis aliquot paroxysmis tentata fuit. Nempe homines sæpe à periculis & morbis sævissimis liberantur divinâ virtute, & quòd hæc Heroïna servata, solâ Dei bonitate & clementiâ contigit; cui sit laus & gloria in secula seculorum.

OBSER-

OBSERVATIO XXV.

Lochiorum suppressio lethalis.

Natura, provida humani corporis opifex, geminâ purgatione muliebri corpus à redundantî crudi sanguinis excremento & fœcibus expurgare solet. Primùm enim id quovis mense natura molitur, nisi in opere suo impedita fuerit. Altera uterum ferentibus à partu, etiamsi abortiverint, debetur. Hoc utroque profluvio Natura ab omnifaria morborum tyrannide muliebrem sexum præservat illibatum. Si verò altera harum substituerit, tum tota crudelium morborum phalanx atrociter irruit. Multùm tamen deterior est ejus evacuationis, quæ post partum fit, suppressio. Nam sanguis ille impurus & fœculentus, qui à partu expurgari debet, tanquam residuum inutile alimenti fœtûs, si retineatur, aut corrumpitur, aut refluit, aut regurgitat, multòsque formidabiles morbos parit; quorum catalogum recenset Hippocrates lib. I. de morb. mulier. & lib. I. de nat. mul. sæpe etiam ipsam mortem accelerat. Cujus rei triste nobis exemplum

emplum præbet antiquâ multorum hono-
rum decore clarâ familiâ oriunda Heroïna
Anna, nobilissimi Viri Dⁿⁱ Johannis Doding-
ton Armigeri, Breameræ, sexto à Saro lapi-
de distantis, habitantis, conjux & sedula vi-
tæ socia, ætatis suæ vigesimo sexto circiter
anno, bene habita & sanguineo tempera-
mento prædita. Hæc, cùm gravida esset facta
peperit nono ingravidationis mense puel-
lam, felici Junone Lucinâ, puerperiis ex
naturæ instituto rite procedentibus. Cùm
verò in enixu, unguibus obstetricis, alioquin
in obstetricandi arte peritæ, leviter fortè
læsa esset, adstantes mulierculæ nimis curi-
osæ, partem læsam nescio quo oleo inunxe-
runt; unde, sive olei adstrictione, sive fri-
gore contracto, Heroïna hæc, meliori for-
tunâ digna, incidit in omnimodam Lochi-
orum suppressionem, cum gravi diarrhæa
mox subsequente; translata proculdubio cor-
ruptâ materiâ per metastasin ab utero ad in-
testinâ; accedente feбри, & summâ virium
jacturâ. Adhibiti duo Medici Saro in con-
siliū; elapso biduo, cùm res ægræ in pe-
jus ruerent, me quoque ad viginti octo mil-
liaria distantem iis adjungunt, qui ipsi sæ-
pius cum successu medicinam fecerant. Va-
ria huic Heroïnæ communi consilio admini-
strata

Lib. IV.
strata f
ruente
severan
maxim
one, se
ritum
triump
propin
cùm in
sibi in
remedi
nore p
randi
perit a

Sim
Dorc
mipa
culæ
patin
runt
supp

strata fuerunt remedia, sed sine fructu, renuente Apollinis numine. Siquidem perseverante die nocturne alvi fluxu, cum maxima spirituum & caloris nativi attritione, sexto à partu die exacto, extincta, spiritum suum per illum, qui mortis victor & triumphator, æterno Deo tradidit, magno propinquorum luctu & dolore. Scilicet, cum in morbis contrariæ sunt indicationes, sibi invicem pugnantes, ut quod est affectus remedium, cum aliis & præcipuè virium tenore pugnet, tum incerta & dubia est curandi ratio; & affectu insanabili relicto, perit æger.

OBSERVATIO XXVI.

Puerperiorum suppressio lethalis.

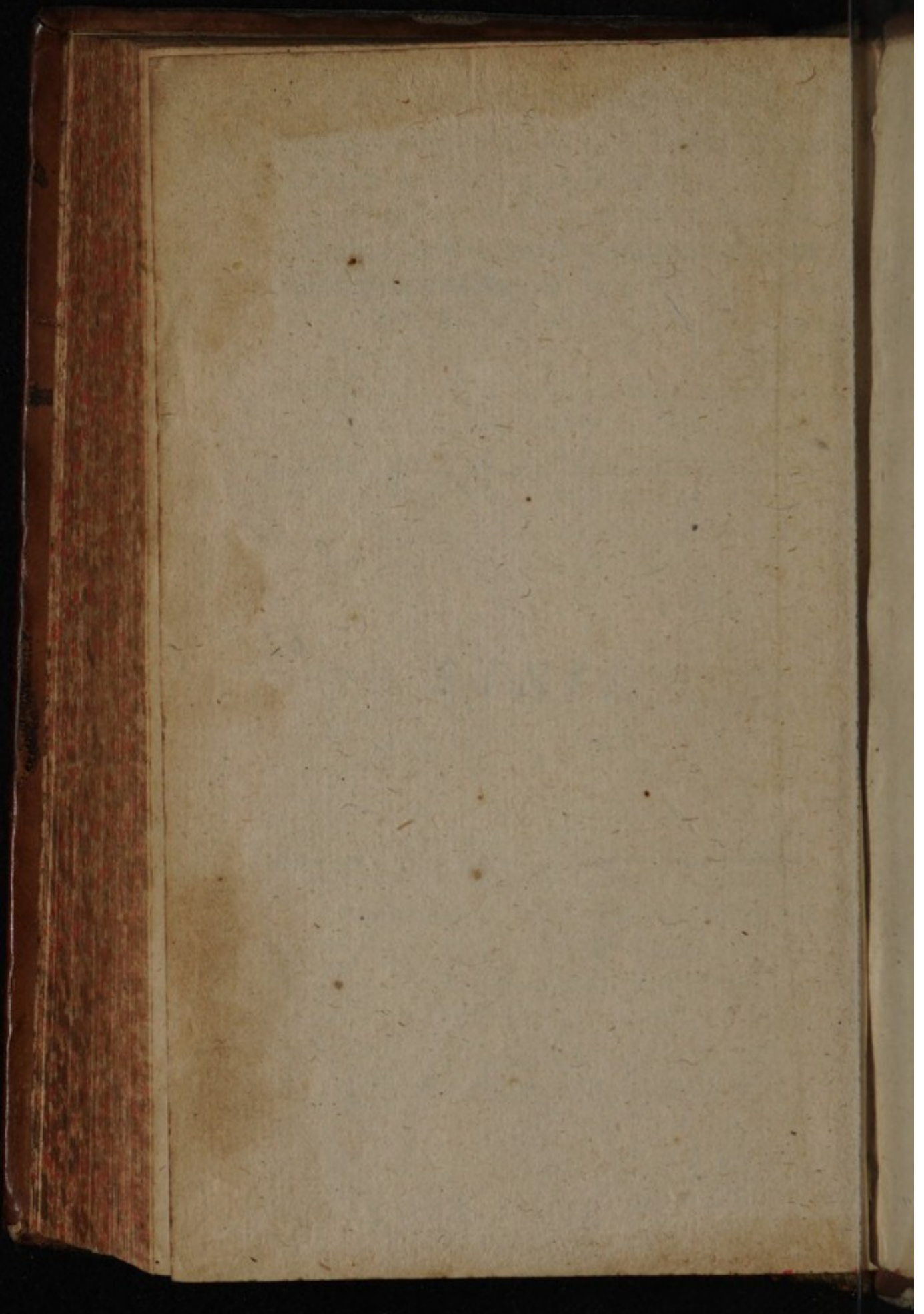
Similis priori observationi casus mihi in praxi mea occurrit, in sartoris cujusdam Dorchestrensis, Thomæ Bartlet conjuge primipara; cui, fluore alvi correptæ, mulierculæ imperitæ pruna sylvestria, inter duas patinas cum saccharo cocta, esui exhibuerunt; unde non tantum Lochia omnino suppressa, nec ullis amplius remediis revocari

cari potuerunt; sed & alvi fluxus ingra-
vescebat; ut tandem, spiritibus profusis, &
calore nativo extincto, extremum spiritum
exhalaret. Usque adeò periculosa est puer-
periorum suppressio.

FINIS.

b.IV.

ogra-
is, &
ritum
puer-

9

